

Het Patriciërshuis

*Wolwevershaven 9,
Dordrecht.*

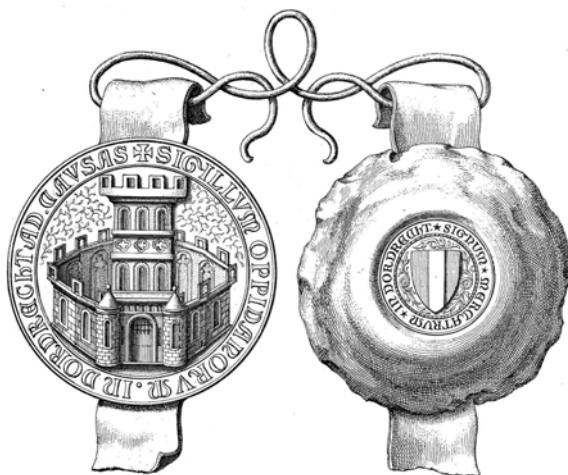
Angenetha Balm - Kok

In opdracht van de heer L.W. Gooshouwer is er door Angenetha Balm een onderzoek ingesteld naar de bewoningsgeschiedenis van Wolwevershaven 9 te Dordrecht.

Mijn dank gaat uit naar Erica van Dooremalen, Yolande Bronsema, Kees Sigmond, Rinke Bos en Jan Willem Boezeman, die mij de nodige informatie verschaften.

Bij de voorpagina: Wolwevershaven 9 omstreeks 1950.

*De bewoningsgeschiedenis van
Wolfwevershaven 9
Dordrecht*

Stadszegel van Dordrecht

De kaart van Blauwe geeft de stad weer zoals die er omstreeks 1649 uitzag.

Inleiding:

Tot het graven van de Wolwevershaven werd in 1609 besloten om het probleem van de verzanding van de Nieuwe Haven door doorstroming te helpen oplossen. Aan weerszijden werden kades aangelegd, waarlangs aanvankelijk vooral bedrijven gevestigd waren. Zo kwam men gaande vanaf de Dwarskaai, waar een windmolen stond voor het malen van mout, langs het koperhuis van Diederick Hoeufft en zijn compagnon Joris Houbraecken.

Het beeld van de Wolwevershaven werd bepaald door het Damiatebolwerk aan de ingang van de haven. De palissade die langs de rivier in de richting van de molen doorliep is later in 1644 vervangen door een muur. Nadat de kade eerst vooral een opslag- en nijverheidsfunctie had gehad, werden er steeds meer grote woonhuizen gebouwd.

In de zeventiende eeuw, maar vooral in de achttiende eeuw werd de Wolwevershaven, aanvankelijk Drappierskade geheten, steeds meer de plaats waar de elite zich vestigde. Een groot huis aan de haven te bewonen gaf status. Wijk B was aan het begin van de twintigste eeuw nog steeds de goudkust van Dordrecht.

De eind 19^e eeuw opgerichte “Vereeniging tot Instandhouding van Oude Gebouwen” te Dordrecht gaf in het jaar 1900 een boekje uit met daarin een beschrijving van panden, waaraan men architectonische of historische waarde toekende. Het huis komt voor in het boekje onder nummer 529.

529: Circa 1775. Wolwevershaven 17. dubbel heerenhuis met onbeduidenden gevel, bordes, schoone ovale uitgebouwde Maaskamer met goede betimmering en stukwerk. Louis XVI.

Na verbouwing van de gevel in 1968 door Monumentenzorg wordt het pand als volgt beschreven: Wolwevershaven 9 is een pand met lijstgevel (XVIII). Vijf vensters breed, deur met pilasteromlijsting en bovenlicht. Empire schuiframen. Rechts in de gevel een getoogd kelderpoortje. Stoep met smeedijzeren hek. In het omlopend schilddak twee dakkapellen. Tuinhuis (XVIII) aan de rivierzijde.

Dordrecht was in de 19^e eeuw opgedeeld in vijf wijken: A tot en met E. Het pand dat wij nu kennen als Wolwevershaven 9 wordt aanvankelijk genummerd **wijk B 323** en vervolgens **306**. Omstreeks 1880 vindt er een omnummering plaats en wordt het huisnummer gewijzigd in nummer **17**, vervolgens in een latere fase nummer **7**. De laatste omnummering vindt plaats omstreeks 1957 en sindsdien is het gebouw genummerd **9**.

Een interessante toevoeging aan de achterzijde van de huizen aan de Wolwevershaven vormen de zogenaamde Maaskamers. In de 18de eeuw en later boven het water uitgebouwde vertrekken met ruim uitzicht over de rivier. Het mooiste exemplaar heeft Wolwevershaven 9, een breed pand, in de 18^e eeuw ontstaan door samenvoeging van twee huizen. De ovale Maaskamer van dit huis heeft een gaaf Lodewijk XVI interieur met verfijnd stucwerk tussen de vensters en tegen het plafond en een marmeren schoorsteen met spiegel.¹

In de gang heeft het huis ook zes pennen in de muur, die alle schouten en burgemeesterhuizen in Dordrecht hebben. Daar werden nl. de drie hellebaarden van de dienaars, die de schout steeds volgden opgehangen. Hier is het te danken aan burgemeester Anthonij van den Santheuvel die hier tot 1793 woonde.

---

¹ Kunstreisboek Zuid Holland: P.N. van Kamen & zoon

Inhoudsopgave:

Pagina 3	: Inleiding	
Pagina 4	: Inhoudsopgave	
Pagina 5	: 1649 – 1671/1678	Jacob Trip
	1671 – 1673	Margaretha de Geer, weduwe Jacob Trip
	1678 – 1687	Johan van Neurenbergh
Pagina 9	: 1687 – 1727	Margaretha van Neurenbergh
Pagina 13	: 1727 – 1733	Matthijs de Stercke
Pagina 16	: 1673 – 1728	Johan Jacobsz. Reepmaker en erfgenamen
Pagina 21	: 1728 – 1738/1773	Willem Reepmaker en erfgenamen
Pagina 39	: 1773 – 1775	Jan Hoeufft
Pagina 41	: 1775 – 1783	Pompejus Hoeufft
Pagina 44	: 1783 – 1794	Anna de Coningh, weduwe Pompejus Hoeufft huisvrouw Anthonij van den Santheuvel
Pagina 52	: 1794 - 1819	Abraham Pompe van Meerdervoort van Zwijndrecht
Pagina 56	: 1819 - 1838	Vrouwe Johanna Onderwater, weduwe Abraham Pompe
Pagina 64	: 1838 – 1880	Huibert Schouten
Pagina 89	: 1880 – 1892	Dirk Schouten Huibertszoon
Pagina 97	: 1892 – 1905	Geertruida Agatha Sigmond
Pagina 102	: 1905 – 1931	Arie Sigmond
Pagina 107	: 1931 – 1944	Christina Anthonia 't Hooft, weduwe Arie Sigmond
Pagina 110	: 1944 – 1948/1951	Marinus Cornelis, Christine Alida en Petrus Jacobus Sigmond
Pagina 113	: 1951 – 1960/1967	Cornelis Verdoorn, Leendert en Abraham Machiel de Lange
Pagina 119	: 1967 – 1988	Wouter Arie Bos
Pagina 135	: 1988 – 2000	Louis Wouter van Prooijen
Pagina 138	: 2000 – heden	Laurens Willem Gooshouwer
Pagina 141		Cornelis Kuipers
Pagina 144	: Bijlage I	Boedelinventaris anno 1733
Pagina 145	: Bijlage II	Klaagzang of rouwdicht
Pagina 147	: Bijlage III	Bestek anno 1968
Pagina 178	:	Naamregister

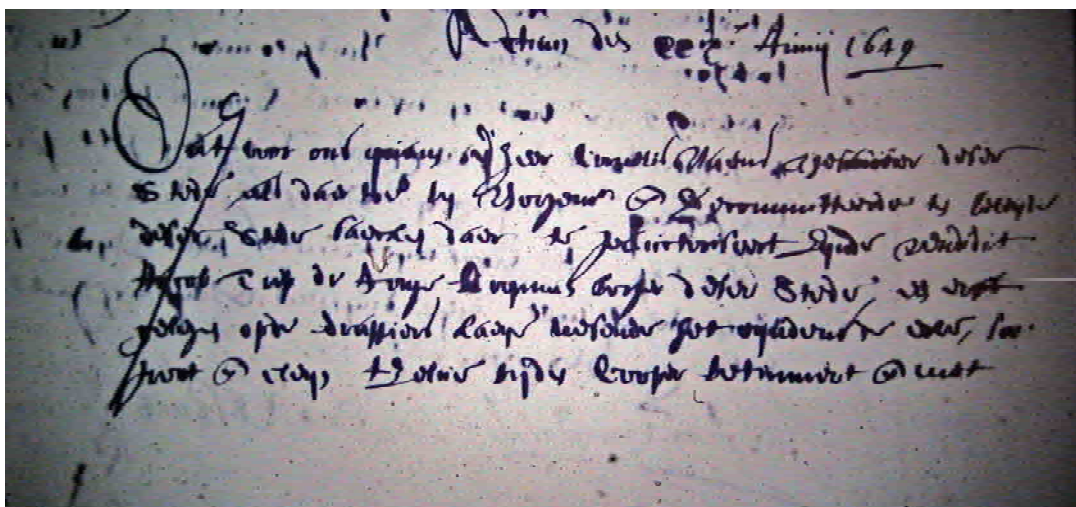
1649 – 1683 Jacob Trip

Tijdens een vergadering van de Oudraad wordt middels een resolutie besloten ten einde de lakenhandel een impuls te geven om woningen te bouwen op de Drappierskade. Deze kade wordt in een latere periode Wollewevers- en vervolgens Wolwevershaven genoemd.

Op den 14 martij 1645 sijn Borgermeesteren ende Gecommitteerde ten Beleijde van Stadtssaecken tot bevordering van de Drapperije binnen deser stede specialijk geautoriseert, alsoo wooningen ende huijsen waaren ontbreeckende tot logement van de werckluijden. Ende bequaamheijt tot de voorsegde neeringe, omme te despiciereen soodanige ledige plaatse ende erven, soo aancomende de stad als particulieren omme effective tot voorsegt eijnde gebruijkt te werden, daer op neemen soodanigen voet als oordeelens sullen oirbaarlijkst te sijn.²

De koopman Jacob Trip koopt op 29 juni 1649 voor schepenen van Dordrecht een leeg erf op het einde van de Drappierskade. Verder vraagt hij toestemming tot het maken van een trap voor deze woning, waarvan men van beide zijden kan opgaan.

*Dat voor ons quam d'heer Cornelis Vaens, Thesaurier deser stede, als daer toe bij Borgemeesteren ende Gecommitteerde ten Beleijde deser stede saecken daer toe geautoriseerd zijnde vendidit Jacob Trip de jonge, coopman, borger deser **stede een erff gelegen op de Drappierskaeije** wesende het eijndenste erve, soo groot ende cleijn tzelve bij den cooper betimmert ende met eenen muij affgeheijnt is. In oirconde.³*

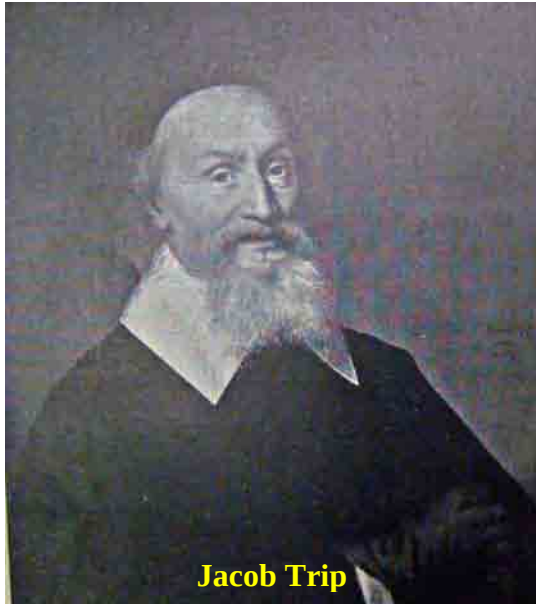
Jacob Trip de jonge op zijn versoeck geaccordeert het maecken en stellen van eenen stoupe ende opgaende ende deselven trap voor zijne huijsinge staende opde Drappierskeije daer men van wedersijden op ende aff sal comen gaen, mits betalende aen handen van de Heere Thesaurier tot een recognitie tot deser stede behouff eens ses ende dertich caroli gulden.

Jacob Trip de jonge is op 22 februari 1602 in de Waalse Kerk te Dordrecht gedoopt als zoon van Jacob Trip en Margaretha de Geer.

² SAD 3-253 f 268v

³ SAD 9-777 f 40v

Algemeen wordt aangenomen dat deze familie afkomstig is uit Luik in België en wel uit de omstreken van Dinant. Het eerst is in Nederland met zekerheid bekend Herman Trip Charleszoon. Deze vestigde zich eerst in Vlaanderen en vervolgens omstreeks 1507 in Zeeland waar hij lange tijd verbleef. Uit zijn huwelijk werden twee zonen en een dochter geboren.

Jacob Trip

Margaretha de Geer

De oudste Jacob (of Jake) Trip, vestigde zich volgens de overlevering omstreeks 1550 in Zaltbommel. Hij huwde met Aletta Elias en had o. a. twee zonen: Elias Trip en Jacob Trip, geboren te Zaltbommel in 1575, woonden te Dordrecht. Jacob ging op 12 januari 1603 in ondertrouw met Margaretha de Geer, geboren te Luik op 10 november 1583, dochter van Louis de Geer en van diens tweede vrouw Jeanna de Neillen; Uit hun huwelijk werden 12 kinderen geboren, waaronder Jacob Trip.

Jacob Trip en zijn vrouw Margaretha de Geer werden door zowel Rembrandt van Rijn, Aelbert Cuijp en Nicolaes Maes geportretteerd.

Zowel van vader als moederszijde hield deze invloedrijke familie zich bezig met de handel in ijzer en wapens. Door onderlinge huwelijken wisten ze de belangen te verstrengelen en een machtig imperium op te bouwen.

De broers Louis en Hendrick Trip handelden eveneens in ijzer, wapens en munitie. Beiden arriveerden rond 1630 in Amsterdam. Ze gaven in 1655 opdracht aan Justus Vingboons om een burgerpaleis te ontwerpen bestaande uit twee volledige huizen achter een gemeenschappelijke voorgevel. "Het Trippenhuys".⁴

⁴ www.wikipedia.com/Trippenhuis

In 1655 koopt Jacob Trip van de stad Dordrecht de woning met bijbehoren naast zijn huidige woning aan de Drappierskade grenzende tot aan de stadsmuur.

*Dat voor ons quam d'heer Franchois Rees, Thesaurier deser stede, als daer toe bij Borgemeesteren ende Gecommitteerde ten Beleijde deser stede saecken geautoriseerd zijnde vendidit d'heer Jacob Trip de jonge, coopman, borger deser stede domum cum suis staende ende gelegen op de Drappierskaeije tusschen den huijse van de heere cooper aen d'eene en den huijse van Jan Tjicquet aen d'andere zijde. ende dat met alle alsulcke vrijdommen, servituijten ende gerechticheden als den voornoemde huijse ende erve eenichsints is hebbende met het erff daer achter gelegen tot den muijre van de stadt toe. Kent betaelt, promittet in de voornoemde qualiteijt. Nijet belast. In oirconde.*⁵

Vervolgens richt hij 29 april 1656 een verzoek om andermaal een bordes voor zijn woning te mogen maken.

Geeft in aller eerbiedicheijt te kennen Jacob Trip de jonge, coopman ende borger deser stede. Dat hij suppliant staende heeft benevens sijnne woonhuijsinge op de Drappierskaeije alhier een tweede huijsinge bij hem over eenigen tijt geleden aengecocht.

't Welck den voorsegde suppliant heeft doen approprieren tot een aensienelijcke wooningh ende alsoo hij suppliant tot accommodatie ende ciraet vande selven huijse wel geresolveert soude wesen, voor op de stoup te doen maecken een bequame trap, daer men van wedersijde soude mogen opgaen.

Ende t'selve niet en vermach te geschieden sonder voorgaende consent ende advijs van Uedel Achtbaren, waeromme soo keert hij hem suppliant met alle voorgaende reverentie tot Ued. groot Achtbaren gansch ootmoedich versoeckende derselver goede ende gunstige geliefte, sij favorabel toe te staen ende accorderen, dat hij suppliant den selven trap voor deselve huijsinge sal mogen doen maken.

*Ende waer door niemant ter weerelt eenich het minste belet ofte hindernisse aengedaen werden sal als soudende die laten stellen in soodanige forme als den trap van sijns suppliants woonhuijsinge staende is.*⁶

Samen met zijn zwager Johan van Neurenbergh (ook wel geschreven Norenburch) sticht hij volmolens in Dordrecht, waaronder de klandermolen om de draperie of andersgezegd de lakenhandel te gerieven. Zo kochten beiden op 20 september 1644 voor het bedrag van f 3000 een volmolen met de bijbehorende huizen en gereedschappen aan het Willigenbosch.^{7 8}

Om het familiebezit veilig te stellen verkoopt Jacob Trip op 6 februari 1671 voor schepenen van Dordrecht de twee woningen aan de Drappierskade en tuin met vijf woningen gelegen aan de Heer Matthijsstraat aan zijn 88-jarige moeder Margaretha de Geer.

Dat voor ons quam de heer Jacob Trip Jacobsz., coopman ende borger deser stadt Dordrecht. Ende verclaerde hij heere comparant gecedeert ende getransporttert te hebben, gelijk hij cedeert ende transporteerde bij desen aen ende ten behoeve van joffrouw

---

⁵ SAD 9-780 f 57 d.d. 12-8-1655

⁶ SAD 9-62 f 278

⁷ Geschiedenis van Dordrecht: J.L. van Dalen I f 376

⁸ SAD 9-774 f 127

Margreta de Geer, weduwe van d'heer Jacob Trip, desselfs moeder, mede wonende binnen deser stede.

Eerstlijck twee geheel huijsen ende erven staende ende gelegen op de Drappierskaeije binnen deser stede voornoemt neffens den anderen tusschen den huijse van de heer Johan van Norenborch aen d'eene ende den huijse van Hendrick Crijna aen d'ander zijde, mitsgaders noch vijff wooningen met eenen thuijn ofte erve staende ende gelegen achter in de heer Matthijsstrate.

Ende bekende hij comparant van alle de voorsegde getransporteerde huijsen ende erven voldaan ende betaelt te zijn den eersten penninck metten lesten met een somme van veertien duijsent twee hondert guldens.

Geleverde dienvolgende alle het getransporteerde te waren ende te vrijen als vrije goedren van alle commer ende aenthalen. Onder den verbande van zijn comparants persoon ende goederen. De voorsegde huijsen ende erven niet belast sijnde. Soo hij comparant verclaerde als met de pantponden, die daerop bevonden soude mogen werden te staen, die de gemelte sijne moeder tot haren laste nemende is. In oirconde.

In de marge staat vermeld, dat de twee woningen op de Drappierskade in nevenstaande brief vermeld bij de scheiding van de nalatenschap van juffrouw Margrieta de Geer, weduwe van de heer Jacob Trip worden aanbedeeld aan Johannes Reepmaker en de overige huizen onder de last van fidei-commis volgens haar testament aan Jacob Trip de jonge.⁹

Nota; Zij verdacht dat de twee huijsen staende op de Drappierskaeije in den nevenstaenden brieve vermeld bij scheijdinge van de achtergelatene goederen van joffr. Margrieta de Geer, weduwe van wijlen de heer Jacob Trip, aanbedeelt aen Johannes Reepmaker.

Nadat haar dochter Maria Trip, weduwe Jacob Reepmaker is overleden en de minderjarige Johannes ouderloos achterblijft, maakt Margaretha de Geer haar testament op. De weduwe verschijnt 7 november 1672 voor notaris Arent van Neten. Ze is weliswaar op leeftijd, maar gezond van lichaam. Ze verklaart te willen en begeren, dat al de goederen, die Johannes Reepmaker, enig nagelaten zoon van wijlen haar dochter juffrouw Maria Trip aan haar verwekt bij de heer Jacob Reepmaker van haar zal erven, zal verkrijgen het fidei-commis.

Dat hij deze goederen op geen enkele wijze zal mogen verkopen, noch belasten, doch daarvan de jaarlijkse rente zal genieten gedurende zijn leven. Het bezit zal na zijn dood komen op zijn wettige kinderen en/of nakomelingen. Zij benoemt haar zoon Louis Trip, vroetschap van de stad Amsterdam tot voogd.¹⁰

Drie maanden later overlijdt ze op 90 jarige leeftijd in haar woning bij de IJzeren Waag.

We vervolgen de eigenarengeschiedenis van deze woning op pagina ..... nadat Johannes Reepmaker eigenaar is geworden. Zijn nageslacht voegt het gehele bezit weer tezamen.

---

⁹ SAD 9-787 f 77 d.d. 6-2-1671

¹⁰ SAD 20-155 f 367 d.d. 7-11-1672

1687 – 1726   **Margaretha van Neurenbergh**

Margaretha van Neurenbergh verkrijgt het belendend huisje aan de Wolwevershaven uit de nalatenschap van haar vader Johannes van Neurenbergh, die mede-erfgenaam was van de in 1678 overleden Jacob Trip.¹¹

Familiewapen van Neurenbergh

Op 21 juli 1634 is Johan van Neurenbergh in de Waalse kerk gehuwd met Elisabeth Trip, dochter van Jacob Trip en Margaretha de Geer. Beiden zijn te Dordrecht geboren. Johan is in februari 1713 gedoopt als zoon van Guillaume of Willem van Neurenbergh en Maria Willemot van Luik. Zij schenkt haar man negen kinderen, waarvan er drie jong overlijden.

Johan is de eerste van de familie die het koopmanschap als een nevenbedrijf uitoefent. Hij is Raad in 1650 en 1651, schepen in de jaren 1654 en 1655, 1662 en 1663 en in 1673. Lid van de Achtraad is hij in 1646 en 1648. in de Oudraad heeft hij zitting sinds 1650. het ambt van burgemeester vervult hij in 1673, 1674 en 1680, 1681 en 1685. Bovendien vervult hij nog tal van andere openbare bedieningen o.a. gecommiteerde ter Staten van Holland, directeur van de Levantsche handel, regent van verschillende instellingen, enz.

In december 1651 koopt hij een geheel huis en erve met al zijn toebehoren staande en gelegen op de Nieuwehaven tussen de huize van de weduwe van Guiljam van Norenburch aan de ene zijde en het huis van Lambert Lambinon aan de ander zijde. In 1729 wordt deze woning afgebroken en vervangen door het pand, dat wij nu kennen als Nieuwehaven 29, waarin Museum aan Huis Simon van Gijn.

Tesamen met zowel Jacob Trip als Samuel Trip drijft van Neurenbergh handel.

Elisabeth Trip overlijdt in december 1669 in haar woning aan de haven. Vooraf hadden de echtelieden op 30 augustus 1664 voor notaris Johannes Melanen hun nalatenschap geregeld, waarbij de voogdij werd geregeld. De weeskamer werd bij die gelegenheid uitgesloten.¹²

Een zevental heren laten op 20 oktober 1671 vastleggen dat zij van plan zijn een ‘*bequaam fluijtschip, groot omtrent twee hondert lasten*’ te kopen of te laten bouwen. De naam voor het schip staat al vast, het zal ‘Dordrecht’ worden genoemd. Johan en Jacob van Neurenberg nemen deel voor een achtste part.

In de loop van de zeventiende eeuw ontstond bij de stadselite steeds meer behoefte om buiten de stad een tweede woning te kopen of te laten bouwen. Zo ook Johan van Neurenberg, die in de stad geen onaardige woning had. Hij koopt in 1680 van zijn schoonfamilie de buitenplaats aan de Zuidendijk tegenover de Schenkeldijk genaamd ‘Wielborg’.

Ten overstaan van notaris Adriaan Hagoort wordt 29 oktober 1685 zijn testament opgemaakt, waarbij hij zijn nalatenschap regelt. *Eenichsints sieckelijck te bedde leggende, doch zijn verstant wel hebbende en gebruijkende soo vuijterlijck bleeck*; Hij benoemt zijns zoons Johan en Louis van Neurenbergh, alsmede schoonzoon Dirck van Nooij tot executeur testamentair.

---

¹¹ SAD 20-165 f 517

Op 6 november 1687 overlijdt Johan van Neurenberg, waarna zijn rijke nalatenschap wordt verdeeld tussen zijn kinderen. Begraven den 6^e november 1685. *Een swarte baer voor de edele heer Borgemeester en kerckmeester Johan van Neurenbergh. Twee ende twintich mael luiens. Het blason met de kast. De late boeten. Alsoo de heeren kerckmeesters vrij zijn dus in plaetse van gelt – memorie.*

Jacobus van Neurenbergh, de heren Johan en Louijs van Neurenbergh, juffrouw Margrita van Neurenbergh, bejaarde dochter, de heer Dirck van Nooij als gehuwd met juffrouw Johanna van Neurenbergh, mitsgaders Anthonij de Sont en juffrouw Maria van Neurenbergh.

Alle kinderen en kleinkinderen respectievelijk erfgenamen van wijlen Johan van Neurenbergh, scheiden en delen zijn boedel bestaande o.a. uit:

- o De twee pakhuizen op de Engelenburgse kade staande nevens de huizinge van de heer Huijbert van de Graeff op getaxeerd op ..... f 8000:00
- o **Het huijsje van de verwerij staande op de Wolleweverskaeij nevens de huijsinge van de heer Reepmaker op ..... f 1650:00**
- o De helft in de molens en steenplaats met de waarde in de steen, paarden, schuit en ander gevolgen op ..... f 8000:00
- o Het huisje staande aen de Lakenhal op de Varkensmarkt tegenover het Tolbrugstraatje op ..... f 950:00
- o Het huis staande op de Nieuwehaven naast de ijzerkoper Johan van der Linden, en zulks met 't goudleer daar toebehorend op ..... f 9200:00
- o Het huis staande naast het laatst voornoemde huis op ..... f 2800:00
- o Het huis staande naast het huis daar de overleden heer borgemeester heeft gewoont aan de ene zijde en Cloens aan de andere zijde, alsmede het werkhuis staande achter dit huis genaamd 'den Breijerij' ..... f 5000:00
- o Vijff mergen landts leggende int lant van Strijen ..... f 900:00

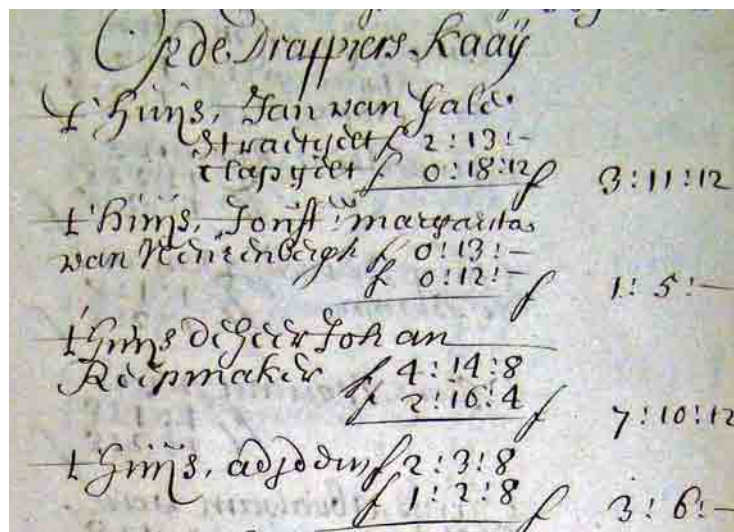
¹² SAD 10-25 f 322v

- o De woning in Wioldrecht genaamd 'Wielburgh' met de landerijen en plantage volgens de brieven daarvan zijnde met de bedstee, horloge, visnet en schuitje ..... f 24.600:00
- o De huizinge staande op de Hooge Nieuwstraat op de hoek van het Venlostraatje met de stal achter het huis is ..... f 1400:00
- Tezamen ..... f 62.500:00

Vervolgens is het onroerend goed verdeeld, waarbij aan juffrouw Margrita van Neurenbergh wordt toebedeeld: de twee pakhuizen op de Engelenburgse kade, **'t huis van de ververij**, het huis naast de Lakenhal, de vijf mergen land in Strijen en de huizinge en de stal in de Hooge Nieuwstraat. Totaal ter waarde van f 12.900:00.

Margaretha is op 1 augustus 1640 te Dordrecht gedoopt als dochter van Johan van Neurenbergh en Elisabeth Trip. Haar voorouders van vaderszijde zijn rond 1585 vanuit Namen naar Dordrecht gekomen.

Het huisje aan de Drappierskade blijkt gebruikt te zijn voor de drappierhandel. Nader onderzoek brengt aan het licht, dat het slechts om een kleine woning gaat. Het verschil in grootte tekent zich af door het straat- en klappergeld, dat omstreeks 1690 wordt geheven. Margaretha wordt aangeslagen voor f 1:5:00, terwijl Johan Reepmaker daarentegen voor f 7:10:12 en f 3:6:00 wordt aangeslagen.

De kleine woning aan de Drappierskaai wordt door haar verhuurd. Zelf bewoont ze een woning aan de nabijgelegen Nieuwe Haven te Dordrecht, waarschijnlijk haar ouderlijk huis.

Op 13 oktober 1725 maakt zij voor notaris Jacob van Dijk haar testament, waarin zij vooraf alle voorgaande testamenten vernietigt. Ze blijkt in het bezit van een schilderij van Rembrandt van Rijn. Wellicht het schilderij, waarop haar oma Margaretha de Geer staat afgebeeld.

Ze legateert de huisarmen staande onder de bediening van de diaconie der Nederduitse kerk een bedrag van twee honderd gulden, terwijl een gelijke som gelegateerd wordt aan de huisarmen van de Franse kerk.

Zij legateert aan Eva Onderburg, haar dienstmaagd, indien zij op haar overlijden nog bij haar woonachtig is een somme van één honderd gulden met een goede dubbele rouw. Voorts legateert zij aan Lijntje Jelijn, haar naaister, een bedrag van vijftig caroli gulden.

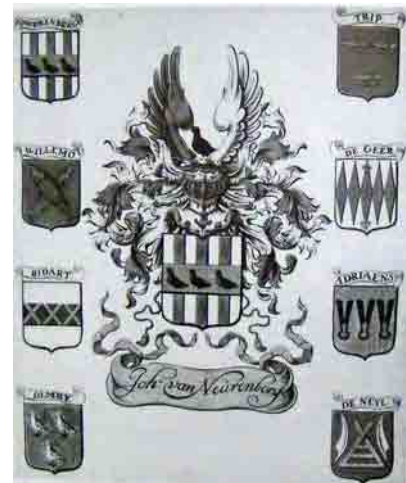
Nogh maekt en legateert sij testatrice aen haar nigje juffrouw Anna Jacoba van Neurenbergh een kassie met silverpoppegoet, alnog het silverwerk staende op een tafel (bestaende in een spiegel met een silvere lijst, een silvere poeijerdoos, een silvere kleebrorstel, een silvere kamdoos en een klijne silvere moesjes doosies, een silver kommetie ende een silver speldebakie. Alnog een notenboome cabinet, een tafel met twee geridons.

Haar neef Johannes van Neurenbergh legateert zij het portret van Rembrandt. Ende in haar Jonkvrouw testatrice verdre resterende goedren, soo roerende als onroerende egeen altoos uijtgesondert off gereserveert, daerinne en in den eigendom vandien verclaarde sij tot haren eenige en universeele erffgenaam genomineert en geïnstitueert te hebben haren neeff d'heer Johan van Neurenburg Heeren Johanszoon en bij vooroverlijden zijn descendenten.

Tevens benoemt ze haar neef tot voogd over eventuele minderjarige erfgenamen. Zonder gehouden te zijn een staat of inventaris te leveren aan de Weeskamer. Secluderende hen daarvan. Vermits de testatrice met een beroerte is overvallen wordt haar handtekening vervangen door een merkteken.¹³

29-11-1725 Begraven juffrouw Margareta van Neurenburgh, **op de haven**. Zonder weesen. zijnde de Heer Johan van Neurenbergh tot universele erfgenaam geïnstitueerd.¹⁴

Johan van Neurenberg is eigenaar van het huidige nummer 29 aan de Nieuwehaven. In 1729 laat hij het pand afbreken en geeft opdracht tot de bouw van een nieuwe woning dat thans fungeert als museum. Museum aan Huis Simon van Gijn.

Kwartieren Johan van Neurenberg
(museum Simon van Gijn)

Een half jaar later gaat de koopman over tot verkoop van de uit de nalatenschap van zijn nicht Margareta van Neurenbergh verkregen woning aan de Drappierskade.

¹³ SAD 20-544 f 56

¹⁴ SAD 10-114

1726 – 1733 Matthijs de Stercke

Dat voor ons kwam de heer Mr. Johan van Neurenbergh, coopman binnen dese stad, denwelke verclaerde vercocht te hebben, dienvolgende te cederen, transporteeren ende in vollen vrijen eigendom over te dragen aen ende ten behoeve van Matthijs de Stercke, borger deser stadt:

Een geheel huis ende erve staande ende gelegen op de Drappierskade binnen deze stad het huis van de Heer Mr. Willem Reepmaker aan de ene en het huis van juffrouw Jacoba van Gelee aan de andere zijde. En dat met alle zodanige vrijdommen, servituten en gerechtigheden, zo van muren, goten, lichten, waterlopen als anders als het voorzegde huis enigszins hebbende ende lijdende is, volgens de oude brieven en bescheiden daarvan zijnde.

*Bekennende den heer comparant van de cooppenningen vandien voldaan ende betaalt te zijn met agt hondert en vijftigh guldens, te weten ses hondert en vijftig guldens gereet en contant gelt, als met het verlijden van de volgende custingbrieff van twee hondert gulden.*¹⁵

De huisvrouw van Matthijs de Stercke heeft zijn vrouw notarieel gemachtigd tot het regelen van het transport en opnemen van een hypotheek groot twee honderd gulden. Deze schuld moet binnen de tijd van 10 jaar zijn afgelost tegen een rente van 4 %.

Matthijs Barthoudsz., wijzigt zijn naam ten tijde van zijn huwelijk in Matthijs [de] Sterck (Stercke). Hij huwt 6 januari 1697 te Dordrecht met Elisabeth Buijs.

Matthijs Baardhoudse Sterck, jongeman van Dordrecht met Lijsbeth Geritse Buijs, jonge dogter van Gorinchem volgens attestatie van ondertrouw aldaer.

Uit hun huwelijk worden geboren en gedoopt: Barthout op 1 februari 1698, Gerrit op 1 december 1700, Maria op 6 mei 1703, Leendert op 29 september 1706, Gijsbert op 27 maart 1708, Aerdina op 8 september 1709 en Metje op 15 februari 1712.

Matthijs wordt in 1731 in de verponding [=belasting] voor de woning aan de Drappierskade aangeslagen voor een bedrag van f 64,00. De belending wordt aan de ene zijde gevormd door de erven van Joan van Gelee, terwijl aan de andere zijde de woning bewoond door de heer Reepmaker, Heer van Strevelshoek. Laatstgenoemde wordt aangeslagen voor f 422,00. te weten f 400,00 voor zijn woonhuis met stal en koetshuis. Hij verhuurt zijn kelder voor f 34,00.¹⁶

Elisabeth Buijs, de huisvrouw van Matthijs de Stercke wordt op 13 februari 1733 in de Augustijnenkerk begraven. Zij woont op't end van de Drappierskaaij en laat kinderen na.

Nog geen maand na haar overlijden. worden hun onroerende goederen bij het veilinghuis aangeboden om aan de meestbiedende te verkopen. Verkoopvoorwaarden worden opgesteld door notaris Bartholomeus van Gelsdorp.

Conditie en voorwaarden waarop Matthijs de Stercke, mitsgaders de meerderjarige kinderen en voogden over de minderjarige kinderen van Matthijs de Stercke, door hem verwekt aan zijn huisvrouw zaliger Elisabeth Buijs, van mening zijn op heden de 7^e april van het jaar

---

¹⁵ SAD 9-814 f 234v d.d. 7-5-1726

¹⁶ www.regiodiep.nl

1733 op te doen veilen en aan de meestbiedende te verkopen het nader te specificeren huis, visschuit en leggers, doch slechts onder goedkeuring van de Kamere Judicieel van deze stad. *De vercooping en sullen geschieden om guldens van twintigh stuijvers het stuck, in goede gepermitteerde specie. Indien eenige panponden opt voorsegd huijs moghte staan deselve werden gestooten met de voet ende den cooper sal gehouden sijn die te nemen tot sijnen laste.*

Het voornoemde huijs sal aen den cooper geleverd werden met alle soodanige vrijdommen, servituyten ende gereghtheden soo van mueren, goten, lighten, waterloopen als anders als hetselve eenighsints hebbende ende lijdende is, volgens de brieven ende beschijden daarvan sijnde, die (voor soo veel in wesen sijn) aen den cooper neven het doen van de opdracht sullen werden overgelevert.

De koper van het huis zal alleen en in 't geheel moeten dragen en betalen al de kosten van het doen van de opdracht, de 40^e penning met een tiende verhoging, een oortje en duit voor de Godshuizen en armen, mitsgaders ten behoeve van het schrijven en zegelen van de opdracht, de dubbelde [kopy] van deze condities en het bezorgen van 't transport en voorts al het geen zal moeten worden betracht. Niets uitgezonderd.

Het voorzegde huis zal aan de koper worden geleverd vrij en onbelast, zo van verpondingen, 100^e penning, straat-, lantaarn- en klappergeld. De verkoop zal geschieden bij inzet en verhoging. De finale verkoop zal geschieden op vrijdag ten huize van van der Kaa, wonende int Schippershuijs binnen deze stad, waartoe men vaceren zal van 's avonds van vijf tot acht uur.

o *Een bequaam ende welgelegen huijs en erve staande ende gelegen op de Drappierskaej binnen dese stadt, het huijs van d'heer Mr. Willem Reepmaacker, schepen in wetten deser stadt aen d'eene ende het huijs van juffrouw Jacoba van Geleé aen d'andere sijde.*

Gemijnd door Arnoldus van Well voor de som van f 1230,00. Voor diegene, die hij zal nomineren.

o *Nogh een visschuijt, langh over steven vier en veertigh voeten, min off meer en uijt 13 voeten met sijn staande en loopt want, out vier jaren. Daarbij nogh een zeijl, een nieuwe stagfock, met een oude fock, twee kluijffocken, twee anckers met een kael.*

Gemijnd door Arnoldus van Well voor de som van f 695,00. Bij afslag gekocht door buurman Willem Reepmaacker voor f 1230:00. De overschrijving voor schepenen van Dordrecht vindt plaats op 19 mei daaropvolgend met toestemming van de Camere Judicieel.

¹⁷

Ten behoeve van de minderjarige erfgenamen wordt er 12 maart daar op volgend een boedelinventaris opgemaakt, waardoor we een goed beeld krijgen van de woning en zijn bewoners. Het pand blijkt slechts een voorhuis, een keuken en een achterkamer te omvatten. Deze inventaris wordt in de bijlage bijgesloten.¹⁸

De scheiding en deling van de nalatenschap van Matthijs de Stercke en Elisabeth Buijs worden na het opmaken van de staat in deling gebracht. Arnoldus van Well, mede voogd

---

¹⁷ SAD 20-695 akte 26

over Aertje en Metje de Stercke en vervangende Gerrit en Leendert de Stercke, die momenteel verblijven in Oost-Indië.

Staat:

- o Deze boedel competeert een geheel huijs ende erve staande ende gelegen op de Trappierskaij binnen dese stadt het huijs van d'heer Willem Reepmaacker aen d'eene ende het huijs van jufvrouw Jacoba van Gele aan d'andere sijde, welck huijs publijcquelijck is vercoft aen Heer Willem Reepmaacker voor de somme van f 1230:00*
- o De visschuit is mede publiekelijk verkocht aan voornoemde Matthijs de Stercke voor de som van ..... f 695:00*
- o De grootste legger is mede publiekelijk verkocht aan voornoemde Matthijs de Stercke voor..... f 165:00*
[legger=drijvende rechthoekige bak, die grotendeels door een groot formaat visbun in beslag genomen wordt]
- o Nog het schuitje met kopere kaarboorden is eveneens publiekelijk verkocht aan Jacob Cock voor de somme van ..... f 80:00*
- o Het schuitje op de inventaris folio 2 is mede publiekelijk verkocht aan Matthijs de Stercke voor de som van ..... f 52:00*
- De contante penningen bedragen ..... f 645:10:8*
- De massa van deze boedel bedraagt totaal ..... f 3124:9:9*

Lasten des boedels:

Betaalt aan trek gelden van het huis	f 15:4:0
Aan verponding en 100 ^e penning	f 18:10:0
Aan straat-, klapper- en lantaarngeld	f 1:17:0
Aan de vendumeester van Dam voor 't waarden van de meubelen	f 29:1:0
Betaalt voor 't verboeken van 't graf	f 2:5:8
Aan notaris Bartholomeus van Gelsdorp ten behoeve van deze boedel	f 38:8:8
En over verdient salaris	f 61:1:8
Zuiver saldo te verdelen	f 2958:2:0

Aanbedeeld:

Matthijs de Stercke ten bedrage van ..... f 1979:1:4
 Baarhout de Stercke, Jacob Cock in huwelijk hebbend Maria de Stercke,
 Gerrit de Stercke, Leendert de Stercke, Aertje de Stercke en Metje de Stercke
 ieder een zesde deel ter somme van ..... f 246:10:31

We vervolgen de eigenarengeschiedenis van het linker gedeelte, nadat het in 1733 door Willem Reepmaker is aangekocht.

---

¹⁸ Bijlage I

1678 - 1686 Johan Jacob Reepmaker

Johan Jacob Reepmaker is geboren op 20 januari 1647 te Amsterdam als zoon van Jacob Reepmaker en Maria Trip en kleinzoon van Jacob Trip en Margaretha de Geer.

Huwelijks proclamaties worden te Dordrecht afgekondigd op 1 april 1674:

de Heer Johan Reepmaker, jongeman van Amsterdam, woonende op de Drappierskay, met Juffrouw Christina de Beveren, jongedogter van Middelburg en woonende aldaar.

Hij huwt te Middelburg op 25 april 1674 met Christina de Beveren, die op 31 augustus 1653 is gedoopt in de Hervormde Kerk te Middelburg als dochter van Willem van Beveren en Cornelia Schaep. Haar familie bezit de ambachtsheerlijkheid Strevelshoek in de Zwijndrechtse Waard. Deze ambachtsheerlijkheid is in het bezit van de familie Reepmaker gebleven.

Uit dit huwelijk worden geboren en gedoopt:

Jacob op 12 oktober 1675 († 4 augustus 1705), Willem op 19 november 1679 († 8 januari 1680) en Willem op 7 juni 1681.

Familiewapens Reepmaker en de Beveren

De spreuk van deze familie luidt: “VIVERE COGITARE EST” ofwel “LEVEN IS DENKEN”

De familie Reepmaker leefde in de vijftiende en zestiende eeuw in de Meijerij van 's-Hertogenbosch. De stamreeks vangt aan met Hendrik Reepmaker (geb. ca. 1460). Zijn zoons en hun kinderen woonden in en rond Eindhoven en bezaten aldaar onroerend goed.

Hendrik Reepmaker (1504-1584), kleinzoon en naamgenoot van de bovengenoemde Hendrik, was een man van aanzien en vermogen. Hij bekleedde verschillende ambten in Eindhoven, waaronder dat van schepen. In 1568 werd hij om geloofsredenen door Alva uit de stad verbannen met verbeurdverklaring van zijn goederen. Hendrik Reepmaker week uit naar Haarlem, waar hij in 1584 overleed.

In de volgende generatie vestigde Jacob Reepmaker (1562-1641), in de familie 'de Oude' genaamd, zich in Amsterdam, waar hij in 1595 de poorterseed aflegde. Hij was een van de bewindhebbers van de Verenigde Oostindische Compagnie ter kamer Amsterdam; tevens was hij een van de oprichters en bewindhebber van de Westindische Compagnie te

Amsterdam. Na hem treffen we leden van de familie aan in de regentenstand van zowel Amsterdam als Dordrecht en Rotterdam. Zijn oudste zoon, Jacob Reepmaker 'de Jonge' (1599-1651), was een voornaam koopman en evenals zijn vader van 1644 tot aan zijn overlijden bewindhebber van de Westindische Compagnie ter kamer Amsterdam.

Uit zijn eerste huwelijk met Susanna Gommaerts (1606-1636) had hij vier kinderen, onder wie mr. Anthony Reepmaker (1634-1691), advocaat en regent van het Nieuwe Zijds Huiszittenhuis en het Oude Mannen- en Vrouwenhuis in Amsterdam.

Jacob Reepmaker 'de Jonge' was in tweede echt gehuwd met de uit een gefortuneerde familie afkomstige Maria Trip (1617-1672). Uit dit huwelijk wordt Johan Reepmaker geboren, die in Dordrecht woont.

Zijn moeder wordt op 31 juli 1672 begraven: *Den 31-7-1672 te Dordrecht: een swarte baer op de Drappiers kaeij voor joffrouw **Marij Trip**, weduwe van Jacob Reepmaecker. Vijfmael luijens.*

Johannes Reepmaker

In een testament gepasseerd op 29 augustus 1664 voor notaris Arent van Neten had zij haar zoons Johannes en Pieter geïnstitueerd tot erfgenaam.¹⁹ Pieter overleed kort na het opmaken van dit testament en werd 20 september 1664 begraven.

Oma Margaretha Trip-de Geer maakt 7 november 1672 haar testament op voor notaris Arent van Neten, waarin ze het vruchtgebruik van de door haar van Jacob Trip aangekochte woningen aan de Drappierskade legateert aan haar kleinzoon Johannes Reepmaker.²⁰ Het eigendom zal na zijn overlijden toebedeeld moeten worden aan zijn erfgenamen.

Margaretha de Geer wordt op 11 februari 1673 in de leeftijd van 90 jaar begraven in de Grote Kerk. *Een swarte baer voor over de IJssere Waegh voor joffrouw Trip.*

Huwelijks proclamaties worden op 1 april 1674 te Dordrecht afgekondigd: *de Heer Johan Reepmaker, jongeman van Amsterdam, woonende op de Drappierskay, met Juffrouw Christina de Beveren, jongedogter van Middelburg en woonende aldaar.*

Hij huwt te Middelburg op 25 april 1674 met Christina de Beveren, die op 31 augustus 1653 is gedoopt in de Hervormde Kerk te Middelburg als dochter van Willem van Beveren en Cornelia Schaep.

Uit dit huwelijk worden geboren en gedoopt: Jacob op 12 oktober 1675 († 4 augustus 1705), Willem op 19 november 1679 († 8 januari 1680) en Willem op 7 juni 1681.

Eén van de woningen aan de Drappierskade wordt door Johan voor een jaar verhuurd. Het huurcontract wordt 7 februari 1674 door notaris Hans Smits opgemaakt.

¹⁹ SAD 20-143 f 526

²⁰ SAD 20-155 f 367 d.d. 7-11-1672

De heer Johan Reepmaker, vaendrich van de compagnie vant Groothoofd binnen deser stadt. De welcke bekende verhuijrt te hebben, gelijk hij verhuijrt bij desen aen Robert Gaij, coopman binnen de voorsegde stadt, den huijre bekende bij desen accepterende.

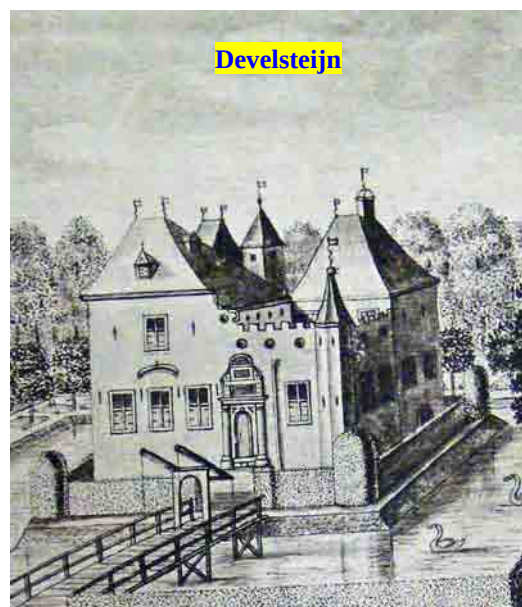
Een geheel huijs met allen sijn toebehooren genaempt ‘het Lam’ staende ende gelegen op de Drappierskaije alhier ende dat voor den tijt van één jaer innegaende primo mej deses jaers 1674 ende expirerende primo mej 1675 omme ende voor de somme van drie hondert ende twintich caroli guldens tot 20 stuijvers ‘t stuck eens gelt.

De heer verhuurder zal het voornoemde huis leveren dak-, slot-, venster-, deur- en glaslicht en gedurene deze huurperiode de nodige reparatie verrichten. Bij het verstrijken van de huur is de huurder verplicht de woning wederom glaslicht over te dragen.²¹

Dat Johan Reepmaker geen ambten heeft vervuld is wel daaraan toe te schrijven, dat hij een hartstochtelijk reiziger was, hetgeen blijkt uit zijne reisbeschrijvingen opgemaakt tussen 1666 en 1671. Van hem is een verslag van een reis door Duitsland, Oostenrijk, Italië, Frankrijk en België in het familiearchief bewaard gebleven, waarin hij onder andere een audiëntie bij koning Lodewijk XIV te Parijs en een diner bij de koningin en de dauphin beschrijft.

Het gezin woont te Dordrecht op de Drappierskade. s' zomers op hun buitengoed te s' Gravendeel. Ook moet hij met zijn vrouw het kasteel Develsteijn in Zwijndrecht bewoond hebben.²²

In 1678 is Johannes voor 1/5 deel erfgenaam van het vermogen van zijn kinderloos overleden oom van moederszijde Jacob Trip.

Hij overlijdt op 21 januari 1686 in de kracht van zijn leven op de jeugdige leeftijd van 39 jaar en wordt begraven in de Augustijnenkerk. *Mr. Johan Reepmaker op de Trapierskaej, een wapenbordt. t' huijs met rouw behangen. vier sleepmantelen.*

---

²¹ SAD 20-214 f 37

²² Genealogie Reepmaker

Christine de Beveren was een brave en Godvrezende Vrouwe. Zij had een bijzondere genegenheid voor haar schoondochter Vrouwe Johanna OpdeCamp, een waardige echtgenote van haar brave zoon, alsof die haar eigen dochter geweest ware.

Zij maakte ook zeer veel werk van hun kinderen. Met name haar naamgenootje, kleindochter Christine, was gedurende hare jonge jaren dikwijls verscheidene weken achter elkander met haar jongste broertje (terwijl de oudste reeds naar school was) bij haar op het buitengoed te 's Gravendeel. Wanneer haar kinderen of kleinkinderen verjaarden en verhinderd was om persoonlijk te komen, was zij veelal gewoon de zegenwensen van haar hart in dichtmaat uit te drukken.

Zij was een verstandige en begaafde vrouw, een vlijtig beoefenaar van de schilderkunst en muziek, zoals bleek uit een door haar opgemaakte inventaris van al de meubelen, schilderijen en boeken, die na de dood van haar vader en later op Develsteyn aanwezig waren.²³

Haar oudste zoon Jacob wordt niet oud. Hij wordt 10 augustus 1705 te Dordrecht in de Grote Kerk begraven. Hij overlijdt ongehuwd en in de bloei van zijn leven in de ouderdom van nog geen 30 jaren. Mr. Jacob Reepmaker was advocaat voor het Gerecht en de Hove en Hoge Vierschaar van Zuid-Holland.

de heer Mr. Jacob Reepmaker op de Drappierskay. een wapenbordt. 't huijs met rouw behangen. en vier sleepmannen.

Nadat zoon Willem in het huwelijk is getreden blijft zij alleen achter. Christina de Bevere is vervolgens in tweede huwelijk getreden met de heer Michiel de Beveren. zonder kinderen daar bij gehad te hebben.

26 juli 1706 te Dordrecht. *De heer Michiel de Beveren, jongeman van Dordrecht, wonende onder Swijndreght met Mevrouw Christina de Beveren van Dordregt, weduwe van d'heer Johan Reepmaecker, wonende op s'Gravendeel.*

Zij maakt 30 juni 1727 een handgeschreven testament op, waarvan de akte van superscriptie diezelfde dag passeert voor notaris Sijmon van der Wall, residerend in 's Gravendeel. Zij vernietigt in dit testament eerder gepasseerde akten van uiterste wil en benoemt tot haar erfgenamen, ieder voor de helft, haar zoon de heer Willem Reepmaecker en haar echtgenoot Michiel de Beveren en bij vooroverlijden van haar zoon, diens wettige erfgenaam.

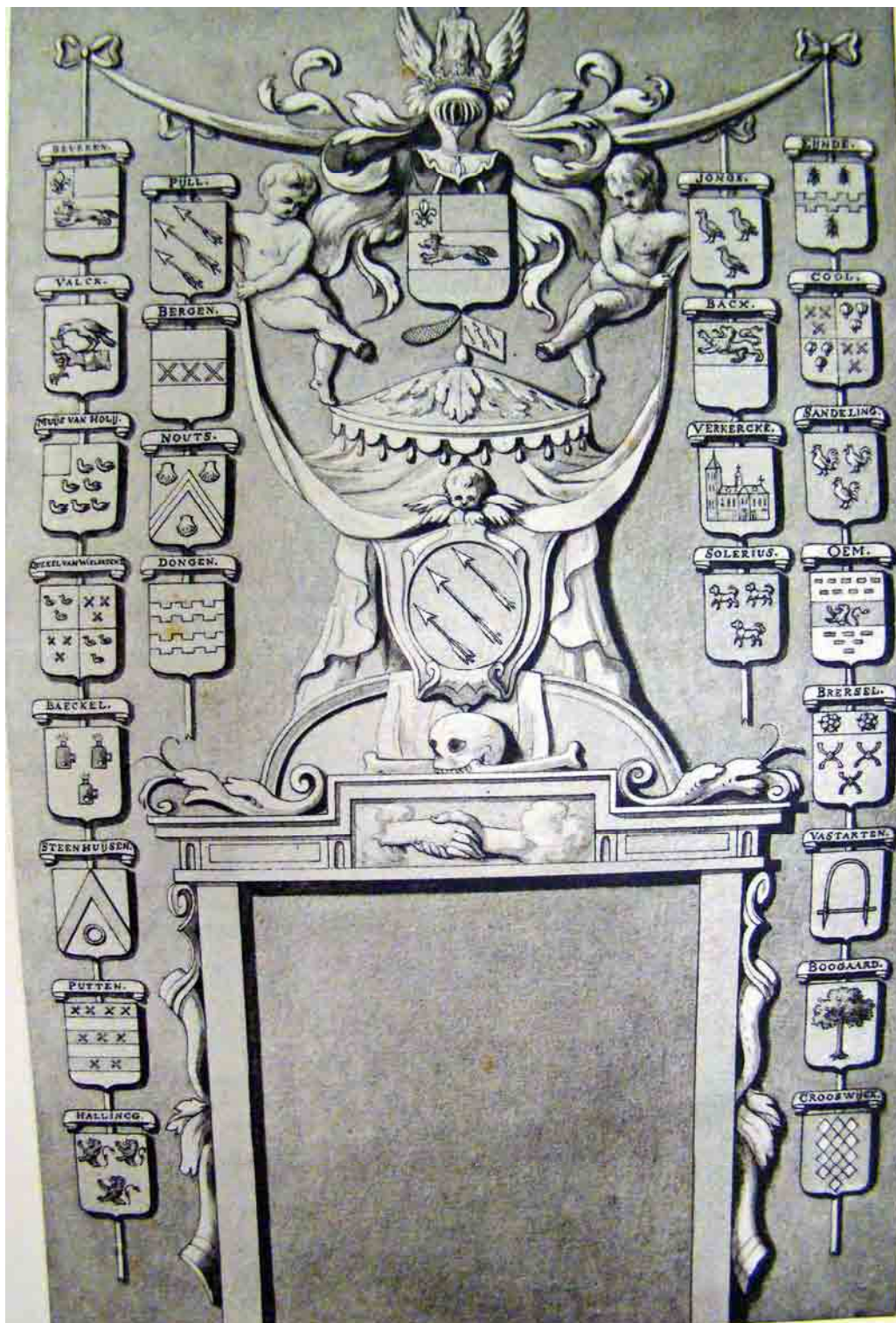
Het is haar wens dat zij zal worden begraven in het graf van haar vader in de Grote Kerk.

Nog is mijne expresse begeerte dat mijn lichaam sal werden gedraegen door veertien getrouwde mans van mijn naeste bureu, in mijn landeke en in het schip geset van Arie Ariense Stoocker en aen ijder drager werde vereert een rijxdaelder. En alle getroude mans in mijn polderke te begraeffenis werden versogt ende voorts mijn lichaam werde gebragt tot Dordregt om aldaer s'morgens men den dach in stilte te werde begraven in de Grote Kerk. Door twaelff bidders in het graft van mijn vader. Begerende niet dat eenige rouwwapens sullen werden gehangen

Christina de Bevere is op 28 december 1728 overleden in 's Gravendeel.²⁴

---

²³ Genealogie Reepmaker

Dit is een tekening van de grafzerk die in de Heilig Kruiskapel in de Grote Kerk ligt. Tot 1753 was het graf in eigendom van de familie Van Beveren. Tijdens de Franse overheersing zijn alle familiewapens afgehaakt.

²⁴ SAD 20-125 f 347

1728 – 1738 Willem Reepmaker

Meester Willem Reepmaker, Heere van Strevelshoek, is gedoopt op 7 juni 1681 te Dordrecht als zoon van Johan Reepmaecker en Vrouwe Christina de Beveren. Amper vijf jaar oud overlijdt zijn vader. Hij groeit op binnen het gezin samen met zijn oudere broer Jacob.

Hij huwt tweemaal. Eerst te Dordrecht op 4 november 1704 met zijn nicht Mondina Pompe van Slingelandt, de op 6 augustus 1678 geboren dochter van Mr. Michiel Pompe van Slingelandt en van Elisabeth de Lange. Zij overlijdt Dordrecht op 12 augustus 1708. twee kinderen uit het eerste huwelijk stierven zeer jong. Christina gedoopt op 16 augustus 1706 overlijdt 9 juni 1715, terwijl een zoon geboren op 29 juli 1707 kort na de geboorte overlijdt.

Daarna huwt hij eveneens te Dordrecht op 17 juni 1710 met Johanna Op de Camp, de op 13 september 1685 geboren dochter van Adriaan Op de Camp en Petronella Kloens. Dit huwelijk worden onder huwelijkse voorwaarden afgesloten, welke akte op 27 mei 1710 voor notaris Elias Venlo passeert. Gemeenschap van goederen wordt nadrukkelijk uitgesloten.

Afgesproken wordt dat wanneer de a.s. bruidegom voor de bruid zal overlijden, zonder kind of kinderen te hebben nagelaten, zij als dan een douarie [deel van de bruidschat] zal verkrijgen van twaalf duizend gulden.

Mocht daarentegen de a.s. bruid voor de bruidegom overlijden, zonder kind of kinderen te hebben nagelaten, hij als dan een douarie zal verkrijgen van acht duizend gulden.

Makende en gunnende sij toekomende egtgenooten, d'een aen den andere, ende sulcx aan de langstlevende van haer beijden in volkomen eigendom alle de meublen ende huijsraet, egeene althoos uijgesondert. Dewelcke bij den eerststervende eenigsints metter doot ontruijmt ende naergelaeten sullen werden.

Zij benoemen elkaar over en weer tot voogd. Seclusie weeskamer.²⁵

Uit het tweede huwelijk worden acht kinderen geboren, die allen een partner huwen uit voor-aanstaande kringen.

- o Mr. Johan Reepmaker, Heer van Strevelshoek geboren te Dordrecht op 22 januari 1713, hoogheemraad van de Zwijndrechtsche waard, heemraad van de Nederwaard, regerend schepen, in den Oudraad van Dordrecht, ongehuwd overleden op 18 juli 1739.
- o Adriana Petronella op 26-8-1714. overlijdt reeds 20 juni 1715.
- o Christina Reepmaker, geboren te Dordrecht 18 april 1716/22-4-1716, overleden 3 mei 1799, gehuwd te Dordrecht op 17 september 1743 met Mattheus Rees, geb. 24-1-1713, in 1730 rentmeester der kerken en kapittelgoederen te Dordrecht, 1735 schepen en raad, 1742 lid Veertigen, van 1760-1763 hoofd-officier, 1770 burgemeester aldaar, bewindhebber der Oost-Indische compagnie ter Kamer Rotterdam, ov. Dordrecht 10-10-1785.
- o Pieterneel Elizabeth (Petronella Elizabeth) 15-10-1717, ongehuwd overleden te Dordrecht op 17 maart 1781.

---

²⁵ SAD 20-504

- o Adriaan, Vrijheer van St. Huibertsgeregt, heer van Strevelshoek Noord, Waddinxveen en Sleeuwijk, geboren te Dordrecht 1 maart 1719/4-3-1719, hoogheemraad van de Zwijndrechtsche waard, schepen van Dordrecht en Raad in de vroedschap aldaar, laatstelijk burg. gecommiteerde in de Staten-Generaal, dijkgraaf van Schieland enz. ov. Rotterdam 14-2-1780.
- o Willem Jacob op 21-4-1722. overleden 3 maart 1726.
- o Johanna Reepmaker, geboren te Dordrecht 13 augustus 1723, ov. 18-2-1809 en gehuwd 15-4-1749 met Mr. Johan van Neurenbergh, geb. Dordrecht 10-2-1721, schepen, oudraad en burgemeester aldaar ov. 11-10-1792, zoon van Johan van Neurenberg en van Rebecca Jacoba van der Voort.²⁶

Meester Willem Reepmaker en zijn vrouw Vrouwe Johanna Op de Camp besluiten op 11 februari 1711 hun testament te maken. De akte passeert voor notaris Elias Venlo.

Echtelieden hebben te kennen gegeven te willen disponeren over hun na te laten goederen, waarbij ze alleereerst vernietigen alle eerder gepasseerde testamenten of andere akten van uiterste wil. Hetzij apart of tezamen opgesteld, niet willende dat zij van enige kracht zullen zijn. Reepmaker benoemt zijn dochter Christina (uit het huwelijk geboren met Mondina Pompe) en zijn verdere kinderen uit zijn huidige huwelijk tot erfgenaam onder de last van vruchtgebruik t.b.v. zijn echtgenote.

Instituerende hij Heere testateur in den eigendom van alle goederen, de welke bij de huysvrouw van testateur in lijfftocht sullen werden beseten tot sijne eenige ende universeele erffgenamen bij desen zijn voordochtertje genaemt Christina Reepmaker in voorgaende huijwelijcke verweckt aen Vrouwe Mondina Pompe, alsmede de kint ofte kinderen dewelcke uijt dit huijwelijck sullen werden naergelaeten, voor egaele ende gelijcke portie.

Waarbij het zijn wil is, dat aan de kinderen uit het eerste zowel als tweede huwelijk, op volwassen leeftijd of bij aangaan van een huwelijk hun wettige portie zal worden uitgereikt. Hij legateert zijn vrouw het vruchtgebruik van alle roerende goederen en een jaarlijks inkomen gedurende haar leven.

Den heer testateur de welke verclaerde sijne voornoemde huisvrouw Vrouwe Johanna Op de Camp in eigendom te maken alle den huysraet, meublen, imboel, juwelen, gout ende silver en alles wat onder die benaminge eenigsints kan werden gereeckent. Ende voorts het jaerlijcxen inkomen ende vruchtgebruijck van alle ende ijgelijcke de verdere goederen ende effecten. Sulcx bij testateur eenichsints metter doot ontruijmt ende naergelaeten sullen werden en dat haer leven langh geduijrende.

Testateur benoemt tot voogd over zijn dochter Christina haar oom van moeders zijde de heer Pieter Pompe en tot voogd over de kinderen uit zijn huidige huwelijk zijn huisvrouw Vrouwe Johanna Op de Camp, met al zulke macht als aan voogden gegeven kan worden. Met macht van assumptie [=aanvulling] en surrogatie [=vervanging]. Johanna op haar beurt benoemt haar man tot voogd over eventuele minderjarigen.

---

²⁶ Stam- en wapenboeken adel en aanzienlijke families: deel 3 f 52

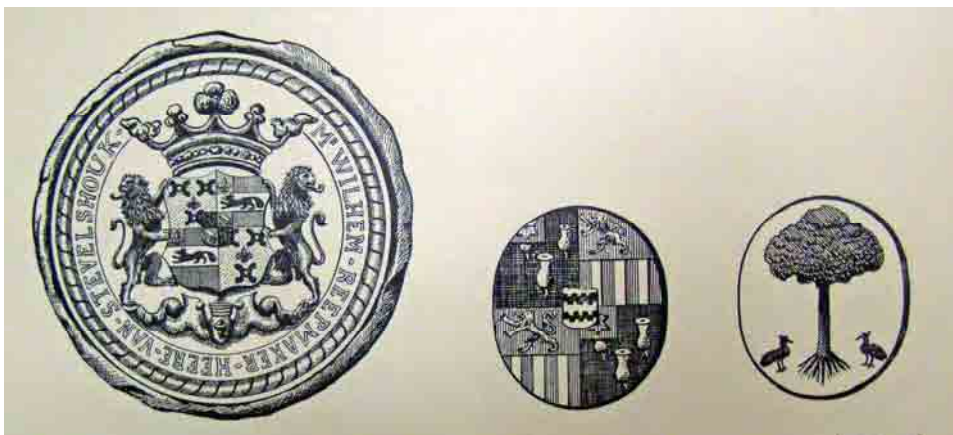

Wanneer de testatrice de eerststervende mocht zijn dan is haar man gehouden de kind of kinderen uit hun huwelijk tot mondige dage op te voeden en te alimenteren. Bij eerder huwelijk uit te keren hun wettige portie naar staat van de boedel alsdan bevonden zal worden.

Zij verklaart, dat haar man na haar overlijden het eigendom zal verkrijgen van alle huisraad, meubelen, inboedel, juwelen, goud en zilver. En voorts het vruchtgebruik van alle roerende goederen en een jaarlijks inkomen gedurende zijn leven.

Ze benoemt haar kinderen tot erfgenaam van haar nalatenschap onder de last van vruchtgebruik t.b.v. haar echtgenoot. Beiden verklaren tenslotte de heren Weesmeesteren en Weeskameren van deze stad of alwaar hun sterfhuys zoude mogen vallen, uit te sluiten.²⁷

Meester Willem Reepmaker schijnt voor zijn devies gehad te hebben de bekende vaderlandse spreuk: “Libertatio ergo”. Onderstaand wapen voerde Mr. Willem Reepmaker volgens zegels berustend in het gemeentearchief. Het stempel bevindt zich in het familiearchief. Het middelste wapen is van de familie Pompe van Slingelandt en het wapen rechts van de familie Op de Camp.²⁸

In 1717 zijn Johanna en haar zusters Elisabeth, IJda en Catharina OpdeCamp erfgenamen van hun vader Adriaen OpdeCamp. Tijdens een openbare verkoop worden door de erfgenamen vier zoutpannen verkocht. Deze zoutpannen liggen in Zwijndrecht. De opbrengst van deze verkoop bedraagt f 8000:00.²⁹

In datzelfde jaar koopt Willem Reepmaker voor f 3200,00 de ambachtsheerlijkheid Strevelshoek van de executeurs van de nalatenschap van Juriaan Beeck, die gehuwd was met Cornelia Johanna van Beveren. Naast de ambachtsheerlijkheid bezit Willem Reepmaker de in 1725 gekochte tienden van Strevelshoek en Warreboutsland.

Verbouwingen van hun woning vinden plaats in 1724. Een nieuwe deur wordt geplaatst, die niet aansluit op het bordes. Op 28 september van dat jaar richt Reepmaker een verzoek aan de heren burgemeesters van Dordrecht om vergunning tot het bouwen van een nieuw bordes voor zijn woning aan de Wolwevershaven.

²⁷ SAD 20-505 f 47 akte 12

²⁸ Vubis 40677: Genealogie der familie Reepmaker

²⁹ SAD 20-614 f 208

Geeff met alle eerbiedigheijt te kennen de heer en Meester Reepmaecker, Heere van Strevelshoeck hebbende een huijsinge staende ende gelegen op de Wollewevershaven binnen dese stadt. Daervoor hebbende een bordes aen twee sijden afgaende lanck sijnde 18 voeten tien duym Reijnlantmaet. Nu bij de veranderinge van de timmeratie versoeckende, dat hij den voorsegde trap ofte bordes te mogen voortschuijven reght voor de nieu gemaecte deur en langer te mogen maecken 3 voet en 6 duym Reijnlantse.

Aangezien dit niet zonder toestemming mag geschieden keert suppliant zich tot de heren burgermeesters om toestemming te verlenen. Na inspectie en advies van de heren Thesaurier en Achten stemmen heren burgemeesters toe in het gestelde verzoek.

ende accorderen den voorsegde trap ofte bordes te mogen voortschuijven regt voor de nieuwe deur en langer te mogen maecken 3 voet en 6 duym, mits dat den trap niet breeder op de straet sal vermogen uijttespringen als den ouden trap en alsoo volgens metinge van desen stadtsfabriek is bevonden.

Dat het bordes sal comen uijt te springen 8 voet stadtsmate meerder als het oude. Soo sal dien heer vertoonder gehouden sijn voor eens te betalen aen de stadt de somme van acht gulden.

Actum, 28 september 1724.³⁰

Zijn moeder overlijdt eind 1728 in 's Gravendeel. De opening van haar besloten testament vindt een dag later plaats op 29 december 1728 ten overstaan van notaris Albertus van Nievelt en wordt bijgewoond door haar zoon Willem Reepmaker en de weduwnaar Michiel de Beveren. Haar handgeschreven testament passeerde op 30 juni 1727 voor de te 's Gravendeel residerende notaris Simon van der Walle.

Zij vernietigt in deze uiterste wil eerder gepasseerde testamenten en benoemt tot haar erfgenamen, ieder voor de helft, haar zoon de heer Willem Reepmaecker en haar echtgenoot Michiel de Beveren en bij vooroverlijden van haar zoon, diens wettige erfgenaam.

Zij legateert diverse personen van haar personeel en voorts aan de Armen van 's Gravendeel een bedrag van f 500, welke door haar erfgenamen binnen zes maanden na haar overlijden moeten worden voldaan.

Echter, wanneer haar zoon over de gehele nalatenschap het eigendom naar zich wil nemen en aan haar man zijn leven lang het vruchtgebruik zou laten genieten, alsdan door hem te betalen alle ordinaire en extra ordinair lasten van het huis en het in behoorlijke reparatie te onderhouden.

Alsmede van den eigendom van het land genaempt het gravelijckx uijterlandeke anders Bevershoeck met het huijs, erve, landen, plantagies, dijcke en verdere benefiten, regten en gerechtigheden, waerinne oock bestaende en alle twelcke haer edele bij huwelijxse voorwaerden aen den voornoemde haren man in eigendom heeft gemaect.

Na rijp beraad verklaart Willem Reepmaker het vruchtgebruik onder de last van betalingen aan zijn schoonvader de heer Michiel de Beveren over te laten.³¹

---

³⁰ SAD 3-848 f 77

³¹ SAD 20-620

Door een misverstand van de aannemers die de haven hebben uitgediept is de haven in een modderpoel veranderd. Verscheidene bomen dreigen door vochtigheid af te sterven. Reden voor eigenaren van woningen aan de Wolwevershaven om in februari 1731 een verzoek in te dienen om de oude rij met bomen te conserveren en een nieuwe rij bomen aan te planten. Tevens het verzoek een straat aan te leggen.

Geven reverentelijk te kennen de ondergeschreven eijgenaers der huijzen staande op de Drappierskade. Dat dewijl het Ued.gr. Achtbaren behaagt heeft in den jare 1727 tijde den verdiepinge van de haeve en uijtzeegtinge der kade strekkende langs voornoemde huijzen, te belasten met 50 gulden per roede eens gelt van de voorzegde huijzen, waarlijk geen geringe belasting.

Het nu zedert die tijt door een quaat begrip van de aannemers van het verdiepen der haven om de aarde te brengen tenminste anderhalf voet te hoog is gemaakt, waardoor de supplianten als in een slikpoel zitten met veel ongemak. Tevens dat verscheijde groote cierlijke boomen uijtgaan door de overtollige voghtigheijdt als andersints.

Verzoeken Uedel Achtbaren tot soulaas van de huizen den kelders hiervoor genoemd te ordonneren, dat de oude bomen aldaar staande mogen blijven geconserveert. En daarnaast nog een rij nieuwe bomen mag worden geplant 10 a 12 voeten van het uiterste einde van de nieuwe kade.

En dat vervolgens de straat na het wegruimen van de overtollige slik mag worden uitgebreid over de breedte van de voorzegde kade.

Was ondertekend: A.Kloens – B.Repelaer – J.Gevaerts voor Willem Reepmaker voor twee huizen – Johanna en Cathrijna Desart – Johanna Kloens, weduwe Santheuvel – Arij Turfkloot – Govert van Slingelandt – Adolf Standert – erven Maria van Dorre – Lodewijk van Loon – Hendrik Leppla – Jacob Herpel – Adriana Caris weduwe Jan in de Betou – erven Christiaan Bakkus – Johan de Roo.

De burgemeesters hebben na examinatie geoordeeld, dat het bovengenoemde verzoek redelijk en billijk is en besluiten, dat de oude bomen op de Drappierskade zo veel mogelijk blijven behouden en dat aldaar een nieuwe straat zal worden aangelegd. Verder zal een nieuwe rij bomen worden aangeplant en het overtollige slik worden weggenomen. Dit alles op order en aangeven van de heer Thesaurier van de Reparatiën.

Dordrecht, 22 februari 1731.³²

In 1730 wordt Reepmaker benoemd tot lid van de Achtraad, in 1731 benoemd tot lid van de Oudraad. Twee jaar later tot lid van de Veertigen en in 1736 tot schepen en weesmeester van de Weeskamer. Kapitein van het Vendel aan den Rietdijk en Mansman aan den Hove en Hooge Verschaar in 1711.

De huisvrouw van buurman Matthijs de Stercke te weten Elisabeth Buijs overlijdt in februari 1733. Zij woont *op't end van de Drappierskaaij* en laat kinderen na. Ten behoeve van de minderjarige erfgenamen volgt er een gedwongen verkoop van hun pand.

Voor schepenen van Dordrecht en met toestemming van de Camere Juditieel wordt verkocht:

---

³² SAD 3-849

Een bequaam ende welgelegen huijs en erve staande ende gelegen op de Drappierskaeij binnen dese stadt, het huijs van d'heer Mr. Willem Reepmaacker, schepen in wetten deser stadt aen d'eene ende het huijs van juffrouw Jacoba van Geleé aen d'andere sijde.

Het pand wordt aangekocht door Willem Reepmaker voor de som van f 1230,00. Reepmaker koopt hiermee het belendende huis en creëert daarmee de mogelijkheid de panden te combineren tot één groot pand. Uit de boedelinventaris van de overledene blijkt dat het pand slechts één voorhuis, één keuken en één achterkamer omvat.

Willem Reepmaker overlijdt op 20 augustus 1738 te Dordrecht. De begrafenis vindt de 26e van die maand plaats. *Wilm Reepmaker Heer van Strevelshoeck. Laat kinderen na. Een wapenbort.*

Onder diverse panden aan de Wolwevershaven bevonden zich waterkelders. In deze kelders werd een grote hoeveelheid vers water opgeslagen, dat b.v. als boenwater gebruikt kan worden. In de stadsmuur bevond zich een ijzeren plaat, waarin een buis welke d.m.v. een kraan opengedraaid kon worden.

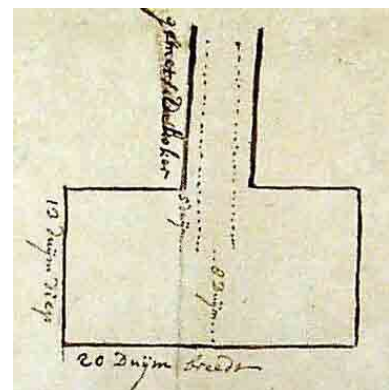
Indien er behoefte aan water bestond kon moet men de kraan een uur voor 't hoogwater openzetten. Na een uur is deze dan volgelopen en wordt vervolgens gesloten. Binnen twee dagen is het water dan zeer helder bezonken en heeft het huishouden gedurende enige weken voldoende om door de keuken voor het schrobben gebruikt te worden. Deze waterkelder is te vergelijken met een bezinktank.³³

Nb. Op den 18 meij 1734 is uijt de voorsegde waterkelder (leeg gepomt zijnde) ruijm 1 ½ voet slik uijtgehaalt, nadat 't selve sedert 30 jaar niet geschiet was. verder is bevonde dat de buijs van de pomp in de keuke tot op de grondt van de voorsegde kelder nederhangt hebbende in't rondt eenige gaaten tot de hoogte van ontrent 9 duijm. De invloeiende buis uit de Maas door de stadsmuur, alwaar een ijzeren plaat met gaaten voor ligt is 5 voet hoog vanuit de bodem van voornoemde kelder. De totale hoogte van genoemde waterkelder bedraagt 18 ½ voet.

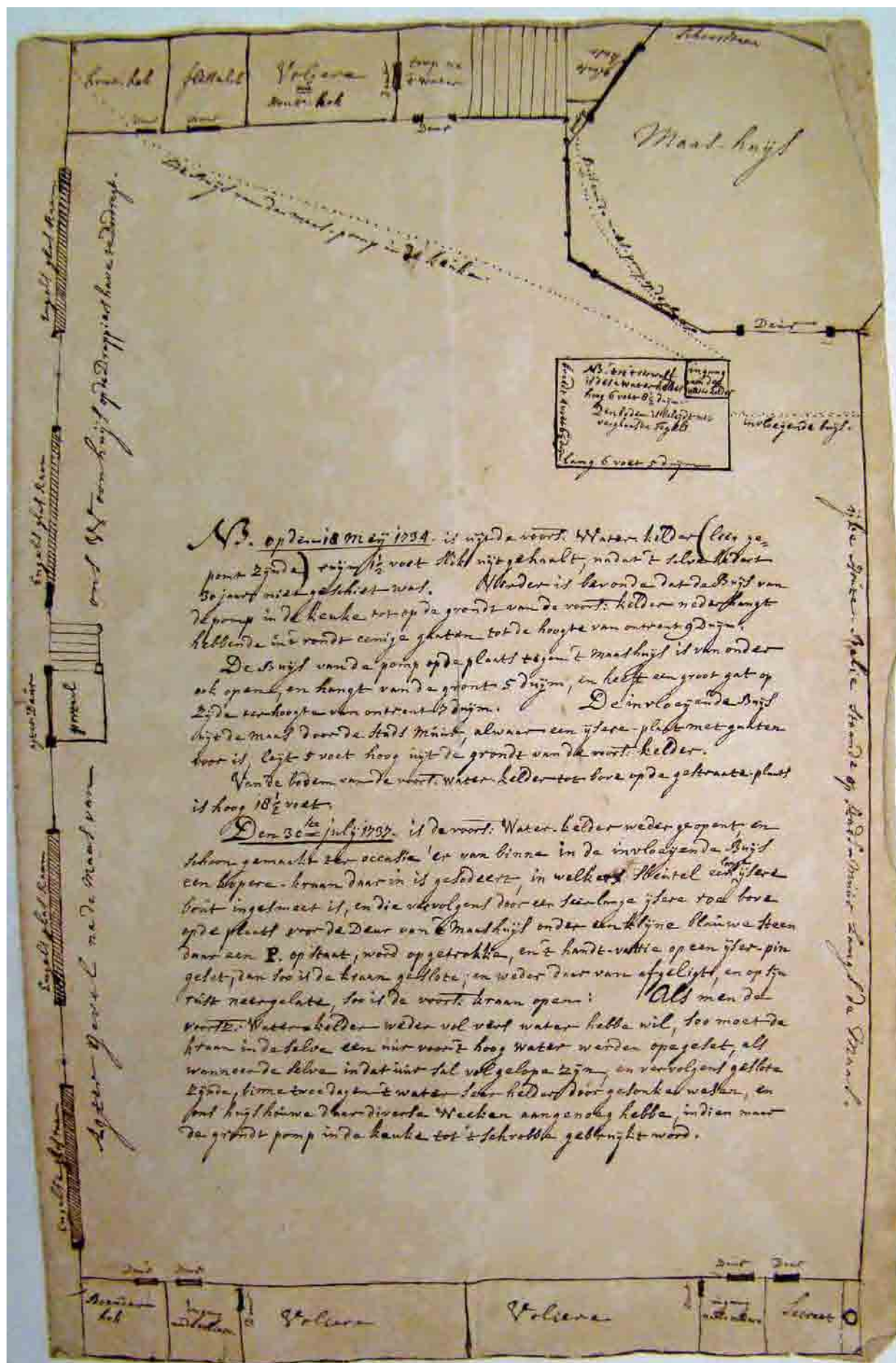
De buijs van de pomp op de plaats tegen 't Maashuijs is van onder ook open, en hangt van de gront 5 duijm en heeft een groot gat op zijde ter hoogte van ontrent 7 duijm. De invloeiende buijs uijt de Maas door de stadsmuur, alwaar een ijsere plaat met gaaten voor is leijt 5 voet hoog uijt de grondt van de voorsegde kelder.

Als men de voorsegde waterkelder weder vol vers water hebbe wil, soo moet de kraan in deselve een uur voor't hoog water werden opegeset, als wanneer deselve in dat uur sal volgelope zijn.

En vervolgens geslote zijnde, binne twee dagen 't water seer helder doorgesonke wesen en ons huijshouwe daar diverse weeken aan genoeg hebbe, indien maer de grondtpomp in de kuke tot 't schrobbe gebruikt word.

³³ SAD 150-2631

N.B. op den 18^{en} maj 1734. is in de voort. Water bedder (leer je
 pons 2de) zijn 1/2 voet dik niet gehaalt, nadat te selve bedder
 50 jaer niet geschied was. Alhier is bevonden dat de buis van
 de pomp in de kante van op de grond van de voort. helder nederhynge
 hebben de ene vonds eenige gaten tot de hoogte van ontsen gaten
 De buis vonds de pomp op de plaats te, in de maat-huis is vonds
 als opent en hangt van de grond 5 duym, in heeft een groot gat op
 2de een hoogte van ontsen 1/2 duym. De invloegende buis
 heeft de maat door de bodt munt, alwaar een ijere-plaat met gaten
 voor is, licht 5 voet hoog in de grond van de voort. helder.
 Van de bodem van de voort. Water helder tot bore op de getraete-plaat
 is hoog 18 1/2 voet.

Den 30^{en} july 1734. is de voort. Water. helder weder geopent en
 schon gemaakt ter occasie 'en van binne in de invloegende buis
 een koperen kraan daer in is gedeest, in welker. Sleutel een ijere
 vent ingelooet is, en die volvoegt door een teelinge ijere rod bore
 op de plaats voor de Deur van Maat-huis onder een kleine kleinne heen
 daer een P. op kant, word opgetrokken, en te handte-vatte op een ijere pin
 geliet, dan too is de kraan gelooet, en weder door van afjelicht, en op tin
 riste neengelate, too is de voort. kraan open: Als men de
 voort. Water helder weder vol vort water hebbe wil, too moet de
 kraan in de selve een nuer voort hoog Water werden opajet, als
 wonsende selve in dat nuer sel volgelapen zijn, en vervolgens getlate
 zijn, tione twee duym te water selve helder door getrokken water, en
 font huyt hime therdiverla Wecken aangeend hebbe, indien maat
 de gaten pomp in de kante tot te schroetke gebuyght word.

1738 – 1739/1773   Johan, Christina, Pieterella Elisabeth, Adriaan en Johanna Reepmaker

Na zijn overlijden benoemt Vrouwe Johanna OpdeCamp, weduwe Mr. Willem Reepmaker een voogd over haar minderjarige kinderen en erfgenamen. Uit hoofde van het testament van haar man, dat in februari 1711 passeerde voor notaris Elias Venlo, waarin vervat de macht van seclusie, benoemt zij haar oudste zoon Johan Reepmaker, schepen en lid van de Oudraad tot voogd.³⁴

Ongeveer een jaar na het heengaan van haar man overlijdt na een kort ziekbed zoon Johan op 18 juli 1739 zonder een testament te hebben opgemaakt. Een verklaring wordt voor heren van de Weeskamer afgelegd:

Te kennen gevende dat op de 20^e augustus 1738 overleden is Mr. Willem Reepmaacker, die bij zijn dispositie gepasseerd voor notaris Elias Venlo op 16 februari 1711 onder anderen had gewild, dat wanneer de kind of kinderen van zijn edele gekomen zouden zijn tot mondige dage of huwelijke state, dat alsdan aan ieder van hen moet worden uitgekeerd de legitieme portie hen rechtens toebehorende.

Dat bij het overlijden van haar man haar oudste zoon Johan Reepmaker, indien meerderjarig aan hem zijn legitieme portie uit te keren en opening van zaken te geven, doch dat haar zoon daar voor had bedankt en betuigt met zijn portie ten volle vergenoegd te zijn.

De weduwe geeft heren Weesmeesteren opening van de boedel van wijlen haar man en wenst verontschuldigd te worden in het maken van een staat en inventaris van de goederen van haar overleden zoon. Eén en ander zou aanleiding kunnen geven tot moeilijkheden, welke zij wenst te vermijden. Dat zij de moeder is van haar kinderen, die nu erfgenaam zijn van de nalatenschap van hun overleden broer Johan en zij garant staat voor een nette afwikkeling. En dit desnoods onder ede zal bevestigen.

Haar verzoek aan heren weesmeesters wordt goedgevonden.³⁵ Zij komt met hen overeen, dat na examinatie van de boedel en nalatenschap van wijlen haar man en na calculatie van de legitieme portie haar overleden zoon rechtmatig toegekomen uit te keren ten behoeve van de minderjarige zusters en broer met name Christina, Pieterella Elisabeth, Adriaan en Johanna Reepmaker een som van vier duizend gulden in obligaties.

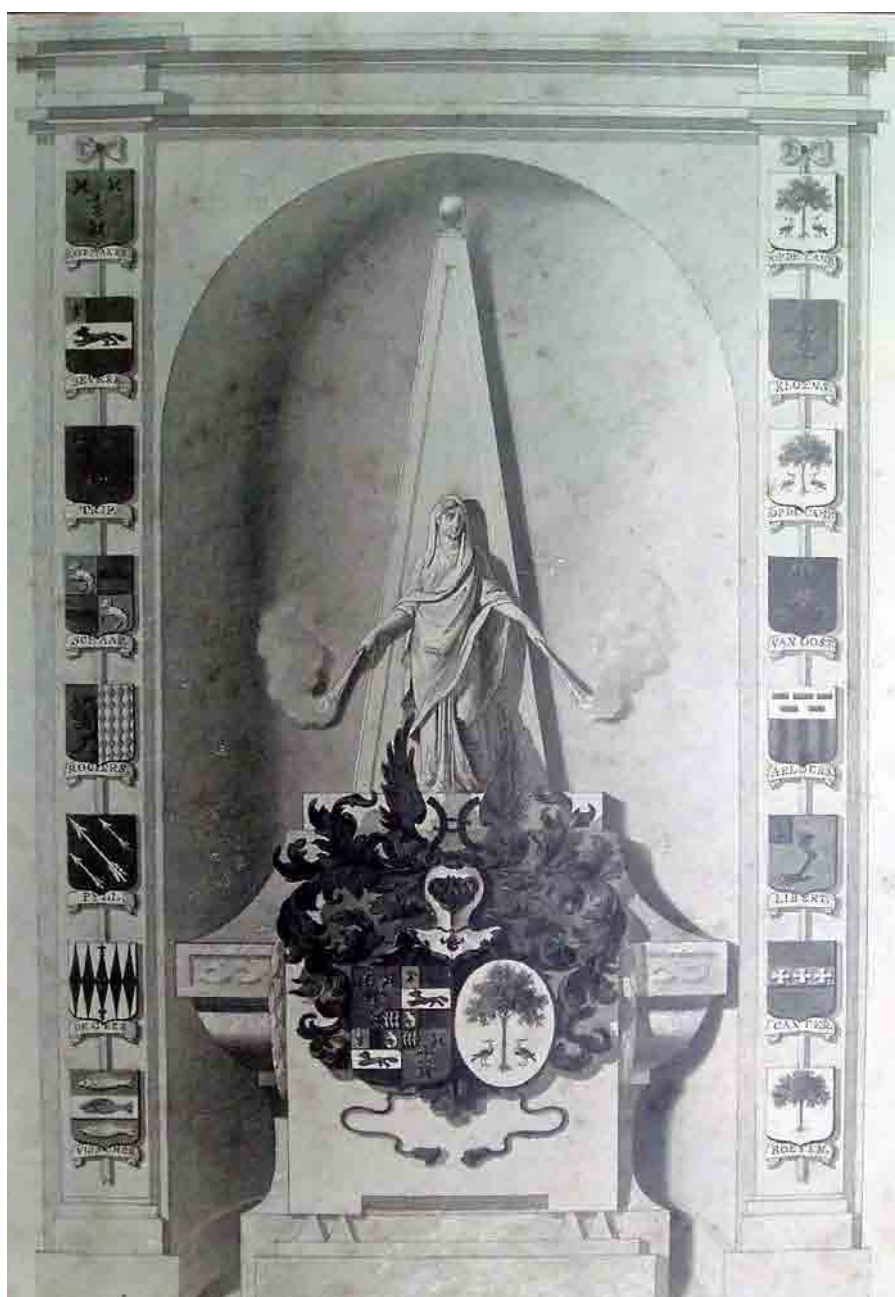
Vanwege dit overlijden is Johanna genoodzaakt opnieuw een voogd aan te wijzen over haar minderjarige kinderen. Zij benoemt Michiel de Bevere en Willem van Someren, als mede zoon Adriaan, zodra gekomen tot meerderjarigheid.³⁶

³⁴ SAD 20-961 akte 71

³⁵ SAD 10-1437

³⁶ SAD 20-962 akte 81, 85

Johanna Op de Camp overlijdt 11 maart 1761 en wordt 18 maart aansluitend in de Grote Kerk begraven. *Vrouwe Johanna Op de Camp, Vrouwe van Strevelshoek, weduwe wijlen de Heer en Mr. Willem Reepmaker, in zijn weledelen leven Raat en Vroedschap deser stadt. laat kinderen na. Op de Drappierskaij. Met een wapenbordt. Hoogste boete. Met tien koetsen extra.*

Bovenstaand een reproductie van een tekening in kleur voorstellende het wapenbord van Mr. Willem Reepmaker Johansz., Heer van Strevelshoek. Het wapenbord hing in de Beverens Kapel in de Groote Kerk te Dordrecht.³⁷

Nog dezelfde maand wordt er een boedelinventaris opgemaakt in de woning, waardoor we een goed beeld krijgen van de indeling van de woning en de welstand van deze familie.

Staat en inventaris van alle ende iegelijcke de goederen, soo roerende als onroerende, actien ende crediten, sulcx bij wijlen de Weledel gebore Vrouwe Johanna Op de Camp, in leven douarière van wijlen Mr. Willem Reepmaker, binnen deselve stadt gewoonst hebbende, ende aldaar overleden zijnde, op den elfden maart deses jaars 1761.

Welke zij na haar dood in privé heeft nagelaten, zowel als de goederen die zij in vruchtgebruik heeft bezeten volgens het mutueel testament van haar en wijlen haar echtgenoot gepasseerd voor notaris Elias Venlo op 16 februari 1711. Vermits het overlijden van testateurs dochtertje Christina Reepmaker uit zijn eerste huwelijk verwekt aan Vrouwe Mondina van Pompe.

De boedelinventaris wordt beschreven door notaris Bartholomeus van der Star op 28 maart en volgende dagen in het jaar 1761. Ten verzoeken en op het aangeven van:

- o den Weledel gestrenghe Heer en Mr. Adriaan Reepmaker Heere van Strevelshoek, Noord Waddinxveen en Vrijheer van St. Hubregts Geregt, Raad en Vroedschap der stad Rotterdam etc.
- o de Weledel gestrenghe Heer Mattheus Rees, Raadt en Vroedschap, mitsgaders Hooft Officier van deze stad als in huwelijk hebbende Vrouwe Christina Reepmaker en
- o de Weledel geboren Jonkvrouwe Pieterella Elisabeth Reepmaker en tenslotte
- o de Weledel gestrenghe Heer en Mr. Johan van Neurenberg, Raad en Vroedschap, mitsgaders Regerendt schepenen van deze stad als in huwelijk hebbende Vrouwe Johanna Reepmaker.

Zijnde voornoemde Adriaan, Christina, Pieterella Elisabeth en Johanna de enig nagelaten kinderen, mitsgaders erfgenamen ab intestato van genoemde Vrouwe Johanna op de Camp.

Onroerende goederen:

Huizen en erven:

1. *Een groot huijs en erve met twee kelders daaronder, en een koetshuijs en stallinge daar aan behorende, staande ende gelegen op de Drappiers- ofte Wollewevershave omtrent de brugge aan de revier Vismarkt binnen dese stadt Dordrecht belent het volgende groot huijs en erve aan de eene en het mede na te noemen kleijn huijs aan de andere zijde. in welck voorschreve huijs en erve de Vrouwe overledene gewoonst heeft ende gestorven is.*

Waarvan een kelder naar de zijde van 't volgende grote huis is verhuurd aan loodgieter Adriaan van der Voorn om f 38,00 per jaar.

2. Nog een groot huis en erve met twee kelders daar onder, staande en gelegen op voorschreven Drappiers- of Wollewevershaven, het eerstgemelde grote huis en erve aan de ene en het huis van Aart van der Ka aan de andere zijde.

---

³⁷ SAD 552-M 3440

Het huis en een kelder is verhuurd aan den Weledel gestrenghe Heer en Mr. Adriaan Bout, Vrijheer van Lieshout, Heere van Krimpen op de IJssel, Raad en Regerend schepen van deze stad om 350 guldens per jaar. De tweede kelder staat thans leeg.

3. Nog een huis en erve staande en gelegen op de voorschreven Drappiers- of Wollewevershaven, het eerstgenoemde groot huis en koetshuis aan de ene en 't huis van Heer Gillis van der Beek aan de andere zijde.

Het voorzegde huis en erve is verhuurd aan de heer Gerrit Karsdorp om 70 gulden per jaar.

4. de melioratie of beterschap van een tuin met het geboomte en opstellen daarop staande, gelegen in het Oudeland van Dubbeldam aan de Straatweg, schuin over het Boonepaadje. De voorzegde tuin is door erflater in haar leven tot haar vermaak gehouden.

- o Landerijen in den Hoeksewaard en eerst onder Strijen.
- o Landerijen onder Nieuw Beijerlandt.
- o Landerijen in de Zwijndrechtse waard en eerst onder de Groote en Kleijne Lint.
- o Landerijen onder West IJsselmonde.
- o Landerijen gelegen in Nieuwer-Amstel onder Ouwerkerk in de polder van Duivendrecht.
- o 140 obligatie, schuld- en custingbrieven.

Contante gelden:

Een zak van	f	600,00
Een zak van	f	420,00
Een zak van	f	275,00

Zeven zakken ieder van f 275:00:00 is	f	1925,00
Een zak van	f	600,00
Nog in diverse speciën	f	905,80
Aan duiten voor	f	5,10

Gouden Penningen:

2 ducats a f 63:00 is	f	126,00
1 dubbeltje	f	5,50
5 stuivertjes ieder f 2:12:8	f	13,20
	f	144,70

nog vier zilveren penningen of vreemde stukjes memorie

Gemaakt zilver:

<i>een koelvat</i>	<i>een koffijvaas met een kraen</i>
<i>een theeketel en compfoort</i>	<i>twee langwerpige theebladen</i>
<i>een tafel ring</i>	<i>7 x twee kandelaars</i>
<i>een ronde tabaksdoos</i>	<i>een schenckbort met een geschulpte rand</i>
<i>een secoup met een voet daar onder</i>	<i>twee secoupjes met voetjes</i>
<i>een melckkannetje</i>	<i>twee suikerbussen</i>
<i>een sauskom en deksel</i>	<i>een sauskom sonder deksel</i>
<i>vier zoutvaetjes</i>	<i>een mosterpot en lepel</i>

<i>twee souplepels</i>	<i>een schuimspaantje</i>
<i>twee tabakscompfoort</i>	<i>een olij en azijnbakje</i>
<i>een tabakscompfoortje</i>	<i>twee thee vaesjes</i>
<i>twee ronde theebusjes</i>	<i>een silvere schel</i>
<i>een handtblakertje en dompertje</i>	<i>ses lepels en ses vorcken</i>
<i>nog vier en twintig lepels en vier en twintig vorcken</i>	

een silver tolet bestaende in een groote, twee kleijnder en twee moesjes doosjes, item een groote en een kleijnder blaeren van borstels, nog een rand van een spellekusse, mitsgaders een lijst van een spiegel

vier en twintig groote messe hegten

twaaelf desert messe hegjes en twaaelf dito hegjes van vorcken zijnde in een swart segreijne kasje

<i>ses confituijr lepeltjes en ses dito vorckjes</i>	<i>ses confituijr lepeltjes met vorckjes</i>

<i>twee groot'er confituijr lepeltjes</i>	<i>ses confituijr vorckjes</i>

<i>een draatwerks koffertje</i>	<i>seven kleijne messe hegjes</i>

<i>een beugel</i>	<i>nog een beugel</i>

<i>een naaldekoker en vingerhoet</i>	<i>een doosje</i>

<i>een boeck met goude knipjes</i>	<i>een kleijn gout horologetie</i>

<i>een gout doosje</i>	<i>nog een silver doosje</i>

gemaakt linnen:

Kasten vol met servetten, zo groot als klein, welke met initialen zijn gemerkt. zowel van katoen als damast

groot aantal tafellakens, eveneens van katoen als damast

groot aantal lampetdoeken en handdoeken

lakens en slopen in diverse breedten

Kleederen, soo linnen als wollen, sijde ende andre stoffen ten lijve van de Vrouwe overledene zaliger behoort hebbende;

Al de kleren zo van linnen, als wol, zijde en andere stoffen ten lijve van de Vrouwe behoort hebbende zijn door de kinderen en erfgenamen verdeeld ..... memorie

Boeken soo in Rechten als daar buijten:

Van al de gedrukte boeken door de Vrouwe overledene nagelaten, daarvan zal door de boekverkooper Abraham Blussé een catalogus worden gemaakt.

De conterfeijtsels [schilderijen] de boedel toebehorende:

Alle de conterfeijtsels desen boedel competerende sullen met gemeen goedvinden van alle de verdere kinderen en mede erfgenaemen aan de zoon en mede erfgenaam den Weledede Heer en Mr. Adriaan Reepmaker Heere van Strevelshoek, Noord Waddinxveen etc. werden overgegeven.

Huisraad, Meubelen en inboedel:

Int' Voorhuijs en in de Gang:

een hanglanteern
een barrometer
nog alle het porceleijn in de groote porceleijnkast in de gang

een staande horologie
een vleeskroon en een lanteern

In t'groot Salet:

12 stoelen met geele damaste sittingen en twee dito cosijn matrassen
een paer geele damaste glasgardijnen en dito rab
een paer geele sijde damaste glasgardijnen en dito rabatten
een garde de feu en een tafeltje van geel sij damast
een geborduurt speeltafeltje
4 noteboome gerridons
een noteboome tafeltje met laden en een genaeijt kleetje
een verlakte doos, met drie cadriljes doosjes daerin
een spiegel met een vergulde lijst
een staende haertplaat
6 spiegel hangblakertjes
vier Spaanse matten
nog het porceleijn op de randt van de schoorsteen en in de twee kasjes

In het kleijnder Salet:

12 stoelen met groene trijpte sittingen
een noteboome tafeltje met laeden
een spiegel met een vergulde lijst
een paer kopere vergulde geslinderde armen
een sluijt lessenaer
nog het porceleijn op de randt van de schoorsteen en in de kastjes

twee theetafels en twee gerridons
een verlakt kisje
een haartijser en een tang
een vloertapijt

In de Eed-Sael:

16 stoelen, met 16 groene trijpte matrassen
een tafeltje met een steene bladt
een neerslaande bedt fafel en een groen kleet daar over
drie hangblakers, twee glaese ramen en een verlakt fonteijntje
een tang, haertijser en stooff
een turff kisje, blaesbalk en een koper haert besempje

een theestoofje met een kopere bak daarin
een theeschenk bak en een hangoortje
een Schots tapijt, vloermatten, etc

In de Binne-camer:

12 stoelen met gesnede rugge en rode sittingen
een siecke stoel met een matras
een geel speeltafeltje
een theetaeffel en twee speeltafeltjes
een ijsere schoorsteenhaert, eijser en slap
twee spiegel hangblakers met glaese armen
drie witte damaste glasgardeijnen
een vloertapijt en matten
schoorsteen

6 gerridons
een ovaele speeltafeltje met groenen trijp bekleet
een noteboome theestoofje met een kopere bak
twee spiegels met vergulde lijsten
twee kopere vergulde armen
een lit d'ange en matras
nog het porceleijn op de randt en voor de

In de galderij-Camer:

18 stoelen met rode trijpte vaste sittingsen   een steene taeffeltje
een schenktafeltje met een la   een schenktafeltje
een spiegel met een swarte lijst

Schilderijen

twee beeldemakers
een schilderij van Berckheijde
een zeegje
drie schilderijtjes met wijffes
een schilderijtje op koper
drie carpetten

twee zeegjes
een schilderij verbeeldende droncke boertjes
een met paardigjes
twee schilderijtjes een boer en een boerin
een vloertapijt

Schilderij van Gerrit Berckheijde (1638 – 1698). Deze schilder is geboren in Haarlem. Schilder, tekenaar van architectuur, kerkinterieurs, topgrafische voorstellingen, Italianiserende landschappen, ruiterstukken, winterlandschappen, portretten en marines.³⁸

In de bove keuke:

een pors, tafel en rack   een spiegeltje, rakje en een schenckbakje
twee stoelen

In de benede keuke:

twee rakken, twee taeffels en vijf gemeene   stoelen
een loopt spit met zijn toebehoren   nog eenige rommelderij

In 't Washuijs:

twee leksteen en met een kasje   twee vleeskuijpen en eenige rommelderij

---

³⁸ www.rkd.nl

Op de groote bove Voorcamer:

<i>vijff geborduurde stoelen</i>	<i>een spiegel en een toletspiegel</i>
<i>een noteboome cabinet</i>	<i>een eijke hangkast</i>
<i>een ledikant met een groen zaije behangsel</i>	
<i>twee gerridonnen, een waterbakje en een tafeltje</i>	
<i>een bedt, hooftpeuluwe, twee oirkussens en drie lindekussentjes met een matras</i>	
<i>een paers haire matras met rooije pluijsen</i>	
<i>een witte wolle spreij, een witte wolle deecken, een sitse deecken en een catoene deecken</i>	
<i>twee taeffel tapijtjes</i>	<i>17 schilderijen</i>
<i>eenig vloermatten</i>	<i>nog het porceleijn op deselve camer</i>

In t'Comptoir:

<i>een eijlere geltkist</i>	<i>een kleijn swart verlakt Oost-Indisch kisje</i>
<i>een oudt lakerdaene kasje</i>	<i>een groote lessenaer</i>
<i>een doos met verwe</i>	<i>een dam en schaakbort</i>
<i>een ledekant en behangsel</i>	<i>een bedt, hooftpeuluwe en drie kleijne kussentjes</i>
<i>met een matras</i>	<i>vier schilderijen</i>

Op het Portael:

<i>twee schilderijen</i>	<i>een kasje</i>
<i>een leunstoel en matras</i>	<i>twaaelf gebeelthoude stooven</i>

Op de tweede boven Voorcamer:

<i>7 geborduerde stoelen</i>	<i>drie schilderijen</i>
<i>een spiegel met een olijve lijst</i>	<i>een heel tolet</i>
<i>een noteboome taeffel, en een waterbakje, met een kleetje om de taeffel</i>	
<i>een noteboome cabinet</i>	<i>een ledekant en zijn behangsel</i>
<i>een bedt, hooftpeuluwe, vier hooft kussens en een kleijntje met een matras</i>	
<i>een sitse deeke met kleijne bloemen</i>	<i>een dito met groote bloemen</i>
<i>een witte wolle deecken</i>	<i>eenige vloermatten</i>
<i>nogh het prceleijn op deselve camer</i>	

Op de Provisij Camer:

een partij provisij, tonnigjes en andere kleijnigheden

Op de Meijdens Camer:

vier schilderijen
een spiegeltje, een taeffeltje en vier stoelen met een koffertje
twee groene cajante gardeijnen voor de bedtste, een bedt, hooftpeuluwe, twee oirkussens, een wolle spreij, een wolle en een catoene deecken
nog op de linkersijde van den ingang: twee groene cajante gardeijnen voor de bedste, een bedt, hooftpeuluwe, twee oirkussens, een wolle spreij en eencatoene deeken.

Op de boven agter Camer:

<i>een spiegel</i>	<i>een geverfde hangkast</i>
<i>een eijke cabinet met laden</i>	<i>een noteboome kast</i>

een eijke kast   *twee globens*
12 stoelen en tien gevlamde matrassen, met een rustbank en matras
11 schilderijen soo groot als klein   *een hangoir*
noq het porceleijn op de kasten en cabinetten op de voorsegde camer

Op de Knechts Camer:

*een bedt, hooftpeuluwe, twee hooftkussens, twee wolfe deekens en een dito spreij
twee stoelen en een taeffel*

Op de voorste Kleersolder:

<i>een Oost-Indische kist met koper beslag</i>	<i>een pers</i>
<i>een mangel</i>	<i>een catoene deeken</i>
<i>twee witte wolle deekens</i>	<i>drie witte wolle sprijen</i>
<i>een bedt en hooftpouluwe</i>	<i>nog een bedt en hooftpouluwe</i>
<i>een hooft pouluwe</i>	<i>ses groote kussens en vier lende kussentjes</i>
<i>een rustbank en twee matrassen</i>	<i>een sitse spreij van een rustbank</i>
<i>twee grootte hooft kussens en een lende kussentje</i>	
<i>een witte wolle spreij</i>	<i>een witte wolle deecke</i>
<i>twee glaze piramides met vier kommen en twee schoteltjes etc.</i>	
<i>een verlakte theeketel en compfoort en een kruijtdoos</i>	
<i>15 messen met houten heften</i>	

Tin, koper, bleck ende eijserwerk:

Al het tin, koper, blik en ijzerwerk door Vrouwe nagelaten is volgens een aparte lijst onder de kinderen en erfgenamen aangenomen en verdeeld..... memorie

Betaalde doodschulden en andere betaalde lasten van deze boedel:

Betaald voor het afleggen van de weledele Vrouwe overledene	f	21:00:00
Voor t'brengen van de baar	f	0:12:00
Voor 't brengen van de kist	f	0:11:00
Betaald voor t'doodskleed	f	4:00:00
Betaald ter secretarie voor t'recht van begraven en t'zegel	f	31:10:00
Betaald voor een zegel van twaalf gulden tot de roepcedulle	f	14:8:60
Betaald aan porto van brieven	f	9:16:00
Aan de knecht voor t'dragen van t'wapen	f	10:10:00
aan de zeven bidders volgens quitantie	f	72:18

De scheiding van de nalatenschap vindt enkele maanden later plaats, waarbij de erfgenamen overgaan tot verdeling van de boedel van wijlen hun moeder. Daaronder

- 0 Het huis en erve met twee kelders en een koetshuis en stallinge daar aan behorende, waarin de Vrouwe overledene gewoond heeft ende gestorven is wordt door de kinderen en

³⁹ SAD 20-881 f 29 akte 10

erfgenamen in 't gemeen gehouden. Memorie. Zijnde de ene kelder van het voorzegde huis verhuurd aan loodgieter Adriaan van der Voorn. Het voorzegde huis en gevolgen is aan jufvrouw de weduwe de Heer Carel Hardus verhuurd voor twee jaren vast en twee jaren in optie tot f 500,00 's jaars in te gaan per 1 november 1761.

- o Het huis en erve met twee kelders daar onder genummerd 2 wordt door de erven onverdeeld gehouden. Per 1 mei 1761 verhuurd aan de Mr. Adriaan Bout tot f 350,00 's jaars, verschenen per 1 mei 1761. de tweede kelder staat nog leeg.
- o Het huis genummerd 3 wordt eveneens door de kinderen en erven onverdeeld gehouden. Voor zes maanden verhuurd aan schoenmaker Gerrit Karsdorp voor f 70,00 per jaar.
- o De melioratie of beterschap van tuin met toebehoren daarop staande gelegen in 't Oudeland van Dubbeldam aan de Straatweg genummerd 4 is Jonkvrouwe Pieterella Elisabeth Reepmaker aanbedeeld voor een bedrag van f 1200,00.

Landerijen in de Hoeksewaard en eerst onder Strijen genummerd 5 zijn door Mattheus Rees in zijn erfportie aangenomen voor het bedrag van f 1403,10.

De erfgenamen gaan pas in 1773 over tot de openbare verkoop van veiling en afslag van de twee woningen aan de Drappier- of Wollewevershaven. Voorwaarden worden 20 april van dat jaar opgesteld door notaris Jan van der Star.

Generale conditiën en voorwaarden, waarop de gezamenlijke kinderen en erfgenamen van wijlen de Weledel Gestrenge Heer en Meester Willem Reepmaker en Vrouwe Johanna op de Camp, in der tijd echtelieden, voornemens zijn op heden de 20^e april 1773 in't openbaar te veilen en de 24^e daaraan volgend bij de afslag aan de hoogst mijnende finaal te verkopen.

De vercoopingten geschieden om guldens van twintig stuivers het stuk, in goed groff gangbaer Hollands zilver geldt, geen minder specie dan sesthalven, dog geen gestempelde schellingen, ook geen heele, halve, off quart Rijcxdaerlders, maer wel met goude Rijdens.

De hoogste insetters, koopers en haere borgen zullen ook moeten consenteeren omme in den inhoude en tot nakominge deser conditiën, ten hunnen kosten te doen bij de Camere Judicieel deser stadt. Ten dien eijnde constituerende alle de procureurs voor welgemelde Camere postuleerende, zoo omme de condemnatie te versoeken, als daerinne te consenteeren respective, met belofte van approbatie, ratificatie en onder verband als na regten.

De veiling zal geschieden bij inzet en verhoging en daarna bij afslag op zaterdag 24 april 1773 in het venduehuis 'de Gouden Molen' in de Hooge Nieuwstraat te Dordrecht. Bij de finale verkoop zal men tot hoger som ophangen en afslaan en die eerst mijnt zal koper zijn en blijven op voornoemde condities.

No. I.

een groot, hecht, sterk en extra-ordinair weldoortimmerd huis en erve, waarin verscheidene spatieuze vertrekken en behangen kamers, met twee kelders daaronder en een koetshuis en stalling daar naast staande en gelegen op de Drappierskade of Wollewevershaven, omtrent de Damiatebrug te Dordrecht, hebbende van achteren een aangenaam gezicht over de rivier en van voren over de haven. aan weerszijde belend met de na te melde huizen.

Verhuurd aan de heer Jan van Wageningen tot primo november 1773 à f 500,00 per jaar. Ingezet door de heer Hendrik Josselet op f 5700,00. Opgehangen ter somme van f 18.000 en

afgeslagen en gemijnd door de heer Hendrik Spaen voor f 7150,00, die als koper nomineert de Weledel gestrenge Heer vice-admiraal Jan Hoeufft.

No. II.

Nog een groot, hegt, sterk en weldoortimmerd huijs en erve, waarinne diverse spatieuze vertrekken en behange kamers en twee kelders daar onder, staande ende geleege als voren op de Drappierskade ofte Wollewevershaven, omtrend de Damiate Brug te Dordregt, hebbende meede van agteren een aengenaem gezigt over de rivier en van voren over de haven, belend het huijs No. 1 aen de eene en het huijs van de heer Aert van der Ka aen de andere zijde.

Verhuurd met één der kelders aan de Weledel gestrenge Heer Mr. Herman Cornelis de Witt, Raad inde Vroedschap, mitsgaders Hooft Officier van deze stad etc. etc. tot primo november 1773 om f 350,00. En de andere kelder aan mejuffrouw de weduwe Francois Beudt tot de laatste april 1774. De huur bedraagt f 22,00 per jaar.

Ingezet door de heer Adolph Stephan Rueb, koopman op f 4200,00. opgehangen voor een bedrag van f 10.000,00 en afgeslagen en wederom gemijnd door de vorige koper de heer Hendrik Spaen voor een bedrag van f 4280,00 die wederom vice admiraal Jan Hoeufft tot koper noemt.

No. III.

Nog een huis en erve staande en gelegen op de Drappierskade met uitzicht over de rivier belend de stal van huis No. 1 aan de ene en het huis van de heer Jacobus van Vliet aan de andere zijde.

Koper voor een bedrag van f 1070,00 de heer Gerrit Karsdorp.

De verplichte overschrijving voor schout en schepenen van Dordrecht vindt plaats op 17 juni 1773, waarbij Mattheus Rees optreedt als gemachtigde van zijn echtgenote Vrouwe Christina Reepmaker, zijn schoonzusters Jonkvrouwe Petronella Elizabeth Reepmaker en Vrouwe Johanna Reepmaker, huisvrouw Mr. Johan van Neurenberg, Raad en Oud-Burgemeester van deze stad.⁴⁰

41

⁴⁰ SAD 20-1108 f 259

⁴¹ familiearchief

Jan Hoeufft wordt gedoopt op 4 december 1709 als zoon van burgemeester Jacob Hoeufft en Sophia Everwijn. Hij huwt in maart 1755 te Keulen met Louisa Margaretha von Diest, de in 1733 geboren dochter van Hendrik von Diest en Maria Margaretha von Steinberg, ressorterende onder het Edel Mogende Collegie ter Admiraliteit te Amsterdam. Hij is ook geweest kolonel van het korps mariniers van Prins Willem V.

Zijn vader was de tweede zoon van Diderich Hoeufft, burgemeester der stad Dordrecht en van Maria de Witt. Hij was in zijn leven mede burgermeester van de stad Dordrecht, Canonick van de Dom tot Utrecht, bewindhebber van de Generale Geoctroïeerde West-Indische compagnie ter Camere van de Maze, mitsgaders Baljuw en Dijkgraaf van Wieldrecht en Landdrost van Zuid-Holland. Gestorven in juni 1717.

Zijn moeder was een dochter van de heer Samuel Everwijn, Heere van Brandwijk en Gijbelandt en burgermeester der stad Dordrecht. Deze verwekte veertien kinderen, waarvan anno 1748 nog maar zeven in leven zijn overgebleven.⁴²

Uit hun huwelijk wordt slechts één zoon geboren: Jacob Hendrik Hoeufft op 1 augustus 1756.

Jan Hoeufft heeft zijn vaderland tot in zijn 72e jaar ter zee gediend. In 1736 werd hij bevorderd tot fregat-kapitein ten dienste der Verenigde Nederlanden. In 1762 tot Kapitein-Commandeur, in 1766 tot Schout-bij-Nacht, in 1768 tot Vice-Admiraal en in 1773 tot Luitenant-Admiraal van Holland en West-Friesland.

Het testament, dat hij 11 november 1756 laat passeren voor notaris Jan van der Star houdt in, dat hij bij het aangaan van zijn huwelijk huwelijksvoorwaarden heeft gemaakt te Cleve. Bij dat testament legateert hij aan zijn echtgenote al het huisraad en meubelen, zilver, koper, schilderijen enz. en tot zijn enige en universele erfgenaam benoemt hij zijn zoon Jacob Hendrik. Bij kinderloos overlijden moet zijn fortuin onder zijn eigen broeders en zusters verdeeld worden. Verder maakte hij vele legaten aan Armen en kerken.

Het geslacht Hoeufft voert tot wapen: In zwart een zilveren St. Andrieskruis. Op het schild rust een aanziende zilveren helm met gouden traliën, boven de helm een zilver-zwarte wrong; het helmteken is een klein schild met het voorzegde zilveren St. Andrieskruis op een zwart veld, geplaatst tussen een vlucht, rechts doorsneden van zilver en zwart en links van zwart en zilver. De helmdekken zijn insgelijks afwisselend van zilver en zwart. De schildhouders zijn twee omziende gouden griffioenen.

Wapenspreuk:

**Optimus quisque nobilissimus
de braafste is de edelste.**⁴³

---

⁴² SAD 150-280

⁴³ SAD 489-21315: Genealogie van het geslacht Hoeufft met vermelding van wapens en kwartieren

44

Voor schepenen van Dordrecht verkoopt hij 14 december 1775 één van zijn panden aan Pompejus Hoefft.

Wij Mr. Arnoldus Adrianus van Tets, Lambert Jacobsz., Vrijheer van beijde de Goudriaanen en Languerak bezuijden de Lecq, Barthout van Ourijk, Heeren Caspar Balthazarsz. en Mr. Hendrik Onderwater Heeren Hendriksz., schepenen in Dordrecht oirconde ende kennen dat voor ons gekomen ende gecompareert is:

Den Weledele Gestrenge Heer Luitenant-Admiraal Jan Hoeufft, wonende alhier, denwelke verclaarde verkogt te hebben, dienvolgende te cedeeren, transporteeren en in vollen vrijen eigendom over te dragen aan en ten behoeve van de Weledele Gestrenge Heer Mr. Pompejus Hoeufft, in den Oud-Raad en Secretaris deser stad enz. enz.

een geheel huijs en erve en twee kelders daaronder staande ende gelegen op de Drappierskade of Wollewevershaven omtrent de Damiate-brug binnen dese stad, belent 't huijs van den Heer verkoper aan de eene en 't huijs van Aart van der Kaa aan de andere zijde.

*En dat met zodanige vrijdommen, servituten en geregtigheden, zoo van muuren, goten, ligten waterloopen als anders als 't voorsz. huijs en erve hebbende ende lijdende is volgens de oude brieven en bescheiden daarvan zijnde. Bekennende den Heer comparant van de kooppenningen vandien voldaan en betaalt te zijn met een somma van vier duijzent seve hondert en vijftig guldens [f 4750,00] gereet en contant gelt. Belovende den heer comparant 't voorsz. huijs en erve en gevolge te zullen waaren en vrijen als een vrij goet van allen kommer ende aan thaal onder verband als na Regten. In oirconde desen brieffe gegeven den 14 December 1775.*⁴⁵

Solvit 40^e penning   f 118-15 + f 11-17 = f 130-12

J. Karsseboom

⁴⁴ Stam- en wapenboeken adel en aanzienlijke families

⁴⁵ SAD 9 - 832 f 207v

1775 - 1783/1794   Pompejus Hoeufft en Anna de Coningh

Pompejus Hoeufft is geboren als zoon van dominee Samuel Hoeufft en Jacoba Elisabeth Peijssel op 27 februari 1740 te Dordrecht. Hij huwt aldaar op 29 mei 1774 met Anna de Coningh, de op 21 februari 1745 te Vlaardingen geboren dochter van Ary de Coningh, Heer van Mijnsheerenland en Moerkerken en Agatha van Assendelft.

Pompejus promoveerde in de rechten te Leiden de 14^e februari 1765 op een dissertatie “De Senatu Romano”, welke hij opdroeg aan zijn vader. Pompejus was lid van de Gemeenteraad en Secretaris van Dordrecht. Het huwelijk van Pompejus en Anna voltrokken in de Augustijnekerk wordt ingezegend door zijn vader.⁴⁶ Ten overstaan van notaris Pieter Roos Leendertzoon passeert 28 december 1778 het testament van de echtelieden.

De Weledel gestrenghe Heer Meester Pompejus Hoeufft, in den Outraat en secretaris der stad Dordrecht enz. enz., en Vrouwe Anna de Coningh, echtelieden, buiten gemeenschap van goederen getrouwd, wonende binnen deze stad en hebbende hun volkomen verstand en onverwarde uitspraak.

Dewelke van hun na te laten goederen bevelende, verklaarden te herroepen alle hunne voorgaande makingen van uiterste wil en voorts de eerststervende de langstlevende van hun beiden te noemen en stellen tot enige en algehele erfgenaam van zijn of hare ganse nalatenschap. Mits dat de langstlevende verplicht zal wezen aan de kind of kinderen door de eerststervende na te laten te alimenteren.

En dat als de heer Hoeufft de eerststervende is en zonder enige afkomeling na te laten overlijdt en dat op diens overlijden zijn ouders nog beiden leven de Vrouwe testamentmaakster verplicht zal wezen daar aan te moeten uitreiken de legitieme of gerechtelijke gedeelte.

Verkiezende wijders nopens 't versterf van derzelve te verwekken kind of kinderen ten behoeve van de langstlevende van hun beiden het oude Aasdoms versterfrecht. En stelden de langstlevende van hun beiden tot voogt ofte voogdesse over hunne na te laten minderjarige, uitlandige en andere toezigt behoevende kinderen en erfgenamen, met alzulke uitgestrekte en onbepaalde magt en gezag als aan voogden en zodanige langstlevenden, maar enigzints kan of mag gegeven werden.

Behoudende voorts, ider nog aan zig, de magt, om deze met makingen en andere begeertens en schikkingen, geen uitgezondert te mogen vermeerderen en de gemaekten en te makenen te mogen veranderen of vernietigen, 't zij bij openbaar geschrift of onder hunne bizonderen hantteikening. In egeen geval ter werelt uitgezonder uit hunne boedels sluitende alle Heren Weesmeesteren of Weeskameren en bij Namen die van deze Stat, ofte al waar hunne Sterfhuizen zouden mogen vallen.⁴⁷

---

⁴⁶ SAD 489–21315: Genealogie van het geslacht Hoeufft met vermelding van wapens en kwartieren

⁴⁷ familiearchief

In 1780 besluiten Hoeufft en zijn vrouw Anna te verbouwen en richten een verzoek om toestemming tot verbouwen aan de burgemeesters en de *Camere ten Beleijde* (een voorloper van bouw- en woningtoezicht). Binnen een week wordt de vergunning verleend.

1-5-1780

Aan de Edele Groot Achtbaere Heeren Regerende Burgemeesteren ende verdere Leden ter *Camere van Beleijde* der Stad Dordrecht.

Geeft reverentelijk te kennen Mr. Pompejus Hoeufft, in den Oud Raad en Secretaris deser Stad, dat hij de koepelcamer, staande achter desselfs woonhuijs op de Wollewevershaven, noodzakelijk en geheel en al moetende doen repareren. Deselve nu gaern zoude verplaatsen en doen opbouwen aan de andere zijde achter zijn gemeld woonhuijs, en aldaar buijten de Stadsboom aen de rivier boogswijse doen oversteeken omtrent seven voeten uijt het middenpunt gerekent.

Ten welken einde hij de vrijheid neemt sig aan Uedel Groot Achtbaren addresseren en te versoecken, derselver permissie om de voorsegde Koepelcamer ter plaetse voornoemd te mogen stellen, buijten de voornoemde stadsboom omtrent zeven voeten te mogen doen oversteeken.

't Welk doende etc.

Ps. Hoeufft.

In de kantlijn;

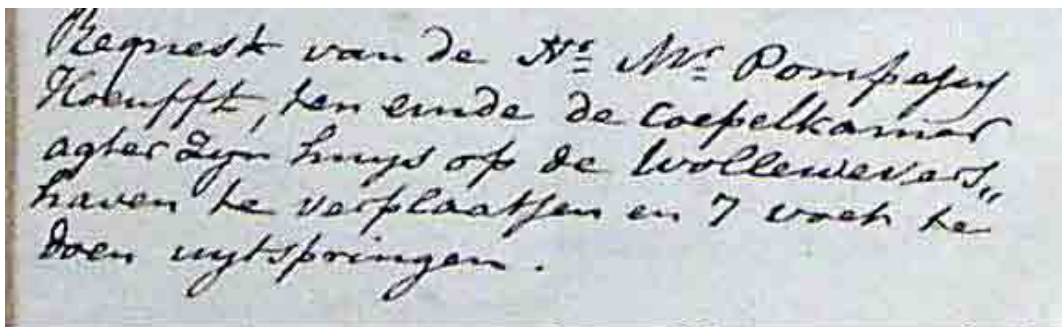
Wert deze requeste gestelt in handen van de Heeren Thesaurier der Reparation en Achten van het Quartier om hun edel Groot Achtbaren: daerop te dienen van derzelver consideratien en advies, actum 1 meij 1780.

W. van den Santheuvel.

Heeren Regeerende Burgemeesteren gezien en geexamineert hebbende de nevenstaande requeste, mitsgaders daarop gehoord het schriftelijk advis van Heeren Thesaurier der Reparation en Achten van het quartier, accordeeren aan den suppliant zijn verzoek bij dezelve requeste gedaan.

Actum Dordrecht, den 8 Meij 1780

In kennisse van mij Ph. Hoeufft.

*Requeste van de H^{re} Mr. Pompejus
Hoeufft, ten einde de koepelcamer
achter zijn huys op de Wollewevers-
haven te verplaatsen en 7 voeten te
doen uijtspringen.*

Eén en ander staat opgetekend tussen de verzoekschriften met adviezen, beschikkingen gericht aan de burgemeesters der stad Dordrecht.⁴⁸

⁴⁸ SAD 3-870 f 162v

Twee jaar daarvoor richtte Willem Kouwens een soortgelijk verzoek aan de heren burgemeester om toestemming tot verbouwen:

Dat hij suppliant genegen is een woonhuijs staande op de Wollewevershaven binnen deze stad te vertimmeren, dat agter hetzelfde huijs is een coupel over de rivier gelijk met de eerste verdieping, Dat hij dezelve coupel gaerne vier à 5 voeten lager zoude doen sakken (buiten iders præjudicie).

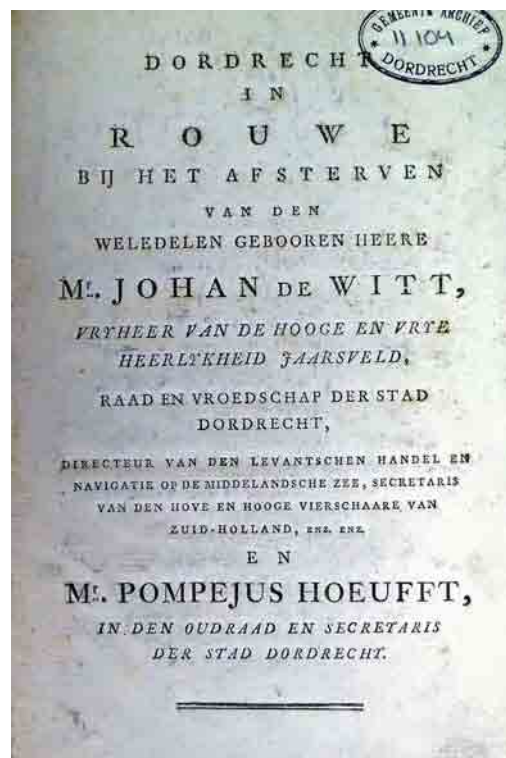
Toestemming tot het bouwen van een Maaskamer wordt onder voorwaarden verstrekt.⁴⁹

Pompejus Hoeufft Samuelsz. Is in 1759 tot secretaris van Dordrecht aangesteld, in 1770 verkozen in de Oudraad en in 1778 benoemd tot lid van de Veertigen.⁵⁰

Op 43 jarige leeftijd overlijdt de Weledel gestrenge Heer Meester Pompejus Hoeufft op 27 oktober 1783. De begrafenis vindt plaats op 3 oktober in de Grote Kerk van Dordrecht. Hij laat geen kinderen na. Hij wordt vanaf de Wollewevers haven begraven met 10 koetsen extra, waarvoor de hoogste boete betaald moet worden. De klokken luiden die dag van elf tot half twee 's middags.

In de bibliotheek van het stadsarchief bevindt zich het geschrift getiteld: 'Dordrecht in rouwe bij het afsterven van den Weledelen Gebooren Heere Mr. Johan de Witt, Vrijheer van de Hoge en vrije Heerlijkheid Jaarsveld, raad en vroedschap der stad Dordrecht, directeur van den Levantschen handel en navigatie op de Middellandsche Zee, secretaris van den Hove en Hooge Vierschaar van Zuid-Holland en Mr. Pompejus Hoeufft, in den Oudraad en secretaris der stad Dordrecht'.⁵¹

Het geschrift is een rouwbeklag of treurzang over de dood van twee Dordtenaren, die door de dichter werden bewonderd. Het betreft Mr. Johan de Witt die in 1747 werd benoemd tot directeur van de Levantse handel. Johan de Witt overlijdt een week na Hoeufft. Het stuk werd geschreven in de Patriottentijd, vandaar de verwijzing naar Cornelis de Gijselaar. De tekst van het rouwbeklag is in de bijlage toegevoegd.

Er wordt vanwege de collaterale successie een staat opgemaakt van zijn bezit, waarvan ingevolge diens testamentaire dispositie zijn weduwe en zijn ouders in de legitieme portie zijn geïnstitueert. Zijn woning aan de Wolwevershaven wordt gewaardeerd op f 10.000,00.

Staat:

⁴⁹ SAD 3-870

⁵⁰ SAD 489-62.339

⁵¹ Bijlage 2: SAD 489-11104

o De helft in een huis en erve staande en gelegen op de Wollewevershaven binnen deze stad, belent 't huis van den Wel.edel Gestrenge Heer Jan Hoeufft aan de eene en 't huis van Aart van der Kaa aan de andere zijde. bij heeren schepenen getaxeert op f 5000:00:00

o weiland gelegen onder Ridderkerk, land in Oudelands Ambacht, effecten en obligaties.

Totaal ter waarde van .....f 10.150:15:4

52

Omwille van eventuele minderjarige erfgenamen is de weduwe verplicht het testament van haar man te overleggen aan heren Weesmeesteren. In het testament van erflater staat opgenomen, dat de Weeskamer is uitgesloten.

Dordrecht, de 19^e november 1783

*Is ter weescamere geexhibeert 't testament van de Weledele Gestrenge Heere Mr. Pompejus Hoeufft, in den Oudraad en secretaris der stad Dordrecht en Vrouwe Anna de Coningh. Gepasseert voor den notaris Pieter Roos Leendertsz. in dato den 28 december 1778, waarbij is gebleken dat deze Camere behoorlijk is gesecludeert en dat tot erfgenamen zijn aangesteld de langstlevenden.*⁵³

1783 – 1794 Anna de Coningh, weduwe Pompejus Hoeufft

De weduwe Anna Hoeufft – de Coningh hertrouwt een jaar later met Anthonij van den Santheuvel. Het huwelijk vindt plaats op 21 november 1784 te Dordrecht. Huwelijksvoorwaarden worden opgesteld voor notaris Pieter Roos Lzn. Gemeenschap van goederen wordt uitgesloten.

Familiewapen: Anthonij van den Santheuvel

Ingebracht worden alle zodanige goederen, middelen, penningen en effekten als ieder van hen hebbende en bezittende is of na deze nog zouden mogen verkrijgen, waarvan de

⁵² SAD 3-3577 f 130

⁵³ SAD 10-37-143v

revenue tot onderstand zullen moeten strekken. Door hen wordt een staat of inventaris opgemaakt, welke door beiden zal worden ondertekend. Met uitsluiting van gemeenschap van goederen. De langstlevende van hen beiden zal blijven in het volle vruchtgebruik van alle goeden als de eerstervende van hen beiden zal nalaten.

Voorts wordt vastgelegd, dat de langstlevende aan de ene en de erfgenamen van de eerst overledene aan de andere zijde naar zich nemen alle de klederen en juwelen tot lijfsversiering behorende of gediend hebbende Tevens alle portretten en schilderijen van ouders, grootouders en verdere opgaande linie tot een ieders familie behorende.

En tenslotte dat de meubelen en huissieraden, zo die van wederzijde aangebracht als die staande huwelijk aangekocht zullen worden in volle eigendom zullen toebehoren aan de langstlevende van de aanstaande echtgenoten.⁵⁴

De Weledel gestrengen Heer Anthonij van den Santheuvel Hendriksz., jongeman, geboren in de Willemstad. Woont in de Kannekopersbuurt, schepen en in den Oudraad dezer stad
huwt

met de Weledelgeboren Vrouwe Anna de Coningh, weduwe van Mr. Pompejus Hoeufft, in zijn weledel leven in den Oudraad en secretaris dezer stad, geboren te Vlaardingen en wonend op de Wollewevershaven.

Pompejus Hoeufft had haar in zijn testament benoemd tot erfgenaam. Anna daarentegen schenkt haar man Anthonij van den Santheuvel slechts het vruchtgebruik, zodat het kapitaal van de woning getaxeerd op f 10.000 binnen de familie blijft.

De echtelieden maken 22 februari 1792 ten overstaan van notaris Jan Hendrik Schultz van Haegen hun testament op. Hun huwelijk is kinderloos gebleven.

De Weledel gestreng Heer Anthonij van den Santheuvel Heere Hendrikszoon, oud Burgemeester en in de Oudraad van deze stad en de Weledel geboren Vrouwe Anna de Coningh, echtelieden, wonende alhier.

Dewelke bekwaam ende genegen zijnde om te bevelen over hunne na te latene goederen, verklaarde eerst en alvorens te vernietigen alle testamenten en andere actens van uitersten wille als zij voor dato deses, zoo te samen als een ieder hunner mogte verleden hebben, niet willende dat deselve of eenige vandien de allermiste kragt meer hebben zullen. Dan houdende van volkome kragt en waarde zodanige huwelijxse voorwaarde, als zij voor bande van hun edel huwelijk en verleden voor notaris Pieter Roos Lz. in dato den vierden November 1784 hebben opgericht.

Opnieuw testerend verklaart hij testateur, dat wanneer hij de langstlevende of eerststervende zou mogen zijn aan zijn broeder de Weledel gestreng Heer Mr. Willem Bartholomeus van den Santheuvel, oud burgemeester van deze stad zijn *goudt horologie, rotting met een goude knop, een goude snuijfdoo, een geemiljeerde snuijfdoo, een diamante ring en een zilvere degen.*

Dan ingeval zijn voornoemde broeder voor hem vooroverleden mochte zijn alsdan legateert hij aan zijn neven Hendrik Lodewijk van den Santheuvel de rotting met gouden knop, de

---

⁵⁴ SAD 20-1220

diamanten ring en zilveren degen en aan Mattheus Hendrik van Oosterzee het gouden horloge. Aan Hendrik Diederik van Neck de gouden en geëmailleerde snuifdozen.

Voorts aan zijn bovengenoemde neven ieder voor een derde portie zijn na te laten klederen van linnen, als wollen en bij vooroverlijden aan de langstlevende. Deze legaten moeten binnen zes maanden na zijn overlijden worden uitgekeerd.

En Vrouwe testatrice verklaart, dat wanneer zij de langstlevende of eerststervende zou mogen zijn te legateren aan haar nicht Jonkvrouwe Anthonia Helena Moralla van den Santheuvel haar *edele rode stoffen zak*.

Aan haar nicht Jonkvrouwe Henrietta Wilhelmina van den Santheuvel *de pikunse zak en kerkboek met goude sloten*.

Aan Jonkvrouwe Wilhelmina van Neck, dochter van Jacob van Neck *een Oost-Indische geborduurde neteldoekse zak en rok of de stoffasie daar toe leggende*.

Aan Vrouwe Francoise Wilhelmina Kempe geboren Oosterzee *een boek met goude knippe*.

Voorts aan haar behuwdzusters Vrouwe Cornelia van Schaak geboren Hoeufft en Sophia van Heusden geboren Hoeufft ieder voor de helft haar linnen, zijden en wollen kleren.

Verder prælegateert zij aan haar broeder de Weledel gestreng Heer Assendelft de Coningh Heere van Mijnsheerenland van Moerkerke *alle haare edele juwelen en kleinodien, zoo die geset zijn, als ongeset bevonden zullen werden, benevens een goud horologie en dito ketting*.

Voorts aan de Heer Thomas van Schaak *een goudt geemaljeert horologie*. Eveneens uit te keren binnen zes maanden na haar overlijden.

Verklaren voorts zij Heer en Vrouwe beide en oversulks den eerststervende aan de langstlevende te maken alle deszelfs na te laten huisraad, meubilen en inboedel gemaakt goud en zilverwerk, bibliotheek, linnen, pelle en andere meuble goederen, koetsen, paarden en andere rijtuigen, contante penningen, daar onder mede begrepen potpenningen en oversulks alles, uitgenomen intrest gevende goederen en effecten.

Wijders verklaart testatrice ingeval zij voor haar man mocht komen te overlijden, op het overlijden of ingeval zij na haar man mocht komen te overlijden, de navolgende prælegaten en legaten als:

Aan haar broeder Assendelft de Coningh een vierde portie in de Nieuwe Lijnbaan te Vlaardingen, mitsgaders het intrest hetgeen zij in de haring of visschepen te Vlaardingen en elders zoude mogen hebben, alsmede de portien in de Taanhuisen te Vlaardingen en Maassluis en 't Leverhuis te Bonersluis en dat met al zijn gevolgen en aan kleven vandien.

Voorts aan haar behuwd-neven en nichten, waarover zij Vrouwe bij het aangaan van haar eerste huwelijk als dat met testateur tante is geworden, te weten:

- Aan de vier kinderen van haar broeder Willem Bartholomeus van den Santheuvel ieder een som van f 500,00.
- Aan Jonkvrouwe Antonia Helena Moralla van den Santheuvel f 1000,00.
- Aan de vijf van de zes kinderen van Vrouwe Henrica van Oosterzee geboren van den Santheuvel ieder een som van f 500,00.
- Aan de kinderen van Jacob van Neck verwekt bij haar Vrouwe zuster, Vrouwe Catharina Adriana van den Santheuvel ieder een som van f 500,00.

En tenslotte:

- Aan de kinderen van wijlen Mr. Wouter van Schaak verwekt bij haar Vrouwe zuster Vrouwe Cornelia Hoeufft ieder *f* 500,00.
- Verder aan haar schoonzusters Vrouwe Cornelia van Schaak en Sophia van Heusden beiden geboren van Hoeufft *f* 2000,00.

En stellende voorts de echtelieden elkander tot erfgenaam in het vruchtgebruik van alle de huizen, landerijen, effecten en andere vruchtgevende goederen om daarmee te handelen naar vrije keuze.

En verklaren echtelieden om alle moeilijkheden te voorkomen te willen en begeren, dat na overlijden van de langstlevende de boedel (na voldoening van de legaten, prælegaten en schulden) zullen worden verdeeld in twee gelijke delen als de eene helft aan de zijde van hem testateur en de andere helft aan de zijde van Vrouwe testatrice.

Zullende echter zo veel mogelijk in acht moeten genomen worden dat de vaste panden worden gebracht aan die zijde waar dezelve zijn aangekomen en in geval uit hoofde van de huwelijkse voorwaarden door hun testateuren voor hun huwelijk opgericht.

En stellende hij testateur aan zijn zijde tot zijn enig wettig en algeheel erfgenaam zijn broeder en zusters met namen Helena Elisabeth, Willem Bartholomeus van den Santheuvel, Vrouwe Sabina Henrica van den Santheuvel en Jonkvrouwe Agneta Sabina en Johanna Diderica van den Santheuvel en Vrouwe Catharina Adriana van den Santheuvel.

En stellende zij testatrice aan haar zijde tot haar enig wettig en algeheel erfgenaam haar broeder Assendelft de Coningh en bij vooroverlijden zijn kind of kinderen.

Stellen zij beiden elkaar over en weer tot executeur of executrice en de langstlevende aan de zijde van testateur zijn broer en zwager Willem Bartholomeus van den Santheuvel en Jacob van Neck en aan de zijde van testatrice haar broeder Assendelft de Coningh.

Buitensluitende de Heren Weesmeesteren en Weeskameren van de stad al waar zij mogen komen te overlijden.⁵⁵

Den Weledele Geboren Heer Anthonie van den Santheuvel, in de Oudraad en President Burgemeester deser stad wordt 6 februari 1793 in de Grote Kerk te Dordrecht begraven. Hij laat geen kinderen na. Tien koetsen worden extra ingezet waarvoor de hoogste boete betaald moet worden.

Door het financieel belasten van extra koetsen probeerde men het verkeer aan banden te leggen.

---

⁵⁵ SAD 20-1199 akte 30

Omwille van de collaterale successie wordt er een staat opgemaakt van de nalatenschap van de Heer Anthonij van den Santheuvel Heere Hendrikszoon, in leven burgemeester der stad Dordrecht en aldaar op den 30 januari 1793 met de dood ontruimd en nagelaten heeft en welke ab intestato als ex-testamento moeten worden geërfd door zijn zusters en broeders.

- o 1/7 portie in een huis en erve staande en gelegen in de Wijnstraat aan de land zijde nabij het Groothoofd, voor 1/7 gewaardeerd op .....f 900,00
- o 1/7 portie in en klein huisje staande en gelegen naast het hiervoor gemelde huis en raffinaderij voor 1/7 gewaardeerd op .....f 100,00
- o Een stal en koetshuis staande en gelegen op de Binnevest binnen deze stad gewaardeerd op .....f 1400,00
  - o $\frac{3}{4}$ portie in een stukje weiland gelegen in Zevenbergen .....f 950,00
  - o 1/3 part in een stukje weiland gelegen in Zevenbergen .....f 10.125,00
  - o schepen schuldbrieven ter waarde van .....f 1600,00
  - o land onder Fijnaart van Heiningen.
  - o uitstaande renten gesproten uit de negotiatie.

Zijn totale vermogen wordt getaxeerd op f 29.766,13, waarvoor f 1656,18 aan belasting betaald moet worden.⁵⁶

In de hal van de woning vormen zes pennen in de muur de stille getuigen uit de tijd dat Anthonij van den Santheuvel hier zijn domicilie had. De hellebaarden van de dienaren van de schout werden hier steeds opgehangen.

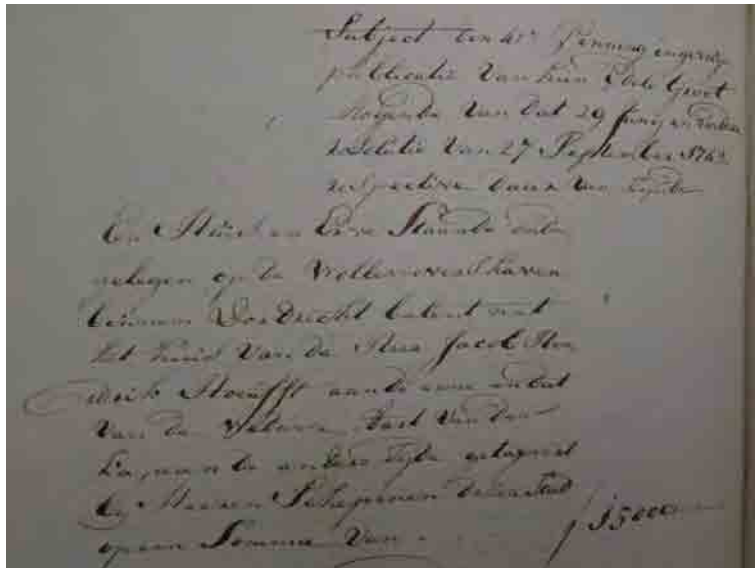
Nog dat zelfde jaar overlijdt ook zijn weduwe. Vrouwe Anna de Coningh wordt 13 december 1793 in de Grote Kerk begraven. Van haar nalatenschap wordt eveneens vanwege de collaterale successie een staat opgemaakt, waaruit pas goed de omvang van haar vermogen blijkt.

Staat van zodanige effecten subject het recht op de collaterale successie als Vrouwe Anna de Coningh, in leven huisvrouw van wijlen de Heer Anthonij van den Santheuvel op de zevende december 1793 is overleden. Welke ab intestato als ex testamento geërfd moeten worden door haar enige broeder Assendelft de Coningh.

- o Een huis en erve staande ende gelegen op de Wollewevershaven binnen Dordrecht belent met het huis van de Heer Jacob Hendrik Hoeufft aan de eene en dat van de weduwe Aart van der Kaa aan de andere zijde, getaxeerd op .....f **15.000,00**
- o Vier morgen weiland gelegen onder Mijnsheerenland .....f 2000,00
- o Twee morgen weiland gelegen als voren .....f 600,00
- o Twee morgen 500 roeden bouwland als vooren getaxeert op .....f 1133,60
- o Twee morgen 338 roeden weiland .....f 1825,60
- o De helft in een en een halve lijn in het Taanhuis te Maassluis

Haar totale vermogen wordt getaxeerd op f **209.349,80**, waarvoor f 11.317:48 aan belasting betaald moet worden.

⁵⁶ SAD 3-3580

De erfgenamen van Anthonij van den Santheuvel en Anna de Coningh gaan 11 april 1794 over tot verkoop van de woning aan de Wollewevershaven. Notaris Jan Hendrik Schultz van Haagen stelt verkoopvoorwaarden op.

Voorwaarden waarop de heeren Mr. Jacob van Neck, wonende te Leijden en Assendelft de Coningh, wonende te Vlaardingen, in qualiteit als door wijlen Heer Anthonij van den Santheuvel Heere Hendriks. ende Vrouwe Anna de Coningh, indertijd egtelieden bij hun lieder testamentaire dispositie gestelde executeuren, in hun lieder respectie boedels van meninge zijn den 11^e april 1794 in St. Joris Doele op te doen veilen en den 18^e daar aan volgende meede aldaar finalijk te doen verkopen.

- o De verkopeningen zullen geschieden om guldens van twintig stuivers het stuk en bovendien een hele stuiver tot rantsoen voor iedere gulden. In goed Hollands zilvergeld, geen schellingen, hele nog gedeelten van Rijksdaalders.
- o De kopers zullen hun gekochte moeten aanvaarden met alle lijdende en heersende dienstbaarheden, geen of niets uitgezonderd als het verkochte maar enigszins zijn hebbende en onderworpen.
- o De kopers zullen onverminderd hun uit te loven koop- en rantsoenpenningen in het geheel moeten dragen en betalen de 40^e penning en 10^e verhoging, de salarissen van Heeren Schepenen en schout en secretaris en boden, het schrijven en zegelen van de brieven, het te boek stellen der procuratie, bij aldien er verleden mocht worden en de verteringen en overboekingen en in het generaal alle andere onkosten, die ter zake van het transport er onder zullen vallen.

Men zal de verkoping wijders doen bij insettinge en verhogingen en zal die welkers bod men aanneemt en bij verhogingen het meeste bied voor strijkgeld genieten, zoo veel als hier agter zal werden gesegt, dog waarvan zal werden ingehouden den 10^e penning voor den huisarmen deser stad, voor welk strijkgelt de genietters gehouden zullen weesen hun gebod gestand te doen, de dag der verkoping tot s'namiddags ten twee uren.

I.

Een groot dubbel Heeren Huis en Erve, voorzien van acht behangen vertrekken, extra grote nieuwe geboiseerde en van boven gestukadoorde koepel, en vele commoditeiten daarin, een alleraangenaamst uitzicht hebbende over de rivier, naar de Noord en het dorp van Zwijndrecht, benevens twee grote schone wijnkelders, onder hetzelfde huis, staande en gelegen op de Wollewevers of Drappierskade en van achteren uitkomende aan de rivier binnen Dordrecht. belend met het huis van de Weledele geboren Heer Mr. Jacob Hendrik Hoeufft aan d'eene en het huis van Mejuffrouw de weduwe wijlen de heer Aart van der Kaa aan de andere zijde.

Kunnende met primo juli aanstaande worden aanvaard. De koper zal moeten overnemen de volgende goederen:

In de kleine voorkamer:

twee ophaalgordijnen

In het groot salet:

twee garde feu

acht stoelen en vier fauteuls met zijde piqueine zittingen

twee ophaal gordijnen aan de glazen

vier piqueine gordijne met valle en kussens

een lap piquein

In de koepel kamer:

een witte geschilderd commode

een extra smirnaas tapijt

vier witte ophaal gordijne voor de glazen

acht roode moree gordijne met desselfs vallen

In de goutleerkamer:

twee ophaal gordijne

Op de beste bove voorkamer:

twee ophaal gordijne

Op de kleine bove voorkamer:

twee ophaal gordijne

Op de aqter kamer:

twee ophaal gordijnen

een ophaalgordijn

Op de boekekamer:

alle de planken geschikt voor de bibliotheek en de kleerstokken op zolder

Zullende de koper voor de gespecificeerde goederen boven zijn uit te loven koop- en rantsoenpenningen moeten betalen één duizend gulden. De heren verkopers zullen alle meubilaire goederen en wat maar enigszins van die natuur is, schoon met enige houvast als anderszins vastgemaakt, vrijelijk daar mogen halen en losmaken, zonder voor enige schade aansprakelijk te zijn.

Het hoogst ingezet bij de heer Arij Hartig op een bedrag van f 17.200 gulden. bij afslag op 20 april 1794 opgehangen op een som van f 36.000 en op een bedrag van f 17.400 gulden gemijnd door de meester metselaar Gillis Schotel. Zijnde vervolgens de Weledel gestrenge Heer Mr. Abraham Pompe van Meerdervoort, schepen en in den Oudraad voor deze aankoopsom tot koper genomineerd.

II.

Een hegt, sterk en bijzonder welgelegen koetshuis en stallinge, voor vier paarde met desselfs ruime hooijsolder, steene misbak en openplaats en verdere commoditeiten, staande ende gelegen op Stadsbinnenvest of het zogenaamde Nieuwe Werk binnen gemelde stad.

Belend met het koetshuis van de Weledel Gestrenge Heer Meester van der Meij van der Linden aan de ene en het huis van de erve Casper Bremkes aan de andere zijde. met primo mei aanstaande te aanvaarden.

Gemijnd op een som van f 2600,00 door de metselaarsbaas Gillis Schotel als daartoe gemachtigd door Meester Abraham Pompe van Meerdervoort.⁵⁷

R o o b r u g

---

⁵⁷ familiearchief

1794 – 1819 Abraham Pompe van Meerdervoort van Zwijndrecht

Abraham Pompe van Meerdervoort is 24 mei 1754 gedoopt als zoon van Cornelis Pieter Pompe van Meerdervoort en Maria Onderwater.

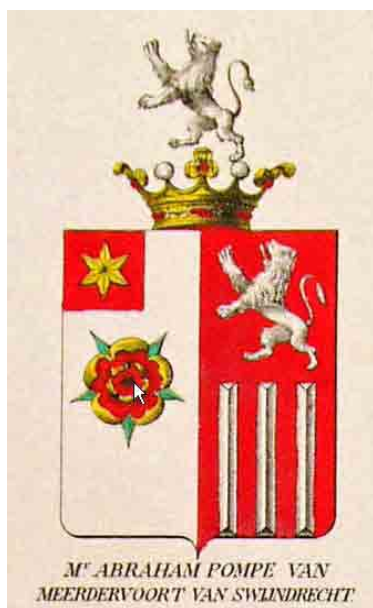
Hij gaat op 26 maart 1777 in ondertrouw met Johanna Onderwater. *Meester Abraham Pompe van Meerdervoort, jongeman, geassisteerd met de Weledel gestreng Heer Mr. Cornelis Pieter Pompe van Meerdervoort van Swijndregt, in de Oudraad en Regerend Burgemeester, en de Weledel geboren Vrouwe Maria Onderwater, zijn vader en moeder.*

Jonkvrouwe Johanna Onderwater is op 5 juni 1754 te Dordrecht gedoopt als dochter van Boudewijn Onderwater en Cornelia Overwijn. Beiden geboren te Dordrecht en wonend op de Wollewevershaven, *geadsisteert met de Weledel gestreng Heer Boudewijn Onderwater, luitenant generaal en collonel van den regiment Infanterij ten dienste der Vereenigde Nederlanden, haer edel heer vader.* Bevestiging van het huwelijk vindt plaats op 15 april 1777 te Dordrecht.

Het geslacht Pompe, waarvan de leden eeuwen lang hoge betrekkingen bij het land, de provincie en de steden, inzonderheid te Dordrecht, hebben bekleed, vele heerlijke goederen bezaten en met de aanzienlijkste geslachten zijn vermaagschapt geweest, is oorspronkelijk herkomstig uit Duitsland en waarschijnlijk uit Oostenrijk, alwaar men melding gemaakt vindt van een Johan Michael Pompe, die er in de 14^e eeuw als krijgsoverste roem verwierf.

Meerdervoort.

De bedijking van de Zwijndrechtse waard werd in 1331 in gang gezet door Hendrik van Brederode. Hij bepaalde dat iedereen die meer dan 1/16 aandeel van de kosten van de nieuwe waard voor zijn rekening zou nemen, deze de titel Ambachtsheer van een gedeelte van de waard zou krijgen. Hierop besloot een achttal personen de bedijking te financieren. Zij kregen daarop allen 1/8 deel van de waard in leen. Eén van hen was Claes van Meerdervoort Willems.

Bij de ambachtsheerlijkheid hoorden een aantal rechten: rechtspreken in eenvoudige zaken, dorpsbestuurders waaronder de schout benoemen, pastoor (later predikant), koster en schoolmeester aanstellen, keuren uitvaardigen, boeten opleggen en tienden heffen over gewassen en vee.

Al snel na de bedijking wordt kasteel Meerdervoort gebouwd, een versterkte adellijke ridderhofstad met grachten omgeven. Het heeft een markante toren, trapgevels en sierlijke kleine torentjes.

In 1778 komt de heerlijkheid in handen van een nazaat van de twaalfde zoon eveneens genaamd Abraham (Pieter Corneliszoon) Pompe van Meerdervoort.

Het wapen van Meerdervoort is een zilveren leeuw, lopende

door een rood veld over drie neergaande schuinbalken waar overheen een leeuw van zilver, geklauwd van goud.⁵⁸

Abraham maakt op 29 december 1817 een olografisch testament. dat wil zeggen een met de hand geschreven laatste wil en meestal met lakzegels verzegeld, luidende:

Dit is mijn testament.

Ik ondergetekende Mr. Abraham Pompe van Meerdervoort, Heere van Zwijndrecht, wonende binnen de stad Dordrecht op de Wollewevershaven, in mijn woonhuis geteekend Letter B. no.oud 323, nieuw 306, zijnde door Gods gunst gezond naar ziel en lichaam, en zijnde zonder ad- of descendenten, begerende voor mijn afsterven mijnen uitersten wil kenbaar te maken, heb gemaakt en eigenhandig geschreven dit mijn testament als volgt.

Ik herroep alle testamenten, door mij voor dit tegenwoordige gemaakt. Ik geef en legateer aan mijne huisvrouw Vrouwe Johanna Onderwater (met dewelke ik buiten gemeenschap van goederen getrouwd ben, blijkens onze huwelijkse voorwaarden, op de 24^e maart 1777 voor notaris Bax gepasseerd, de douarie, daarbij aan mijne huisvrouw gemaakt, welke ik begeere, dat na mijn overlijden volkomen effect zal sorteren).

Alle de meubilaire goederen, daaronder gerekend rijtuigen, koets en paarden en gemaakt goud en zilver, bedden en toebehoren, tafel en servetgoed, boeken en papieren, en al wat maar enigszins in de ruimste zin onder huisraad, meubelen en inboedel kan of mag gerekend worden en mij toebehoren en ik stervende zal komen na te laten; Alsmede al mijn klederen en sieraden, gemaakt en ongemaakt, daaronder gerekend horologiën, goud, zilver en juwelen, welke maar enigszins zullen hebben behoord tot mijn lijfsgebruik en versiering, niets hoegenaamd daar van uitgezonderd.

Ik make aan mijne voornoemde echtgenote Vrouwe Johanna Onderwater, alle de overige roerende en onroerende goederen, die ik bij mijn afsterven zal nalaten, ten einde dezelve van dat alles het genot hebbe allenlijk in vrugtgebruik, te rekenen van den dag van mijn overlijden en haar leven lang gedurende, echter onder de verplichting om te doen maken eenen goeden en deugelijken inventaris van hetgeene mijne nalatenschap zal uitmaken, zonder dat zij verplicht zal zijn, dien inventaris of eenig afschrift daarvan aan mijne hierna te stellen erfgenamen over te geven of ter hand te stellen bij haar leven. Dog zonder gehouden te zijn, om de belegging van het roerende goed te doen, nog om enige zekerheid of cautie te stellen.

Ook begeer ik, datgene van mijne hierna te stellen erfgenamen enige inzage of directie of bestier of wat anders en hoe ook genaamd in mijne nalatenschap zal mogen hebben of zich aanmatigen, direct of indirect, op poene [=boete], dat diegene, welke zich zulks tegen genoegen van mijn huisvrouw mochte ondervinden, hetzij in rechten of daarbuiten, metterdaad zal verstoken zijn en worden van zijn hier na te zeggen erfportie en dat die in dat geval dadelijk zal moeten overgaan op mijn andere te stellen erfgenamen.

Ik maak en legateer aan de dienstboden, daar onder gerekend mijn tuinman, welke op mijn overlijden in mijn dienst zich zullen bevinden en aan of door welke de huur niet zal wezen opgezegd ieder een rouw van één honderd gulden te betalen in twee termijnen, ieder van vijftig gulden, na goedvinden van mijn huisvrouw.

---

⁵⁸ www.swaen.org/geschiedenis

En na overlijden van mijn huisvrouw maak en legateer ik aan de Nederduitsche Gereformeerde Diaconie Armen van Zwijndrecht zes inschrijvingen in het Nationaal Groot Boek der Publieke Schuld, ieder groot één duizend gulden. Alle welke legaten worden betaald binnen zes maanden na mijn vrouw's overlijden of na mijn afsterven. En begeer ik, dat het overige van mijn nalatenschap, nadat mijn huisvrouw zal zijn overleden, zal moeten worden verdeeld in twee evengelijke delen. En dat het ene deel of helft daarvan zal moeten worden geërfd en genoten door mijne familie van vaderszijde, te weten:

1. Maria Geertruida Pompe van Meerdervoort, mits die erfportie, gedurende hare ongelukkige omstandigheden zal moeten komen onder bewaring van haar broeder Abraham Pompe van Meerdervoort Pcz.
2. De nagelaten kinderen van wijlen Margaretha Johanna Pompe van Meerdervoort in huwelijk verwekt bij A.B. Stoop.
3. Adriana Pompe van Meerdervoort, weduwe de heer Pigeaud of wettige nakomelingen.

En dat het andere deel of wederhelft van mijn nalatenschap zal moeten worden geërfd en genoten door mijn familie van moederszijde, als volgt:

1. Johanna Onderwater, weduwe A.A. Stoop.
2. Adriana Onderwater.
3. Mattheus Onderwater.
4. De kinderen van Clara van der Pot.
5. Jacoba Karsseboom.
6. Jeronimus Mattheus Karsseboom.
7. de wettige kinderen van wijlen Cornelis Pieter Karsseboom.

En bij vooroverlijden van één of ander derzelve wettige descendents bij representatie.

Ik wille en begeere, dat mijne Heerlijkheid Zwijndrecht, met allen zijnen toebehoren van Regten en Geregtigheden, zijnde een zestiende in de aanwaschen en buiten Noorden, met de Tienden of Kerke Blok van Schobbelands Ambagt, anders genaamd Zwijndrecht, invoegen die door mij is bezeten en zal worden nagelaten, na overlijden van mijne huisvrouw en usufructuaire erfgename, zal moeten woren geërft door mijnen neef Abraham Pompe van Meerdervoort PCzoon, en in deszelfs erfportie hem zal moeten worden aan en toegerekend voor zeven duizend guldens.

Ik benoem mijne tegenwoordige huisvrouw Vrouwe Johanna Onderwater, tot executrice van dit mijn testament.

Ten blijke van hetwelk ik dit mijn testament heb onderteeekend, hetwelk gemaakt is in de zijdkamer of vertrek door mij bewoond te Dordrecht in het hierboven vermelde huis op heden den 29^e December van den jare agtienhondert zeventien.

A. Pompe van Meerdervoort van Zwijndrecht

Ik ondergeschrevene make en legatere nog aan mijne huisvrouw Vrouwe Johanna Onderwater, de helft in het huis door ons bewoond werdende, staande op de Wollewevershaven no. 323, 306 alsmede de helft in de buitenplaats genaamd Buiten Rust gelegen aan den Agterweg onder Oud Dubbeldam met allen zijnen toebehoren, zoo van broubakken, raamten enz. zijnde staande huwelijk door ons gekogt, in vollen vrijen eigendom.

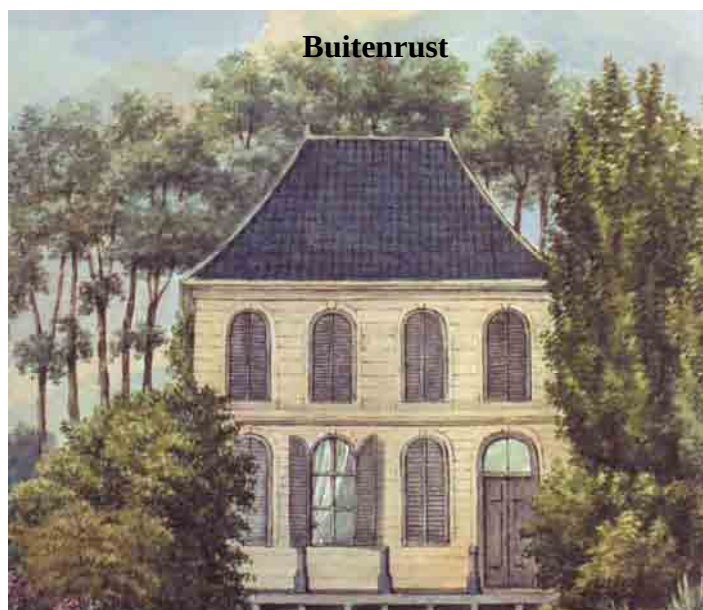
Ik. Ondert: make en Legateur nog aan mijne Huisvrouw
Kouwe Johanna Onderwater, de hefft in het Huis door ons
bevoand wordende, staande op de Wolwevers Haven N° 323, 306
als mede de hefft in de Buiten Plaats, genaamd Buiten Rust
gelegen aanden agterweg onder oud Dubbendam, met allen
Zynen toebehoren, Zoo van Broei Bakken, Raamten &c
Zynde staande Huwelyk door ons gekocht, in vollen Vrijen
Eigendom.

Dordrecht den 31 Maart 1818 agtien
A. Pompe van Meerdervoort
Van Zwijndrecht

Na zijn overlijden wordt dit testament gedeponeerd ten kantore van notaris J. D. Schultz van Haegen na door het Gerecht wettig te zijn verklaard.

Overleden op 29 januari 1819 te Dordrecht in het huis getekend B 323 op de Wolwevershaven, de Weledelen geboren Heer Mr. Abraham Pompe van Meerdervoort, Heer van Zwijndrecht, in de ouderdom van ruim 64 jaren.

60

⁵⁹ SAD 20-1477 akte 61

⁶⁰ Van buitenhuizen en lusthoven naar stadsparken: Mieke van Baarsel en Elisabeth van Heiningen

1819 – 1838 Johanna Onderwater

Ten behoeve van het Rijk passeert er op 4 mei 1820 een procuratie door de gezamenlijke erfgenamen en diens representanten van wijlen de Heer Pompe van Meerdervoort van Zwijndrecht voor notaris Schultz van Haegen.

De Weledel Geboren Heer Mr. Abraham Pompe van Meerdervoort Pcz., inspecteur der In- en Uitgaande Rechten en Accijnzen, wonende te Meerdervoort, als administrateur van de erfportie

- o van zijn zuster Jonkvrouwe Maria Geertruida Pompe van Meerdervoort, krankzinnig, wonende binnen deze stad, daartoe benoemd bij het olografisch testament van erflater op 29 december 1817. Tevens als voogd.
- o van de Weledel geboren Heer François Stoop, koster van de Groote Kerk, de Weledel geboren Heer Johannes Adrianus Stoop, schout en secretaris der Gemeente Strijen, in hun hoedanigheid van toeziend voogd.

Zijnde de Heeren François, Johannes Adrianus, Jacob, Anthonij Johan en Jacobus Mattheus Stoop, met hun broeder Jacob Stoop nagelaten kinderen van Vrouwe Margaretha Johanna Pompe van Meerdervoort in huwelijk verwekt aan Anthonij Balthazar Stoop.

- o de Weledel geboren Vrouwe Johanna Onderwater, weduwe de Weledel geboren Heer Abraham Pompe van Meerdervoort van Zwijndrecht, wonende binnen de stad Dordrecht.
- o de Weledel geboren Jonkvrouwe Adriana Onderwater, wonende binnen deze stad.
- o de Weledel geboren Heer Govert Cornelis Stoop, wonende te Dordrecht.
- o de Weledel geboren Heer Cornelis Gillis Ocker Stoop, vrederechter binnen deze stad.

Zijnde dezelve met hunne zuster Vrouwe Sophia Baltina Stoop en hun broeder de Weledel geboren heer Cornelis Francois Stoop, de enige nagelaten kinderen van Vrouwe Clara van Pot, in huwelijk verwekt bij Heer Anthonij Balthazar Stoop.

- o En eindelijk Matthea Jacoba Karsseboom, minderjarig nagelaten dochter van wijlen de Weledel geboren Heer Cornelis Pieter Karsseboom.

Zijn de voornoemde gerepresenteerden tezamen erfgenamen in de nalatenschap van wijlen de Heer Abraham Pompe van Meerdervoort van Zwijndrecht ingevolge diens bovengenoemd testament onder de last van vruchtgebruik bij zijn nagelaten weduwe Vrouwe Johanna Onderwater haar leven lang gedurende ingevolge deszelfs testamentaire dispositie.⁶¹

De erfgenamen verstrekken de kassier Bastiaan de Kat een machtiging om in hun naam met de verdere erfgenamen te procederen tot inventarisatie van gemelde boedel en voorts te regelen de scheiding der winsten en verliezen staande huwelijk gehad en geleden, enz.⁶²

In bijzijn van de Kat worden de onroerende goederen staande huwelijk mede getaxeerd door de secretaris van de Groote Lind de heer Jacob van 't Hoff.

Artikel Een:

---

⁶¹ SAD 20-1482 akte 1254

⁶² SAD 20-1479 akte 604

Een huis en erf, staande en gelegen binnen de stad Dordrecht op de Wollewevershaven, geteekend B no. 323 en 306 belend het huis van de Heer Mr. Jacob Hendrik Hoeufft aan de eene en dat van de Erven de weduwe Aart van der Kaa aan de andere zijde.

Welk huis en erve door de overledene bij deszelfs testamentaire dispositie voor de helft is gelegateerd aan zijn voornoemde nagelaten weduwe, terwijl de wederhelft van hetzelfde aan haar ten gevolge der gemeenschap van aanwinsten toebehoort..... Memorie

Artikel Een.

Een Huis en Erf, Staande en gelegen binnen de Stad Dordrecht op de Wollewevershaven, geteekend B no. 323 en 306, belend het huis van den Heer Mr. Jacob Hendrik Hoeufft aan de eene, en dat van de Erven de Wed. Aart van der Kaa aan de andere zijde.

Welk Huis en Erve door den overledene bij deszelfs vooraangehaalde testamentaire dispositie, voor de helft is gelegateerd aan zijne voornoemde nagelaten Weduwe, terwijl de wederhelft van hetzelfde, aan haar ten gevolge der Gemeenschap van aanwinsten toebehoort.... Memorie

Artikel Twee:

Een buitenverblijf, genaamd Buitenrust, gelegen onder Dubbeldam aan de Achterweg, met deszelfs heerenhuis, tuinmanshuis, koetshuis, loods, orangerie en verder getimmerte en beplanting, groot 3 mergen 509 roeden..... Memorie

Artikel Drie:

Een stal en koetshuis, staande en gelegen te Dordrecht op de Binnen Walevest, geteekend A 546 / 518 belend het slop aan de eene en de tuin van de Heer A Kluit aan de andere zijde.
Op de voet als voren getaxeerd op eene somma van ..... f 1800,00

Artikel Vier:

Zes mergen zaailand en twee mergen weiland gelegen onder het volgerland van Rijsoort.

Gewaardeerd op ..... f 3200,00

Artikel Vijf:

514 roeden tuinland genaamd 'de Ham' onder Zwijndrecht. Gewaardeerd op ..... f 900,00

Artikel Zes:

5 mergen bouwland en 4 mergen 300 roeden weiland gelegen onder het volgerland van Heer Oudelandsambacht. Gewaardeerd op ..... f 3325,00

Artikel Zeven:

6 mergen weiland gelegen in het oude land van Strijen Gewaardeerd op ..... f 3600,00

Aan land tuinland, weiland voor een totaalbedrag van ..... f 317.066:10

De akte van scheiding van zijn nalatenschap passeert 8 oktober 1821 ten overstaan van notaris Julius Dominicus Schultz van Haegen.

De Weledel geboren Vrouwe Johanna Onderwater, weduwe wijlen den Weledelen Geboren Heer Abraham Pompe van Meerdervoort van Zwijndrecht, als vruchtgebruikster der nalatenschap van haar echtgenoot, ingevolge deszelfs olographisch testament van 29 december 1817. Dewelke bereid zijnde aan de erfgenamen te doen rekening en verantwoording van de ontvang door haar Vrouwe over de revenuen verschenen geweest op het overlijden van haar echtgenoot, voorgevallen de 29 januari 1819.

De Wolwevershaven door J.H. Boshamer (1776-1862)

Gezicht vanuit het water op de achtergevels van de Wolwevershaven (anno 1812).

Op de voorgrond bakboordzicht van een binnenschip met geborgen zeil en opgehaalde zwaarden; aan boord 5 bedrijvige mannen; een kleine vlet is achteraan vastgemaakt; rechts op de voorgrond een vrouw en roeiende man in de roeiboort. Rechts boven de huizen is de mast van een schip (dat i/d Wolwevershaven ligt) zichtbaar.⁶³

Na het overlijden van haar man bewoont Johanna Onderwater de woning met een huisknecht genaamd Arie Schouten en de dienstboden Adriana Boshart en Elizabeth Loefvink.

Willem Verhoeven koopt in 1836 het naastgelegen pand met de intentie een groot gedeelte af te breken. Er ontstaan bouwkundige problemen. De navolgende expeditie passeert op 27 mei 1836 ten kantore van notaris Huibert Struijk.

Willem Verhoeven, metselaar wonende te Dordrecht, zoo hij verklaarde eigenaar van een huis en erve staande en gelegen te Dordrecht aan de Wollewevershaven, belend met het huis van Vrouwe Johanna Onderwater, weduwe Pompe van Meerdervoort van Zwijndrecht aan de eene en het huis van Karsdorp aan de andere zijde geteekend B 305, kadaster sectie F nummer 7.

Hem aangekomen volgens proces-verbaal van afslag de derde oktober 1835 ten overstaan van de notaris Julius Dominicus Schultz van Haegen opgesteld en aldaar de zevende van dezelfde maand geregistreerd en overgeschreven, ter ene en

de Weledel geboren Heer Meester Hendrik Onderwater van Puttershoek, Lid van de Raad der stad Dordrecht en wonende aldaar, in qualiteit als gemachtigde van Vrouwe Johanna Onderwater.

Te kennen gevende de comparant ter ene, dat hij van het hiervoren omschreven huis eigenaar geworden, te raden was geworden hetzelfde voor een groot gedeelte te amoveren [afbreken] en daarmede tot op zekere hoogte gevorderd zijnde. Het is gebleken dat het voor het huis van welgemelde Vrouwe nadelig zoude kunnen worden, indien de noordwestelijkste zijmuur van het af te breken huis, staande tegen de zijmuur van het huis van dezelfde Vrouwe geheel werd afgebroken.

En verklaren de wederzijdse comparanten deswegen te zijn geconvenieerd en overeengekomen, zoals zij door deze verklaren te conveniëren en overeen te komen als volgt:

De noordwestelijk zijmuur van het af te breken huis van de comparant ter ene zal niet verder mogen worden afgebroken dan die nu is, en wel ter hoogte van twee ellen beneden de onderkant van de lijst van de koepel, staande achter het huis van gemelde Vrouwe weduwe, welke zijmuur over de gehele lengte, dat is negentien ellen vijf en vijftig duim en ter dikte van een en halve Dordte steen, ten eeuwige dage zal moeten blijven en nimmer zonder speciaal en schriftelijk consent van dezelfde Vrouwe of hare successeuren lager zal mogen worden afgebroken.

Dat dezelfde Vrouwe weduwe en haare successeuren nu en ten eeuwigsten dage het regt zullen hebben en behouven om gemelde muur voor zover die onbebouwd is of zal zijn, of in het vervolg ontbloeit mogt worden, op al zulke wijzen als zij in der tijd zal of zullen goedvinden ten hunnen kosten te doen dekken, terwijl den onderhoud derzelve als nu gemeen

---

⁶³ SAD 552-M 139122

gemaakte muur, voor zoo verre die onbebouwd zijn zal of blijven zijn en komen en ten eeuwigsten dage blijven zal voor gemeene rekening.

Dat de comparant ter ene en zijne successeuren in der tijd, van nu af hebben en zullen behouden het recht om in dezelve muur te mogen doen balken, zonder echter enige andere verbrekingen te mogen doen.

Dat op de in deze gemelde muur voor beide de partijen al het recht van gemeenschap zal rusten en bestaan als volgend de stedelijke ordonnantiën op de gebouwen, erfscheidingen en servituten alhier ter stede in gebruik is bepaald.

Dat de comparant ter ene voor dit recht van gemeenschap, op de wijzen en conditiën voormeld van Vrouwe heeft genoten de som van vijftig gulden vrij geld; die hij verklaart voor het passeren dezes, bereids ontvangen te hebben en alzo daarvoor bij deze te kwiteren, volgens de Wet.

Ten einde deze ter executie te kunnen leggen, verklaarden de comparanten hun domicilie te kiezen ter *Griffie van de Regtbank van Eersten Aanleg* zitting houdende te Dordrecht, op welke plaats zij toestemmen dat alle akten en gerechtelijke exploiten uit kracht dezes aldaar gedaan en geïnsinueerd van waarden zullen zijn. Niettegenstaande alle veranderingen van woonplaatsen hierna te doen; belovende de gehele inhoud dezer akte getrouwelijk na te komen.⁶⁴

Dordrechtsche Courant van 14 februari 1837.....

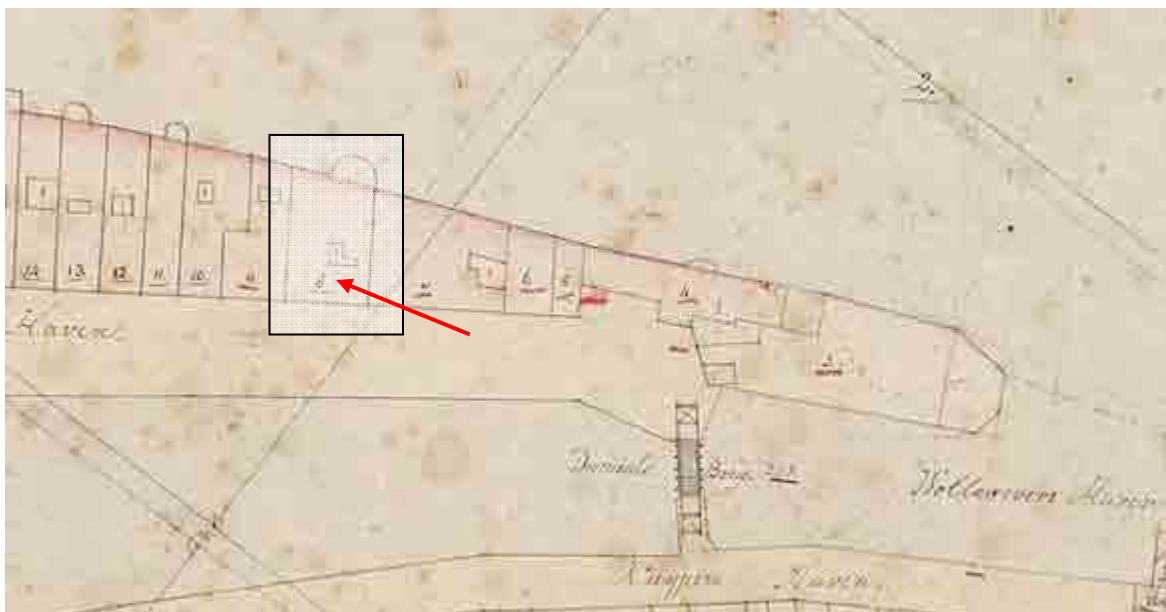
Heden overleed alhier, in den ouderdom van twee en tachtig jaren, de Weledel Geboren Vrouwe *JOHANNA ONDERWATER*, Douairière van wijlen den Weledel Geboren Heer *Pompe van Meerdervoort*, Heer van Zwijndrecht.
Dordrecht, den 12 Februarij 1837.

In de Franse tijd werd het kadaster opgezet. Het doel van het kadaster was in eerste instantie het opzetten van een systeem voor een rechtvaardige inning van de grondbelasting. In de Franse tijd werd daarmee een begin gemaakt, maar vanaf 1825 kwam er schot in de zaak. Voor heel Nederland werden kaarten gemaakt, waarop precies stond aangegeven, welke percelen door welke personen in eigendom werden gehouden. Per 1 oktober 1832 waren alle kaarten klaar.

Het onderzochte pand krijgt sectie F 8 toegewezen een nummer, waaronder het heden ten dage nog steeds bij het kadaster bekend is. De uitbouw boven het water en het binnenplaatsje zijn op deze minuutakte van het kadaster goed waarneembaar.

---

⁶⁴ familiearchief

Nadat advertenties de openbare verkoop van het heerenhuis aan de Wolwevershaven hebben aangekondigd gaat Meester Boudewijn Onderwater van Brandwijk op 9 april 1838 over tot de openbare verkoop van de twee panden.⁶⁵

PUBLIEKE VRIJWILLIGE VERKOOPING.

Ten overstaan van den Notaris HUIBERT STRUIJK van na te melden Dubbeld HEERENHUIS EN KOETSHUIS en stalling, in het Logement het *Hof van Holland*, even buiten de Sint Jorispoort, te Dordrecht als:

Een extraordinaair groot, hecht, sterk en aanzienlijk Dubbeld HEERENHUIS en ERVE, staande en gelegen te Dordrecht, aan de Wollewevershaven, belend met het huis van den heer *Jan Noord* aan de eene, en met dat van Mejufvrouw *van der Kaa* aan de andere zijde, geteekend B 306, kadaster sectie F n°. 8 en achter strekkende tot aan de Rivier, over welke hetzelfde een alleraangenaamst en zeer uitgestrekt uitzicht heeft op Zwijndrecht, Papendrecht en de Noord.

Hetzelve Huis, op een Bordes ingang hebbende, is geheel en al boven den hoogsten rivierstand en alzoo watervrij, en bevat onder anderen eene zeer breede, nette marmeren Gang, eene spatieuze, ronde roijale Zaal, uitmuntend net betimmerd en beschilderd, met marmeren Schoorsteenmantel, rijk versierd met fraai Beeldbouw- en Stukadoorwerk, voorts een aantal ruime, net betimmerde, meestal behangene en gestukadoorde of geplafonneerde Kamers, sommigen met marmeren Schoorsteenmantels en groote heldere Spiegels en Schilderwerk, Provisie- en Domestiekenkamers, ruime, geheel beschotene Droog- en andere Zolders, groote Keukens. Een beneden en een boven, met twee Rivierpompen en Fornuizen, uitgebreide Wijn- en Provisiekelders en Hout- en Turf-Bergplaatsen, onder het geheele Huis doorlopende, met bijzonderen uitgang, alles voorzien van zeer vele Kasten en verdere Gemakken, en hetgeen in een aanzienlijk Huis vereischt wordt.

In Grondlasten 1838 aangeslagen tot f 63,30.

⁶⁵ SAD 20-1609 akte 4870

Dirk Valkhoff, gemeente-ontvanger van Dubbeldam en Wioldrecht, wonende te Dordrecht, in kwaliteit als gemachtigde van de Weledel geboren Heer Meester Boudewijn Onderwater van Brandwijk, wonende te 's Gravenhage.

Erfgenaam ab-intestato voor de ene helft in de nalatenschap van wijlen de Weledel geboren Vrouwe Johanna Onderwater, douarière van de Weledel geboren Heer Meester Abraham Pompe van Meerdervoort van Zwijndrecht. Gewoond hebbende en de 12e februari 1837 overleden te Dordrecht.

En thans insgelijks gerechtigd tot de wederhelft dier nalatenschap als enige erfgenaam ab-intestato van wijlen den Weledel geboren Heer Meester Hendrik Onderwater van Puttershoek, gewoond hebbende en overleden te Dordrecht op 17 april 1837, die in bovengemelde nalatenschap voor de wederhelft mede erfgenaam was.

Heb ik notaris Huibert Struijk mij vervoegd in het Logement het Hof van Holland ten einde aldaar over te gaan tot de veiling en provisionele toewijzing van de hierachter te omschrijven onroerende goederen. En aldaar aan de in gemeld logement vergaderde menigte voorgelezen de navolgende condities van verkoop te weten:

- o De verkoping van na te melden panden geschiedt met al het geen in ieder van dezelve aard- en nagelvast is, uitgezonderd al hetgeen alleen uit voorzorg tegen vallen, verschuiven en dergelijk is vastgemaakt en hetgeen hierna zal worden uitbedongen, terwijl alle losse goederen en daaronder alle huiselijke meubelen en gereedschappen door de eigenaar na zich zullen kunnen genomen worden.
- o Met alle zodanige heersende en lijdende dienstbaarheden, hetzij van muren, goten, lichten, waterlopen, uit- of doorgangen, afscheidingen als anderszins, als dezelve panden maar enigszins hebben of onderworpen zijn. Volgens de oude brieven en bescheiden die daarvan zouden mogen zijn, welke met en benevens de bewijzen van eigendom voor zover die in de nalatenschap gevonden zoude mogen worden aan de kopers zullen worden overgegeven.
- o *De verkooping geschiedt om Nederlandsche guldens van een honderd centen het stuk in gangbaar Nederlandsch geld, naar den koers van den betaaldag, edoch niet in heele of halve ducats of gedeeltens van Rijksdaalders en in geene mindere munt dan guldens.*
- o De verkoping zal geschieden eerst bij inzetten en verhoging en daarna bij afslag. Hij die bij verhoging het hoogste bod biedt en wiens bod wordt aangenomen zal na tekenen van het proces-verbaal van veiling voor trekgeld genieten als later bepaald.
- o De afslag en definitieve toewijzing zal plaatshebben op zaterdag 14 april 1838 in het Logement het Hof van Holland. alwaar de geveilde percelen tot hoger prijzen zullen worden opgehangen en afgeslagen en die in het afslaan het eerste mijnt zal koper zijn.

De navolgende onroerende goederen behorende tot de nalatenschap van wijlen Vrouwe Johanna Onderwater aan wie dezelve zijn aangekomen blijkens akte van scheiding van de aanwinsten staande huwelijk van haar en haren echtgenoot gevallen op 8 oktober 1821 voor notaris Julius Dominicus Schultz van Haagen verleden.

Het eerste perceel:

Het huis en erf staande en gelegen te Dordrecht op de Wollewevershaven en achter uitstreckende tot aan de rivier, geteekend B 306, kadastraal sectie F nummer 8, belend met het huis van de heer Jan Noord aan de ene en met dat van mejuffrouw van der Kaa aan de andere zijde.

De koper zal moeten overnemen en bij de aanvaarding volgen de hierna te vermelden goederen voor de sommen te weten:

Het ameublement van **de Chineesche kamer** bestaande in:

Vier statiegordijen met draperieën voor	f	30,00
Twee bankkussens voor	f	10,00
Twee vuurschermen	f	10,00
Acht stoelen en vier fauteuils	f	80,00
Alsmede het smirnaas tapijt in de koepel voor	f	250,00
Tezamen eene som van drie honderd tachtig gulden.	f	380,00

Het tweede perceel:

Een koetshuis, stalling en erf staande en gelegen te Dordrecht aan de Binnenwalevest, op de hoek van het slop bij de Harmonie en strekkende tot aan de Buitenwalevest geteekend A 518, kadaster sectie F 42.

Bij afslag op 14 april 1838 is het bij de veiling geboden som opgehangen op twaalf duizend gulden en bij vermindering van sommen afgeslagen zijnde tot zeven duizend vijf honderd vijftig gulden [f 7550,00] is hetzelfde daarvoor gemijnd bij de heer Hendrik Romijn, boekhouder, die verklaarde de koop gedaan te hebben voor de heer Huibert Schouten, koopman te Dordrecht.

Het tweede perceel (anno 2008 locatie Veersteiger 5) is na gedane opbiedingen het hoogste is ingezet bij de heer Johannes Godfried Legel voor de som van twee duizend en zes honderd gulden. Bij afslag op 14 april 1838 is het bij de veiling geboden som opgehangen op zes duizend gulden en bij vermindering afgeslagen tot twee duizend en negen honderd gulden [f 2900,00] en daarvoor gemijnd bij de Weledel geboren Heer Mattheus Onderwater Mattheuszoon, koopman.⁶⁶

⁶⁶ SAD 20–1609 akte 4877

1838 – 1880 Huibert Schouten

Huibert Schouten is op 3 februari 1795 te Dordrecht, geboren als zoon van korenmeter Dirk Schouten en Dingena Jacoba Seelie.

Schouten is ingeschreven voor de Nationale Militie en is tot aan de dag van zijn huwelijk niet opgeroepen. Zijn signalement luidt: lengte: 5 voet 3 duim – aangezicht: ovaal – voorhoofd: hoog – ogen: blauw – neus: spits – mond: ordinair [gewoon] – kin: rond – haar en wenkbrauwen: lichtbruin. Geen merkbare tekenen.

Hij huwt op 3 mei 1820 te Dordrecht met Johanna van Efferen, de op 25 april 1796 geboren dochter van Arie van Efferen en winkelierster Adriana Arent. de bruid is 24 jaar bij huwelijk. Haar moeder verleent notarieel haar toestemming. Huibert heeft de leeftijd van 25 jaar bereikt en is kantoorbediende van beroep.

Uit dit huwelijk worden geboren:

Dirk op 8 mei 1821, Adriana op 7 juli 1823 († 17 juni 1824), Arie op 22 juni 1825 († 17 december 1827), Leendert op 1 januari 1828, Adriana op 19 september 1829 († 30 januari 1852), Dirgiena Jacoba op 17 september 1832 en Arie op 8 december 1834 († 2 januari 1835).

Een jaar na deze aankoop overlijdt zijn vrouw Johanna van Efferen op 8 december 1839 te Dordrecht in de woning B 306 op de Wolwevershaven. Amper 43 jaar oud.

Een rouwadvertentie verschijnt in de Dordrechtsche Courant van 10 december 1839.

Heden overleed, in den ouderdom van bijna 44 jaren,
mijne dierbare Echtgenoot, *JOHANNA VAN EFFEREN*,
mij nalatende vier Kinderen.

Dordrecht,

Den 8 *December* 1839

H. S C H O U T E N.

De jonge kinderen hebben ontegenzeggelijk een moeder nodig. Huibert Schouten hertrouwt op 4 augustus 1841 te Dordrecht met Klasina Hendrica van Duuren, dochter van de koopman Nicolaas Willem van Duuren en Hendrica van de Kevie.

Uit dit huwelijk wordt op 21 december 1846 geboren dochter Clasina Huiberdina.

Het naastgelegen huis Wolwevershaven B 305 wordt op 1 september 1845 door Schouten aangekocht van de koopvaardijkapitein Jan Noord, die verhuisd is naar Amsterdam. De akte passeert voor notaris Huibert Schuijten.

De heer Jacobus Korthals, boekhouder als gemachtigde van de heer Jan Noord, koopvaardijkapitein, vroeger gewoond hebbende te Zierikzee en thans wonende te Amsterdam verkoopt aan de heer Huibert Schouten, koopman:

Een huis en erf staande en gelegen te Dordrecht aan de Wollewevershaven geteekend **B 305**, strekkende voor van de straat tot achter aan de rivier, kadaster sectie F 1029, huis en erf ter inhoudsgrootte van 90 ellen.

Verklarende de heer verkoper dat zijn principaal het huis heeft doen opbouwen en dat denzelve de eigendom van de grond verkregen heeft van Willem Verhoeven bij akte van verkoop en overdracht de 23^e maart 1837 voor notaris Stephanus van Dorsser verleden en kadastraal overgeschreven in deel 119/47.

Voorwaarden;

Dat het verkochte van heden af aan, staat en ligt voor rekening en risico van de koper en hem wordt overgedragen met al hetgeen daarin op en aan, aard-, wortel- en nagelvast is, in dien staat, waarin het zicht thans bevindt.

Het verkochte is verhuurd is aan de heer Mijndert Schotman voor een jaar ingaande primo november 1845 en eindigende ultimo oktober 1846 tegen f 230,00 blijkens huurcontract van 11 augustus 1845, welk huurcontract gedaan zal moeten worden.

Verklarende de verkoper de kooppenningen ter som van twee duizend vijf honderd gulden vrij geld van de koper ontvangen te hebben en hem daarvoor te kwiteren. enz.⁶⁷

De ontbinding van een contract vindt op 15 mei 1850 plaats voor notaris Huibert Schuijten tussen de heren Mattheus Willem Rees, rentenier, Huibert Schouten en Leendert Schouten, commissionnaires en reders, allen wonend te Dordrecht.

Dewelke verklaarden dat zij de tusschen hen bestaan hebbende vennootschap tot het uitoefenen van den commissiehandel in meekrappen, granen, zaden en. en als Reeders van schepen onder de firma van M.W. Rees & compagnie.

*Waarin de eerste comparant de heer Mattheus Willem Rees voor een vierde en de twee overige comparanten voor $\frac{3}{4}$ deelgenooten waren, met onderling genoeg hebben ontbonden en dat dezelve heden opgehouden heeft te bestaan. Met bepaling dat de zaken van 1 januari 1850 af onder dezelfde firma gedreven zullen zijn en blijven voor rekening en risico van de twee laatste comparanten.*⁶⁸

Het gezin wordt eind januari 1852 in diepe rouw gedompeld, wanneer de oudste dochter Adriana kort voor het moment dat zij in het huwelijk zou treden op 22 jarige leeftijd overlijdt.

Dochter Dirgiena Jacoba trouwt op 21 december 1853 in haar geboorteplaats met Daniël Gips. Zoon van reder Jan en scheepstimmerman Gips. Dochter Clasiena Huiberdina huwt alhier op 28 augustus 1873 en wel met *philosophia naturalis doctorandus* Jan Jacobus Couvée.

De huisvrouw van Huibert Schouten overlijdt op 29 april 1870 in het huis geteekend B 306 aan de Wolwevershaven. Klasina Hendrica van Duuren werd 68 jaar oud.

Nu hij alleen is achtergebleven wordt het zaak zijn testament op te maken. Zijn laatste wil passeert 8 juni 1875 voor notaris Johannes Schuijten Huibertsz.

Huibert Schouten, commissionair, wonende te Dordrecht, dewelke zijne verstandelijke vermogens bezittende en overigens bekwaam om een uiterste wil te maken. Ik herroep en vernietig uitdrukkelijk alle vroeger door mij gemaakte uiterste wilsbeschikkingen, gene

---

⁶⁷ SAD 20-1865 akte 126

⁶⁸ SAD 20-1873 akte 91

uitgezonderd.

Ik legateer aan mijn dochter Clasina Huiberdina Schouten, gehuwd met de heer Johannes Jacobus Couvée:

het siraphine orgel, de groote ronde spiegel, het daaronder staande verzilverde theeservies van Koudekerke met het groote verlakte blad, de theebus met zilveren stop, het wit porseleinen theeservies met vergulde randen, de pendule en de groote mahoniehouten eettafel met insteekbladen, alles zich in den koepel bevindende, het mahoniehouten kistje van de groote logeerkamer en de geborduurde zijden spreij, mede van de groote logeerkamer, het groote portret uit de benede voorkamer, de drie in de kamer hangende groote gravuren en voorts alle photographische en andere portretten, waarop mijn dochter betrekking zoude mogen hebben en wijders nog de door mij vroeger gedragen juweelen speld, alles af te geven zes maanden na mijn overlijden.

Ik legateer aan mijne huishoudster, mejuffrouw Carolina Maria Drehfahl, indien zij op mijn overlijden nog als zodanig bij mij woont, het bij haar in gebruik zijnde ledikant met behang, alsmede het daarbij behorende bed met hoofdpeluw, drie kussens, matras, de wollen en katoenen dekens, vier linnen lakens en zes linnen kussensloopen alsmede de nachttafel en de waschtabel met toebehooren en bovendien een som van twee honderd gulden in contant geld in plaats van rouw, alles af te geven uit te keeren en te voldoen zes maanden na mijn overlijden.

Ik verklaar te legateren:

- o Aan mijne kleindochter Mevrouw Johanna Dina Wilhelmina Schouten of bij vooroverlijden hare wettige erfgenamen een som van f 10.000 gulden in contant geld.
- o Aan mijn kleinzoon de Heer Leendert Schouten Dirkszoon of bij vooroverlijden zijn wettige erfgenamen een som van f 10.000 gulden in contant geld.
- o Aan mijn kleinzoon de Heer Nicolaas Antonius Schouten Dirkszoon f 10.000 gulden in contant geld.
- o Aan mijn kleindochter mevrouw Jacoba Johanna Schouten een som f 10.000 gulden in contant geld.
- o Aan mijn zoon de Heer Leendert Schouten een som van f 40.000 gulden in contant geld.
- o Aan mijn kleinzoon de heer Huibert Gips een som van f 20.000 gulden in contant geld.
- o Aan mijn kleindochter mevrouw Clara Gips een som van f 10.000 gulden.
- o Aan mijn kleindochter mejuffrouw Johanna Gips een som van f 10.000 gulden in contant geld.
- o Aan mijn dochter Mevrouw Clasina Huiberdina Schouten een som van f 20.000 gulden in contant geld.
- o Aan mijn kleinzoon Huibert Couvée een som van f 20.000 gulden in contant geld.
- o Aan mijn zonen Dirk en Leendert en dochters Dirgiena Jacoba en Klazina Huiberdina Schouten ieder voor een vierde gedeelte:

Het pakhuis en erf genaamd 'Stokholm', staande en liggende te Dordrecht aan de Wollewevershaven geteekend B 323 kadaster sectie F 25 onder uitdrukkelijke bepaling, dat mijne gemelde kinderen dat pakhuis en erf zullen verhuren voor een som van niet meer dan f 800 gulden aan mijn broeder Leendert Schouten, diens leven lang gedurende of tot het eerder neerleggen zijner zaken of vroeger afstand door mijn broeder, die hetzelfde pakhuis niet aan andere zal mogen verhuren. Zullende hetzelfde pakhuis en erf zolang die huur duurt niet mogen worden verkocht, belast of bezwaard.

Ik legateer aan mijn broeder de Heer Leendert Schouten mijn half aandeel in de volgende drie pakhuizen en erven staande te Dordrecht voor het geheel ten name staande van Huibert en Leendert Schouten als:

- o In een pakhuis en erf genaamd 'Bergen in Noorwegen' aan de Schrijverstraat geteekend B 153, kad. sectie F 717.
- o Een pakhuis en erf genaamd 't Witte vat aan de Schrijverstraat geteekend B 147, kadaster sectie F 724 en 725 en in een pakhuis en erf genaamd 'Laresse' aan de Hoogenieuwstraat geteekend A 494, kadaster sectie f 78.

Ik legateer aan mijn aanbehuwd kleinzoon Dirk Schouten Leendertszoon de windoliemolen genaamd 'het Klaverblad' met de daarbij behorende gereedschappen, thans in gebruik bij de Firma H. & L. Schouten en Co. benevens de tuin, molenaarswoning en heerenhuizing alles staande en liggende aan de Wieldrechtsche of 's Gravendeelsche dijk, gemeente Dubbeldam met al de meubelen, die zich in gemeld heerenhuizing ten dage van mijn overlijden zullen bevinden en zulks voor of tegen een som van acht duizend gulden.

Ik legateer aan mijn dochter Mevrouw Dirgiena Jacoba Schouten, gehuwd met Daniël Gips Janszoon het recht en de keuze om zich bij de scheiding mijner nalatenschap in mindering van haar erfdeel te laten aanbedelen het woon- en pakhuis en erf, staande en liggende te Dordrecht aan de Kuipershaven, op de hoek van de Schrijverstraat geteekend B 290, kadaster sectie F 727 en zulks voor een som van f 6000 gulden. Zal mijn dochter verplicht zijn om binnen drie maanden na mijn overlijden te verklaren of zij al dan niet van dat recht en keuze gebruik maakt.

Ik legateer aan mejuffrouw Johanna Kam, dochter van wijlen C.A. Kam, in leven predikant te Oost- en West Souburg op het eiland Walcheren f 150 gulden 's jaars haar leven lang.

Aan mijn behuwdzuster mejuffrouw Hendrika Clasina van Duren haar leven lang een som van f 150 gulden 's jaars.

En aan mijne huishoudster mejuffrouw Carolina Maria Drehfahl een som van f 200 gulden haar leven lang gedurende.

Voorts verlang ik uitdrukkelijk, dat het huishouden op de bij mij gebruikelijke voet en wijze nog zes maanden na mijn overlijden ten koste van mijn nalatenschap zal worden aangehouden, onder het beheer van mijn tegenwoordige huishoudster mejuffrouw Drehfahl. Die daartoe door de uitvoerder van mijn uiterste wilsbeschikking met de nodige fondsen in staat gesteld zal moeten worden onder verplichting om daarvan iedere week aan hen rekening te doen, terwijl ik begeer, dat dezelve mijne huishoudster als salaris voor die zes maanden zal genieten een som van honderd gulden in kontant geld.

Ik begeer dat gedurende dien tijd de gehele inboedel zal moeten blijven bestaan zoals die op mijn overlijden gevonden wordt en onderhouden zal moeten worden, zoals zulks gedurende mijn leven de gewoonte was.

Ik begeer wijders, dat mijn woonhuis en erf geteekend B 305 te Dordrecht aan de Wollewevershaven niet tussen mijn erfgenamen verdeeld, doch in de eerste zes maanden na mijn overlijden door de zorg van de uitvoerders van mijn uiterste wilsbeschikkingen in het openbaar bij veiling en afslag en wel eerst ieder afzonderlijk en daarna gecombineerd zullen worden verkocht; zullende daarbij dan moeten worden bepaald, dat door de koper van mijn woonhuis en erf getekend B 306 tegelijk zal moeten worden overgenomen de volgende roerende goederen als:

In de Chineesche kamer:

het ameublement bestaande in:

<i>vier statiegordijnen met draperieën voor zestig gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>60,00</i>
<i>twee bankkussens voor vijftien gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>15,00</i>
<i>twee vuurschermen voor vijftig gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>50,00</i>
<i>acht stoelen en vier fauteuils voor een honderd vijf en zeventig gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>175,00</i>
<i>twee ophaalgordijnen voor tien gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>10,00</i>
<i>het tafeltje met marmeren blad onder de spiegel voor vijftien gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>15,00</i>
<i>het Doorniks tapijt en hetgeen er van het zijden Chinees behang nog overig is</i>		
<i>vijf en veertig gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>45,00</i>

in de Koepel:

<i>het smirna's tapijt voor drie honderd gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>300,00</i>
<i>acht rood morée statie gordijnen met draperieën, stokken en zoovoorts voor</i>		
<i>honderd zestig gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>160,00</i>
<i>vier ophaalgordijnen voor twintig gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>20,00</i>
<i>de glazen kroon voor vijf en twintig gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>20,00</i>
<i>zes zonneschermen en twee zonneblinden voor honderd gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>100,00</i>
<i>eene commode voor vijf en twintig gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>25,00</i>

voorts:

<i>de twee ophaal gordijnen in de beneden voorkamer voor tien gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>10,00</i>
<i>de twee ophaal gordijnen in de goudleren kamer voor tien gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>10,00</i>
<i>de twee ophaal gordijnen in de beste boven voorkamer voor tien gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>10,00</i>
<i>de twee ophaal gordijnen in de kleine boven voorkamer voor tien gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>10,00</i>
<i>de twee ophaal gordijnen in de boekenkamer voor vijf gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>5,00</i>
<i>en negen buitenjalouzien en een binnenjalousie aan de straat voor honderd gulden .</i>	<i>f</i>	<i>100,00</i>

dus tezamen voor elf honderd vijf en veertig gulden f1145,00

Wanneer mijn dochter Dirgiena Jacoba het haar gelegateerde pakhuis en erf aan de Kuipershaven hoek Schrijverstraat geteekend B 290 geen gebruik wenst te maken, dan begeer ik dat dat woonhuis en pakhuis tegelijk met mijn voorschreven huizen B 306 en 305 in het openbaar wordt verkocht.

En onder de last van al het voorschreven en verder nog te maken beschikkingen benoem ik tot mijne algehele erfgenamen mijn vier kinderen Dirk, Leendert, Dirgiena Jacoba en Klasina Huiberdina Schouten.

Ik benoem tot uitvoerders van mijn uiterste wilsbeschikkingen mijn broeder Leendert Schouten, mijn schoonzoon Daniel Gips Janszoon en mijn aanbehuwdkleinzoon Dirk Schouten Leendertszoon. Ik geef als mijn verlangen te kennen, dat na mijn overlijden, geen verzegeling plaats hebbe, dat allen de sleutels van de twee secretaires en die van de grote en kleine ijzeren kisten, aan mijn broeder Leendert Schouten worden overgegeven en dat mijne particuliere brieven, ook die zich nog aan het kantoor der firma H.& L. Schouten & co. zullen bevinden door de uitvoerders van mijn wilsbeschikking binnen zes maanden na mijn overlijden zullen worden vernietigd.

Verder geef ik aan mijn broeder Leendert Schouten de vrijheid van desverkiezende zijn levenlang de firma van H. & L. Schouten en Co. voor zijne handelszaken te behouden of bezigen, echter met dit speciaal beding, dat mijne erfgenamen nimmer daarvoor aansprakelijk zullen zijn.

Op een later tijdstip voegt Schouten enige legaten toe aan zijn wilsbeschikking:

Aan mijn huishoudster mejuffrouw C.M. Drehfahl buiten en behalve het testamentair toegezegde:

Het eenmansledikantje met katoenen behangsel en het daarin behoorende bed, matras, kussen, lakens en dekens etc.

Aan de dienstmaagd Johanna Bijl buiten en behalve het testamentair toegezegde:

Een somma van honderd gulden, alsmede de voor haar bruikbare meubelstukken ter waarde van honderd gulden en ook het bed en toebehooren, hetwelk door haar in gebruik is op het bovenmeidenkamertje.

Aan Johanna van Diets, vroeger als getrouwe dienstbode, eens af de somma van honderd gulden.

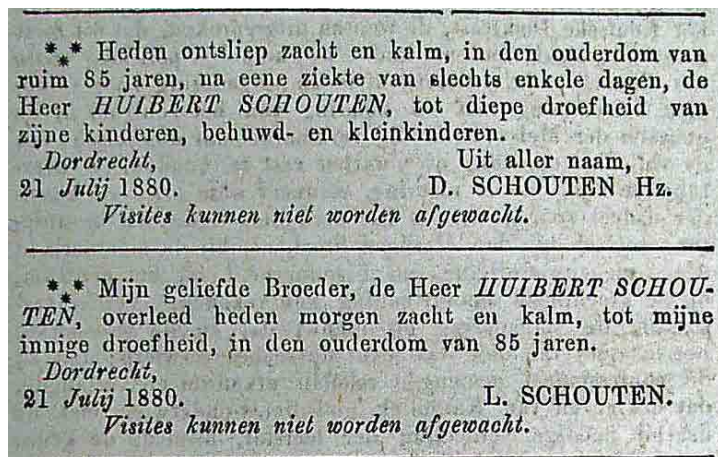
Verder verzoek ik dat de ter aardebestelling zal geschieden op de bekende wijze als zulks bij mijn vrouwen geschied is met tien gulden voor iedere drager, daarvoor te gebruiken de vaste knechten en dienstboden. Zijnde het mijn begeerte dat de advertenties in de couranten zo eenvoudig mogelijk en nederig zullen gesteld worden.

Schouten wenst ten slotte dat een verandering wordt gemaakt ten aanzien van het meubilair in *de Chineesche kamer*. Aangezien het aanmerkelijk meer waarde heeft geeft hij de verkopers de vrijheid aan zich te behouden *het Chineesche behang* er uit te laten nemen en afzonderlijk te verkopen en mocht de koper van het huis een antiek liefhebber zijn dan kan daarmee onderhandeld worden.⁶⁹

Huibert Schouten overlijdt op 21 juli 1880 te Dordrecht op de Wolwevershaven, de respectabele leeftijd van 85 jaar bereikt hebbende.

---

⁶⁹ SAD 150-2169

Ten overstaan van notaris Johannes Schuijten Huibertsz. wordt er 22 december 1880 een staat en inventaris opgemaakt van zijn nalatenschap.

Ten verzoeken en in tegenwoordigheid van:

- I. de heren Leendert Schouten, Daniël Gips Janszoon en Dirk Schouten Leendertsz., commissionair, in hunne hoedanigheid van executeurs testamentair van de heer Huibert Schouten. Daartoe benoemd bij zijn uiterste wil op 8 juni 1875 voor mij notaris.
- II. de heer Dirk Schouten Huibertsz., zonder beroep, wonende te Amsterdam, tevens als speciaal gemachtigde van de Weleerwaarde en zeer geleerde heer Leendert Schouten Huibertszoon, predikant bij de Nederduitsch Hervormde Gemeente te Utrecht en wonende aldaar.
- III. Daniel Gips Janszoon als speciaal gemachtigde van mevrouw Dirgina Jacoba Schouten en als gemachtigde van Clasina Huiberdina Schouten, echtgenote van den Weledel Zeer Geleerde heer Dr. Johannes Jacobus Couvé, leraar aan de Hogere Burger School te Middelburg.

Welke heren Dirk Schouten Huibertsz. en Leendert Schouten Huibertsz., mevrouw Dirgina Jacoba Schouten en mevrouw Clasina Huiberdina Schouten zijn de enige nagelaten kinderen van de Weledele heer Huibert Schouten. De drie eerstgenoemde gesproten uit zijn huwelijk met zijn eerste echtgenote wijlen mevrouw Johanna van Efferen en laatstgemelde uit zijn volgend huwelijk met mede wijlen mevrouw Clasina Hendrika van Duren.

Hebende de erflater bij zijn uiterste wil, na wegmaking van verschillende legaten en andere gemaakte beschikkingen, bovengenoemde vier kinderen genoemd en gesteld tot zijn enige en algehele erfgenamen, elk voor een vierde gedeelte.

Mij bevonden ten sterfhuize van de heer erflater de heer Huibert Schouten aan de Wolwevershaven geteekend B 306 om aldaar onder voorbehoud der rechten van partijen en van alle andere die daarbij belang zouden mogen hebben over te gaan tot de inventarisatie of beschrijving van alles wat tot de nalatenschap van erflater behoort.

Zullende de aanwijzing en opgaven gedaan worden van de meubelen of het huisraad door mejufvrouw Carolina Maria Drehfahl, als huishoudster van erflater ingewoond hebbende en thans nog ten sterfhuize woonachtig en van het overige door de Heer Leendert Schouten als

met de erflater de zaken onder de firma H. en L. Schouten & comp. gedreven hebbende, terwijl de waardering der roerende goederen daaraan onderworpen geschieden zal door de heer Anthonie Mak, taxateur, als door belanghebbende benoemd als deskundige.

Meubelen of huisraad:

Op de zolder:

<i>een matras .....</i>	<i>f</i>	<i>0,80</i>
<i>vier kooien .....</i>	<i>f</i>	<i>1,00</i>
<i>een fornuis .....</i>	<i>f</i>	<i>3,00</i>
<i>een haard .....</i>	<i>f</i>	<i>0,60</i>
<i>nog een haard .....</i>	<i>f</i>	<i>1,50</i>
<i>twee kolenemmers .....</i>	<i>f</i>	<i>1,80</i>
<i>een kolenbak .....</i>	<i>f</i>	<i>0,60</i>
<i>eenige oude ramen .....</i>	<i>f</i>	<i>2,00</i>
<i>een bed .....</i>	<i>f</i>	<i>10,00</i>
<i>een bed en peluw .....</i>	<i>f</i>	<i>16,00</i>
<i>twee dekens .....</i>	<i>f</i>	<i>2,00</i>
<i>een tinnen waterpot .....</i>	<i>f</i>	<i>1,20</i>
<i>een tafel, stoel en spiegel .....</i>	<i>f</i>	<i>0,50</i>
<i>een vierkante haard .....</i>	<i>f</i>	<i>12,00</i>
<i>een vierkante kachel .....</i>	<i>f</i>	<i>8,00</i>
<i>nog een vierkante kachel .....</i>	<i>f</i>	<i>14,00</i>
<i>drie zinken platen .....</i>	<i>f</i>	<i>2,20</i>
<i>een koperen vleeschketel .....</i>	<i>f</i>	<i>4,00</i>
<i>een koperen vischketel .....</i>	<i>f</i>	<i>0,60</i>
<i>een koperen pan met deksel .....</i>	<i>f</i>	<i>1,80</i>
<i>een ondersteek .....</i>	<i>f</i>	<i>1,00</i>
<i>een turfbak .....</i>	<i>f</i>	<i>0,80</i>
<i>een doofpot .....</i>	<i>f</i>	<i>0,50</i>
<i>twee haardstellen .....</i>	<i>f</i>	<i>4,50</i>
<i>drie koperen insteekhaarden .....</i>	<i>f</i>	<i>10,00</i>
<i>twee tinnen bierkannen .....</i>	<i>f</i>	<i>1,60</i>
<i>een tinnen schotel en twee pannetjes .....</i>	<i>f</i>	<i>1,00</i>
<i>drie tinnen waterpotten .....</i>	<i>f</i>	<i>3,50</i>
<i>een jichtbankje .....</i>	<i>f</i>	<i>0,80</i>
<i>een bankje en standaard .....</i>	<i>f</i>	<i>0,80</i>
<i>twee kettingen en rommel .....</i>	<i>f</i>	<i>0,60</i>
<i>drie kleeerbakken .....</i>	<i>f</i>	<i>1,50</i>
<i>een tafel op schragen .....</i>	<i>f</i>	<i>2,50</i>
<i>een eikenhouten mangel met slingerwerk .....</i>	<i>f</i>	<i>16,00</i>
<i>een eikenhouten pers .....</i>	<i>f</i>	<i>12,00</i>
<i>matten en kleedjes .....</i>	<i>f</i>	<i>2,00</i>
<i>een baliemand en kussen .....</i>	<i>f</i>	<i>1,00</i>
<i>traplooper en latjes .....</i>	<i>f</i>	<i>1,50</i>

In het bedsteekamertje:

een eikenhouten mangel	f	15,00
een eikenhouten bureau	f	7,50
een tafel	f	1,00
een tinnen waterpot	f	1,30
stoeltje en droogrek	f	0,80
vijf porceleinen kommen	f	1,00
twee schilderijen	f	4,00
een kapstok	f	1,50
kleedje en karpetjes op den vloer	f	3,00
een tafelkleed	f	0,50
twee tochtbanden	f	2,00
twee parapluies	f	1,50
een wieg	f	0,80
twee lampen en aardewerk	f	1,00
een matras en bedgordijnen	f	1,50
eenige boeken	f	0,80
twee stuks speelgoed	f	0,80

In de kleine achterkamer:

een eikenhouten kabinet	f	35,00
een mahoniehouten nachtgemak	f	8,00
een mahoniehouten waschtafel met toebehooren	f	10,00
drie antieke stoelen	f	6,00
een spiegel	f	3,50
kleed en karpetje	f	4,50
een tafellaken en zeventien servetten	f	8,00
een dekservet	f	1,50
een en twintig vingerdoekjes	f	3,50
zes linnen bedlakens	f	5,00
zes katoenen bedlakens	f	2,50
vijf linnen bedlakens	f	6,00
twee katoenen bedlakens	f	1,00
vier en twintig katoenen kussenslopen	f	7,50
vijf kleine sloopjes	f	1,00
zes servetten	f	2,00
een tafellaken en twaalf servetten	f	10,00
een tafellaken en tien servetten	f	4,00
tien servetten	f	2,50
een tafellaken en acht servetten	f	5,00
een maçonnieke [= vrijmetselaars] dolk	f	1,00
een gehaakte spreij	f	2,00
eenige neteldoeken gordijnen	f	1,20
drie overloopers	f	3,50
zes theedoekjes	f	0,90
zes handdoeken	f	2,00

achttien handdoeken	f	3,50
negen boden handdoeken	f	0,80
negen keuken handdoeken	f	1,50
vier keuken servetten	f	1,20
zes glazendoeken	f	0,80
zes bonte doeken	f	0,60
eenige diverse doeken	f	1,00
twee gravures achter glas	f	0,80
een tafeltje en lichtje	f	0,80

In de grote achterkamer:

een eikenhouten ledikant met behang	f	18,00
twee zeegras matrassen	f	2,50
een bed, peluw en zes kussens	f	60,00
drie onderspreijen	f	1,60
twee wollen en een katoenen deken	f	8,00
een gebreide spreij	f	2,50
een eikenhouten bedtafel	f	0,60
een tinnen waterpot	f	0,80
een ijzeren geldkist in foudraal	f	6,00
een hangkast en gordijnen	f	2,00
een uittrektafel en kleed	f	5,00
vijf kussens	f	1,50
vier stoelen	f	2,00
een rustbank	f	5,00
een waschtafel met toebehooren	f	4,00
een geweer	f	1,20
een schilderij	f	80,00
twee prenten achter glas	f	0,60
kleed en karpetje op den vloer	f	12,00
gordijnen voor de glazen	f	4,00
een spiegeltje	f	1,50
een bedezel op	f	1,20

Op het portaal:

een huistrap	f	1,50
een klokje	f	2,00
een uittrektafel	f	3,00
kleedje op den vloer	f	4,50
een ganglantaarn	f	1,00

In de slaapkamer:

een eikenhouten ledikant met behang	f	28,00
een zeegras matras	f	1,50
een bed, peluw en drie kussens	f	40,00

<i>een katoenen deken</i>	<i>f</i>	3,00
<i>een geleverd ledikant met toebehooren</i>	<i>f</i>	17,00
<i>een uittrektafel en kleed</i>	<i>f</i>	3,00
<i>een eikenhouten bedtafel</i>	<i>f</i>	1,80
<i>een waschtafel met toebehooren</i>	<i>f</i>	5,00
<i>een handdoekrekje</i>	<i>f</i>	0,80
<i>twee Engelsche gravures achter glas</i>	<i>f</i>	6,00
<i>een mahoniehouten penanttafel</i>	<i>f</i>	3,00
<i>een eikenhouten speeltafel</i>	<i>f</i>	2,50
<i>een klokje</i>	<i>f</i>	1,00
<i>een spiegel in vergulde lijst</i>	<i>f</i>	6,00
<i>kleed en karpotten op den vloer</i>	<i>f</i>	6,50

In de grote voorkamer:

<i>een lit d'ange met behang</i>	<i>f</i>	18,00
<i>een zeegrass matras</i>	<i>f</i>	2,00
<i>een haren matras</i>	<i>f</i>	6,00
<i>een bed, peluw en vier kussens</i>	<i>f</i>	40,00
<i>twee wollen en een katoenen deken</i>	<i>f</i>	12,00
<i>een Chineesche spreij</i>	<i>f</i>	40,00
<i>een mahoniehouten canapé</i>	<i>f</i>	10,00
<i>zes stoelen</i>	<i>f</i>	2,50
<i>een uittrektafel en kleed</i>	<i>f</i>	8,00
<i>een kersenhouten waschtafel met toebehooren</i>	<i>f</i>	15,00
<i>een spiegel</i>	<i>f</i>	2,50
<i>een porceleinen trekpote, melkkan, zes koppen en zes bakken</i>	<i>f</i>	4,00
<i>twee porceleinen kommen</i>	<i>f</i>	3,00
<i>twee porceleinen schotels en kom</i>	<i>f</i>	1,80
<i>een oud Delftsche schotel</i>	<i>f</i>	0,80
<i>kopjes en kleinigheden</i>	<i>f</i>	0,80
<i>een mahoniehouten bedkastje</i>	<i>f</i>	6,00
<i>een schilderij 'kaarslicht'</i>	<i>f</i>	30,00
<i>een schilderij 'Jozef'</i>	<i>f</i>	15,00
<i>nog een schilderij</i>	<i>f</i>	60,00
<i>een schilderij door Boshamer</i>	<i>f</i>	2,50
<i>een blaker en nachtlucht</i>	<i>f</i>	0,80
<i>kleed en karpot op den vloer</i>	<i>f</i>	16,00
<i>een schilderij door Wüst</i>	<i>f</i>	4,00
<i>een bijbel</i>	<i>f</i>	2,00

Tekening uit de collectie Dordracum Illustratum. Ijsvermaak. Het ijsvermaak op de Oude Maas voor Dordrecht ter hoogte van de Wolwevershaven tussen het pakhuis 'Stokholm' en het Groothoofd. Tekening in kleur door C. Wüst.⁷⁰

In de boekenkamer:

<i>eenige boeken</i>	<i>f</i>	12,00
<i>een scheepsmodel</i>	<i>f</i>	1,00
<i>twee doofpotten</i>	<i>f</i>	1,50
<i>twee schilderijen</i>	<i>f</i>	3,00
<i>een haardstee</i>	<i>f</i>	6,00
<i>vier glashordjes</i>	<i>f</i>	1,50
<i>twee glashordjes</i>	<i>f</i>	0,80
<i>twee tochtschermen</i>	<i>f</i>	5,00
<i>vier wollen dekens</i>	<i>f</i>	12,00
<i>twee katoenen dekens</i>	<i>f</i>	5,00
<i>twee kussens</i>	<i>f</i>	3,50
<i>een stroomatras</i>	<i>f</i>	0,80
<i>drie hordjes</i>	<i>f</i>	0,50
<i>twee stoven</i>	<i>f</i>	0,80
<i>eenige gordijnen</i>	<i>f</i>	2,50
<i>zes groene gordijnen</i>	<i>f</i>	1,50
<i>een vlag</i>	<i>f</i>	2,00
<i>vier rolgordijnen en twee tochtbanden</i>	<i>f</i>	2,50
<i>twee voetzakken</i>	<i>f</i>	3,00
<i>zes bussen</i>	<i>f</i>	1,00
<i>een reisdeken</i>	<i>f</i>	1,50
<i>eenige matrassen en kledjes</i>	<i>f</i>	4,50

⁷⁰ Dordracum Illustratum 848

twee karpetten en twee kleedjes	f	7,50

In de koepel:

een mahoniehouten coulissetafel met bladen	f	25,00
een antieke canapé met veertien stoelen (stijl empire)	f	180,00
een cristallen kroon	f	30,00
een marmeren tafel	f	35,00
een serafine orgel	f	120,00
een pianostoeltje	f	2,00
een smirna's tapijt	f	80,00
vijf kleedjes	f	6,00
een vergulde pendule onder stulp	f	20,00
twee koperen kandelaars	f	3,00
twee porceleinen bekers	f	8,00
zes porceleinen koppen en bakken	f	6,00
twee porceleinen kommen	f	5,00
twee porceleinen bekers	f	2,00
een barometer	f	2,50
een schilderij 'ruine' op	f	8,00
een schilderij 'maanlicht'	f	4,00
een schilderij door Schoenmakers	f	12,00
een schilderij door P.Fontijn	f	18,00
en schilderij door Wüst	f	15,00
een schilderij slapende vrouw	f	10,00
een schilderij door Dreiholtz	f	35,00
een schilderij door L. de Koningh sr.	f	15,00
een schilderij 'koeien'	f	25,00
twee schilderijen 'kerken'	f	6,00
een schilderij 'man en vrouw'	f	5,00
een schilderij door F.J. van den Blijk	f	8,00
een schilderij 'Diana'	f	8,00
een schilderij door J. Boshamer	f	7,50
twee schilderijen door J. Boshamer	f	8,00
een theeblad	f	1,50
een plated theeservies met bouloir	f	20,00
zes porceleinen koffijkoppen en bakken	f	2,50
zes porceleinen koppen en bakken	f	4,00
vijf porceleinen koppen en vier bakken	f	1,50
vijf porceleinen koppen en vijf bakken	f	2,50
zes porceleinen koppen en zes bakken	f	4,00
een porceleinen kannetje	f	12,00
twee porceleinen trekpotsjes	f	6,00
een porceleinen kommetje en twee roomborden	f	1,00
een theeblad	f	0,60
vier porceleinen borden	f	2,50

De Joppentoren met het Damiatebolwerk, ook wel “De Punt” genoemd. Tekening van J. Boshamer naar een tekening uit het midden van de 17^e eeuw.

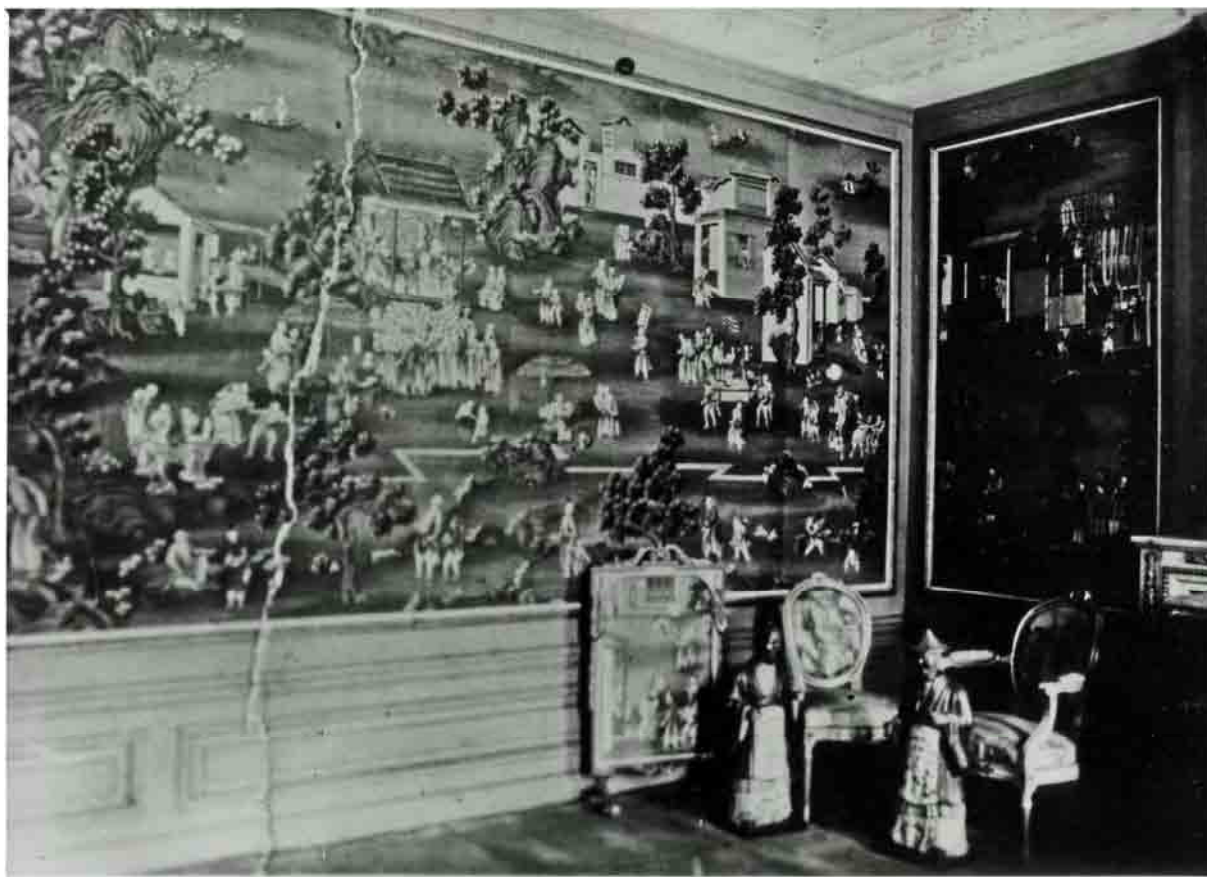
<i>twee porceleinen schaaltjes .....</i>	<i>f</i>	<i>1,00</i>
<i>twintig porceleinen borden en schaalte .....</i>	<i>f</i>	<i>6,50</i>
<i>zes porceleinen geëmailleerde soepborden .....</i>	<i>f</i>	<i>10,00</i>
<i>twee porceleinen borden .....</i>	<i>f</i>	<i>2,50</i>
<i>een bouillon kop en trekpote .....</i>	<i>f</i>	<i>1,00</i>
<i>twaalf Engelsche porceleinen borden .....</i>	<i>f</i>	<i>2,50</i>
<i>een wit porcelein theeservies met elf koppen en bakken .....</i>	<i>f</i>	<i>3,50</i>
<i>twee Venetiaansche bocaaltjes .....</i>	<i>f</i>	<i>8,00</i>
<i>twee geslepen bocalen .....</i>	<i>f</i>	<i>1,80</i>
<i>elf wijnglazen .....</i>	<i>f</i>	<i>2,00</i>
<i>twaalf wijnglazen .....</i>	<i>f</i>	<i>2,50</i>
<i>vier glazen op .....</i>	<i>f</i>	<i>0,80</i>
<i>zeven bourgonje glazen .....</i>	<i>f</i>	<i>1,00</i>
<i>vier glazen .....</i>	<i>f</i>	<i>0,60</i>
<i>negen madera glazen .....</i>	<i>f</i>	<i>1,50</i>
<i>negen cristallen glazen .....</i>	<i>f</i>	<i>1,50</i>
<i>twaalf rijnwijn glazen .....</i>	<i>f</i>	<i>6,00</i>
<i>nog twaalf rijnwijn glazen .....</i>	<i>f</i>	<i>2,00</i>
<i>een Fransche porceleinen theeservies met tien koppen en bakken .....</i>	<i>f</i>	<i>3,50</i>
<i>vier porceleinen koppen en zes bakken .....</i>	<i>f</i>	<i>2,00</i>
<i>tien porceleinen schoteltjes .....</i>	<i>f</i>	<i>2,50</i>
<i>een kristallen roomkom en twee compôtes .....</i>	<i>f</i>	<i>8,00</i>
<i>twee kristallen compôtes .....</i>	<i>f</i>	<i>2,00</i>
<i>twee glazen botervlootjes .....</i>	<i>f</i>	<i>1,00</i>
<i>twaalf messenleggers .....</i>	<i>f</i>	<i>1,20</i>
<i>een Luxemburghsch eetservies .....</i>	<i>f</i>	<i>15,00</i>
<i>een graniet eetservies .....</i>	<i>f</i>	<i>12,00</i>
<i>vier oud Delftsche schotels .....</i>	<i>f</i>	<i>2,50</i>

<i>een kolenbak</i>	<i>f</i>	<i>3,50</i>
<i>een papiermand en kooi</i>	<i>f</i>	<i>1,80</i>
<i>een tafeltje met borduurwerk</i>	<i>f</i>	<i>6,00</i>
<i>drie canapé-kussens</i>	<i>f</i>	<i>2,50</i>
<i>twee voettabouretten</i>	<i>f</i>	<i>2,00</i>
<i>een médaillon spiegel</i>	<i>f</i>	<i>40,00</i>
<i>drie stel gordijnen</i>	<i>f</i>	<i>15,00</i>

In de Chinese kamer:

<i>acht antieke stoelen en vier fauteuils, twee vuurschermen met zijde, een penanttafel</i>		
<i>twee stel zijden staatiegordijnen en twee bankkussens op</i>	<i>f</i>	<i>350,00</i>
<i>een ovale theetafel</i>	<i>f</i>	<i>20,00</i>
<i>twee Chineesche poppen</i>	<i>f</i>	<i>40,00</i>
<i>twee voetbankjes</i>	<i>f</i>	<i>1,50</i>
<i>een mahoniehouten vuurscherm</i>	<i>f</i>	<i>2,00</i>
<i>een theeblad</i>	<i>f</i>	<i>2,50</i>
<i>een theestoof en ketel in verlakt werk</i>	<i>f</i>	<i>3,50</i>
<i>drie roode trekpotten</i>	<i>f</i>	<i>3,00</i>
<i>zes porceleinen roombordjes</i>	<i>f</i>	<i>18,00</i>
<i>twaalf porceleinen koppen en bakken</i>	<i>f</i>	<i>10,00</i>
<i>vijf koppen en bakken</i>	<i>f</i>	<i>6,00</i>
<i>een moderne porceleine kop en bak</i>	<i>f</i>	<i>1,00</i>
<i>elf porceleinen koppen en tien bakken</i>	<i>f</i>	<i>8,00</i>
<i>twaalf porceleinen koppen en twaalf bakken</i>	<i>f</i>	<i>15,00</i>
<i>twee porceleinen pulletjes</i>	<i>f</i>	<i>6,00</i>
<i>twee porceleinen pulletjes en vier beeldjes</i>	<i>f</i>	<i>2,50</i>
<i>een pendule onder stolp</i>	<i>f</i>	<i>6,00</i>
<i>een stoffer</i>	<i>f</i>	<i>1,00</i>
<i>twee wandelstokken en parapluie</i>	<i>f</i>	<i>3,00</i>
<i>een Doornik tapijt op den vloer</i>	<i>f</i>	<i>40,00</i>
<i>een jichtbankje</i>	<i>f</i>	<i>2,00</i>
<i>vier rolgordijnen</i>	<i>f</i>	<i>4,00</i>
<i>twee glashordjes</i>	<i>f</i>	<i>1,20</i>
<i>een schelkoord</i>	<i>f</i>	<i>1,50</i>
<i>een schelpenkistje</i>	<i>f</i>	<i>2,50</i>
<i>twee antimacassers</i>	<i>f</i>	<i>0,80</i>
<i>drie deurkleedjes</i>	<i>f</i>	<i>2,00</i>
<i>een graniet eetservies met zes koppen en bakken</i>	<i>f</i>	<i>1,50</i>
<i>een theeservies met twaalf koppen en bakken</i>	<i>f</i>	<i>2,50</i>
<i>een porcelein zaken comfortje</i>	<i>f</i>	<i>1,20</i>
<i>zeven punchglaasjes en baubiches</i>	<i>f</i>	<i>0,80</i>

In zijn woning bevindt zich een Chinese kamer. Onderstaande toont deze kamer in een latere periode. Op de voorgrond de twee zogenaamde Chinese knikpoppen. d.w.z. Chinese gesneden beelden, die beweegbaar waren.

In het salet:

<i>een mahoniehuten secretaire met inlegwerk</i>	<i>f</i>	45,00
<i>een albasten pendule</i>	<i>f</i>	12,00
<i>twee porceleinen vazen onder stolpen</i>	<i>f</i>	4,00
<i>een gueridon</i>	<i>f</i>	1,20
<i>twee porceleinen beeldjes</i>	<i>f</i>	1,50
<i>vier beeldjes en kleinigheden</i>	<i>f</i>	0,80
<i>een mahoniehouten hout en turfkist</i>	<i>f</i>	4,00
<i>een miniatuur in lijst</i>	<i>f</i>	2,00
<i>twee teekeningen achter glas</i>	<i>f</i>	8,00
<i>een schilderij door Schoenmakers</i>	<i>f</i>	20,00
<i>een boekenhanger en eenige boeken</i>	<i>f</i>	3,50
<i>zes eiken houten stoven</i>	<i>f</i>	3,00
<i>twee gravures achter glas</i>	<i>f</i>	6,00
<i>een mahoniehouten penanttafel</i>	<i>f</i>	4,00
<i>een mahoniehouten lessenaar</i>	<i>f</i>	1,50
<i>twee glashordjes</i>	<i>f</i>	1,20
<i>een mahoniehouten speeltafel en kleed</i>	<i>f</i>	4,00
<i>een kantoorstool</i>	<i>f</i>	5,00
<i>acht stoelen en een fauteuil</i>	<i>f</i>	30,00
<i>een mahoniehouten coulissetafel met bladen</i>	<i>f</i>	18,00
<i>een smirna's tapijt</i>	<i>f</i>	12,00
<i>een Schotsch karpert en deurkleedje</i>	<i>f</i>	8,00

zes messen, vork en kraker	f	2,00
een mahoniehouten buffet	f	15,00
een blaadje en twee flesschenbakken	f	1,50
een likeurstel	f	2,00
een soepterrine	f	1,20
twintig diverse glazen	f	1,50
twee compôtes	f	1,50
een kaasglas	f	0,80
een trekpots en stoofje	f	2,50
drie chocoladepotels	f	1,80
twee botervlootjes en rommel	f	1,50
twee lustres	f	1,20

In de achterkamer:

een piano	f	10,00
een spiegel	f	5,00
een tafellamp	f	2,50
twee schilderijen door Boshamer	f	8,00
twee prenten en een teekening achter glas	f	1,80
een eikenhouten hoekkast	f	8,00
een uittrektafel	f	3,50
een mahoniehouten werktafel	f	2,00
een kooi met vogel	f	0,80
een theestof en ketel	f	3,00
een mahoniehouten secretaire	f	20,00
twee bloemvazen onder stolp	f	3,50
drie porcelainen kommen	f	2,50
drie kandelaars en kleinigheden	f	1,50
twee bloempotten	f	2,00
een mahoniehouten dientafel	f	5,00
een bijbel	f	2,50
een klok	f	3,00
twee stoelen en fauteuil	f	6,50
drie stoelen	f	1,50
een voltaire [=leunstoel]	f	10,00
eenige borden en aardewerk	f	2,00
olie en azijnstel en glaswerk	f	2,50
twee trommels en blikwerk	f	1,00
tien messen	f	1,80
twee souvenir's	f	0,80
kleed en karpets op den vloer	f	10,00
Hollandsche Illustratie en Kunstkronijk	f	5,00
twee rolgordijnen	f	0,80

In de provisiekamer:

twee koperen emmers	f	2,50

een koperen braadpan	f	2,00
een koperen vischketel	f	1,60
een tinnen waterflesch	f	1,00
twee emmers	f	1,60
een koperen soepketel	f	2,00
een kapstok	f	2,00
eenig aardewerk	f	1,80
een hustrap	f	1,20
een strijklank en ijzers	f	1,20

In de gang:

een traplooper	f	2,00
een staande klok	f	50,00
een barometer	f	4,50
drie bloemstandaards met bloemen	f	2,50
een gangbank	f	2,00
een jassenstandaard	f	6,00
een ganglantaarn	f	1,50
nog een ganglantaarn	f	1,00
een barometer	f	6,00

In de keuken:

een kookfornuis	f	4,00
een koffieketel	f	0,80
een doofpot	f	0,60
een koperen doofpot	f	3,50
een koperen aschketel	f	2,50
twee koperen koffieketels	f	1,00
een aanrechtbank	f	0,80
een spiegel	f	1,00
een hangoortafel	f	2,00
een filtreer en kan	f	1,20
een koperen glazenspuut	f	3,50
twee koperen pannen en deksel	f	2,00
broederpan en koperwerk.....	f	1,60
een looper en overlooper	f	4,50
eenige matjes	f	2,00
een tulbandsvorm met deksel	f	1,50
tijlen en blikwerk	f	1,20
potten en pannen	f	1,60
een lamp	f	0,40
een hustrap	f	1,80
een zinkenplaat	f	0,80
matten en looper	f	1,00
een koperen vijzel en stamper	f	1,80
een trekpote en stoofje	f	1,20

<i>acht oud Delftsche borden .....</i>	<i>f</i>	<i>2,00</i>
<i>een regenton .....</i>	<i>f</i>	<i>2,50</i>
<i>twee duiven en kooijen .....</i>	<i>f</i>	<i>3,00</i>

In de kelder:

<i>negen Keulsche potten .....</i>	<i>f</i>	<i>4,00</i>
<i>twee ladders .....</i>	<i>f</i>	<i>2,00</i>
 <i>de kleederen van den heer erflater .....</i>	 <i>f</i>	 <i>35,00</i>

Goud- en Zilverwerk:

<i>een zilveren peperbus .....</i>	<i>f</i>	<i>5,00</i>
<i>een kristallen suikerschaaltje met zilveren hengel .....</i>	<i>f</i>	<i>3,00</i>
<i>een zilveren soeplepel .....</i>	<i>f</i>	<i>14,00</i>
<i>vijftien zilveren vorken en twee en twintig zilveren lepels .....</i>	<i>f</i>	<i>155,00</i>
<i>zes zilveren theelepeltjes .....</i>	<i>f</i>	<i>5,00</i>
<i>zes zilveren theelepeltjes .....</i>	<i>f</i>	<i>3,50</i>
<i>drie kurken met zilver en schepje .....</i>	<i>f</i>	<i>1,60</i>
<i>een zilveren klontjestang .....</i>	<i>f</i>	<i>2,00</i>
<i>twee zilveren zoutvaatjes .....</i>	<i>f</i>	<i>7,00</i>
<i>twee zilveren suikerstrooijers f 4,00</i>		
<i>twee zilveren zoutschepjes .....</i>	<i>f</i>	<i>1,00</i>
<i>twee zuurvorkjes met zilver .....</i>	<i>f</i>	<i>0,80</i>
<i>een zilveren gemberlepel en vork met agaten heft .....</i>	<i>f</i>	<i>5,00</i>
<i>een zilveren vischspaan met houten heft .....</i>	<i>f</i>	<i>6,00</i>
<i>een saladeschaar met zilver .....</i>	<i>f</i>	<i>1,50</i>
<i>drie bocalen met zilvren voeten .....</i>	<i>f</i>	<i>4,50</i>
<i>een zilveren olie- en azijnstel .....</i>	<i>f</i>	<i>22,00</i>
<i>een porceleinen gebakschaal met zilveren hengel .....</i>	<i>f</i>	<i>6,50</i>
<i>een kristallen gebakschaal met zilveren hengel .....</i>	<i>f</i>	<i>8,00</i>
<i>een kristallen dessertschaal met zilveren voet .....</i>	<i>f</i>	<i>14,00</i>
<i>twee kristallen wijnkannen met zilver .....</i>	<i>f</i>	<i>10,00</i>
<i>negentien tafelmessen met zilver .....</i>	<i>f</i>	<i>2,50</i>
<i>twalf dessertmessen met zilver .....</i>	<i>f</i>	<i>1,50</i>
<i>een zilveren servetring .....</i>	<i>f</i>	<i>0,80</i>
<i>een zilveren cachet en bril .....</i>	<i>f</i>	<i>1,50</i>
<i>een zilveren snuifdoos .....</i>	<i>f</i>	<i>2,50</i>
<i>een zilveren zakhorlogie .....</i>	<i>f</i>	<i>3,00</i>
<i>een zilveren knip .....</i>	<i>f</i>	<i>2,20</i>
<i>een gouden handring .....</i>	<i>f</i>	<i>1,50</i>
<i>een gouden repetitie horloge .....</i>	<i>f</i>	<i>28,00</i>
<i>een gouden doekspeld met juweel .....</i>	<i>f</i>	<i>18,00</i>
<i>een zilveren inktkoker .....</i>	<i>f</i>	<i>8,00</i>
<i>drie waaijers .....</i>	<i>f</i>	<i>1,80</i>
<i>belopende tezamen .....</i>	<i>f</i>	<i>3496,40</i>

- o de heer Leendert Schouten verklaart dat in kontant geld aanwezig was ..... f 5,53
- o op het kantoor van de firma H. en L. Schouten & comp. in bewaring een groot aantal effecten.
- o erflater had te vorderen in voormelde firma wegens kapitaalrekening .....f 200.000,00
- o wegens zijne rekening courant .....f 30.520,54
- o te vorderen van de heer Dirk Schouten Huibertsz. ....f 26.713,86
- o van Leendert Schouten Huibertsz. ....f 35.254,93
- o van mevrouw Dirgiena Jacoba Schouten .....f 32.150,00
- o van de heer J. Berghege Azn. te Deventer .....f 1063,00
- o van de heer H.Gips Dz. te Heinenoord .....f 650,00
- o van de heer L.Schouten Dz. te Epe..... f 1337,50

Onroerende goederen:

Nummer één:

Een heerenhuis en erf te Dordrecht aan de Wolwevershaven geteekend B 306, kadaster sectie F 8, groot twee aren 56 centiaren. In eigen gebruik geweest.

Nummer twee:

Een huis en erf met tuintje te Dordrecht aan de Wolwevershaven, naast vorig perceel en strekkende tot de rivier, geteekend B 305^c, kadaster sectie F nummer 1029, groot 90 centiaren. Verhuurd aan de heer E.M. Chevalier voor f 350,00 's jaars. Tot de eerste augustus 1881.

Nummer drie:

Een pakhuys en erf genaamd 'Stokholm' te Dordrecht aan de Wolwevershaven, geteekend B 323, kadaster sectie F 25, groot vijf aren 10 centiaren.

In huur bij de firma H. en L. Schouten & comp. voor f 900,00 's jaars, welke huur verschuldigd was sedert de vijftiende september 1879.

Nummer vier:

Een woon- en pakhuys en erf te Dordrecht aan de Kuipershaven, op den hoek van de Schrijversstraat geteekend B 290, kadaster sectie F 727, groot één are 58 centiaren. Waarvan het woonhuis in gebruik is bij den rekwerant de heer Daniel Gips Janszoon.

Nummer vijf:

een wind-ollemolen, genaamd 'het Klaverblad' met tuin, molenaarswoning, heerenhuizing en erven te Dubbeldam aan de buitenkant van de Wioldrechtsche of 's Gravendeelschedijk en aan het Mallegat, kadaster sectie H 185 en 341, ter grootte van vijftien aren 50 centiaren. Belast met een recognitie ten behoeve van de polder Wioldrecht, groot negentig gulden, verschijnende jaarlijks de eerste november.

Nummer zes:

de onverdeelde helft in een pakhuys en erf genaamd 'Bergen en Noorwegen' te Dordrecht aan de Schrijversstraat geteekend B 153, kad. sectie F 717, groot twee aren twee centiaren.

Nummer zeven:

de onverdeelde helft in een pakhuys en erf genaamd 't Witte Vat' te Dordrecht aan de Schrijversstraat geteekend B 147, kad. sectie F 724 en 725, groot één are 69 centiaren.

Nummer acht:

De onverdeelde helft in een pakhuys en erf genaamd 'Laresse' te Dordrecht aan de Hooge Nieuwstraat geteekend A 494, kadaster sectie F 78, groot één are 93 centiaren.

Laatstgemelde vier percelen waren in gebruik bij voormelde firma H. en L. Schouten & compagnie.

Nummer negen:

Een grafruimte op de Algemeene begraafplaats voor de gemeente Dordrecht bevattende zes graven op het veld letter B. kadaster sectie K 546.

Papieren:

Pand I: Volgens een proces-verbaal van veiling en afslag de 9^e en 14^e april 1838 verleden voor notaris Huibert Struijk.

Pand II: Volgens akte van koop en verkoop op de eerste september 1845 verleden ten overstaan van notaris Huibert Schuijten.

Pand III: Volgens onderhandse akte van verkoop, cessie en transport gepasseerd van dato 1 oktober 1842.

Pand IV: Volgens akte van koop, verkoop, afstand en overdracht op 8 maart 1851 voor notaris Huibert Schuijten.

Pand V: Volgens afschrift van processen-verbaal van veiling en afslag 5 en 20 juni en 2 juli 1862 ten overstaan van notaris Stephanus van Dorsser.

Pand VI: Bij onderhandse akte van verkoop, cessie en transport gepasseerd op 25 augustus 1846 en kadastraal ingeschreven in deel 55/16.

Pand VII en VIII:

het afschrift van een akte van verkoop, afstand en overdracht de 4e juli 1851 voor notaris Huibert Schuijten gepasseerd en kadastraal overgeschreven in deel 101/43, waarbij aan de heer erflater en aan zijn broeder de heer Leendert Schouten een onverdeeld één vierde gedeelte in de onder nummers zeven en acht omschreven onroerende goederen is verkocht, afgestaan en overgedragen, terwijl daaruit blijkt dat de overige drie vierde gedeelten de heer erflater en Leendert Schouten toebehoren als deelgenoten in de bij akte de 15e mei 1850 voor notaris Huibert Schuijten verleden ontbonden firma M.W. Rees & comp. en dat die firma de eigendom van voormeld onroerende goederen verkregen had, te weten:

Van het pakhuys en erf onder nummer zeven bij openbare verkoping gehouden ten overstaan van notaris Julius Dominicus Schultz van Haegen blijkens processen-verbaal van 19 augustus 1837: en van het pakhuys en erf onder nummer 8 omschreven bij openbare verkoping gehouden ten overstaan van notaris Stephanus van Dorsser blijkens processen-verbaal van definitieve toewijzing van 24 juli 1847 en kadastraal overgeschreven in deel 66/49.

Nummer negen:

De expeditie van een grafbrief van 12 december 1839.

De inventarisatie of beschrijving hiermee afgelopen zijnde, hebben de heer Leendert Schouten en mejufvrouw Carolina Maria Drehfahl, als aanwijzers ieder voor zoveel hem of haar aangaat bij eed in handen van mij notaris afgelegd, verklaart, alles naar hun beste weten te hebben aangewezen en opgegeven, wat tot de nalatenschap van de heer Huibert Schouten behoort zonder iets te hebben verduisterd.⁷¹

De erven plaatsen een advertentie in de Dordrechtsche Courant en kondigen daarmede de openbare verkoop van het heerenhuis aan:

In afwijking van de vroegere aankondigingen is thans bepaald dat het Chinesche behang uit de voorkamer ter rechterzijde bij het Heerenhuis blijft en dus niet wordt voorbehouden en dat het ameublement dier kamer door den kooper zal moeten worden overgenomen tegen eene bij de veiling op te geven som.

De openbare verkoop vindt plaats op 22 december 1880 in het koffiehuis van Jilles Zahnen tegenover de Beurs. Verkoopvoorwaarden worden opgesteld door notaris Johannes Schuijten Huibertsz. Om aldaar ingevolge gedane bekendmakingen over te gaan tot de veiling en provisionele toewijzing van na te melden onroerende goederen, tot welk einde aan de aldaar vergaderde menigte ten verzoeken van comparant voorgelezen zijn de volgende bedingen, lasten en bepalingen waarop de verkoping geschieden zal.

I.

De onroerende goederen worden verkocht, zodanig en in dien staat als waarin deze zich op het ogenblik van de verkoop zullen bevinden, met al hetgeen daar in, op en aan, aard- wortel- en nagelvast is, met uitzondering echter van hetgeen tot meubelen of andere roerende goederen behoort, welke tegen omvallen, verschuiven of om welke reden ook spijker- of nagelvast mogen zijn en van hetgeen het eigendom van de huurder of gebruiker van het perceel nummer twee als zodanig zijn mocht.

Voorts met alle zodanige voor- en nadelige, voortdurende zichtbare of onzichtbare, bekende en onbekende, openbare en verborgen erfdienstbaarheden, vrijdommen en gerechtigheden, zo van muren, goten, lichten, waterlopen, riolen, afscheidingen, gemeenschappen als anderszins, van welke aard of benaming ook waarmede de te verkopen goederen maar enigszins bezwaard mogen zijn.

---

⁷¹ SAD 20-2048 akte 362

Vrijwillige Openbare Verkoop.

Ten overstaan van den Notaris J.SCHUYTEN Hz., te Dordrecht, in het koffiehuis van Zahn, bij Veiling op Woensdag 22, en bij Afslag op Woensdag 29 December 1880, beide dagen des avonds ten half 8 ure, van een aanzienlijk dubbel

H E E R E N H U I S en E R F

en van een

H U I S en E R F met TUINTJE,

te Dordrecht, als:

No. 1. Een bijzonder hecht, sterk en in den besten staat onderhouden dubbel HEERENHUIS en ERF, aan de Wolwevershaven, en strekkende tot de rivier, get. B 306, groot 2 a. 56 c.

Dit Heerenhuis, op een der beste standen en zoowel vóór als achter met fraai uitzicht, bevat: gestukadoorde en met wit marmer bevloerde Vestibule en Gang; ter linkerzijde: geplafonneerde en op doek geverfde Voorkamer, met groote Kast en Stookplaats, voorzien van wit marmeren Schoorsteenmantel, waarboven fraai schilderstuk van *C. Kuipers*, A°. 1787; ruime Provisiekamer; geplafonneerde Achterkamer, uitzicht hebbende op de rivier, met prachtig goudleren behang, en voorzien van groote Kasten, benevens Stookplaats met marmeren Schoorsteenmantel, en fraai schilderstuk van *C. Kuipers*, A°. 1777, daarboven:

alsmede groote open Plaats of Plat aan de rivier; ter rechterzijde; fraai gestukadoorde Voorkamer, (de zoogenaamde Chinesche kamer) voorzien van Stookplaats met prachtigen, wit marmeren Schoorsteenmantel en vaste Spiegels daarboven en in het penant; uitlopend Privaat; Binnenplaats; ruime, met wit marmeren tegels bevloerde Keuken, waarin gemetseld Fornois, Aanrechtbank, Kasten en Rivierwaterpomp; Snuiver met Gootsteen en uitlopend Privaat; Kast in den Gang,

en eindelijk zeer groote, prachtig gestukadoorde, geheel met beeldhouwwerk betimmerde en keurig geverfde Koepelkamer, met onvergelykelyk fraai uitzicht op de rivieren de Maas en de Noord, en op de gemeenten Papendrecht en Zwijndrecht, en voorzien van zeer veel Kasten, waarvan 1 met marmeren Fontein, en Stookplaats met fraaien, grijs marmeren Schoorsteenmantel en vasten Spiegel daarboven;

gemakkelijken trap naar boven, en aldaar: gestukadoord Portaal met Kasten: 6 geplafonneerde en behangen Kamers, met Stook- en Slaapplaatsen en Kasten, Provisiekamer; Dienstbodenkamer; Zolderkamer, en grooten Droogzolder en Vliering met beschoten kappen.

In het uitgestrekte Onderhuis bevinden zich; zeer groote Keuken en met gemetseld Fornois, Aanrechtbank, veel Kasten en Rivierwaterpomp: uitmuntenden Wijnkelder met gemetselde hokken: Provisiekelder; alsmede Bergplaatsen voor steenkolen, turf en andere brandstoffen; terwijl het geheele huis al die gemakken en geriefelikheden in zich vereenigt, die in een dergelyk wel ingericht Heerenhuis vereischt worden.

Door den kooper zullen eenige ROERENDE GOEDEREN moeten worden overgenomen, tegen eene bij de veiling op te geven som.

II.

Het perceel nummer een zal door de koper niet eerder kunnen worden aanvaard dan met de eerste april 1881, tot welke tijd het gebruik en genot van hetzelfde wordt voorbehouden, terwijl het perceel nummer twee mondeling verhuurd zijnde aan de heer E.M. Chevalier tot de eerste augustus 1881 voor f 350,00 's jaars. Zal de koper van dat perceel die huur gestand moeten doen.

III.

De verkoping zal geschieden bij opbod en afslag om Nederlandse guldens. De hoogste inzetter bij de veiling zal, indien zijn bod wordt aangenomen voor strijkgeld genieten een percent van het door hem gedane hoogste bod, onder korting van een tiende gedeelte ten behoeve van de Nederduitsch Gereformeerde Diaconie Armen der stad Dordrecht. Zullende na het gedane eerste bod geen bod beneden de f 25.000 gulden worden aangenomen.

IV.

Ten dage van de afslag, welke zijn zal woensdag 29 december a.s. in voorschreven koffiehuis, zullen de geveilde percelen eerst afzonderlijk en dan gecombineerd tot hoger som opgehangen en afgeslagen worden. De opbiedingen zullen niet worden aangenomen dan door personen welke aan de notaris als volkomen solvent bekend, terwijl het aan de notaris vrij zal staan om zonder reden te geven het bod of de gedane mijning te weigeren.

V.

Hij die voor een ander zoude mogen kopen, zal verplicht wezen zijn lastgever onmiddellijk te noemen en aan voornoemde notaris op te geven. De kopers zullen boven en onverminderd de door hen uitgelooftde kooppenningen en hetgeen zij alsvoren moeten voldoen binnen drie dagen na toewijzing moeten betalen:

- o twaalf percent van hun verschuldigde koopprijs alsmede van het bedrag der na te melden door koper van het perceel nummer een over te nemen roerende goederen.
- o De overschrijvingsrechten en kosten van het afschrift der processen-verbaal van veiling en afslag met derzelver gevolgen.
- o En de opgestoken strijkgelden in derzelver geheel als mochten die door anderen getrokken en genoten zijn.

VI.

Bij ontbreken van de betaling der onkosten en kooppenningen zullen daarvan intresten tegen 5 % 's jaars verschuldigd worden, te rekenen van de dag op welke de betalingen hadden moeten geschieden. Met macht van substitutie zijn gemachtigd om het daarvoor verbondene in het openbaar ten overstaan van een notaris volgens plaatselijk gebruik te doen verkopen.

Nummer Eén:

een dubbel Heerenhuis en erf te Dordrecht aan de Wolwevershaven en strekkende tot aan de rivier, geteekend B 306 bij het kadaster bekend onder sectie F 8 en volgens hetzelfde groot twee aren 56 centiaren.

De koper van dit perceel zal bij de aanvaarding moeten overnemen de volgende roerende goederen in zodanige staat als waarin dezelve zich alsdan zullen bevinden als:

in de Chineesche Kamer:

het ameublement bestaande in:

vier statiegordijnen met draperieën voor zestig gulden ..... f 60,00

<i>twee bankkussens voor vijftien gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>15,00</i>
<i>twee vuurschermen voor vijftig gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>50,00</i>
<i>acht stoelen en vier fauteuils voor een honderd vijf en zeventig gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>175,00</i>
<i>twee ophaalgordijnen voor tien gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>10,00</i>
<i>het tafeltje met marmeren blad onder de spiegel voor vijftien gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>15,00</i>
<i>het Doorniks tapijt en hetgeen er van het zijden Chinees behang nog overig is</i>		
<i>vijf en veertig gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>45,00</i>

in de Koepelkamer:

<i>het smirna's tapijt voor drie honderd gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>300,00</i>
<i>acht rood moiré statie gordijnen met draperieën, stokken enzoovoorts voor</i>		
<i>honderd zestig gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>160,00</i>
<i>vier ophaalgordijnen voor twintig gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>20,00</i>
<i>de glazen kroon voor vijf en twintig gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>20,00</i>
<i>zes zonneschermen en twee zonneblinden voor honderd gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>100,00</i>
<i>eene commode voor vijf en twintig gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>25,00</i>

voorts:

<i>de twee ophaal gordijnen in de beneden voorkamer voor tien gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>10,00</i>
<i>de twee ophaal gordijnen in de goudleren kamer voor tien gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>10,00</i>
<i>de twee ophaal gordijnen in de beste boven voorkamer voor tien gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>10,00</i>
<i>de twee ophaal gordijnen in de kleine boven voorkamer voor tien gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>10,00</i>
<i>de twee ophaal gordijnen in de boekenkamer voor vijf gulden .....</i>	<i>f</i>	<i>5,00</i>
<i>en negen buitenjalouzien en een binnenjalouzie aan de straat voor honderd gulden .</i>	<i>f</i>	<i><u>100,00</u></i>

dus tezamen voor..... *f* 1145,-

-

die te gelijk met en evenals de koopenningen zal moeten worden voldaan.

Het hoogst ingezet door de heer Dirk Schouten Huibertsz., wonend te Amsterdam op een som van *f* 15000,--.

Nummer Twee:

Een huis en erf met tuintje te Dordrecht aan de Wolwevershaven naast vorig perceel en strekkende tot aan de rivier geteekend B 305c, kadaster sectie F 1029. verhuurd aan de heer E.M. Chevalier tot 1 oktober voor *f* 350,00 's jaars.

Eveneens het hoogst ingezet door bovengenoemde koper voor de som van *f* 5075,00.

Vervolgens zijn voorschreven twee percelen tezamen opgebracht *f* 22570,00 en afgeslagen zijnde tot op acht en twintig duizend gulden [*f* 28.000,00] is gemijnd geworden door rekwirant en mede-eigenaar voor een vierde gedeelte de heer Dirk Schouten Huibertsz., die daarvan alzo koper geworden is en aan wie voorschreven twee percelen mitsdien onder de bedingen, lasten en bepalingen definitief toegewezen worden.⁷²

---

⁷² SAD 20-2048 akte 363

1880 – 1892 Dirk Schouten Huibertszoon

Dirk Schouten is geboren op 8 mei 1821 te Dordrecht als zoon van Huibert Schouten en Johanna van Efferen. zoon van Huibert Schouten en Johanna van Efferen. Gehuwd met Johanna Clasina Helena Knipscheer.

Uit dit huwelijk worden geboren: Jacoba Johanna, Leendert, Johanna Dina Wilhelmina, Nicolaas Antonius en Huibert Johannes Adrianus Schouten.

Hij woont ten tijde van het overlijden van zijn vader in 1880 in Amsterdam. Verhuist daarna terug naar zijn geboorteplaats en installeert zich in zijn voormalig ouderlijk huis met een inwonende dienstbode Johanna Cornelia Birkhoff en huishoudster Johanna Bijl.

In de woning bevindt zich naast de Chinese kamer, een Koepelkamer en een goudleerkamer.

Goudleer is leer dat is bedekt met een dun laagje zilver dat vervolgens is gevernist en beschilderd. De vernislaag geeft een gouden glans aan het zilver, vandaar de naam goudleer. De oorsprong van het goudleer ligt waarschijnlijk in de stad Ghadames, in het huidige Libië. De Moren introduceerden het materiaal in de 8ste eeuw in Spanje, waar het op grote schaal werd vervaardigd, maar in de 16de eeuw ontstonden ook in diverse andere landen goudleercentra. Vooral het goudleer uit Vlaanderen was van hoge kwaliteit. Toen eind 16de eeuw vele Vlaamse kunstenaars naar de Noordelijke Nederlanden trokken, kwam ook in deze contreien de productie op gang.

Met de groei van de Noord-Nederlandse welvaart nam aan het begin van de 17de eeuw ook de aandacht voor interieurkunst toe. Steeds meer vertrekken werden als één geheel vormgegeven. De wanden van representatieve ruimtes in luxe woonhuizen werden bespannen met stof of goudleer. Goudleer had als voordeel dat het zeer duurzaam is. Soms werden ook meubels gestoffeerd met goudleer. In de 17e-eeuw was het Nederlandse goudleer donker van kleur en bedekt met zwaar reliëf en compacte patronen.

Omstreeks 1700 werd de decoratie wat vlakker (letterlijk), luchtiger en kleurrijker. In de 18e eeuw werd de beschildering steeds bonter en verdween het reliëf geleidelijk. Aan het einde van de 18e-eeuw raakte het goudleer uit de mode.⁷³

Goudleerkamer uit De Rozijnkorf op de Voorstraat te Dordrecht.
Museum Simon van Gijn, Dordrecht

Goudleerkamer ca. 1680
(Gemeentemuseum 's Gravenhage)

Tijdens deze periode wijzigt de nummering van de woningen. Het pand waarin Schouten woont geteekend B 306 wijzigt in Wolwevershaven 17 en het belendende pand B 305c in Wolwevershaven 15.

Schouten maakt op 21 januari 1891 tegen over notaris Marinus Cornelis Sigmond zijn testament op. De Weledele Heer Dirk Schouten Huibertszoon, rentenier, wonende te Dordrecht. Die voornemens zijnde om zijn uiterste wil tot stand te brengen.

‘Ik herroep en vernietig alle vroeger door mij gemaakte uiterste wilsbeschikkingen, geene uitgezonderd, dan alleen de door mij eigenhandig geschreven beschikking houdende aanstelling van executeuren, als welke ik verklaar dat van volle kracht en waarde blijft.

Ik verklaar te legateeren;

- o Aan mijne tegenwoordige huishoudster mejuffrouw Johanna Bijl, indien zij ten dage van mijn overlijden nog bij mij is inwonende en de betrekking niet aan of door haar zal zijn opgezegd drie duizend gulden.
- o Aan mejuffrouw Maatje Huijnink, die vroeger bij mij in betrekking geweest is, thans wonende te Amsterdam vijf honderd gulden.
- o En aan het Gereformeerd Centraal Weeshuis “Bethel” te Dordrecht drie duizend gulden.

Al de voormelde legaten af te geven en te voldoen in contant geld binnen drie maanden na mijn overlijden, zonder bijvoeging van enige interest, doch vrij van alle rechten en kosten als welke uit de massa van mijn nalatenschap moeten worden betaald.

⁷³ Achter de Blauwpoort: bulletin werkgroep het Nieuwe Werck deel 21

Ik begeer voorts, dat mijn woonhuis en erf geteekend 17 en mijn daarnaast staand huis geteekend 15 te Dordrecht aan de Wolwevershaven niet tussen mijn erfgenamen verdeeld worde, maar in de eerste drie maanden na mijn overlijden door de zorg van de uitvoerders van mijne uiterste wilsbeschikking in het openbaar bij veiling en afslag zullen worden verkocht, zodat mijn woonhuis en erf zal kunnen worden aanvaard vier maanden na mijn overlijden en dat de kopers dier percelen te gelijk zullen moeten overnemen, als;

Het huis door mij bewoond geteekend 17:

- o De zes zonneschermen en twee zonneblinden van de koepel, het smirnas tapijt, acht rood moiréé statie gordijnen met draperieën en stokken, vier ophaalgordijnen, de glazen kroon en de commode, alles zich bevindende in de koepelkamer voor zes honderd dertig gulden.
- o De staande klok in de gang voor twee honderd gulden.
- o Het ameublement in de Chineesche kamer bestaande in vier statie gordijnen met draperieën, twee bankkussens, vier vuurschermen, acht stoelen, vier fauteuils, twee ophaalgordijnen, het tafeltje met marmeren blad onder de spiegel, het Doorniks tapijt en hetgeen er van het zijden Chineesche behang nog overig is, te zamen voor acht honderd gulden.
- o Voorts negen ophaalgordijnen waarvan twee in de beneden voorkamer, twee in de goudleerkamer, twee in de beste bovenvoorkamer, twee in de kleine bovenvoorkamer en één in de boekenkamer, negen buiten- en één binnen jalouziën aan de straat. te samen voor honderd veertig gulden.
- o De buiten jalouziën van het huis en erf geteekend 15 voor dertig gulden.

Ik bepaal voorts dat mijne na te laten inboedel mede niet onder mijne erfgenamen zal mogen worden verdeeld, maar binnen de eerste vier maanden na mijn overlijden in het openbaar zal moeten worden verkocht. En onder de last van voorschreven en nog te maken beschikkingen noem en stel ik tot mijn enige en algehele erfgenamen, te weten:

1. mijn zoon de heer Huibert Johannes Adrianus Schouten of bij zijn vooroverlijden zijn wettige afkomelingen bij plaatsvervulling voor een vijfde gedeelte.
2. mijn dochter mevrouw Jacoba Johanna Schouten gehuwd met de heer Jacobus Berghege, voor een vijfde gedeelte, niet anders dan onder de last van uitkering aan hare kinderen, die reeds geboren zijn, als aan die welke nog geboren zullen worden, met uitdrukkelijke bepaling dat de goederen daaraan onderworpen, zo spoedig mogelijk na mijn overlijden zullen moeten komen en blijven onder het beheer en bewind van mijn schoonzoon de heer Dirk Schouten Leendertszoon.

Ik stel mijn bovengenoemde schoonzoon als bewindvoerder vrij van al die verplichtingen, waarvan ik hem ontheffen kan. En geef hem de bevoegdheid om bij zijn overlijden iemand in zijn plaats als bewindvoerder aan te stellen met gelijke macht van in de plaatsstelling, tot het einde der administratie.

3. mijn zoon de heer Leendert Schouten voor een vijfde gedeelte.
4. mijn dochter mevrouw Johanna Dina Wilhelmina Schouten, gehuwd met voornoemde heer Dirk Schouten Leendertszoon voor een vijfde gedeelte.
5. mijn zoon de heer Nicolaas Antonius Schouten voor een vijfde gedeelte.

Ik geef aan de door mij benoemde uitvoerders van mijn uiterste wilsbeschikking al die macht en dat gezag welke ik aan hen als zodanig geven kan. Ik maak aan elk hunner een som van vijf honderd gulden in kontant geld en zulks in plaats van de beloning bij de wet toegekend.

Voorts begeer ik dat mijn huishouding nog gedurende twee maanden na mijn overlijden door het bij mij in dienst zijnde personeel worde aangehouden, doch dat voor kosten van huishouding gedurende dien tijd, niet meer dan twee honderd gulden boven de gewone salarissen in rekening mag worden gebracht.

Eindelijk is het mijne uitdrukkelijke begeerte dat alle werkzaamheden welke tot de gehele bereddering mijner nalatenschap zullen gevorderd worden, zullen worden opgedragen aan de notaris daartoe door mij aan te wijzen.⁷⁴

Dirk Schouten Huibertszoon overlijdt op 24 november 1891 te Dordrecht op 70-jarige leeftijd. Overleden aan de Wolwevershaven als weduwnaar van Johanna Clasina Helena Knipscheer.

Heden overleed, na een langdurig lijden, onze geliefde vader, de
Heer *D. SCHOUTEN HZn.*, te Dordrecht, in den ouderdom van
ruim 70 jaar.

Epe, 4 nov. '91

Uit aller naam,
L. Schouten Dzn.,

Eenige kennisgeving.

Evenals zijn vader Huibert Schouten bepaalde zoon Dirk testamentair, dat zijn woonhuis aan de Wolwevershaven in het openbaar wordt verkocht, derhalve plaatsen de erfgenamen een advertentie in de Dordrechtsche Courant van 1 februari 1892, waarbij zij het heerenhuis te koop aanbieden.

---

⁷⁴ SAD 20-2198 akte 19

Openbare Verkoop,
ten overstaan van den Notaris M.C. SIGMOND te Dordrecht, in het Koffiehuis Zahn, bij
Veiling en Afslag op Woensdagen 3 en 10 Februari 1892, 's avonds te half acht ure, van
een aanzienlijk DUBBEL

HEERENHUIS

EN ERF

EN VAN EEN

HUIS EN ERF

met Tuintje,
te Dordrecht, te weten

Een bijzonder hecht, sterk en in den besten staat onderhouden DUBBEL
HEERENHUIS, aan de Wolwevershaven en strekkende tot de rivier, get. 17, Kad.
Sectie F no, 8, groot 2 A.56 C.

Dit Heerenhuis, op een der beste standen en zoowel voor als achter met fraai uitzicht, bevat: gestuk. en met witmarmer bevloerde Vestibule en Gang; ter linkerzijde: geplaf. en op doek geverfde Voorkamer met groote Kast en Stookplaats, voorzien van witmarmeren Schoorsteenmantel, waarboven fraai schilderstuk van *C. Kuipers*, A°. 1787, Provisiekamer met afgeschoten Bergplaats, gepl. Achterkamer, uitzicht hebbende op de rivier, met prachtig goudleerenbehang en voorzien van Kasten, benevens Stookplaats met marmeren Schoorsteenmantel en fraai schilderstuk van *C. Kuipers*, A°. 1777, daarboven; alsmede groote Open Plaats of Plat aan de rivier; ter rechterzijde: fraai gestuk. Voorkamer (de zoogenaamde Chineesche kamer) voorzien van Stookplaats met prachtigen witmarmeren Schoorsteenmantel en vaste Spiegels daarboven en in het penant: uitlopend Privaat, Binnenplaats, ruime met witmarmeren tegels bevloerde Keuken, waarin gemetseld fornuis, Aanrechtbank, Kasten en Rivierpomp, Snuiver of Bergplaats met Gootsteen en uitlopend Privaat en toegang tot de Binnenplaats; Kast in den gang, en eindelijk: zeer groote, prachtig gestuk. geheel met beeldhouwwerk betimm. en keurig geverfde Koepelkamer, met prachtig uitzicht over de rivieren de Maas en de Noord en op de gem. Papendrecht en Zwijndrecht en voorzien van veel Kasten, waarvan een met marmeren Fontein, en Stookplaats met fraai en grijsmarmeren Schoorsteenmantel en vasten Spiegel daarboven; gemakkelijken trap naar boven, en aldaar gestuk. Portaal met Kasten, geplaf. en beh. Voorkamer met Stookplaats, voorzien van net betimm. Schoorsteenmantel en fraai schilderstuk daarboven; Kamertje daarachter met groote Kast, Provisiekamer; 2^e gepl. en beh. Voorkamer met Kasten, geplaf. beh. en van Kasten voorziene Achterkamer met uitzicht op de rivier; 2 beh. Binnenkamers, waavan een met Slaapplaats en beide met Kasten; Dienstbodenkamer met Slaapplaats en Kast, Zolderkamer of Bergplaats en grooten Droogzolder en Vliering met beschoten kappen. In het onderhuis bevinden zich groote Keuken met gemetseld Fornuis, Aanrechtbank, Kasten en Rivierwaterpomp, Wijnkelder met gemetselde hokken. Provisiekelder, alsmede Bergplaatsen voor brandstoffen, terwijl het geheele huis al die gemakken in zich vereenigt, die in een dergelijk welingericht Heerenhuis vereischt worden.

De Kooper zal eenige ROER. GOEDEREN moeten overnemen tegen eene bij de Veiling op te geven som.

Te aanvaarden 15 Maart 1892 of vroeger.

Te bezichtigen met bewijs van toegang van voorn. Notaris SIGMOND 2 dagen vóór de Veiling en 2 dagen vóór den Afslag van 11 – 3 uur.

De openbare verkoop vindt plaats op 3 februari 1892 ten overstaan van notaris Marinus Cornelis Sigmond. Ten verzoeken van de heer Dirk Schouten Leendertsz, lid van de Raad der gemeente Dordrecht, koopman, als ten deze speciaal gemachtigde van:

1. Mevrouw Jacoba Johanna Schouten, weduwe Jacobus Berghege, rentenierster, wonende onder Utrecht.
2. De heer Leendert Schouten, postdirecteur, wonende te Epe.
3. Zijn echtgenoot mevrouw Johanna Dina Wilhelmina Schouten, wonende te Dordrecht.
4. De heer Nicolaas Antonius Schouten, rentenier, wonende te Apeldoorn.

Als zijnde de enige nagelaten kinderen en erfgenamen van de heer Dirk Schouten Huibertszoon ingevolge zijn uiterste wil van 21 januari 1891 voor mij notaris verleden.

Mij bevonden te Dordrecht in het Nederlandsche koffiehuis van Leendert van Dongen om aldaar over te gaan tot de veiling en provisionele toewijzing van na te melden onroerende goederen, tot welk einde aan de aldaar vergaderde menigte voorgelezen zijn de volgende bedingen.

I.

Na te melden onroerende goederen worden verkocht zodanig en in dien staat als waarin zijn zich op het ogenblik van de verkoop zullen bevinden, met al hetgeen daarin, op en aan, aard, wortel en nagelvast is. Wijders met alle zodanige erfdienstbaarheden, vrijdommen en gerechtigheden, zo van muren, goten, lichten, waterlopen, riolen, afscheidingen, gemeenschappen als anderszins als waarmede ieder perceel maar enigszins bezwaard zoude mogen zijn.

II.

Het perceel nummer één zal door de koper niet eerder kunnen worden aanvaard dan met de 15e maart 1892 tot welke tijd het gebruik en genot van hetzelfde wordt voorbehouden. Het perceel nummer twee mondeling verhuurd zijnde aan de heer A.J. Hageman tot de eerste mei 1892 voor f 350,00 's jaars, zal de koper van dat perceel die huur gestand moeten doen.

III.

De verkoping zal geschieden bij opbod en afslag om Nederlandse guldens. De hoogste inzetter of laatste bieder bij de veiling zullen voor strijkgeld genieten één percent van het door hen gedane hoogste bod onder korting van een tiende gedeelte ten behoeve van de Nederduitsch Hervormde Diaconie Armen der Stad Dordrecht.

IV.

Ten dage van de afslag op woensdag 10 februari a.s. in voorschreven koffiehuis zullen de geveilde percelen eerst ieder afzonderlijk en dan gecombineerd tot hoger sommen opgehangen en afgeslagen worden. Zullende de mijners bij de gecombineerde afslag, wanneer die mijning aangenomen wordt definitief koper zijn.

V.

Hij die voor een ander koopt zal gehouden wezen zijn lastgever dadelijk na de afslag aan de notaris op te geven of te verklaren. De kopers zullen boven en onverminderd de door hen uitgeloopte kooppenningen en hetgeen zij als voren moeten voldoen, binnen drie dagen na de definitieve toewijzing moeten betalen twaalf percent van hun verschuldigde koopprijs, alsmede van de sommen waarvoor na te melden roerende goederen moeten worden overgenomen.

Na voorlezing wordt overgegaan tot de veiling en provisionele toewijzing van de volgende onroerende goederen behorende tot de nalatenschap van voornoemde heer Dirk Schouten Huibertszoon, als hem aangekomen bij openbare verkoping gehouden ten overstaan van de notaris Johannes Schuijten Huibertszoon blijkens processen-verbaal van veiling en afslag van 22 en 29 december 1880 en kadastraal overgeschreven in deel 363/41.

Nummer Eén:

een dubbel Heerenhuis en erf te Dordrecht aan de Wolwevershaven en strekkende tot aan de rivier, geteekend 17, kadaster sectie F 8, groot twee aren 56 centiare.

De koper van dit perceel zal bij de aanvaarding moeten overnemen de volgende roerende goederen in zodanige staat als waarin zij zich alsdan zullen bevinden als:

In de koepelkamer:

Het smirna's tapijt, acht rood moirée statiegordijnen met draperieën en stokken, vier ophaalgordijnen, de glazen kroon in de commode, de zes zonneschermen en de twee zonneblinden voor ..... f 630,00

In de Chineesche kamer:

Het ameublement bestaande in:

Vier statiegordijnen met draperieën, twee bankkussens, vier vuurschermen, acht stoelen, vier fauteuils, twee ophaalgordijnen, het tafeltje met marmeren blad onder de spiegel, het Doornikstapijt en hetgeen er van het zijden Chineesche behang nog overig is.

Tezamen voor ..... f 800,00

Voorts:

De staande klok in de gang voor ..... f 200,00

Negen ophaalgordijnen, waarvan twee in de beneden voorkamer, twee in de goudleeren kamer, twee in de beste boven voorkamer, twee in de kleine boven voorkamer en één

in de boekenkamer en negen buiten en één binnen jaloezieën aan de straat voor ..... f 140,00

Totaal ..... f 1770,00

Het hoogst ingezet door de heer Hendrik Franciscus Koevoets op een som van acht duizend vier honderd vijftig gulden [f 8450,00].

Nummer twee:

Een huis en erf met tuintje te Dordrecht aan de Wolwevershaven, naast vorig perceel en strekkende tot de rivier geteekend 15, kadaster sectie F 1029, groot 90 centiare.

Het hoogst ingezet door notaris Hendrik Franciscus Koevoets op een som van drie duizend zes honderd gulden [f 3600,00].

Vervolgens zijn de percelen bij de afslag op 10 februari 1892 tezamen opgebracht en gemijnd op vijftien duizend zeven honderd gulden door de heer Hendrik van Overbeek, kantoorbediende, die verklaarde de mijning te hebben gedaan ten behoeve van mevrouw Geertruida Agatha Sigmond, weduwe van de heer Jan de Klerk, wonende te Werkendam die daarvan alzo koperesse geworden is voor f 15.700,00.⁷⁵

⁷⁵ SAD 20-2200 akte 20, 26 / Kad. R'dam deel 458/71

De kwitantie van deze aankoop wordt gesteld op naam van haar broer notaris M.C. Sigmond.

Ontvangen van den Notaris M.C. Sigmond alhier de som van teventien duizend zes honderd dertien gulden 15 Cents en teulke ter voldoening van:

a.	de koopsom van het door hied in het openbaar verkocht Heerenhuis n/a Wolvenerskaren alhier get. 17 en een daarnaast staande en gelegen huis met	
	tuin get. n 15 te samen ten bedrage van	15700 =
b.	voor overgenomen loerende goederen.	1800 =
c.	voor 5/6 grondlasten 1892.	69 40
en d.	voor een en een halve maand huishuur van den Heer Hagman te ontvangen.	43 75
Samen bedragende voormelde som van teventien duizend zes honderd dertien gulden 15 Cents.		<u>17613 15</u>

Dordrecht den 15 Maart 1892.

1892 – 1905 Geertruida Agatha Sigmond, weduwe Jan de Klerk

Geertruida Agatha Sigmond is geboren op 19 november 1824 in het Brabantse de Werken - Sleeuwijk als dochter van aannemer Arie Sigmond en Maaïke Buitendijk. Zij huwt op 7 november 1867 te de Werken - Sleeuwijk met Jan de Klerk, zoon van Jacob de Klerk en Antonetta Schouten.

Nadat zij van de erfgenamen van Dirk Schouten Huibertszoon de woning aan de Wolwevershaven heeft gekocht verhuurt zij genoemd pand aan haar broer notaris Marinus Cornelis Sigmond en zijn vrouw Alida Maria Haan. De huurwaarde wordt door de gemeente getaxeerd op f 750,00 per jaar. Voor hoofdelijke omslag, een vorm van belasting wordt de woning aangeslagen voor f 14,00.⁷⁶

Marinus Cornelis Sigmond is op 1 september 1828 te de Werken - Sleeuwijk geboren als zoon van Arie Sigmond en Maaïke Buitendijk. Hij treedt in het huwelijk met Alida Maria Haan, de op 5 september 1831 te Meerkerk geboren dochter van Roelof Haan en Anna van Lakerveld.

Uit hun huwelijk worden twee kinderen geboren:
Arie Sigmond op 8 december 1866 te Meerkerk en Anne Maria Roeloffina Sigmond te Meerkerk in 1869.

Marinus Cornelis Sigmond, start zijn carrière als secretaris van Meerkerk. In 1881 wordt Sigmond benoemd tot notaris in Dordrecht en vestigt zich op Wolwevershaven 33.

Echtelieden genieten inwoning van Hermina Suzanna Haan, een zusje van de huisvrouw. Zij overlijdt in deze woning op 26 maart 1911.

Notaris Sigmond was in september 1888 betrokken bij een incident. Op de bewuste zondagavond passeerde hij omstreeks 11.30 uur met enige dames de Varkensmarkt toen hij plotseling, zonder daartoe aanleiding te geven werd aangevallen door de hond van de smid Pieter Romijn. Met veel moeite konden zij het dier in bedwang houden.

Marinus Cornelis Sigmond

De commissaris van politie stelt een onderzoek in naar de gang van zaken, waarna de veearts H.L. Ellerman de betreffende geelharige dog in ogenschouw heeft genomen. Daaruit is gebleken dat de hond geen kwaadaardig gedrag vertoont. Desalniettemin is het gewenst, dat de hond drie maanden een muilkorf zal dragen.⁷⁷

Dochter Anne Maria Roeloffina huwt op 9 oktober 1890 te Dordrecht met de tweede luitenant Marinus Grondhout, welk huwelijk in 1919 door echtscheiding ontbonden wordt.

⁷⁶ SAD 6-6421

⁷⁷ SAD 6-3502

Op 24 april 1902 richt J.C. Schotel als gemachtigde van A. Sigmond een verzoek tot verbouwen aan bouw- en woningtoezicht van het belendend perceel dan genummerd Wolwevershaven 15. Hij wenst zijn huidige keuken af te breken en daarvoor in de plaats een nieuwe te maken. Toestemming wordt verleend mits geschiede overeenkomstig de bouwvoorschriften.⁷⁸

Notaris Marinus Cornelis Sigmond overlijdt op 1 oktober 1904 in de woning Wolwevershaven 17 te Dordrecht in de ouderdom van 76 jaren, nalatende een weduwe, zoon en dochter.

Bij beschikking van de Arrondissements-Rechtbank van de 1^e oktober 1904 wordt Mr. J.R. de Koning aangewezen om al die werkzaamheden te verrichten, waartoe de overleden notaris M.C. Sigmond, ware hij nog in leven bevoegd en verplicht zoude zijn.

Eeuwenlang werd het uitzicht bepaald door de aan de overzijde van de rivier staande trasmolen 'Welgelege'. De molen werd gebouwd in 1696 en was de eerste, maar ook de laatste van de zes industriemolens, die in Zwijndrecht langs de Oude Maas hebben gestaan. De molen, die in de volksmond *de dikke molen* werd genoemd, was mooi gelegen aan de rivierkruising Noord - Oude Maas-Beneden Merwede. Amotie ofwel sloop volgde omstreeks 1910.⁷⁹

Als presentje voor de overburen van de molen wordt in februari 1904 door J.S.Kaempff onderstaand gedicht geschreven:

Weeklacht van den "dikken Molen" Welgelege.

Op een schilderachtig punt aan de schoone rivier, heb ik mijn standplaats meer dan twee eeuwen lang.

Welgele is mijn naam en met..... recht.

Steeds was ik wellust voor de oogen van Dordtenaren en vreemdelingen.

Schilders van naam wijdden aan mij hun talent en kwijnende Misses trachtten, met dweepende blikken, mijne welgevormde ledematen te omvatten en op het doek te brengen.

⁷⁸ SAD 209-101 no. 235

⁷⁹ Bulletin Achter de Blauwpoort no. 22 f 7: werkgroep het Nieuwe Werck

Welgelede. . . . . Ook mocht ik "Weltevrede" worden genoemd!

Vrolijk blikte ik in het rond, beurtelings naar het zuiden of noorden, naar het oosten of westen, en lustig draaide ik er op los.

Nu echter sinds eenigen tijd — ben ik tot werkeloosheid gedoemd en is mijne tevredenheid geweken.

Niet meer worden mijne wieken door kleurige zeilen omspannen, niet meer voel ik de verrukkelijke trilling mijner ledematen. . . .

Ik sta te druilen en te peinzen, steeds turende naar het westen. . . , de zijde van waar tergende winden mijne onmacht bespotten en buien en regenvlagen mij in het aangezicht zwiepen, om tranen te doen druppelen langs mijne koude en huiverende gestalte. . .

En . . . met erger word ik nog bedreigd.

Reeds heeft men een smakeloos gebouw aan mijn voet geplaatst, waardoor de omgeving wordt ontsierd. . . . Een reusachtig schilderhuis. . . . . als of men het noodig acht mij als een gevangene te bewaken!

'Gevangene'? ja. . . . Misschien wel ter doodveroordeelde!

Immers zal men de berichten in de nieuwsbladen gelooven — dan word ik met afbraak bedreigd.

Afgebroken! Een rilling vaart mij door de leden, als ik er aan denk! Ze zullen beginnen — de snoodaards — mij van mijn schoonste sieraard, mijne trouwe wieken, te berooven, mij hart en ingewanden uit het lichaam rukken, om mij verder — misschien — nog eenigen tijd, als een vormlooze klomp, ten spot van het Nederlandsche volk, het aanzijn te gunnen.

Wee mij, als dat moet gebeuren!

Liever dale het hemelvuur, dat mij zoovele jaren heeft gespaard, op mij neder!

Moge het mij, alvorens het zoover moet komen, in vlammen doen opgaan!

Dan sterf ik ten minste eenen eervollen dood. . . . .

Zoo jammerde en weeklaagde de arme molen. En een van zijn trouwe vrienden en bewonderaars begreep zijn smart.

Zoo gaarne wilde hij troost gronden aanvoeren, maar hij kon die niet vinden.

Doch, wat hij wel kon, was, eene afbeelding van den treurende doen vervaardigen, om ze aan eenige van diens verweerders en overburen aan te bieden.

Wordt dan het droevige voor gevoel van onzen molen bewaarheid, en — in ieder geval — wordt de omgeving nog verder ontsierd, zoo kunnen wij ons het beeld van den vriend voor den geest roepen, zooals hij eenmaal was en zooals wij hem zoo gaarne aanschouwden.

J.S.K.

Na het overlijden van zijn vader betreft Meester Arie Sigmond met zijn gezin de woning. Sigmond is van beroep advocaat en procureur en tevens voorzitter van de Raad van Beroep. Voorheen woonde hij met zijn gezin aan de Wijnstraat en later aan de Steegoversloot.

Wapen Sigmond: op een blauw veld een boom van natuurlijke kleur (groen, met roze vruchten), op een groen grondstuk, vergezeld van twee klimmende rode leeuwen met de voorpoten tegen de boomstam. Helmteken: een boom

Afbeelding: een in de familie bewaard gebleven oud zilveren cachet.⁸⁰

De ondergetekende Geertuida Agatha Sigmond sonder beroep, wonende te Werkendam, weduwe vandenkerckhof de klerk, verklaart te hebben verkocht aan de mede ondergetekenden mritie Sigmond, voorzitter van den raad van de koepte dordrecht, wonende aldaar, die verklaart te hebben gekocht een huis en erf te dordrecht aan de koolwaferskaven 14, badasterij sectie F nummer 8 groot 2 aren 56 centiare en twee aren (zesenvijftig centiare) voor een koopprijs van zeven duizend twee honderd gulden. Onder voormelden koop en koopprijs zijn begrepen de Haer, de klok in den gang, het omfene tapijt, de gashroon en het buffet in de maatskamer, benevens het doornitsch tapijt op eender bovenachterkamer. Voormeld onroerend goed is de verkooperes aan gekomen bij process. verbaal van veiling en afslag den gehouden te overstaan van notaris m. C. Sigmond te dordrecht, overgeschreeven te hypothekesantore aldaar den in deel nummer

A. Sigmond

G. A. vandenkerckhof Sigmond

⁸⁰ <http://www.xs4all.nl/~csigmond/sigmond01.html>

Middels een onderhandse akte verkoopt Geertruida Agatha Sigmond op 7 oktober 1905 aan haar neef Arie Sigmond:

Een huis en erf aan de Wolwevershaven 17, kadaster sectie F 8, groot 2 aren 56 centiarenen. met de zich daarin bevindende staande klok in de gang, het smyrnatapijt, de gaskroon en het buffet in de Maaskamer en het Doorniksche tapijt op één der boven-achterskamers.

alsmede

een huis en erf aan de Wolwevershaven 15, kadaster sectie F 1029, groot 90 centiarenen.

De ondergetekenden verklaren dat de totale koopprijs bedraagt f 10.000,--.

Voormelde onroerende goederen zijn verkoopster aangekomen bij processen-verbaal van veiling en afslag de 3^e en 10^e februari 1892 gehouden ten overstaan van notaris M.C.Sigmond en kadastraal overgeschreven in deel 458/71.

De ondergetekende verklaart het voor het roerend goed betaalde gedeelte van de koopprijs te schatten op vijf honderd gulden.⁸¹

Maaskamer aan de Wolwevershaven .....

82

⁸¹ Kad. R'dam deel 571/12 d.d. 27-10-1905

⁸² familiearchief

1905 – 1931 Arie Sigmond

Arie Sigmond is op 8 december 1866 geboren te Meerkerk als zoon van Marinus Cornelis Sigmond en Alida Maria Haan. Uit hoofde van te zijn enige wettige zoon is hij van de Nationale Militie vrijgesteld. Hij huwt op 27 maart 1895 met Christina Anthonia 't Hooft, de op 21 september 1864 te Dordrecht geboren dochter van houtkoper Petrus Jacobus 't Hooft Cornelis Gerarduszoon en Christina Anthonia van Dorsser.

Uit dit huwelijk worden geboren: Petrus Jacobus op 27 februari 1896, Marinus Cornelis Sigmond op 22 mei 1897 († Hilversum 22 februari 1950) en Christina Alida Sigmond op 7 oktober 1901 († Dordrecht 5 september 1987).

Kort na het overlijden van zijn vader richt Sigmond een verzoek aan Burgemeester en Wethouders van Dordrecht.

Geeft eerbiedig te kennen: *Mr. Arie Sigmond, voorzitter van de Raad van beroep (ongevallen verzekering) te Dordrecht en aldaar wonend.*

Dat hij op de grafruimte van de Algemeene begraafplaats te Dordrecht letter B rij L no. 35, 36, 37 ingeschreven ten name van zijn vader wijlen den Heer Marinus Cornelis Sigmond, gewoond hebbende te Dordrecht en aldaar den 1^e oktober overleden, wenscht te doen plaatsen een ijzeren hek waarvan de planteekening hierbij gaat.

*Dat hij ingevolge artikel 14 van der verordening op de Algemeene begraafplaats van 26 maart 1895, het College eerbiedig verzoekt hem de daartoe vereischte vergunning te verleen. Dordrecht 14 maart 1905.*⁸³

Bovenstaande foto toont het dubbel heerenhuis aan de Wolwevershaven met bordes rond de eeuwwisseling met op de kade er voor tonnetjes opgestapeld.

---

⁸³ SAD 6-1698

De gemeente besluit op 22 december 1910 om de Damiatenbrug voor het automobieler verkeer te sluiten. Dit tot opluchting van de bewoners van zowel de Wolwevers- als Kuipershaven.⁸⁴ De Damiatenbrug, vroeger ook bekend onder de naam Galgebrug, ontleent zijn naam aan de houtkoperij ter plaatse van De Roovere, 'Damate' genaamd.

Bouw- en woningtoezicht richt 13 mei 1912 het volgend schrijven het adres van Sigmond:

Ten gevolge het afbreken van het pand Wolwevershaven no. 13 is dezerzijds geconstateerd kunnen worden, dat de voorgevel van het naastgelegen pand no. 15. belangrijk is afgeweken van den zijmuur en dat er nimmer eenig verband tusschen deze twee muren moet hebben bestaan.

Naar ik werd ingelicht behoort laatstgenoemd pand aan U in eigendom, waarom ik zoo vrij ben U in overweging te geven om, nu daartoe de gelegenheid is geopend, onmiddellijk de noodige voorzieningen te treffen, door namelijk een drietal ankers op doelmatige wijze te doen aanbrengen en de scheuren in verband dicht te werken.

Het hoofd van het Bouw- en Woningtoezicht.

In oktober 1917 wordt er door het installatiebureau H.C. Wüst uit de Wijnstraat een elektrisch licht installatie in de woning Wolwevershaven 17 aangebracht.

De installatie omvat:

Een schakelbord waarop gemonteerd:

Een driepolige doosafsluiter 10 Amp. – 1 driepolige zekering 25 Amp. met stoppen 10 Amp.
– 3 enkelpolige zekeringen 25 Amp. met stoppen 6 Amp. – 10 aansluitklemmen voor achter aansluiting met ijzeren bevestigingsbeugels opgesteld in de gang in aansluiting op het Gemeente Net.

Voorts de levering en montage van de navolgende lichtpunten:

Begane Grond.

In de Werkkamer : lichtpunt met schakelaar, stopcontact.

Bij de telefoon : lichtpunt met schakelaar

In de gang : lichtpunt met hotelschakelaar

In de huiskamer` : lichtpunt met serieschakelaar

In de w.c. : lichtpunt met schakelaar

Keuken : lichtpunt elk met aparten schakelaar

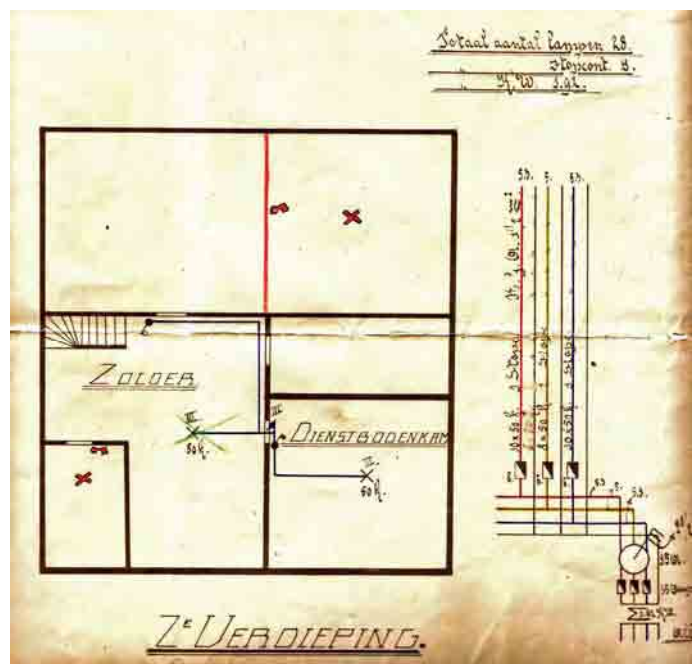
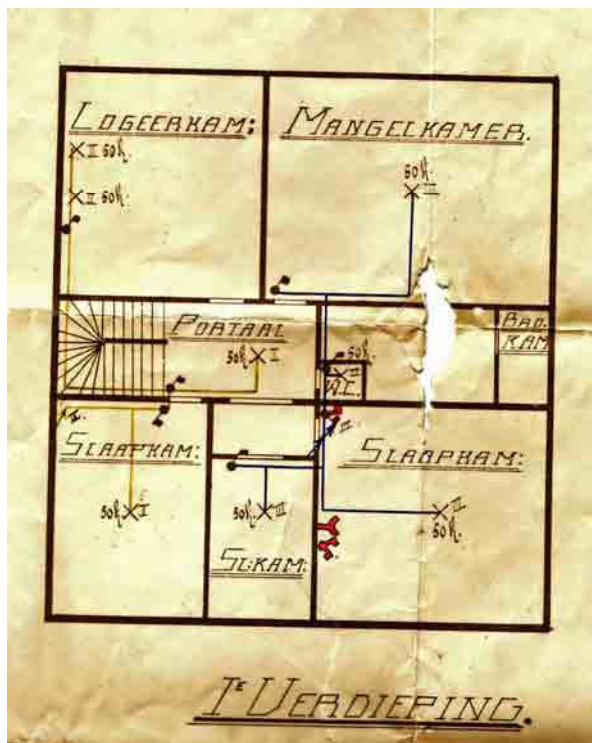
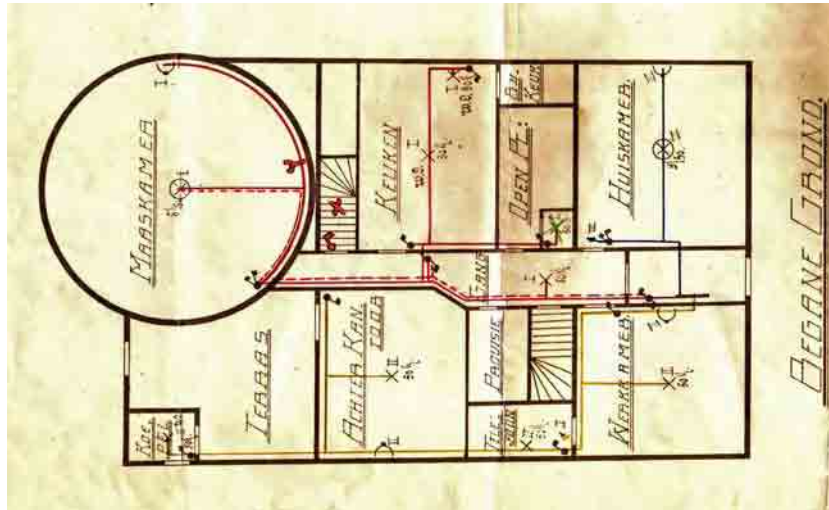
---

⁸⁴ SAD 6-1867 dossier 482

Achterkantoor : lichtpunt met schakelaar, stopcontact
 Koepel : lichtpunt met schakelaar
 Maaskamer : lichtpunt met serieschakelaar, stopcontact

Eerste Verdieping

Eerste slaapkamer : lichtpunt met schakelaar
 Tweede slaapkamer: lichtpunt met schakelaar
 Derde slaapkamer : lichtpunt met schakelaar
 Portaal : lichtpunt met schakelaar
 W.c. : lichtpunt met schakelaar
 Mangelkamer : lichtpunt met schakelaar
 Logeerkamer : lichtpunt met serieschakelaar
 Zolder : lichtpunt met schakelaar
 Dienstbodenkamer: lichtpunt met schakelaar

Prijs: de prijs dezer installatie geheel uitgevoerd als omschrijving zal bedragen f 435,00.

Het installatiebureau verricht in 1921 wederom allerlei werkzaamheden aan de woning. Verbouwingen vinden er plaats aan de elektrische installatie, de gas- en waterleiding. Een bad en wastafel, evenals een bidet worden geïnstalleerd, een elektrisch strijkijzer hersteld enz. .

Rond 1920 wijzigt de huisnummering in nummer 7. Op de bovenverdieping van Wolwevershaven 7 ten huize van notaris Mr. A. Sigmond ontstaat er 23 december 1919 om circa 3 uur het begin van brand. De politie is onmiddellijk ter plaatse, terwijl kring A, die eveneens is gealarmeerd, zeer spoedig met slangenwagen en spuit aanwezig is. Even daarna verscheen de stoombrandspuit.

Intussen hadden enige burens met behulp van een paar emmers water het vuur geblust. Vermoedelijk is de brand ontstaan door het uitslaan van een kachel op de bovenvoorkamer, waardoor het behangselpapier in brand was geraakt. Onder de aanwezigen merkten we o.a. op de Officier van Justitie en de subsidiair officier, de commissaris van Politie, de adjudant directeur van Gemeentewerken. Verder talrijke hogere en andere ambtenaren van Politie.⁸⁵

Arie Sigmond bekleedt diverse openbare functie's o.a. van Penningmeester van de Vereniging Volksonderwijs, Voorzitter van de Raad van Beroep te Dordrecht (1911), tussen 1915 en 1919 Lid van de Gemeenteraad van Dordrecht voor de Vrijzinnig-democratische Partij.

Hij is Voorzitter van de Orkestvereniging Toonkunst, waarin hij als werkend lid tevens waldhoorn speelt.

Hij is Voorzitter van de Muziekschool Dordrecht, Lid van de Raad van Toezicht op de Advocaten in het Arrondissement Dordrecht, Bestuurslid van de Volksuniversiteit, Bestuurslid van het Dordrechts Museum. In 1915 volgt zijn benoeming als notaris als opvolger van notaris N.P. Jongkindt.

Weekblad De Groene Amsterdammer organiseert in 1928 een prijsvraag. De vrouw des huizes mevrouw Sigmond – 't Hooft stuurt foto's in van de Maaskamer. De jury kent de foto's een eervolle vermelding toe. Niettemin is men van mening, dat het verstandiger geweest zou zijn wanneer men de Maaskamer pas gefotografeerd had, wanneer de vleugel van te voren zou zijn weggerold.

*Hoewel al te consequent kun je ook niet zijn. Beethoven wordt toch ook niet op een spinet gespeeld, of een clavecimbel of hoe zoo'n ding heeten mag?*⁸⁶

Onderstaande foto's geven een idee van de Maaskamer.

⁸⁵ Dordrechtsche Courant van 23 december 1919

⁸⁶ familiearchief

Notaris Arie Sigmond overlijdt op 28 september 1930 te Dordrecht. De Dordrechtsche Courant plaatst het volgende in memoriam.

Mr. A. Sigmond. †

In den nacht van Zaterdag op Zondag j.l. is op 63 jarigen leeftijd plotseling te dezer stede overleden de heer mr. Arie Sigmond.

Geboren te Meerkerk 8 Dec. 1866, studeerde de heer Sigmond later te Leiden, waar hij 20 Juni 1890 promoveerde tot doctor in de rechtswetenschappen. Dit was dus dit jaar 40 jaren geleden.

Met dit feit wordt tegelijkertijd de bescheidenheid van den overledene geteekend, daar dit zeldzame jubileum geheel onopgemerkt voor zijn vele vrienden en de pers is voorbijgegaan.

19 November 1915 volgde zijn benoeming tot notaris ter standplaats Dordrecht, als opvolger van den heer N.P. Jongkindt. Tevoren was hij advocaat en procureur en vanaf 1 Mei 1903 voorzitter van den Raad van Beroep (Ongevallenwet) te Dordrecht. Ook zijn vader vervulde voorheen te dezer stede in hetzelfde huis aan de Wolwevershaven, dit ambt.

15 juli 1915 werd hij gekozen tot lid van den Gemeenteraad, waar hij de Vrijz. Democratische partij vertegenwoordigde en 25 maart 1919 nam hij als Raadslid ontslag.

Muzikaal Dordt verliest in hem een harer meest toegewijde steunpilaren.

Aan de Orchestvereeniging had hij zijn hart verpand. Hij was daarvan jarenlang voorzitter, spil, werkend lid en pleitbezorger. De Muziekschool en Toonkunst verliezen in hem een volijverig voorzitter. Van zijn andere functies noemen we nog die van lid van den Raad van Toezicht op de advocaten in het Arrondissement Dordrecht. Eveneens bekleedde hij diezelfde functie bij de vereen. Dordrechtsch Museum en bij de Volksuniversiteit alhier, terwijl hij eere-lid was van de Rotterdamsche Orchestvereeniging "Symphonia".

De teraardebestelling van dezen sympathieken stadgenoot, die in vele kringen een moeilijk aan te vullen ledige plaats achterlaat, zal plaats hebben Woensdag a.s. te 1.15 uur op de Algemeene Begraafplaats.

1931 – 1944

Christina Anthonia 't Hooft, weduwe Arie Sigmond

Na het overlijden van haar man vindt de akte van scheiding en deling en kadastrale overschrijving plaats op 29 augustus 1931 tussen:

1. Christina Anthonia 't Hooft, weduwe van Meester Arie Sigmond.
2. Meester Petrus Jacobus Sigmond, notaris en advocaat te Dordrecht.
3. Meester Marinus Cornelis Sigmond, (roepnaam Dick) directeur van een hypotheekbank, wonende te Amsterdam en
4. Christina Alida Sigmond, lerares, wonende te Dordrecht.

Zij verklaren dat op 28 september 1930 te Dordrecht is overleden Meester Arie Sigmond, advocaat en notaris, met wie ondergetekende was gehuwd in wettelijke algehele gemeenschap van goederen.

Dat uit het huwelijk van de overledene met de ondergetekende geboren en nog in leven zijn de drie bovengenoemde kinderen. Dat zij wensen over te gaan tot de scheiding en deling van de huwelijksgemeenschap en nalatenschap.

Staat:

Twée huizen met erf en tuin te Dordrecht staande en gelegen aan de Wolwevershaven nummers 6 en 7, kadaster sectie F 1029 en F 8, tezamen groot 3 aren en 46 centiaren.

Vervolgens verklaren partijen toe te delen aan mevrouw Sigmond – 't Hooft al het actief in de staat vermeld, behalve de vordering op Meester M.C. Sigmond.

De ondergetekenden verklaren vorenstaande scheiding en verdeling tot stand gebracht te hebben en dat zij ieder het hem of haar toekomende hebben ontvangen.

Dat de onroerende goederen op de nieuwe verkrijger zijn overgegaan in de staat waarin zij zich bevinden met het genot van alle heersende en onder de last van alle lijdende erfdienstbaarheden, die daarvan bestaan.⁸⁷

Jarenlang is de gemeente Dordrecht bezig met het vervaardigen van een monumentenlijst. Na 35 jaar is het eindelijk zover, dat eigenaren van panden, waarvan men van oordeel is dat zij uit oogpunt van geschiedenis of kunst, hetzij op zichzelf, hetzij in verband met hun omging van belang zijn, worden aangeschreven.

Daaronder de woning Wolwevershaven 7, waarvan eigenares is de weduwe Sigmond. Zij is in de veronderstelling, dat waardevermindering een rol zal gaan spelen bij verkoop van haar woning en maakt gebruik van het recht om een bezwaarschrift in te dienen.

Mevr. Christina Sigmond – 't Hooft

25 februari 1935

⁸⁷ Kad. Rdam deel 842/20

Aan de Raad der Gemeente Dordrecht.

Geeft eerbiedig te kennen: Christina Anthonia 't Hooft, weduwe van Mr. Arie Sigmond, wonende te Dordrecht, woonplaats kiezende aldaar aan de Wolwevershaven nr. 7 ten kantore van den advocaat Mr. P.J. Sigmond.

Dat het haar in eigendom toebehoorende gebouw aan de Wolwevershaven nr. 7 te Dordrecht blijkens mededeeling van Burgemeester en Wethouders dier Gemeente d.d. 30 januari 1935 is geplaatst op de lijst van gebouwen, welke naar het oordeel van B. en W., uit een oogpunt van geschiedenis of kunst, hetzij op zichzelf, hetzij in verband met hun omgeving van belang zijn.

Dat requestrante zich door dit besluit bezwaard gevoelt en daartegen bij Uwen Raad in beroep komt. Dat de plaatsing op voormelde lijst in de eerste plaats een aanmerkelijke beperking van het eigendomsrecht medebrengt, immers de eigenaar niet meer vrij is het pand te laten verbouwen of veranderen, zooals hij dat verkiest;

Dat een en ander noodzakelijk de verhandelbaarheid van het pand ongunstig beïnvloedt, hetgeen wederom tengevolge heeft, dat hypotheek niet of moeilijk zal zijn te verkrijgen, terwijl de kans bestaat, dat een bestaande hypotheek wordt opgezegd of een extra-aflossing wordt gevorderd, hetgeen in dezen groot bezwaar kan opleveren;

Dat derhalve de waarde van het pand daalt; Dat dit ten opzichte van het pand Wolwevershaven 7 te meer klemmt, waar het van algemeene bekendheid is, dat de groote panden in de binnenstad van Dordrecht toch al reeds onevenredig in waarde zijn gedaald in vergelijking tot de meer courante kleinere panden, in de buitenwijken.

Dat requestrante niet kan inzien, dat haar pand eenige waarde heeft uit een oogpunt van geschiedenis, terwijl zij wel kan erkennen, dat het pand innerlijk kunstwaarde heeft. Dat echter het uiterlijk van het pand alle kunstwaarde mist.

Dat dan ook in het boekwerk "Oude Gebouwen te Dordrecht" onder Nr. 529 ten aanzien van dit pand staat: "dubbel heerenhuis met onbeduidenden gevel".

Dat de bevoegdheden bij de Verordening op de Monumenten der Gemeente Dordrecht aan de overheid gegeven, onjuist worden geïnterpreteerd, wanneer een huis – overigens van een normaal uiterlijk – als monument wordt beschouwd om het enkele feit, dat het huis een zekeren ouderdom bezit;

Dat integendeel in ieder geval behoorlijk moet worden overwogen, of het uiterlijk een zoodanige kunstwaarde heeft, dat het belang om dien gevel voor Dordrecht te behouden, moet prævaleeren boven het rechtmatig belang van den eigenaar om van dat huis een redelijk gebruik te maken, in aanmerking genomen den huidige toestand en de mogelijkheid om in verband daarmee dat huis ten volle te benutten.

Redenen waarom requestrante Uwen Raad eerbiedig verzoekt om haar beroep toe te wijzen en het voormelde pand van de Monumentenlijst af te voeren.

Dordrecht, 25 Februari 1935.

C. A. Sigmond - 't Hooft

De Directeur van de Bouw- en Woningdienst verstrekt duidelijkheid aan B. & W. over plaatsing van Wolwevershaven 7 op de Monumentenlijst.

4 maart 1935

Aan Burgemeester en Wethouders der gemeente Dordrecht.
Met terugzending van het bij apostille d.d. 27 februari jl. om bericht en raad in handen gesteld beroepschrift van mevrouw Christina Anthonia 't Hooft, weduwe van Mr. Arie Sigmond, Wolwevershaven 7 alhier, waarin bezwaar wordt gemaakt tegen de plaatsing van het pand

Wolwevershaven 7

op de monumentenlijst, het ik de eer Uw college te berichten als volgt.

1. de uiterst eenvoudige gevel komt voor in het chronologisch register van oude gebouwen onder nummer 529 met de volgende omschrijving:

Circa 1775. dubbel heerenhuis met onbeduidenden gevel, bordes, schoone ovale uitgebouwde Maaskamer met goede betimmering en stukwerk. Louis XVI.

Met zijn burenen, de nummers 6 en 8, vormt hij echter een aantrekkelijk geheel, vooral door de goede overzichtelijkheid, ook van de zijde der Kuipershaven.

De Directeur van de Bouw- en Woningdienst.

De commissie is van oordeel, dat de gevel van het pand uit een oogpunt van geschiedenis of kunst niet van zoodanig belang is, dat plaatsing op de monumentlijst geboden is. De Raad in heeft in zijn vergadering van 16 april j.l. naar aanleiding van Uw beroepschrift besloten het pand Wolwevershaven 7 van de monumentenlijst af te voeren.

Christina Anthonia 't Hooft, weduwe Arie Sigmond overlijdt te Dordrecht op 13 september 1944 in de ouderdom van bijna 80 jaren. Zij wordt vanaf de Wolwevershaven 7 begraven.

1944 – 1948/1951 Marinus Cornelis, Christine Alida en Petrus Jacobus Sigmond

Marinus Cornelis Sigmond is geboren op 22 mei 1897 aan de Wolwevershaven en is vernoemd naar zijn opa. Hij wordt in de wandeling Dick genoemd. Huwt op 28 april 1928 te Dordrecht met Sophie Jacqueline (Phita) Oortman Gerlings, geboren Utrecht 2 september 1893, dochter van bankier Hendrik Oortman Gerlings te Utrecht, en Clémentine Marie baronesse van Heerdt.

Hij is een verdienstelijk tennisspeler en zeer goede voetballer, speelde bij de voetbalverenigingen D.F.C. (Dordrecht, tot 1925) en H.F.C. (Haarlem, vanaf 1926), kwam 14 keer uit als “international” bij het Nederlands Elftal (1923-1927), waarvoor hij éénmaal scoorde (1923, tegen Zwitserland) en tweemaal werd geselecteerd tijdens de Olympische Spelen in Parijs (1924). Hij is van beroep meester in de rechten en werd na verloop van tijd directeur van een hypotheekbankin Amsterdam.

Christine Alida Sigmond is geboren op Dordrecht 7 oktober 1901 te Dordrecht. zij is van beroep lerares kinderverzorging, ongehuwd.

Petrus Jacobus (roepnaam Piet) Sigmond is geboren op 27 februari 1896 te Dordrecht. Treedt op 3 maart 1926 te Dordrecht in het huwelijk met Theodora (Teed) van IJzeren, de op 12 mei 1904 te Utrecht geboren dochter van Wouter van IJzeren en Petronella van den Brul. Uit hun huwelijk worden twee kinderen geboren met namen; Arie Christiaan Anton Sigmond Petronella Christina Sigmond. Dit huwelijk wordt door echtscheiding op 14 april 1934 ontbonden.

Bij beschikking der Arrondissements Rechtbank wordt P.J. Sigmond benoemd tot lid van de Raad van Beroep voor de directe belastingen II te Rotterdam.

Juli 1922 is er een vacante betrekking van secretaris en penningmeester van de polder Wioldrecht. Sigmond stelt zichzelf kandidaat voor deze functie bij de dijkgraaf van de polder de heer Mr. P. Blussé van Oud-Alblas.

In de vergadering van 24 november van dat jaar wordt hij door het Bestuur van de polder Wioldrecht benoemd op een jaarwedde van vijf honderd gulden verminderd met pensioenbijdragen. Hem wordt op eigen verzoek op 15 mei 1846 eervol ontslag verleend.⁸⁸

Piet is een verdienstelijk tennisspeler. Tussen 1931 en 1939 van beroep advocaat en procureur te Dordrecht. Hij

woont aanvankelijk aan de Singel 176, maar verhuist na het overlijden van zijn moeder naar Wolwevershaven 7.

Piet huwt voor de tweede maal op 26 september 1934 te Dordrecht met Marie Coralie Vriesendorp, de op 21 mei 1899 te Dordrecht geboren dochter van Henri Vriesendorp en Gerarda Adriana Johanna Schultz van Haegen. Uit hun huwelijk wordt op 31 augustus 1936 zoon Henri Sigmond (roepnaam Hans) geboren.

---

⁸⁸ SAD 786-149

Ook Marie Coralie is een zeer goed tennisspeelster en behaalt in 1917 de titel bij het dames-dubbel tijdens nationaal kampioenschap. Zij overlijdt op 30 januari 1944 te Dordrecht, amper 44 jaren oud.

Meester Sigmond huwt voor de derde maal op 24 juli 1946 te Dordrecht met Sophia Johanna Cornelia Arnolda Hermina van Nahuys, de op 25 januari 1897 te Geertruidenberg geboren dochter van Cornelis Hermanus van Nahuys en Sophia Johanna Cornelia Hoogendijk. Dit huwelijk blijft kinderloos.

Regelmatig is er overlast van hoog water en staat niet alleen de Wolwevershaven blank .... Met name bij springtij is het dikwijls raak. Zandzakken worden voor de deuren geplaatst, pompelpompen geïnstalleerd. Huizen en kelders lopen onder water.....Een klacht, die door de eeuwen heen werd geuit door de bewoners van deze kade.

De scheiding en deling van de nalatenschap van hun moeder Mevrouw Christina Anthonia Sigmond – t Hooft vindt vier jaar na het overlijden van hun moeder plaats. De erven treffen elkaar op 3 september 1948 ten overstaan van notaris Henri François Reijnvaan te Dordrecht.

- I. De heer Meester Petrus Jacobus Sigmond, notaris en advocaat te Dordrecht,
  - o voor zich en
  - o als lasthebber van zijn broer de Heer Meester Marinus Cornelis Sigmond, wonende te Hilversum.
  - o als uitvoerder der uiterste wilsbeschikkingen van Mevrouw Christina Anthonia Sigmond – ‘t Hooft, als zodanig benoemd bij codicil van 16 februari 1942, welk codicil op 5 oktober 1944 is gewaarmerkt door de Kantonrechter te Dordrecht.

II. Mejuffrouw Christine Alida Sigmond, lerares, wonende te Dordrecht.

De comparanten verklaren te willen overgaan tot scheiding en verdeling der nalatenschap van Mevrouw Christina Anthonia Sigmond – t Hooft. Daartoe gaven zij vooraf te kennen, dat op 13 september 1944 is overleden Mevrouw Christina Anthonia 't Hooft, weduwe van Meester Arie Sigmond, particulier, zonder bij testament over hare nalatenschap te hebben beschikt. Dat zij als hare enige erfgenamen volgens de wet heeft achtergelaten haar bovengenoemde drie kinderen geboren uit haar huwelijk met Meester Arie Sigmond.

Dat mitsdien haar nalatenschap wordt geërfd door haar drie voornoemde kinderen, ieder voor 1/3 gedeelte. Comparant nummer I heeft in zijn functie als executeur testamentair volledige rekening en verantwoording gedaan, waarbij hem volledige décharge is verleend. Het zuiver saldo van f 343,86 in contanten wordt in deling gebracht.

De onroerende goederen zijn gewaardeerd door de heer Pieter Adrianus van Rije, makelaar en taxateur van onroerende goederen

Baten:

1. een huis met erf staande en gelegen. aan de Wolwevershaven nummer 7, kadaster sectie F 8 groot 256 centiaren.
2. een huis en erf en tuin aan de Wolwevershaven 6, sectie F 1029 groot 90 centiaren.

Welke onroerende goederen worden toebedeeld aan de heer Petrus Jacobus Sigmond.

De onroerende goederen zijn op de nieuwe verkrijger overgegaan in de staat waarin zij zich bevinden met alle lusten en lasten, vrij en onvrijheden, welke zij mochten hebben of waarmede zij bezwaard mochten zijn.⁸⁹

Meester Petrus Jacobus Sigmond overlijdt te Dordrecht op 30 april 1951.

Notaris Petrus Jacobus Sigmond was een algemeen geachte en bekende persoonlijkheid, die, hoewel niet op de voorgrond tredend, toch zitting had in verschillende instellingen van culturele aard.

Zelf een verdienstelijk pianist zijnde, was hij bestuurslid van de Muziekschool Toonkunst, evenals van het Dordrechts Museum.

Had tevens het secretariaat van o.a. het Scheidsgericht Dordrecht, de Raad van Beroep voor de directe belastingen, van de Juridische Kring, van de Ring Dordrecht van de Broederschap van Advocaten, terwijl hij tevens plaatsvervangend rechter was.

In de Dordtse Lawtennisclub was hij een gewaardeerde kracht en kwam voor 1940 in deze vereniging uit als speler van bijzondere klasse.

⁸⁹ Kad. Rotterdam deel 1016/84

1951 – 1960/1968   Cornelis Verdoorn, Leendert en Abraham Machiel de Lange

De weduwe Sigmond – van Nahuys verkoopt de woning Wolwevershaven 7 op 2 november 1951, welke akte passeert voor notaris Bartholomeus Kuipers.

Mevrouw Sophia Johanna Cornelia Arnolda Hermina van Nahuys, niet hertrouwde weduwe van de Heer Meester Petrus Jacobus Sigmond, particuliere, ter ene zijde en

1. de heer Cornelis Verdoorn, scheepsbevrachter, wonende te Dordrecht.
2. de heren Leendert de Lange en Abraham Machiel de Lange, beiden cargadoor, als enige vennoten van de vennootschap onder firma GERARD MAURITZ, ter andere zijde.

De comparante ter ene zijde verklaart te hebben verkocht en mitsdien bij deze in volle en vrije eigendom, onder vrijwaring als naar rechten af te staan en over te dragen aan de comparanten ter andere zijde, die verklaren te hebben gekocht.

Cornelis Verdoorn voor de helft en Leendert de Lange en Abraham Machiel de Lange, voor hun voornoemde vennootschap onder firma Gerard Mauritz, de wederhelft.

het huis met erf en tuin staande en gelegen te Dordrecht aan de Wolwevershaven nummer 7, kadastraal sectie F 8, groot 2 aren 56 centiaren.

Welk onroerend goed door de heer Petrus Jacobus Sigmond, in leven notaris en advocaat, in eigendom werd verkregen door kadastrale overschrijving in deel 1016/84 blijkens uittreksel van scheiding op 3 september 1948 verleden voor notaris Meester Henri Francois Reijnvaan.

Meester Petrus Jacobus Sigmond overleed te Dordrecht op 30 april 1951. De erflater was in eerste echt gehuwd geweest met mevrouw Trijntje van IJzeren, welk huwelijk door echtscheiding werd ontbonden en uit welk huwelijk zijn geboren en in leven twee kinderen, met name; de heer Arie Christiaan Anton Sigmond, wonende te Cleveland en mevrouw Petronella Christina Sigmond, echtgenote van de heer Archibald Willson, beiden wonende te Barrington (Illinois).

Daarna trouwde de erflater met mevrouw Marie Coralie Vriesendorp, in tweede echt uit welk huwelijk werd geboren en in leven is de minderjarige Henri Sigmond, geboren te Dordrecht op 31 augustus 1936. Mevrouw Marie Coralie Vriesendorp overleed in het jaar 1944. Daarna hertrouwde erflater met mevrouw Sophia Johanna Cornelia Arnolda Hermina van Nahuys, uit welk huwelijk geen kinderen zijn geboren. Dit huwelijk was gesloten buiten elke gemeenschap van goederen.

Bij zijn testament verleden op 19 juli 1946 voor notaris Reijnvaan heeft erflater slechts enige legaten tegen inbreng der waarde gemaakt en derhalve tot zijne enige erfgenamen nagelaten zijn echtgenote mevrouw Nahuys voornoemd en zijn drie kinderen Arie Christiaan Anton Sigmond, mevrouw Petronella Christina Willson-Sigmond en de minderjarige Henri Sigmond. De drie kinderen van de erflater hebben diens nalatenschap verworpen blijkens ter Griffie van de Arrondissements-Rechtbank te Dordrecht uitgebrachte verklaringen op 17 oktober 1951.

Dientengevolge is mevrouw van Nahuys erflaters enige erfgename.

Deze overeenkomst van verkoop en koop is volgens verklaring van comparanten geschied voor een koopsom van twintig duizend gulden Nederlandsch geld [f 20.000,00], welke som de comparante ter ene zijde verklaart van de kopers te hebben ontvangen, hen deswege kwiterend en déchargerend, zonder enig voorbehoud.

Voorts verklaren de comparanten dat deze verkoop en koop nog geschied is onder de navolgende tussen partijen uitdrukkelijk overeengekomen bedingen:

1. Het verkochte wordt de kopers geleverd vrij van huur, geheel ontruimd als vrij en ontheven van hypothecaire verbanden en beslagen.
2. Hetzelve wordt overgedragen in de staat waarin het zich thans bevindt, met alle zo heersende als lijdende erfdienstbaarheden, hetzij die voortdurend of niet-voortdurend, zichtbaar of onzichtbaar mochten zijn en voorts met alle rechten en bezwaren daaraan verbonden.
3. Over en weer wordt afstand gedaan van het recht tot het vorderen van ontbinding en van alle rechten en aanspraken op vergoeding indien later blijken mocht, dat het verkochte een meerdere of mindere grootte mocht hebben dan hiervoor is opgegeven, zullende partijen te dier zake nimmer vernietiging dezer koopovereenkomst kunnen vorderen.
4. De kopers kunnen het gekochte aanvaarden op heden. Alle lasten en belastingen van het gekochte geheven wordende zijn voor rekening en ten laste van de kopers.⁹⁰

Het belende pand Wolwevershaven 6 wordt 30 mei 1952 door de weduwe Sigmond-Nahuys aan de heren C. Verdoorn en L.A.M. de Lange verkocht.

Het pand op nummer 9 tezamen met het pand op nummer 7 wordt door zowel Gerard Mauritz als Verdoorn's Zand & en Grindhandel gebruikt als kantoor. Er wordt een doorgang tussen de twee woningen gemaakt, zodat men gemakkelijk binnendoor van het ene naar het andere pand kan. De bovenverdieping van nummer 9 wordt bewoond door de procuratiehouder van Verdoorn, de heer Evert Groen.

In die tijd stonden de kade en de kelder regelmatig onder water wegens de toen nog soms vrij hoge waterstand op de rivieren. Het een en ander had tot gevolg dat op een gegeven moment de zware marmeren platen in de gang van nummer 9 door de houten balkenvloer zakten, omdat de balken hiervan weggerot waren. Dit was voor de vennoten van Gerard Mauritz en Verdoorn de

---

⁹⁰ Kad. R'dam deel 1045/74

aanleiding om het pand te gaan verruilen voor het pand aan de Boomstraat 35.

De activiteiten van Gerard Mauritz bestonden en bestaan anno 2008 nog steeds uit Scheepsagenturen zeeschepen, expeditie- en bevrachtingwerkzaamheden en verzorging van douanedocumentatie. Tevens waren sinds 1905 de vice-consulaten van Denemarken en Noorwegen aan het bedrijf verbonden.

Op bovenstaande foto bevinden de twee schilden van het consulaat zich rechts en links van de voordeur aan de voorgevel.

De activiteiten van Verdoorn en nog wat andere gelieerde bedrijven bestonden hoofdzakelijk uit de winning met eigen baggervaartuigen, het transport en de handel van zand en grind. Verdoorn werd in de jaren 80 verkocht aan een ander bedrijf en is daarna uit Dordrecht verdwenen.

De heer Leendert de Lange overlijdt op 25 februari 1959 te Dordrecht. Hij was geboren te Gorinchem en weduwnaar van Maria Johanna Verbrugge. Na zijn overlijden wordt het pand op 12 april 1960 kadastraal overgeschreven. De ondergetekende Bernardus Hendrikus Vaags, notaris te Dordrecht verklaart namens de heer Abraham Machiel de Lange, wonende Berckepad 10, het navolgende;

Het vast goed, kadastraal bekend gemeente Dordrecht sectie F nummer 8, huis, groot 2,56 are en sectie F 1029, huis en erf groot 0,90 are staat ten name van de commanditaire vennootschap Gerard Mauritz gevestigd te Dordrecht en wel voor de onverdeelde helft.

Blijkens overgelegd bewijs van overlijden op 25 februari 1959 te Dordrecht van de heer Leendert de Lange. Voormelde commanditaire vennootschap werd gevormd door de voornoemde overledene als commanditaire vennoot en zijn zoon Abraham Machiel de Lange als enig beherend vennoot.

Door gemeld overlijden is de vennootschap ontbonden zodat mitsdien thans rechtens enig eigenaar van de onverdeelde helft van gemeld vast goed is de heer Abraham Machiel de Lange en de Heer Bewaarder te Dordrecht wordt verzocht de onverdeelde helft te stellen te name van de heer Abraham Machiel de Lange, cargadoor handelde onder de naam Gerard Mauritz.⁹¹

Stoomsleepboot 'Cornelia' van Kleys en Pieter van Tol

In dagblad de Dordtenaar verschijnt gedurende de maand april 1954 van de hand van Anthony Bosman een serie artikelen onder de titel 'Langs Dordtse Interieurs'. 15 april wordt de woning Wolwevershaven 7 beschreven.⁹²

⁹¹ Kad. R'dam deel 1125/35

⁹² SAD 569-1528

MAASKAMER MET GROTE FAAM.

Als er in Dordrecht wordt gesproken over ‘de Maaskamer’, dan wordt altijd de koepelkamer aan de rivier van het huis Wolwevershaven 7 bedoeld, waar vele jaren wijlen notaris Sigmond heeft gewoond. En ongetwijfeld is het vertrek het mooiste voorbeeld van classicistische interieurkunst, welke de oude Merwestad biedt.

De twee eerste artikelen van deze reeks waren gewijd aan Rococo-interieurs, kamers gebouwd in een vloeiende en speelse vormgeving, waarin het rijke ornament, de ogen op geraffineerde wijze streelt. Hoe geheel verschillend is de geest van de Maaskamer, welke het onderwerp van dit artikel uitmaakt. Hier geen ontkenning van de logica meer maar een erkenning van de architectonische functie. Geen spel meer van abstracte beweging, geen vervloeiingen meer van muren en plafond, maar een duidelijke begrenzing en een accentuering van verticale en horizontale lijnen.

Het feestelijke, het idyllische, dat ook zo sterk tot uiting komt in de Franse schilderkunst van Fragonard, Boucher, Watteau, heeft plaats moeten maken voor een nuchterder en logischer levensinstelling, waarvoor de heldere rust – zowel in leven als denken – belangrijk is. Het is de tijd, dat men omziet naar de antieken, waarin men het eeuwige schoon meent te ontdekken, moe als men was van de grilligheid van het Rococo.

We vinden dit alles in deze Maaskamer terug met zijn grijs geschilderde betimmering, welke ‘door pilasters en profielen in vakken is verdeeld. Hun verticalen geven de kamer een omhoogstrevende beweging, die wordt afgedempt door het horizontale tegenspel van in hout uitgesneden antieke guirlande, die zich boven de deuren bevinden reliëfs van een arcadisch en een strijdtafereel, beiden op Romeinse kunst geïnspireerd en tenslotte de zeer sterk werkende afscheiding tussen betimmering en plafond.

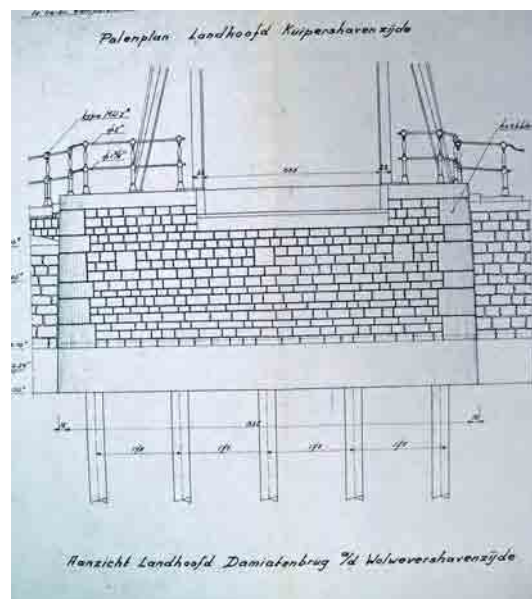
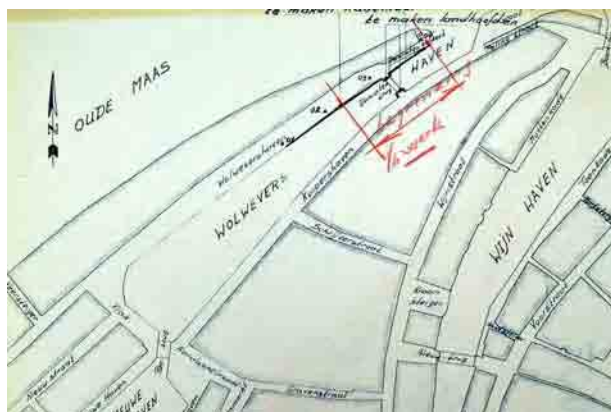
Er is zo een stijlvol evenwicht verkregen, waaraan de kamer zijn ruimtelijkheid ontleent. Andere classicistische versieringen vragen nog de aandacht. De gesneden en opgelegde muurlichten met hun overvloed van bloem- en bladversieringen, het medaillon in het midden bij de kaarsen en guirlandes. Acht van deze muurlichten bevinden zich in het vertrek en zij zijn als een ietwat overdadige toevoeging te beschouwen.

De schoorsteen is een mooi exemplaar in classicistische stijl, zuiver van verhouding met de daarboven geplaatste spiegel in mooie lijst, de bekroning met guirlande, rozet en medaillon en tenslotte met het in reliëf gemaakte engelentaforeel. Het plafond sluit zich hierbij aan, evenals de lamp, die van iets vroegere tijd zal zijn.

Jammer dat niet alle meubelen in stijl zijn. Het buffetje is een mooi stuk werk en de stoelen passen erbij, maar het rooktafeltje is met de schemerlamp een vloek in het geheel.

Alle rijkdommen van het huis zijn met deze kamer nog niet uitgeput. In een tweede achterkamer vindt men boven een eenvoudige schoorsteen een witje van vier engelen met de hoorn des overvloeds, pen en andere symbolen. Het is gemaakt door de Dordtse schilder C. Kuipers, gesignd en gedateerd 1777. beter is het schoorsteenstuk in de voorkamer, van dezelfde schilder, maar van tien jaar later daterend. Een vogelstuk met pauw, haan, kip en vogels in een classicistisch aandoende tuin. In dezelfde kamer is er boven de deur een witje met Vrouwe Justitia, terwijl op de bovenverdieping zich ook een schoorsteenstuk bevindt.

Februari 1963 is het een komen en gaan van allerlei werklieden op de Wolwevershaven. Dienst openbare werken en volkshuisvesting vernieuwt de landhoofden, maakt 64 m. kademuur en reviseert de Damiatenbrug. De kosten worden beraamd op f 688.000,00. Een kapitaal in die tijd.⁹³

Op 21 oktober 1963 verkopen de kooplieden hun magazijn, dat op het uiteinde van de haven is gevestigd. Het transport passeert bij notaris Jan Albertus Idema. Abraham Machiel de Lange, cargadoor en Cornelis Verdoorn, directeur ener vennootschap ter ene zijde en Pieter Leendert Kooiman, industrieel ter andere zijde. Comparanten verklaren te hebben gekocht resp. verkocht :

het magazijn met erf en bovenwoning, staande en gelegen aan de Wolwevershaven 1 en 2, kadaster sectie F 2214, groot 5 are 24 ca.

van welk onroerend goed de verkoopster de eigendom verkreeg door kadastrale overschrijving op 15 juni 1961 ten overstaan van notaris Jan Albertus Idema in deel 1151/12.⁹⁴

Beide firmanten verkopen tenslotte op 17 november 1966 aan de werktuigbouwkundige de heer Laurentius Louis Antonius Akkermans het belende woonhuis met erf en tuin, staande en gelegen aan de Wolwevershaven 8 te Dordrecht, kadastraal sectie F 1029, welk pand is aangewezen als beschermd monument als bedoeld in de monumentenwet.⁹⁵

Het zand- en grindbedrijf Verdoorn & Mauritz verhuist naar de Merwekade en verkoopt op 17 maart 1967 aan Professor W.A. Bos. De overdracht vindt plaats bij notaris Jan Albertus Idema te Dordrecht.

De heren Cornelis Verdoorn, directeur eener vennootschap, wonende te Papendrecht en Abraham Machiel de Lange, cargadoor, wonende te Dordrecht, ter ene zijde en Professor Ir. Wouter Arie Bos, hoogleraar, wonende te Dordrecht, Achterweg 22, ter andere zijde.

⁹³ SAD 752-17584

⁹⁴ Kad. R'dam deel 1212/136

⁹⁵ Kad. R'dam deel 1306/1441

Partij ter ene zijde verklaarde voor de som van f 65.000,-- te hebben verkocht en mitsdien bij deze in volle en vrije eigendom over te dragen aan partij ter andere zijde, die verklaarde gekocht te hebben en in eigendom te aanvaarden:

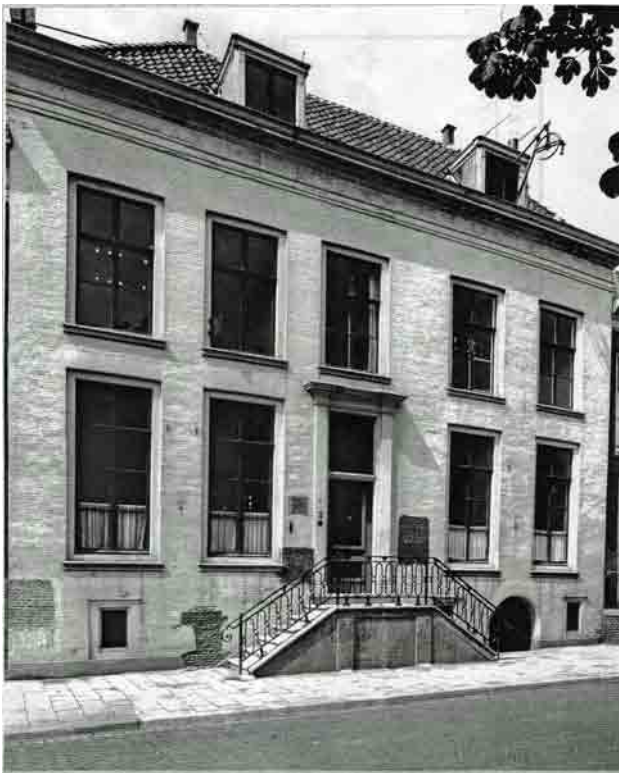
Het pand met erf, tuin en verder aanbehoren staande en gelegen aan de Wolwevershaven 9 te Dordrecht, kadastraal. sectie F 8, groot 2 aren 36 ca.

Waarvan de verkopers de eigendom verkregen door kadastrale overschrijving in deel 1045/74 op 2 november 1951 van een akte van verkoop en koop houdende kwijting voor de koopsom verleden voor notaris B. Kuipers te Dordrecht. Voorts in verband met een verklaring van ontbinding vennootschap registratie op 12 april 1960 in deel 1125/35.

Partij ter ene zijde verklaarde, dat gemelde koopsom is voldaan, waarvoor de koper bij deze kwijting wordt verleend, zonder enig voorbehoud.

Voorts verklaarden partijen ter zake van deze verkoop en koop met eigendomsoverdracht te hebben gemaakt de navolgende bepalingen:

1. Het verkochte wordt overgedragen in de staat, waarin het zich thans bevindt, met alle zowel heersende als lijdende erfdienstbaarheden en overige daaraan verbonden rechten en bezwaren, zonder enige andere vrijwaring dan voor uitwinning en beslag.
2. Over en weer wordt afstand gedaan van het recht tot het vorderen van ontbinding van deze overeenkomst en voorts van alle rechten, gegrond op over- of ondermat van het gekochte.

3. Partij ter andere zijde kan het gekochte op heden aanvaarden om mede vanaf heden alle baten daarvan te genieten en de grond en andere lasten te dragen.
4. De kosten en rechten van deze akte en van de wettelijke levering van het verkochte zijn voor rekening van partij ter ene zijde.⁹⁶

Foto: in het rechter dakraam bevindt zich een merkwaardig hijswiel..... De schilden van het consulaat zijn verwijderd. De bevestigingsbeugels herinneren aan deze periode.

⁹⁶ Kad. R'dam deel 1318/5

1968 – 1988 Professor Ir. Wouter Arie Bos

Wouter Arie Bos is geboren op 16 juli 1911 te Sliedrecht als zoon van Gerrit Jan Bos en Janna de Baat. Hij is te Dubbeldam gehuwd met Rinske Francisca de Jong, geboren op 10 juni 1916 te Vriezenveen. Uit hun huwelijk worden te Dordrecht drie kinderen geboren: Wytze Wouters op 29 maart 1939, Wouter Arie op 27 augustus 1941 en Rinke Frans op 14 maart 1944.

Bos studeert op de Technische Universiteit in Delft werktuigbouwkunde. Na zijn studie is hij werkzaam bij het familieconcern van Bos en Kalis in Sliedrecht. Samen met andere technici voert hij een demontabele elektrische cutterzuiger voor genoemde firma in. Een tweede in zijn soort werd over land naar een plas bij Amsterdam gebracht, waar de zuiger de Sloterplas tot op 30 m. diepte leegzoog. De zuiger had een belangrijk aandeel in de werken voor de tuinstad Sloterveer, welke in 1952 door H.M. Koningin Juliana werd geopend.

In 1958 lanceert hij als eerste het plan voor het oprichten van een museum over de geschiedenis van Sliedrecht en de baggerindustrie. In 1962 wordt het raadhuis aangekocht en opent het Sliedrecht Museum twee jaar later zijn deuren. Het bezit van het museum neemt in de loop der jaren dermate toe, dat professor Bos in 1971 met de gedachte komt een afzonderlijk baggermuseum te stichten. Particulieren en bedrijfsleven zijn bereid dit idee financieel te ondersteunen en binnen een jaar zijn de plannen afgerond. Door overlijden komt aan de Molendijk een woning beschikbaar, die uitermate geschikt blijkt voor het baggermuseum. In 1976 wordt het Baggermuseum feestelijk geopend.

Baggermuseum, Sliedrecht

In het museum zijn niet alleen historische maar ook uiterst moderne modellen van baggervaartuigen te zien. Daarnaast zijn er oude prenten, foto's, tekeningen en objecten uit het verleden, waaronder opgebaggerde voorwerpen.⁹⁷

In 1963 wordt W.A. Bos benoemd tot hoogleraar aan de Technische Universiteit in Delft, waar hij doceert in baggertechnieken. Het echtpaar betreft in 1967 de woning aan de Wolwevershaven na gedurende een langere periode op de Achterweg te hebben gewoond.

Het pand wordt aangekocht van de zand- en grindhandel van de heren Cornelis Verdoorn, directeur van de vennootschap, wonende te Papendrecht en Abraham Machiel de Lange, cargadoor, wonende te Dordrecht.

Bos richt een schrijven aan het College zowel als aan het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk te Voorburg, waarin hij zijn voornemen tot restauratie kenbaar maakt en om een financiële bijdrage in de kosten vraagt.

1 juli 1968.

Aan de Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, Voorburg

⁹⁷ www.wikipedia.org/wiki/Nationaal_Baggermuseum

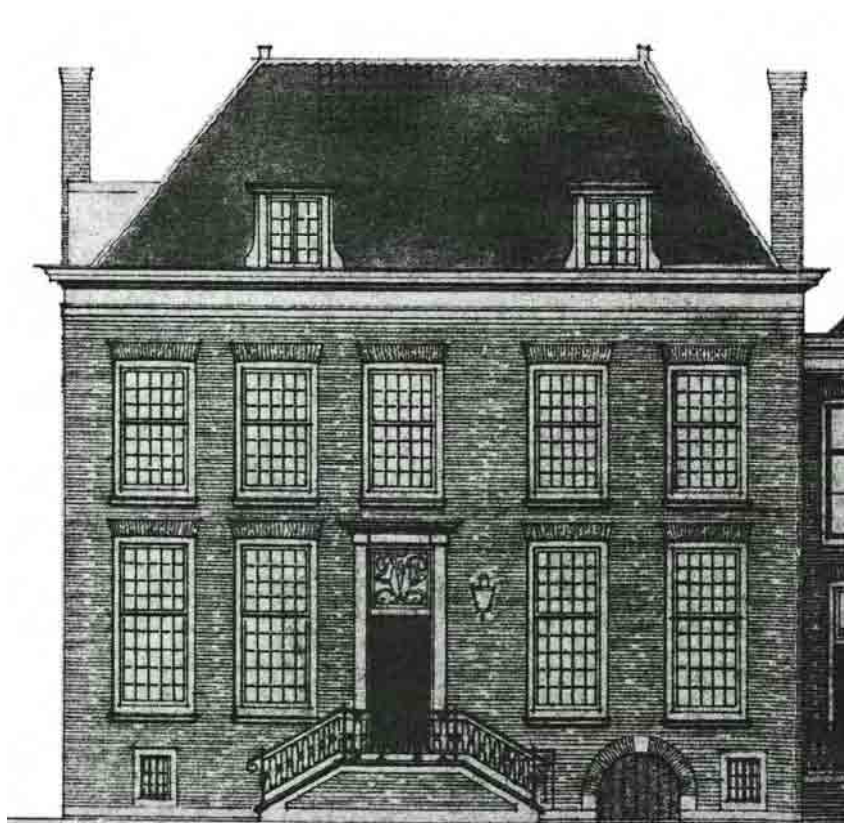
Geeft met verschuldigde eerbied te kennen, de ondergetekende Professor Ir. W.A. Bos, dat hij sinds enige tijd eigenaar is van het pand Wolwevershaven 9, vermeld op de krachtens artikel 9 van de monumentenwet ingestelde lijst van monumenten in de gemeente Dordrecht.

Het pand, dat voordien als kantoor- en woonruimte dienst deed, verkeert in verwaarloosde toestand. Zowel aan daken en gevels als aan muren, balklagen en vloeren dienen dringend conserverende werkzaamheden te worden uitgevoerd, ten einde het gebouw als geheel in stand te houden. Daarnaast heeft belangwekkende interieur, dat grotendeels nog zijn oorspronkelijke 18^e eeuwse karakter heeft behouden mede door verwaarlozing en later aangebrachte toevoegingen en wijzigingen een onmiskenbare verarming ondergaan.

Het voornemen bestaat het pand zijn vroegere woonbestemming te hergeven en het van oudsher aanwezige in zijn oude luister te herstellen. Daartoe is de restauratieafdeling van Openbare Werken en Volkshuisvesting alhier verzocht een restauratieplan op te stellen, dat U hierbij wordt toegezonden. De kosten van uitvoering van dit plan worden volgens bijgevoegde begroting geraamd op f 475.000,00.

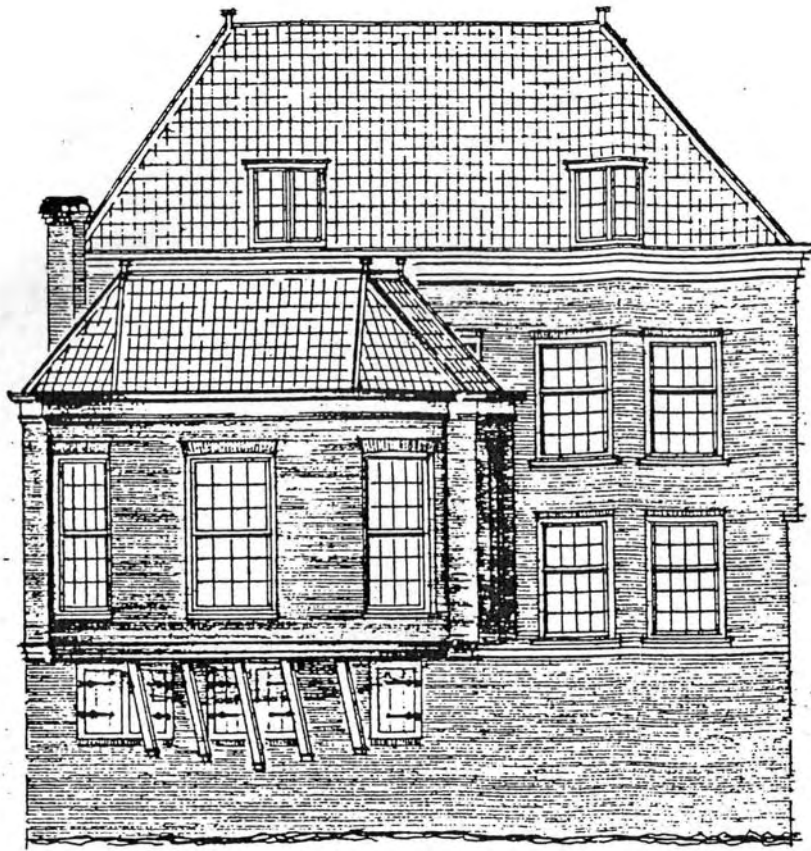
In verband met het bovenstaande verzoekt ondergetekende U Uw toestemming tot uitvoering van dit plan te willen geven, alsmede een voor de financiering van deze uitvoering onmisbare rijksbijdrage in het vooruitzicht te willen stellen. Aangezien het, door bepaalde omstandigheden, van belang is het pand zo spoedig mogelijk te betrekken en tijdige maatregelen voor de financiering van de restauratie vereist zijn, zal een spoedige berichtgeving bijzonder welkom zijn.

Verzoeken om bijdragen in de restauratiekosten zijn tevens gericht tot het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland en het College van Burgemeester en Wethouders van Dordrecht.⁹⁸

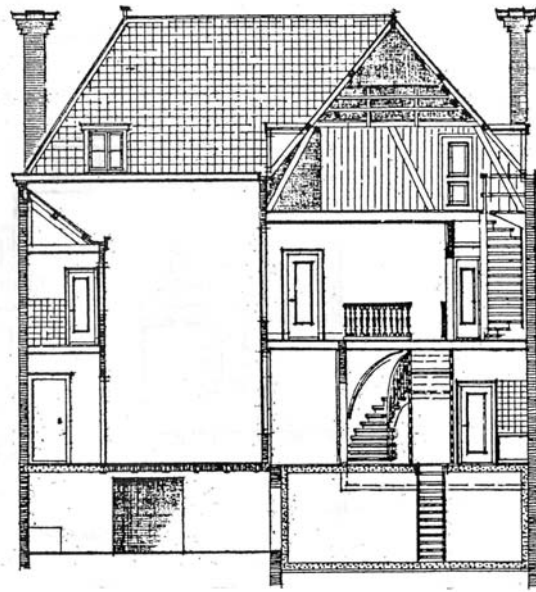

⁹⁸ SAD 8-A 1980-555

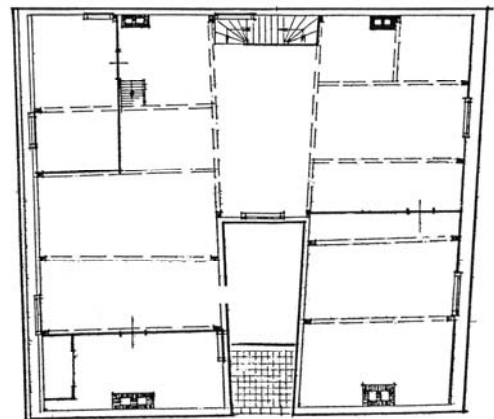
achtergevel

doorsnede AB

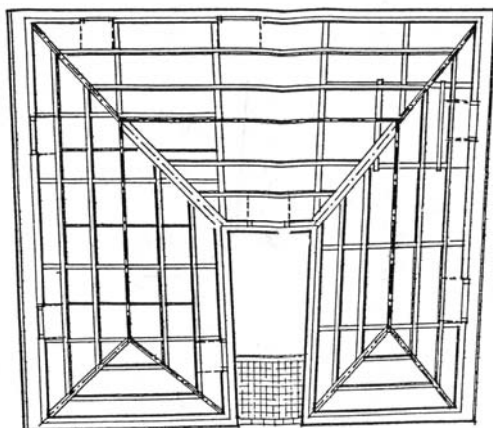

doorsnede CD

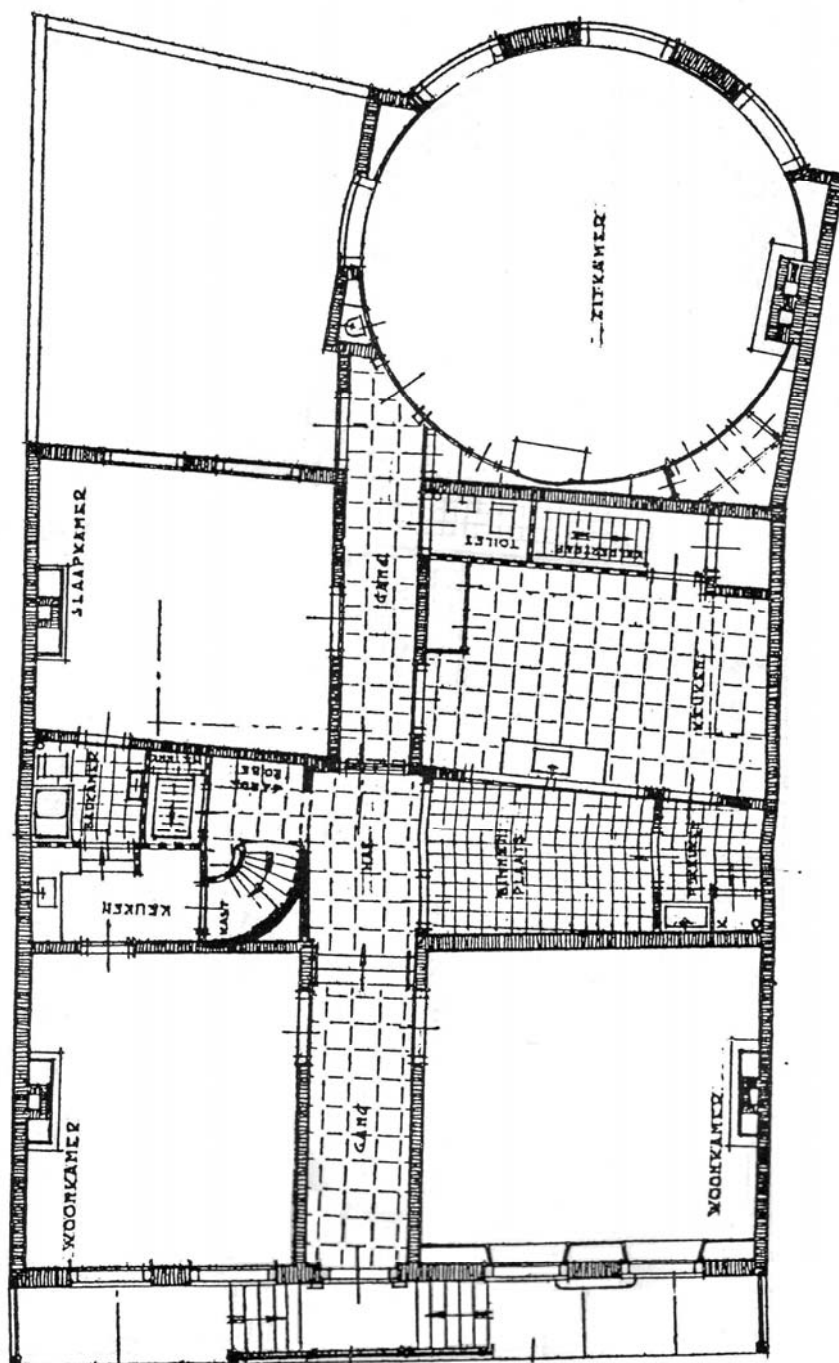
zolder

zolder

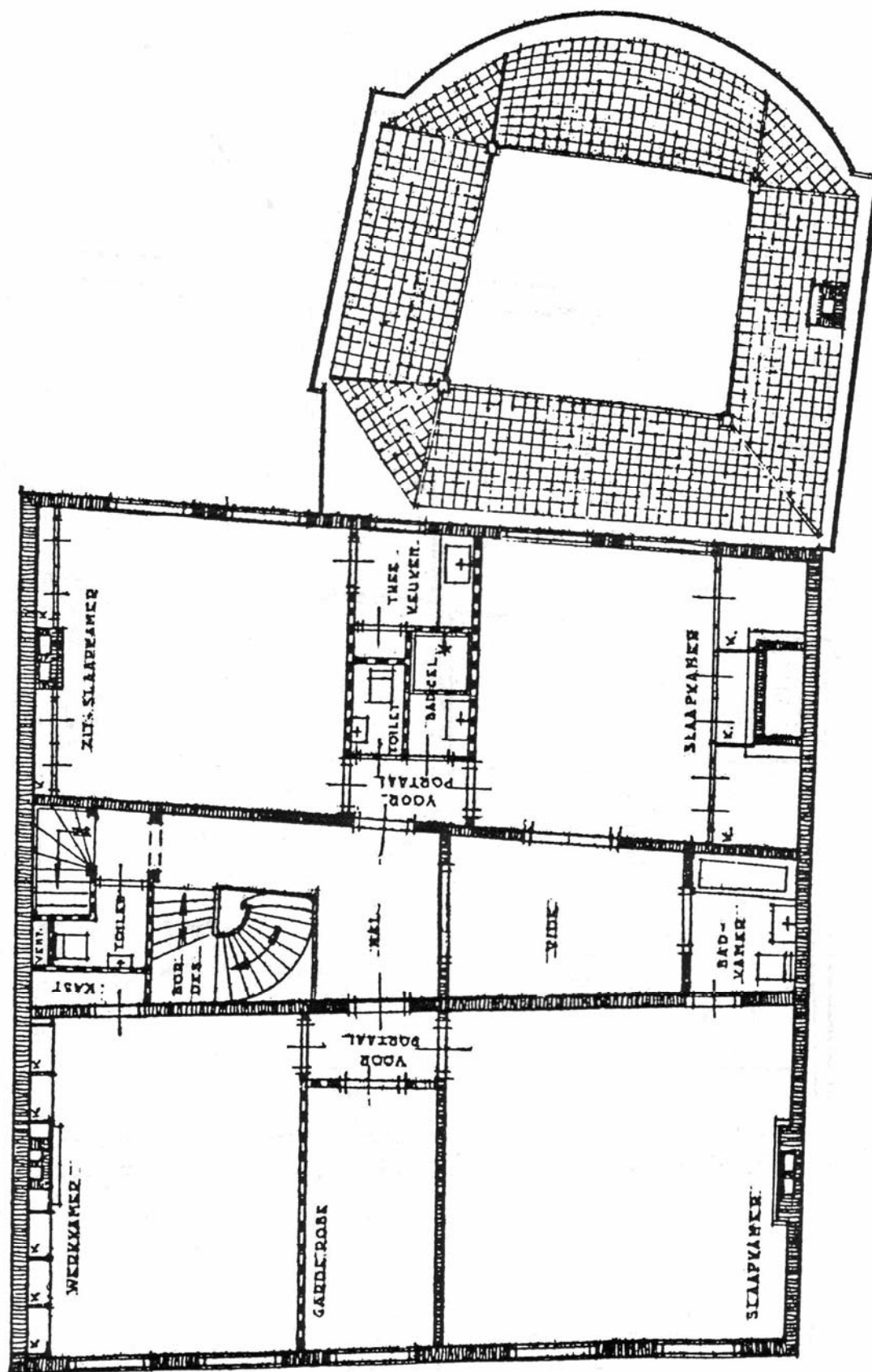

kapplan

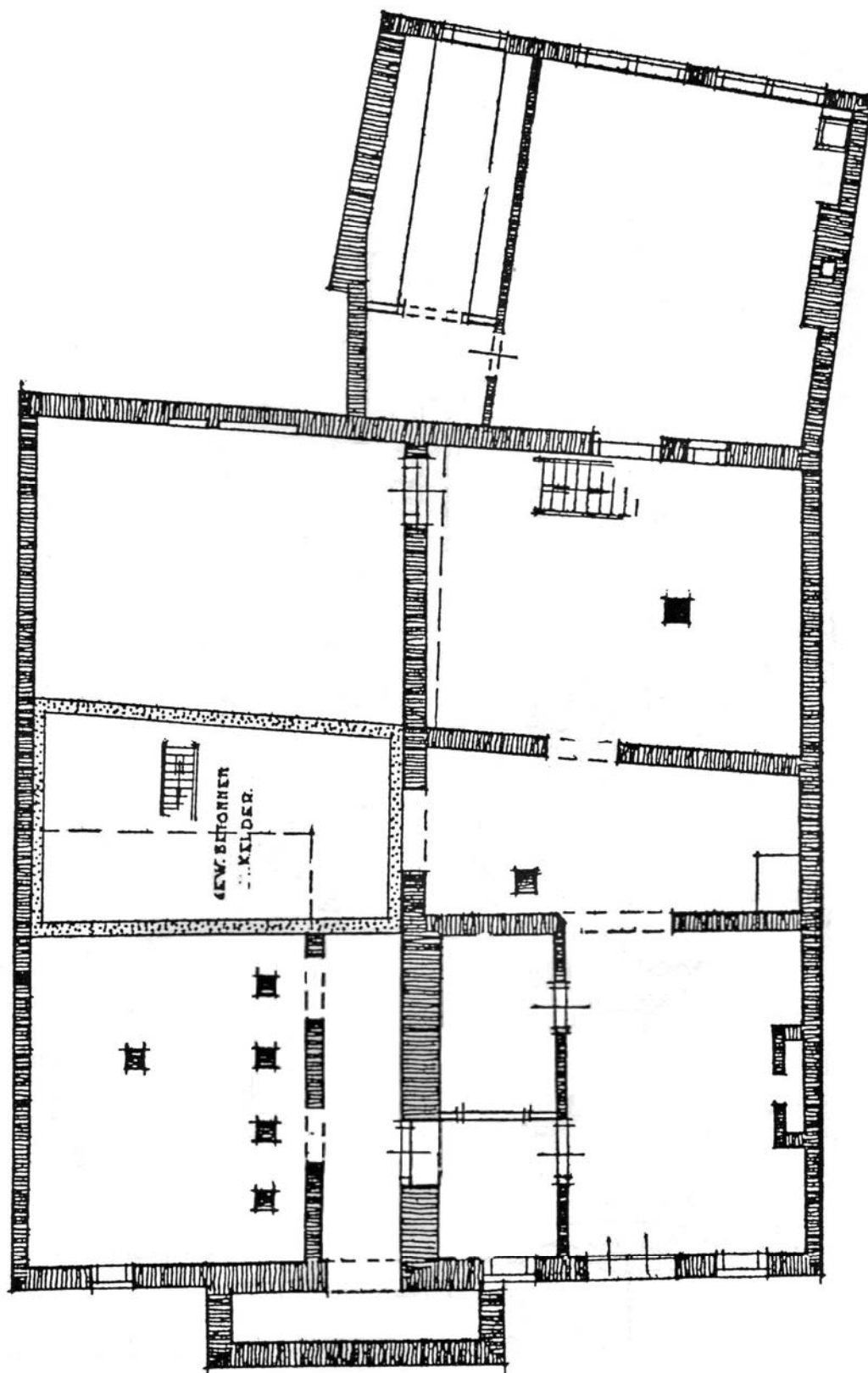
kapplan

begane grond

eerste verdieping

kelder

tekeningen
schaal 1:100

Korte beschrijving van het pand Wolwevershaven 9 te Dordrecht en de voorgestelde restauratiewerkzaamheden.

Bovengenoemd pand is één van de tientallen rijke patriciërs huizen, welke zich in het historisch belangwekkende havenkwartier van Dordrecht bevinden en, in het bijzonder aan de Wolwevershaven, zowel het aanzien van de havenzijde als dat van het rivierfront langs de Oude Maas bepalen. Het mag derhalve mede als van belang voor deze omgeving worden aangemerkt.

Door samenvoeging van twee panden, waarvoor in het gebouw diverse aanwijzingen te vinden zijn, is een breed gebouw ontstaan dat niet zozeer door zijn eenvoudige voorgevel als wel door zijn fraaie interieur en door de plastische werking van de aan de rivier gelegen zogenaamde “Maaskamer” imponeert.

Uit een artikeltje van de vroegere waarnemend archivaris van Dordrecht de heer C.J.P. Lips blijkt, dat Mr. Pompejus Hoeufft, secretaris der stad, het pand in 1775 gekocht heeft van Luitenant-Admiraal Jan Hoeufft. Naar alle waarschijnlijkheid heeft genoemde Mr. P. Hoeufft het gebouw laten brengen in de toestand waarin het nu nog grotendeels verkeert.

De in helder rode baksteen opgetrokken voorgevel, welke gepleisterd en geschilderd is, heeft als hoofddaccent de ingangsdeur met bovenlicht, door pilasters en omgekorniste deklíjst omgeven en een vóór de gevel liggende zogenaamde hoge stoep met twee trappen en smeedijzeren hek.

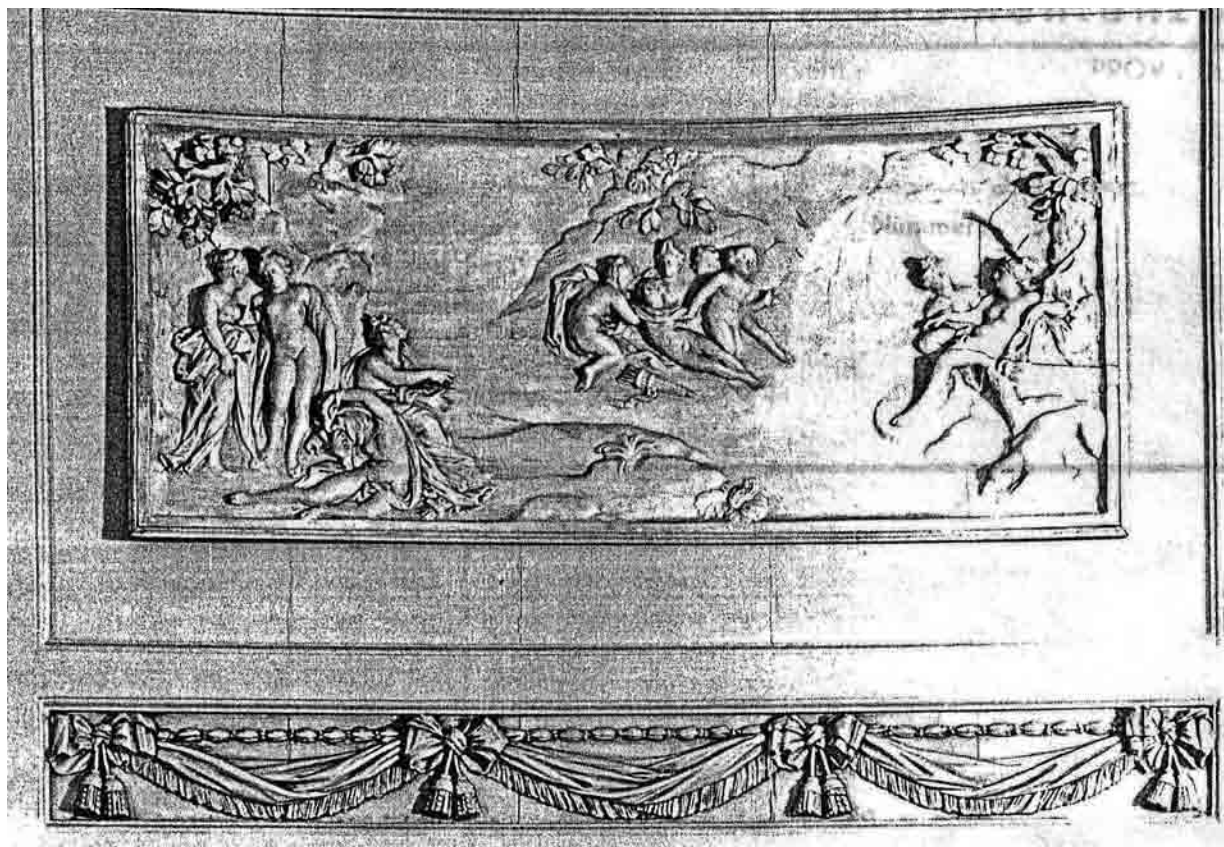
De voorgevel heeft verder in 5 traveeën geplaatste raamkozijnen met hardstenen dorpels en empire-schuiframes, een met een rondboog afgedekte keldertoegang en een over de volle breedte van het pand doorlopende gootlijst.

Bij de achtergevel springt de “Maaskamer” met zijn gedeeltelijk boven het water uitgebouwde ronde vorm het meest in het oog. De raamkozijnen bevatten eveneens gebogen schuiframes met 18^e eeuwse roede-verdeling. De gevels der Maaskamer zijn opgebouwd uit donkerbruine Utrechtse steen. De achtergevel van het hoofdgebouw is opgetrokken uit gele Dordtse steen en heeft naar de rivier gerichte, deels later aangebrachte, raamkozijnen met zogenaamde T-ramen, alsmede een eenvoudige gootlijst.

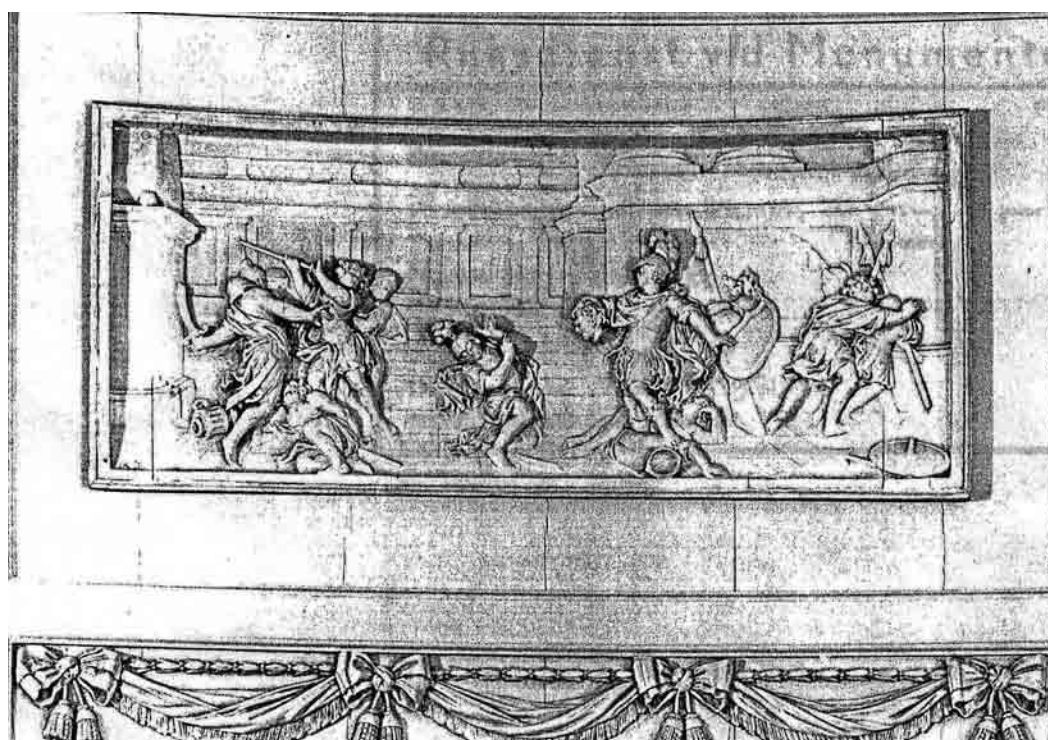
Van het interieur dient allereerst de Maaskamer genoemd te worden, welke door zijn zuivere cirkelvorm en het prachtige uitzicht over de rivier wel een unicum genoemd mag worden. De wanden zijn geheel met houten betimmeringen bekleed, waarin gebogen deuren en schuifluiken voor de ramen, alsmede opbergkasten zijn opgenomen.

Het stucplafond heeft een sterk gebogen koof rondom en een flauw gebogen cirkelvormig middenstuk. Tot het interieur behoren de grijs met wit marmeren schoorsteenmantel met spiegel in bewerkte vergulde lijst en een vaste buffet-kast met wit marmeren blad.

Boven twee deuren en boven de spiegel zijn gesneden houten panelen in ‘haut-relief’ aangebracht. Ook verder zijn wanden, spiegel en plafond rijk versierd met guirlandes, festoenen, médaillons met bloemranken, kaarsenhouders, lofwerk en banden, alles van een grote eenheid in Lodewijk XVI stijl.

Werk van Cornelis Kuipers

In belangrijkheid op de Maaskamer volgend is de woonkamer rechts voor, welke een kamerbetimmering heeft bestaande uit een lambrizing met houten panelen met daarboven door vergulde lijsten omgeven en behangen vakken. Aan de bovenzijde sluiten de wanden met lijstwerk tegen het stucplafond aan, dat is aangebracht tegen de onderzijde van moeder- en kinderbalken. Het plafond bestaat uit 2 velden, elk met een cirkelvormig rijk bewerkt middenstuk. De tussenliggende gestucadoorde balken sluiten met koven hierop aan. Tussen deze paarsgewijs aanwezige balken zijn rijen rozetten met bloemmotieven aangebracht. Verder bevat deze kamer een wit marmeren schoorsteenmantel, waarboven een in vergulde lijst gevatte spiegel met aan weerszijden een medaillon; boven de gangdeur een gesneden paneel en onder de ramen zitbanken, gevat tussen de vensterluik-kasten.

Van de overige vertrekken bevatten drie kamers een natuurstenen schoorsteenmantel met daarboven schilderstukken, gevat in met snijwerk versierde en meest vergulde houten lijsten. Verder heeft één kamer bovendien een 'grauwtje' boven de gangdeur.

Sommige kamers hebben verder geheel houten plafonds met velden tussen zichtbare moederbalken, de overige vlak.

De wanden zijn behangen. Boven heeft een kamer een eenvoudige lambrizing. In de keuken bevindt zich een grote hang-schouwkap, de wanden daaronder zijn bezet met schildpadtegels, alle overige wanden geheel met witte oud-Hollandse wandtegels. De vloer is van marmer.

De gangen hebben eveneens marmeren vloeren en door getrokken lijsten in vakken verdeelde gestucadoorde plafonds en wanden.

Nabij de voordeur zijn nog aanwezig de 3 hellebaard-haken als herinnering aan het feit, dat Burgemeester Anthony van den Santheuvel tot 1794 hier heeft gewoond.

Toen het gebouw enige jaren geleden te koop werd aangeboden, dreigde het bestemd te worden voor huisvesting van een groot aantal buitenlandse arbeiders, hetgeen zonder twijfel grote schade aan het interieur zou hebben toegebracht. Door interventie van het College van Burgemeester en Wethouders van Dordrecht is dit gevaar echter afgewend.

De huidige eigenaar wil het gebouw zijn vroegere bestemming van woonhuis teruggeven en stelt er daarbij prijs op het historisch aanwezige te behouden en in zijn waarde te herstellen om het pand daarna in stijl te kunnen meubileren en inrichten.

Het voorgelegde restauratieplan omvat belangrijke conserverende werkzaamheden aan daken, gevels, binnenmuren, balklagen en vloeren, welke dienen om bestaande gebreken op te heffen en daardoor het pand als geheel in stand te houden. Verder werkzaamheden, welke dienen om de historisch belangrijke elementen van het interieur in hun oude luister te herstellen, alsmede werkzaamheden, welke dienen om tegemoet te komen aan de hedendaagse eisen van wooncomfort.

o.a. wordt hierbij alle loodwerk van de daken vernieuwd, worden de goten opnieuw met lood bekleed en worden de moeilijkheden opleverende zakgoten boven de Maaskamer verwijderd. De schoorstenen bovendaks worden eveneens vernieuwd.

Het metsel- en voegwerk van de gevels wordt grondig hersteld, evenals het natuursteenwerk, in het bijzonder de stoep met treden bij de voordeur. Vrijwel alle raamkozijnen krijgen nieuwe ramen, het overige houtwerk wordt hersteld, het geheel tenslotte geschilderd.

Het metselwerk van de binnenmuren wordt eveneens hersteld. In de kelder wordt een gewapend betonnen gedeelte aangebracht, welke zorgt voor het nodige dwarsverband en mede dient ter ondersteuning van nu op balken rustende steens-binnenmuren. De onderkelderde binnenplaats wordt ter voorkoming van regendoorslag voorzien van een gewapend betonnen draagvloer. Aangetaste balklagen en vloeren worden gesaneerd. Ter voorkoming van vochtdoorslag worden daarbij oude tegelvloeren op Lewisplaten gelegd.

Alle schoorsteenmantels en wandbetimmeringen worden nagezien en hersteld, zo nodig opnieuw gesteld. Stucwerk en tegelwerk worden eveneens in orde gebracht. Schilderwerk en behangwerk dienen evenals het verguldwerk te worden vernieuwd.

De later op weinig fraaie wijze aangebrachte trap naar de verdieping wordt ter verkrijging van een goede ruimte indeling vervangen door een passende nieuwe. Ter verbetering van het wooncomfort worden tenslotte voorzieningen aangebracht tussen de kamers en op de verdieping, alsmede installaties voor gas, water, electra en centrale verwarming.

Bij de werkzaamheden wordt, waar dit noodzakelijk is, gebruik gemaakt van oude bouwmaterialen en afwerkingswijzen en overigens van materialen en bewerkingen, welke zich voegen naar het historisch karakter van het gebouw.

Mede op uitdrukkelijke wens van de eigenaar zal bij de, overigens onmisbare, hedendaagse voorzieningen veel aandacht besteed worden aan een onopvallende plaatsing en aangepaste afwerking.

Tenslotte zij vermeld, dat de Rijksdienst voor de Monumentenzorg beschikt over fotomateriaal van het gebouw.

Voor de Dienst Openbare Werken en Volkshuisvesting
Afdeling Restauratie Dordrecht de architect 1^e kl.

restauratiewerkzaamheden

Bestek en Voorwaarden voor de restauratie van het pand Wolwevershaven 9 te Dordrecht zijn in de bijlage bijgesloten.¹⁰⁰

De restauratie van de schilderstukken boven de schoorsteenmantel worden door Leo Marchand verricht.¹⁰¹

29-10-1968

De monumentencommissie heeft met grote voldoening kennis genomen van het plan tot restauratie van het pand Wolwevershaven 9.

In het Dordts Dagblad van 29 september 1969 verschijnt een artikel, waarin vermeldt dat Wolwevershaven 9 in oude toestand teruggebracht wordt en herstel van het koopmanshuis met zijn mooie Maaskamer nagenoeg is afgerond.

¹⁰⁰ Bijlage III: bestek

¹⁰¹ SAD 221-125 pag. 17

Wolwevershaven 9 in oude Toestand. Herstel koopmanshuis met mooie Maaskamer.

Interieur al vrijwel klaar.

Dordrecht – Vrijwel onopgemerkt maar al sedert juli vorig jaar is men bezig met de restauratie van het monumentale koopmanshuis Wolwevershaven 9. zowel in- als uitwendig wordt getracht de oude toestand te herstellen. Van de laat-18^e eeuwse betimmering was nog een groot deel intact. Een bijzonderheid in dit huis is de Maaskamer, een zuiver ronde zaal, die een prachtig uitzicht biedt op de Oude Maas. Deze zaal heeft een unieke betimmering in Lodewijk XVI-stijl.

De geschiedenis van het pand gaat terug tot het laatst van de zeventiende eeuw. In deze tijd werd de grond aan de Wolwevershaven, toen Drappierskade geheten vrijgegeven voor bebouwing. In 1671 wordt voor het eerst melding gemaakte van het pand, dat uit twee afzonderlijke woonhuizen bestond. Het behoorde toe aan burgemeester Johan van Neurenburg.

In de loop van de achttiende eeuw kwam het pand in handen van verscheidene eigenaars. Na de familie van Neurenburg waren Matthijs de Sterke, mr. Willem Reepmaker, admiraal Joh. Hoeufft en mr. Pompeus Hoeufft er eigenaar van. Op 14 december 1775 werd het pand aan mr. Pompeus Hoeufft overgedragen. Hij liet de Maaskamer bouwen en in verschillende kamers een Lodewijk XVIe betimmering aanbrengen.

Intact.

De vergunning tot het bouwen van de Maaskamer werd verleend op 8 mei 1780. drie jaar later was het vertrek gereed. De betimmering ervan is nog volledig intact. Deze Maaskamer is de mooiste van de drie Maaskamers, die nog in huizen aan de Wolwevershaven te vinden zijn.

Na een lange reeks van eigenaars gehad te hebben, kwam het huis in 1950 leeg te staan. De laatste particulier, die het pand bewoonde liet het nog in het huis aanwezige originele Lodewijk XVI meubilair verkopen, op een buffet na, dat zich nog in de Maaskamer bevindt. Tot 1966 is onder meer het Noorse consulaat in het huis gevestigd. In dit jaar kwam het huis te koop te staan. De nieuwe bestemming dreigde die van pension voor gastarbeiders te worden, wat B. & W. echter hebben weten te voorkomen. Het pand werd gekocht door een particulier, die de opdracht tot restauratie heeft gegeven en na het herstel zelf in het huis gaat wonen.

Bovenlicht.

De omvangrijkste onderdelen van de restauratie waren het schoonmaken van de voorgevel, die met een grijs-geel verflaag was bedekt, het vernieuwen van de stoep, het herstel van de betimmeringen, verandering van de trappen, het weer geschikt maken van de kelders en het terugbrengen van de originele roedeindeling van de ramen.

Uitwendig is het herstel vrijwel gereed. Inwendig hoopt men begin november klaar te komen. Boven de voordeur zal een door monumentenzorg ontworpen bovenlicht in Lodewijk XVI-stijl worden aangebracht.

Uitwendig is het herstel vrijwel gereed. Inwendig hoopt men begin november klaar te komen. Boven de voordeur zal een door monumentenzorg ontworpen bovenlicht in Lodewijk XVI-stijl worden aangebracht.

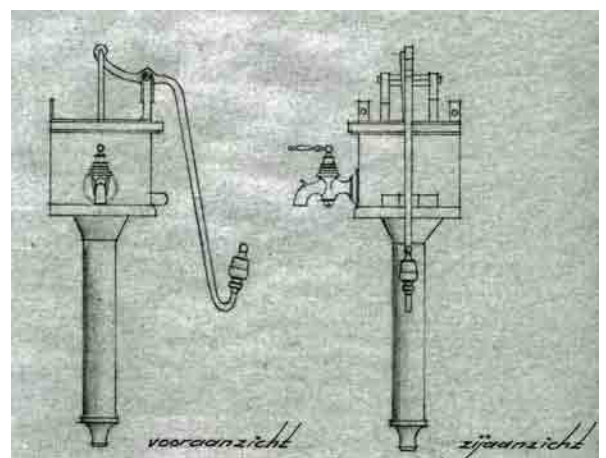
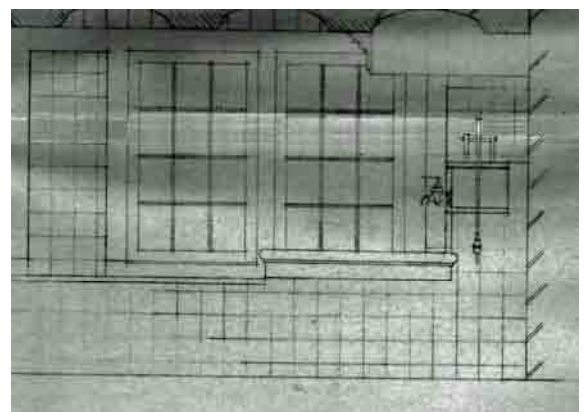
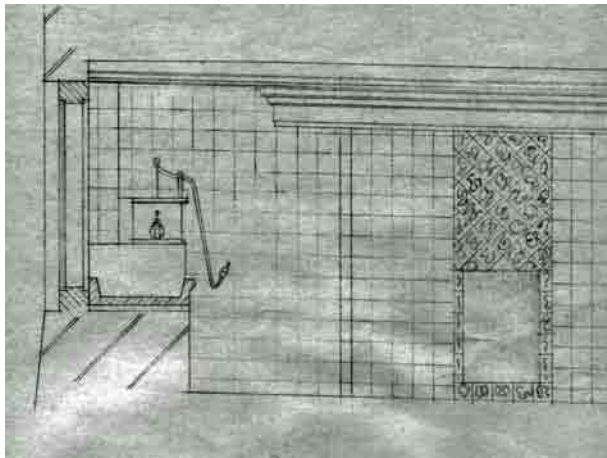
Professor Bos met zijn echtgenote

Foto: familiearchief R.F. Bos

In maart 1972 wordt het plan gelanceerd voor het bouwen van een zomerkeuken in de kelder van het pand Wolwevershaven 9 te Dordrecht. Dienst Openbare Werken en Stadsontwikkeling vervaardigt de volgende bouwtekeningen:

Op 12 oktober 1985 overlijdt te Dordrecht de heer Wouter Arie Bos. Bij zijn testament heeft erflater alle goederen toebedeeld aan zijn echtgenote mevrouw Rinske Francisca de Jong. Zij overlijdt twee jaar later op 17 december 1987 nalatende tot haar enige erfgenamen haar drie kinderen Wytze Wouters, Wouter Arie en Rinke Frans Bos, ieder voor een/derde gedeelte.

Het pand wordt door de erven Bos te koop aangeboden bij makelaardij Boogerman. Een brochure wordt opgesteld.

Bij de restauratie van dit prachtige huis, uitgevoerd in de jaren 1968/1969 is men zeer minutieus te werk gegaan, waarbij de oude luister van dit prachtige bouwwerk in volle glorie is hersteld.

De Wolwevershaven met aan de voorzijde gezicht op de oude gevels en schepen in de haven en aan de achterzijde een schitterend uitzicht op het druk bevaren drie rivierenpunt bestaande uit Oude Maas, Noord en Merwede is één der mooiste punten van Dordrecht.

Bruto oppervlakten:

Kelders ca. 200 m², hoofdverdieping ca. 240 m², eerste verdieping ca. 180 m², zolder ca. 160 m², 2e zolder ca. 50 m², totaal ca. 830 m².

De indeling bestaat uit:

Kelder onder het gehele huis.

Een deel van de kelder ca. 5,80 x 3,50 mtr. is d.m.v. betonnen muren afgescheiden en vormt een aparte archiefruimte. Onder de Maaskamer bevindt zich een zgn. Oudhollandse zomerkeuken waarvan de wanden met oude witte tegels zijn afgewerkt, de vloer is bestraat met ijsselsteentjes, een oude keukeninrichting bestaande uit een natuurstenen bak, pomp, bakoven, fornuis, vaste kasten langs de wand. Via de ramen prachtig uitzicht op de rivier. Gezien de aankleding kunt u zich hier drie honderd jaar terug in de tijd wanen.

Hoofdverdieping:

Via een prachtig bordes met hardstenen treden bereikt u de voordeur. Daarachter royale gang met wit geaderd marmeren vloer. Het houtwerk van deuromlijstingen en lambrizing is 'gemarmerd'. Aan de wand 6 pennen in de muur waarin de hellebaarden van de dienaars die in vroeger tijden de burgemeester volgden, die hier heeft gewoond.

Sfeervolle binnenplaats tussen voor- en achterhuis, met marmeren tegelvloer, trappehuis met eikenhouten trap, waarlangs mooie eikenhouten panelen als lambrizing, grote meterkast onder de trap met toegang naar de brandvrije archief/kelder afm. 5,80 x 3,50 mtr., hoog 2,45 mtr. Bereikbaar via een stalen spiltrap.

Toilet: mooie oude fonteinbak, duoblok, muur met witte tegels.

Salon: aan de voorzijde (rechts naast huisnr. 8) afm. 5,50 x 5,80 mtr., vloer van brede grenenhouten delen, geschilderde lambrizing, fraaie Louis XVI haard in wit marmer, spiegel op de schouw en penantspiegel tussen de ramen.

Woonkamer: aan de voorzijde links, afm. 5,05 x 4,70 mtr. Houten plafond wit geschilderd, lambrizing rondom, houtwerk groen geschilderd, schouw met wit marmeren onderboezem daarboven een schilderstuk uit 1783 gemaakt door de Dordtse schilder C. Kuipers. doorloop met keukentje, af. 1,60 x 2,90, badkamer met wastafel en douche.

Slaapkamer: aan de achterzijde links, afm. 4,80 x 5,10 mtr., houten plafond, wit geschilderd, schouw met zwart marmeren onderboezem, en een zgn. 'witje' als schilderstuk. De in deze kamer aanwezige twee linnenkasten zijn bij de koop inbegrepen.

Keuken: afm. 3,70 x 6,00 mtr.

Rondom zijn de wanden betegeld met oude witte tegels, formaat 13 x 13 cm., vloer met marmeren tegels, schilderwerk van balken, kasten e.d. in Bentheimer zandsteen kleur. Prachtige oud-hollandse stookplaats, aanrechtblad met een dik wit marmeren blad.

Vanuit de keuken toegang naar de grote kelder.

In de hoek van de keuken in een voormalige kast is in de huidige situatie een personenlift aangebracht voor verkeer tussen de hoofdverdieping en de eerste verdieping.

Bijkeukentje: afm. 2,20 x 1,80 mtr., plavuizen vloer, natuurstenen aanrechtblok, 2 kasten.

Ronde Maaskamer: aan het einde van de gang, geheel in Louis XVI stijl uitgevoerd met rijk bewerkt stucplafond, prachtige wandbetimmering, Louis XVI haard met Empire spiegel en buffet.

Naast de Maaskamer een betegelde binnenplaats met bloembakken, prieel en prachtig gezicht op de rivier.

Verdieping:

Ruime overloop met oregonpine houten vloer, spiegel boven de mooie eikehouten trap.

Tussenhal: aan de voorzijde.

Slaapkamer: voor rechts, afm. 5,50 x 5,80 mtr., beschilderde houten schouw, vanuit deze slaapkamer toegang naar de badkamer, afm. 2,20 x 1,80 mtr., met ligbad, wastafel, toilet, sanitair kleur wit, wandtegels grijs, vloertegels wit marmer.

Kleedkamer: middenvoor, met ruime kasten aan weerszijden.

Ruime kamer, linksvoor, afm. 5,70 x 4,50 mtr. Ingericht als studeer/werkkamer met vaste boekenkasten, wit geschilderd houten plafond, diepe bergkast.

Aan de achterzijde tussen twee slaapkamers een halletje met apart toilet en aparte douche.

Slaapkamer: achter rechts, afm. 4,80 x 4,00 mtr., kasten, bedstede en toegang naar de lift.

Tussen de beide slaapkamers aan de achterzijde een theekeuken, afm. 1,50 x 2,00 mtr., met aanrechtblok en kasten.

Zit/slaapkamer, achter links, afm. 4,80 x 4,80 mtr., vaste keuken en uitzicht op de rivier.

Op de overloop naast de trap naar de zolder bevindt zich een kast met aansluitpunt voor wasmachine.

Zolderverdieping:

Zeer ruime zolder over het gehele huis met een drietal kamers d.m.v. houten wanden afgescheiden van de grote zolderruimte. De grenehouten vloer is niet beschilderd, het houtwerk van de kap, zowel de balken als het dakbeschot zijn geschilderd in de kleur grijs. Rek met originele droogstokken en een prachtige vlaggemast met vlag en wimpel. Aan de achterzijde c.v. ruimte, d.m.v. gemetselde wanden afgescheiden van de zolder. Betonvloer. Ca. 3 jaar oude hoogrendementsverwarmingsketel, gasgestookt, voorzien van klimaatregeling. Elektrische boiler en badgeyser. Aan de voorzijde een tweede bergzolder in de kap van het huis.

1988 – 2000 Louis Wouter van Prooijen

Heden 2 december 1988. compareren voor notaris mr. Joseph Cyrille August Maria Huntjens en deze handelend als gesustitueerd lasthebber van:

- a. de heer Wytze Wouter Bos, medewerker Verenigde Naties, wonende te Chambesy in Zwitserland.
- b. De heer Wouter Arie Bos, arts, wonende te Dordrecht.
- c. De heer Rinke Frans Bos, arts, wonende te Dordrecht.

Tezamen vormend de erfgenamen Bos, ter ene zijde
en

de heer Louis Wouter van Prooijen, directeur ener besloten vennootschap en gehuwd met mevrouw Adriana Clazina Boers. Tezamen wonende Wolwevershaven 9, ter andere zijde.

Partij ter ene zijde verkoopt en draagt in eigendom over aan partij ter andere zijde:

Het woonhuis met erf, tuin en verdere aanhorigheden staande en gelegen te Dordrecht aan de Wolwevershaven 9, kadaster sectie F nummer 8, groot twee are 56 centiare. Welk perceel is aangewezen als beschermd monument als bedoeld in de Monumentenwet.

Gemeld onroerend goed behoorde tot de algehele gemeenschap van goederen in huwelijk bestaan hebbende tussen de heer Professor Ir. Wouter Arie Bos en mevrouw Rinske Francisca de Jong. Beiden gewoond hebbende te Dordrecht en uit welk huwelijk bovengenoemde drie kinderen geboren zijn, de volmachtgevers a, b en c.

Op 12 oktober 1985 overleed te Dordrecht de heer Wouter Arie Bos, de erflater. Bij zijn testament heeft erflater alle goederen toebedeeld aan zijn echtgenote mevrouw Rinske Francisca de Jong. Zij overleed vervolgens op 17 december 1987 nalatende tot haar enige erfgenamen haar drie voornoemde kinderen ieder voor een/derde gedeelte.

Erflater verkreeg gemeld onroerend goed in eigendom door kadastrale overschrijving in deel 1318/5 van een akte van transport verleden op 17 maart 1967 voor notaris Jan Albertus Idema.

Het verkochte wordt in eigendom overgedragen en door koper aanvaard in de staat waarin het zich ten tijde van het sluiten van de koopovereenkomst bevond, met alle bekende en onbekende erfdienstbaarheden, zowel ten laste als ten nutte van het verkochte. En met alle andere rechten en lasten daaraan verbonden.

Koper kan het verkochte hetwelk hij reeds feitelijk op 21 november 1988 in gebruik heeft genomen, op heden aanvaarden. De baten en lasten zijn met ingang van 21 november 1988 voor rekening van koper.

De heer van Prooijen is geboren te Groede op 4 juli 1950 en zijn echtgenote is geboren te Dordrecht op 17 augustus 1948.

Bij de koop zijn de volgende roerende goederen inbegrepen:

- Gordijnen en vensterbankkussens voorkamer.
- Gordijnen voor- en achterkamer links.

- Tegeltabeau keuken.
- Handgeknoopt kleed Maaskamer.
- DRESSOIR met marmeren blad Maaskamer.
- Kristallen kroon Maaskamer.
- Damast overgordijnen Maaskamer.
- Archiefkelder; wijnrekken, stalen kasten, archiefkasten.
- Traplopers en koperen roeden.
- Studeerkamer gordijnen en brandvrije kast.
- Slaapkamer gordijnen en vloerbedekking.
- Logeerafdeling gordijnen en vloerbedekking.
- Zolderkamers stoffering.
- Antieke oorkonden, akten betreffende pand

Naast de koop van het huis met de voornoemde roerende goederen worden apart ter overname aangeboden:

Plafondlicht entree, 3 hellebaarden, 3 kanonskogels, eiken kapstok, afwasmachine, wandlicht toilet, haardplaat studeerkamer, chaise longue, Louis XVI ovale trap, spiegel boven trap, alle stoffering incl. Oosterse lopers en perzen, schilderstuk boven kapstok, gedecoreerde spiegel trappenhuis, losse kasten achterkamer, losse kast kelder, haardgarnituur voorkamer, Kelder: hardhout en houten ladders – Zolder: vlaggemast, vlag en wimpel, tuinbank, brandblussers.

Maaskamer

Op 28 mei 1991 is het een drukte van belang op de Wolwevershaven. Jaap Bouman organiseert met Dagblad de Dordtenaar een prijsvraag, waarbij de lezer op zoek gaat naar afgebeelde bovenlichten. Daaronder het bovenlicht behorend bij Wolwevershaven 9.

Twaalf jaar later verkopen van Prooijen en zijn vrouw de woning aan de Wolwevershaven 9 te Dordrecht en verhuizen naar de Buiten walevest.

2000 – heden Laurens Willem Gooshouwer

Ten overstaan van notaris Mr. Carolina Maria van de Veerdonk te Rotterdam compareren de heer Louis Wouter van Prooijen, wonende aan de Wolwevershaven 9 te Dordrecht, gehuwd met mevrouw Adriana Clasina Boers. toekomstig adres Buiten Walevest 6, ter ene zijde

en

de heer Laurens Willem Gooshouwer, financial planner, wonende Kuipershaven 141, geboren te Dordrecht op 29 augustus 1963 en gehuwd met mevrouw Elisabeth Klazina Versteeg.

Op 17 september 1999 hebben verkoper en koper een schriftelijke koopovereenkomst gesloten met betrekking tot de hieronder omschreven onroerende zaak. Ter uitvoering van de koop levert verkoper aan koper, die aanvaardt:

Het woonhuis met ondergrond, erf en tuin aan de Wolwevershaven 9 te Dordrecht, kadastraal bekend gemeente Dordrecht sectie F nummer 8, groot twee are 56 centiare. Aangewezen als beschermd monument in de zin van de Monumentenwet en als beschermd stadsgezicht.

Het verkochte is door verkoper verkregen door overschijving op het kantoor van de Dienst voor het Kadaster te Rotterdam op 5 december 1988 in deel 10304/52 verleden voor notaris mr. J.C.A.M. Huntjens

Koper kan het gekochte aanvaarden uiterlijk op 20 oktober 2000 om achttien uur, geheel ontruimd en vrij van huur en gebruiksrechten van derden.

Als integrerend deel van deze overeenkomst zijn partijen het volgende overeengekomen:

Verkoper heeft het recht om met zijn gezin het verkochte te blijven bewonen tot uiterlijk 20 oktober 2000 om 18.00 uur. Indien ontruiming en ter vrije beschikkingstelling aan koper niet plaatsvindt op deze datum heeft verkoper niet het recht om zich op overmacht te beroepen en is hij een direct opeisbare schadevergoeding verschuldigd aan koper ten bedrage van f 1000,00.

De heer Gooshouwer is handelend als enig bestuurslid van Stichting Monumentenbehoud 'de Speykermant' en als zodanig aan deze stichting vertegenwoordigd.

In koop wordt overgenomen:

- Kantoor beneden: gasblok haard.
- Keuken : eettafel en banken, quooker kraan.
- Kelder : luchtdrogerinstallatie, lavastenen wijnrekken, dompelpomp, archiefkasten en filing cabinets, oorkonden, akten, tekeningen.
- Zuidgevel : rolgordijnen vensters.
- Maaskamer : dressoir, chaise longue.
- Gang : hellebaarden, kanonskogels, kapstok in de gang.
- Overige : alarminstallatie, satelliet ontvangerinstallatie.

De woning is één van de meest gefotografeerde panden van de Wolwevershaven. Niet alleen vanwege het bordes kiest menig bruidspaar juist deze locatie om romantische trouwfoto's op de gevoelige plaat vast te leggen.....

Foto: R.F. Bos

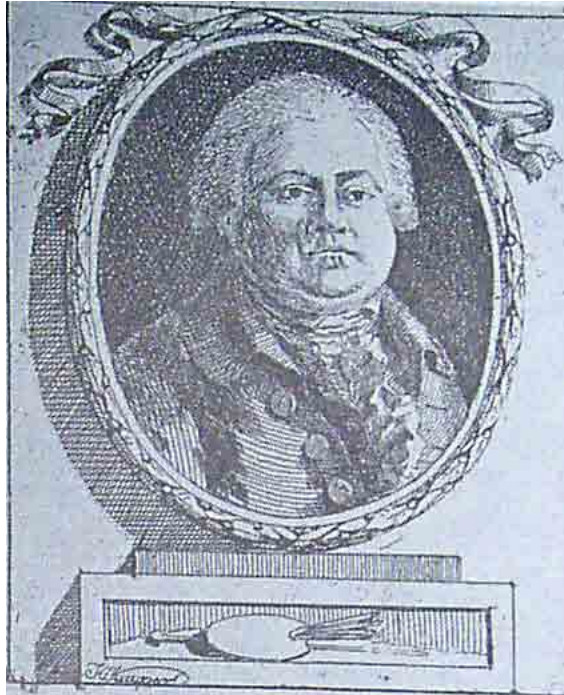
Gebruikte Afkortingen:

SAD	Stadsarchief Dordrecht Erfgoedcentrum DiEP
Kad. R'dam	Kadaster Rotterdam
D.I.	Dordracum Illustratum

Veel gebruikte archieven:

Familiearchief	familiearchief Gooshouwer
Toegang 3	de tijd van de Republiek van de Zeven Verenigde Nederlanden
Toegang 9	oud rechterlijk archief
Toegang 20	notarieel archief
Toegang 150	handschriftenverzameling

C. Kuipers

C. Kuipers was een zwaarlijvig en deftig man, die veel vernuft bezat en het in de kunst zeer ver had kunnen brengen, indien hij van het begin af bij een goed meester voor de schilderkunst alleen was opgekweekt geworden.

Cornelis Kuipers, een man die een rol speelde in de Dordtse schilderkunst, maar waarover in de kunsthistorische literatuur nauwelijks iets is te vinden. Hij werd geboren op 23 juli 1739 als zoon van Hendrik Kuipers en Cornelia van Nispen. Al vroeg leerde hij tekenen en het was de bedoeling dat hij grofschilder zou worden.

De werkzaamheden bij een achttiende eeuwse schildersbedrijf waren veelzijdiger dan nu het geval is. In de huizen werd vaak decoratief schilderwerk aangebracht; het hiervoor vereiste vakmanschap vervaagde de grenzen tussen huisdecoratie- of kunstschilderwerk. Deze combinatie van activiteiten was nodig, omdat men als kunstschilder niet voldoende verdiende om van rond te komen.

Cornelis bracht zijn leertijd door in Den Haag bij Johan Hendrik Keller en diens leerling Dirk van der Aa. Kuipers assisteerde er bij het vervaardigen van plafonds, kamerbehangsels, panelen voor koetsen en schoorsteen- en deurstukken.

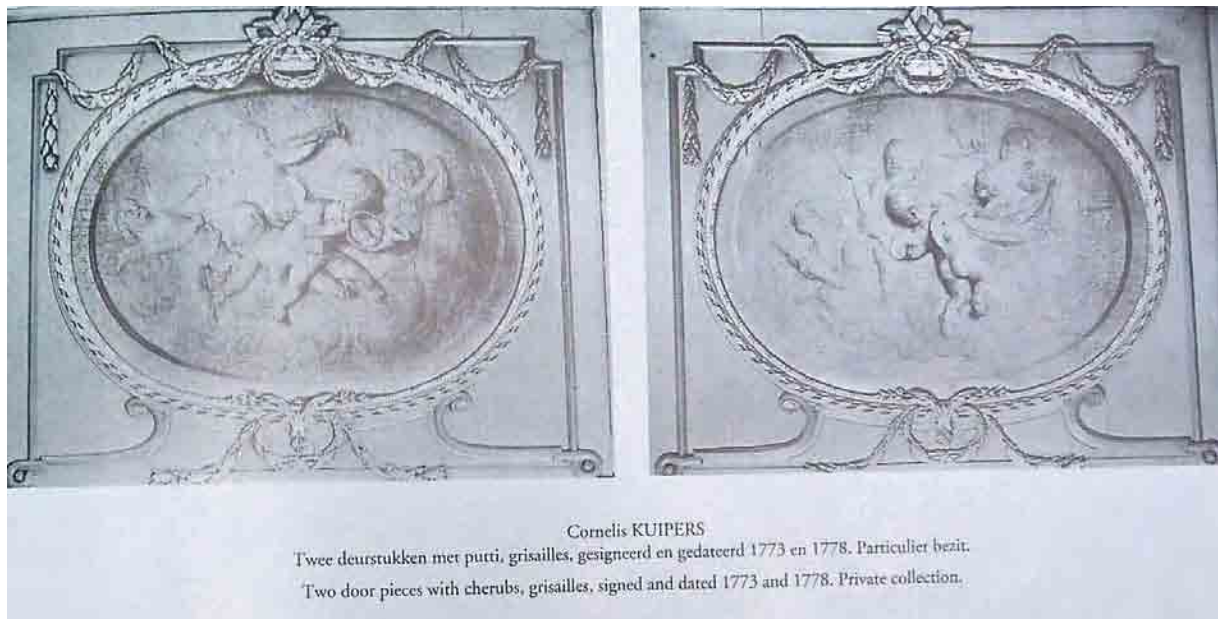
Na zijn opleiding vestigde Cornelis Kuipers zich in zijn geboortestad Dordrecht, waar hij op 1 januari 1764 trouwde met Adriana Booy. Kuipers had een goed lopende schilderswinkel en nam zelf het decoratieschilderwerk in de huizen van voornamelijk Dordtse ingezetenen voor zijn rekening. **Voorbeelden hiervan zijn het schoorsteenstuk voor het huis Wolwevershaven nummer 9, met de koepelvormige Maaskamer, het schilderwerk en de preekstoel in de**

Lutherse kerk en het in 1778 tot stand gekomen schoorsteenstuk voor een huis in de Wijnstraat.

In het voormalige huis aan de Steegoversloot 33 bracht hij behangselschilderijen aan. Deze behangsels zijn door de Stichting Blussé van Oud Alblas in langdurig bruikleen gegeven aan het Museum aan Huis Simon van Gijn.

Vanaf 1783 was Kuipers luitenant van de tweede compagnie van de Sint Joris-schutterij, ook wel genoemd de “Schutters van den Edelen Voetboog”. Op een uit 1783 daterende tekening van deze schutterij, beeldt hij zichzelf af met een palet in de hand. Hij zou tot 1793 luitenant bij de schutterij blijven.

In april 1798 overleed Kuipers talentvolle zoon Hendrik op 34 jarige leeftijd. Kuipers kon dit maar moeilijk verwerken. Zijn gezondheid ging zienderogen achteruit hetgeen ongetwijfeld geleid zal hebben tot de totstandkoming van een laatste wilsbeschikking van het echtpaar Kuipers gedateerd 13 september 1800. Kuipers overleed op 4 december 1802 aan 't Bagijnhof in Dordrecht.¹⁰²

Twee deurstukken met putti, grisailles, gesigneerd en gedateerd 1773 en 1778.

¹⁰² SAD 489 – 32195: Levend Stilleven Cornelis Kuipers (1739 – 1802) Dr. J. Erkelens

BIJLAGEN.

Inventaris van alle zodanige goederen zo roerende als onroerende als Elisabeth Buijs, in haar leven huisvrouw van Matthijs de Sterck met haar man int gemeen bezeten heeft en beschreven door notaris Bartholomeus van Gelsdorp.

Int Voorhuijs:

vijff schilderijtje soo groot als kleijn

In de keucken:

*twaelff tinne borden
twee groote tinne schotelen
vier tinne copties
een tinne kan
een tinne fles
dertigh lepels en twee zoutvaaties
een tinne peperdoos
een kopere vleesketel
drie kopere koffi ketels
een kopere lamp
een kopere schuijmspaan
een kopere kandelaar
een kopere smoorpot
aght Delfs postelijne schotelen voor de schoorsteen
drie kannetje met tinne decksels*

*drie hachetten
een tinne com
drie tinne waterpotten
een tinne ondersteeck beckettje
een tinne theepotje,
twee tinne mosterpotten
drie blecke lepelhuijsties
twee kopere visketels
vier kopere blaackers
een kopere koffij kannetje
een kopere keteltje
een kopere toebacx comfoortje
een kopere treckpotje*

Aghter in de kamer:

<i>een blockkast</i>	<i>elf pulletjes en beeckertje, fijn postelijn</i>
<i>31 coptie en 16 schoteltje bruijn en witt postelijn</i>	
<i>ses schotelties en ses kopties blaau en witt</i>	<i>ses schotelties en vier kopties, postelijn</i>
<i>vier schotelties en vijff kopties, postelijn</i>	<i>een Japanse treckpot</i>
<i>een bruijne treckpot</i>	<i>een Japans taafelbort</i>
<i>twee spoelcommen</i>	<i>ses schotelties</i>
<i>seven Delft postelijne schotelen</i>	<i>vijff commen</i>
<i>drie thee taafels</i>	<i>drie bedden met sin toebehooren</i>
<i>een bijbel in folio</i>	<i>een rustbanck</i>
<i>een schilderijtje</i>	<i>een postelijn kasje</i>
<i>een theeblaatje</i>	<i>eenige oude stoelen</i>
<i>een thee reckje</i>	

Linden:

<i>aghtien kusse sloopen</i>	<i>sestien servetten</i>
<i>drie en twintigh slaap laackens</i>	<i>een taaffelaacke</i>

103

Bijlage: I

D O R D R E C H T IN R O U W E.

1

Wat aaklig rouw geschal!
Wat droeve maar hoor ik uit Dordrechts grijzen wall!
De Maasstroom is in rouw, zijn klagt werd ras vervangen,
Door Dordrechts achtbre Maagd,
Zij rukt haar'sluijer af, die haar niet meer behaagt,
dood!
En heeft met aaklig floers heur vrije leën omhangen. –

2

“Helaas! – dus vangt zij aan:
“Wie kan den fellen schicht des doods toch weederslaan?
vreugd,
“Moest in mijn bittre smart mij nog dit onheil treffen!
“Mijn dierbre, mijn DE WITT!
“Begeeft gij mij, daar ik om HOEUFFT in't Rouwkleed zit!
“O Dordrecht! kunt gij uw verlies naar eisch beseffen?
leeren.

3

“Mijn Burgren treurt met mij!
“De Vriend van 't Vaderland, de steun der Koopvaardij,
“Van elken Patriot bemind, geacht, geprezen:
leden
“De zuil van Kerk en Staat,
“Beschermer van mijn recht, mijn hulp, mijn toeverlaat,
gelaat,
“Die Waardige is niet meer, - helaas! Niet meer in wezen”.-
heden.

4

Ach! De edle Vrijheid treurt,
Zij staat wanhopend, wijl zij ieders hart verscheurt
Door deze bittre klagt, die doordringt in onze oren:
hooren:
“Wie schreit niet om mijn lot?
“Mijn trouwsten Lieweling, alleen mijn hoop naast God,
steen,
“Heb ik in mijn de WITT, mijn waardsten vriend, verloren. –
verlooren.

5

“Hij, die uit 't braaf geslacht
“der Ed'le WITTEN sproot, bij mij zo hoog geacht,
“Wier dierbaar bloed voor mij, - voor Nederland moest stromen;
benijden?
“Hoe gloeide in hunne spruit,
“Hun onbezweken moed, door geen geweld gestuit,

8

Zij was in rouwgewaad,
En sprak, daar droefheid scheen geschilderd op 't gelaat
Wijl zij het treurend oog gevest hield na den hoogen
Twee zoonen, droeve nood!
Twee mijner Vrienden zijn ten prooi der wreede

De WITT en HOEUFFT, zijn mij op eenen stond ontoogen.

9

Hun onbevleete deugd,
Hun recht gemoed, was wees, en weduws troosten

Hun wijs en grijs verstand deed hun van elk waarden.
Hun schrandre en vlugge geest
Was elk ten baak; ach is de dood dan niet bevrees
Voor deugd? O neen! Dit kan ons de ondervinding

10

Hier smolt zij in haar rouw,
Wij treurden nevens haar, toen zich eene ed'le vrouw
Verloonde voor ons oog, Gods licht bescheen haar

En hagelwit gewaad.
De heldre glans der deugd, blonk op haar schoon

Rondom haar zwierde een stoet van hooge aanvallig

11

We erkenden haar terstond
Voor Godsvrugt, toen zij met bevalligheid haar mond
Ontloot, en ons met vuur deze eed'le taal deed

Treurt allen, gij hebt ree
'k Verbiede u 't weenen niet, ik heb geen hart van

'k Beminde uw vriend, als gijn, nu heb ik hem

12

Verlooren! Neen wat woord!
Al rust het stof bij 't stof, zijn ziel is in het oord,
Der zaal'ge onsterfelijkheid, zoudt gij haar dit

Neen! Zwijg gij eigenmin
Betreuren we onzen vriend met een bedaarden zin.

“Die vroomheid, welk’hen nooit voor foltertuig deed schromen. En laten we ons veel eêr om zijn geluk verblijden. –

6

“Hij was ook hunner waard,
“Als zij oprecht van hart, en vriendelijk van aart,
“Was hij der burgren vriend; nu heeft hij ons begeven,
Zoonen,
“Ach! In deez’bangen tijd,
In mijnen veegen staat ben ik mijn Raadsman kwijt,
“Och mocht zijn voorbeeld elk gestaâg voor oogen zweeven”! – loonen. –

13

God waakt voor Nederland;
Ontruikt hij u, helaas! Een blinkend Diamant,
Toch schonk Hij Vrijheid, eenen reeks van brave
Heeft Dordrecht in zijn wal,
Geen ware Helden meêr, die onbeswijkbaar pal
Ook waaken voor het recht? God zal hun arbeid

7

Toen zweeg de Vrijheid; maar
Ze omhelst heur Edlen vriend, den wakkren GIJSELAAR!
Dordrechts kroon,
“Zijt gij mijn troost” roept ze uit: met traanen op de wangen herleven.
Ik zag dit treurend aan,
En wilde met haar lot bewoogen tot haar gaan,
uw’bittren rouw,
Toen Themis naderde om haar klaagtoon te vervangen.
wedergeven”. –

14

En gij bedrukte Zoon!
Volg’s Vaders voorbeeld na, zo zijt gij
Zo zien wij Hem in U voor ’t Vaderland
Gij droeve Weduwwrouw
Des braven HOEUFFTS. bezwijk niet in
God zal in d’eeuwigheid uw Gade u

SUSANNE OLIJMPE L’ANGE.

Begraven 8 November 1683 te Dordrecht:

De Weledel geboren Heer Mr. Johan de Witt, Vrijheer van Jaarsveld, in zijn weledel geboren leven, Raed in de Vroedschap, Directeur van den Levantschen handel. Secretaris van de Hooge Vierschaar van Zuid-holland. met een wapenbord. en tien koetze extra. Hoogste boete. Laat kinders na.

Bijlage: II

- 1 -
I N H O U D.

Par.	1 Algemene verplichtingen van de aannemer	blz.	2
Par.	2 Van toepassing zijnde bepalingen	blz.	2
Par.	3 Wijzigingen en aanvullingen van de 1 ^e afdeling der A.B. en A.V.	blz.	2
Par.	4 Opleveringstermijnen	blz.	5
Par.	5 Betaling	blz.	6
Par.	6 Wijzigingen en aanvullingen van de 2 ^e afdeling der A.B. en A.V.	blz.	6
Par.	7 Voorschriften omtrent bouwstoffen	blz.	6
Par.	8 Beschrijving der werkzaamheden (algemeen)	blz.	7
Par.	9 Dak van het hoofdgebouw	blz.	7
Par.	10 Dak op de uitbouw binnenplaats	blz.	8
Par.	11 Dak van de “Maaskamer”	blz.	8
Par.	12 Houtconservering en schilderwerk der daken	blz.	8
Par.	13 Voorgevel	blz.	9
Par.	14 Zijmuren bovendaks	blz.	10
Par.	15 Achtergevels en gevel “Maaskamer”	blz.	10
Par.	16 Gevels binnenplaats	blz.	12
Par.	17 Woonkamer (rechts) A	blz.	12
Par.	18 Woonkamer (links) B	blz.	13
Par.	19 Slaapkamer (links) C	blz.	14
Par.	20 Ruimte (D) tussen woon- en achterkamer incl. kelder	blz.	15
Par.	21 Keuken en toilet (E)	blz.	17
Par.	22 Bijkeuken en vloer binnenplaats (F)	blz.	19
Par.	23 Gang en hal (G)	blz.	19
Par.	24 Maaskamer (H)	blz.	20
Par.	25 Slaapkamer (I)	blz.	20
Par.	26 Badkamer (J)	blz.	21
Par.	27 Werkkamer (K)	blz.	22
Par.	28 Garderobe en voorportaal (L)	blz.	22
Par.	29 Hal, toilet, kast, zoldertrap (M)	blz.	23
Par.	30 Zitslaapkamer, slaapkamer, e.d. (N)	blz.	24
Par.	31 Zolders (O)	blz.	25
Par.	32 Kelders (P)	blz.	26
Par.	33 Riolering- en afvoerleidingen	blz.	26
Par.	34 Waterleidingen	blz.	27
Par.	35 Gasleidingen	blz.	27
Par.	36 Electriche installatie	blz.	27
Par.	37 Lift – installatie	blz.	28
Par.	38 C.V.-installatie	blz.	28
Par.	39 Onvoorziene werken	blz.	28
Par.	40 Hang- en sluitwerk	blz.	28
Par.	41 Algemene opmerkingen, afwerking en werkwijzen	blz.	28

-0-0-0-0-0-0-

E E R S T E   A F D E L I N G.

ADMINISTRATIEVE BEPALINGEN

Par. 1 ALGEMENE VERPLICHTINGEN VAN DE AANNEMER

De aannemer verplicht zich et gehele werk uit te voeren volgens het bestek en de daarbij behorende tekeningen, nader te verstrekken detailtekeningen, aanvulling en wijzigingen van het bestek en aanwijzigingen van de Directie, niets uitgezonderd wat tot een volledige oplevering van het werk behoort.

Waar in dit bestek niet uitdrukkelijk anders is voorgeschreven, zijn voor rekening van de aannemer alle benodigde materialen en hulpmaterialen.

Alles wat redelijkerwijs tot een complete oplevering van het werk behoort, ook al is dit niet letterlijk beschreven in het bestek, moet door en voor rekening en risico van de aannemer worden uitgevoerd.

Alle eventuele onduidelijkheden dienen voor de besteding te worden opgehelderd.

Bij alle onduidelijkheden, welke na bovengenoemd tijdstip aan de dag treden, neemt de Directie de eindbeslissing.

Alle uit het werk voortvloeiende onkosten, zoals terreinafzetting, bewaking, het benodigde leidingwater, het maken van tijdelijke aansluitingen op het gemeentelijk waterleiding- en elektriciteitsnet zijn voor rekening van de aannemer.

Alle schade aan de in dit bestek beschreven werken tengevolge van storm of hoogwater, moeten door de aannemer op zijn kosten worden hersteld.

De aannemer vrijwaart de aanbesteder voor alle vorderingen van derden wegens schade tengevolge van de wijze van uitvoering der werken toegebracht.

De in dit bestek bedoelde schade, waarvoor de aannemer aansprakelijk is, moeten

Op eerste aanzegging der directie zo spoedig mogelijk door de aannemer ervoor zijn rekening worden hersteld.

Par. 2 VAN TOEPASSING ZIJNDE BEPALINGEN.

Voor zover in het bestek niet anders wordt bepaald, zijn op het werk van toepassing, als waren zij letterlijk in het bestek opgenomen, de Algemene Besteksbepalingen voor de uitvoering van Bouwwerken, vastgesteld door de Directie voor de Wederopbouw en voor de Bouwnijverheid (A.B.), zoals deze op de dag van aanbesteding luiden, met inachtneming van de nader te noemen wijzigingen en aanvullingen.

Par. 3 WIJZIGINGEN EN AANVULLINGEN VAN DE EERSTE AFDELING DER A.B. en A.V.

Met betrekking tot de hierna genoemde paragrafen en zinsneden van de A.B. en de A.V. met de daarin van toepassing verklarende voorschriften gelden voor het werk onderstaan- de wijzigingen en aanvullingen:

A.B. par. 1, lid 1.

Onder ‘de Minister’ wordt verstaan “Het Gemeentebestuur”, onder het “Hoofd van Dienst” wordt verstaan “de Directeur van Openbare Werken en Volkshuisvesting”, onder “de Directie” wordt verstaan “de Directeur van Openbare Werken en Volkshuisvesting en de door hem aan te wijzen personen.

A.B. par. 1, lid 4, aan te vullen met:

Behoudens het voorgestelde is de volgorde waarin de volgende beschrijvingen in afdalende zin van kracht zijn:

1. het bestek.
2. de A.B.
3. de “Gavo” 1955.
4. de normaalbladen en –voorschriften w.o. de “G.B.V. 1962”.
5. de A.V.

A.B. par. 15

De aannemer is verplicht het werk ook tegen stormschade te verzekeren.

A.B. par. 17, lid 2.

Binnen 7 dagen een werkplan op te stellen

A.B. par. 22.

Deze paragraaf vervalt geheel. Hiervoor te lezen:

Geschillen.

1. Alle geschillen, welke ook (daaronder begrepen die, welke slechts door één der partijen als zodanig worden beschouwd), welke naar aanleiding van de overeenkomst van aanneming of van de overeenkomsten, welke daarvan het uitvloeisel mochten zijn, tussen de aanbesteder, of de namens hem met de leiding en het toezicht belaste personen (Directie) en de aannemer mochten ontstaan, zullen alleen en uitsluitend worden onderworpen aan het oordeel van een scheidsgerecht, gekozen uit de Raad van Arbitrage van het Bouwbedrijf in Nederland, overeenkomstig de statuten van genoemde Raad.
2. het scheidsgerecht oordeelt als goede mannen naar billijkheid overeenkomstig de statuten van de Raad voornoemd.
3. Alle kosten van arbitrage, het honorarium en de reis- en verblijfkosten der arbiters daaronder begrepen, komen ten laste van de partijen, welke daarvoor door het scheids gerecht worden aangewezen en worden door het scheidsgerecht bij zijn uitspraak bepaald.
4. Gedurende de voorbereidende maatregelen tot benoeming van het scheidsgerecht en gedurende de behandeling van een geschil zullen de werkzaamheden door de aannemer worden voortgezet.

Bij gebreke daarvan wordt daarin door of vanwege de aanbesteder, na aanmaning, voor rekening van de aannemer voorzien, behoudens de verrekening, welke eventueel het gevolg zal zijn van de uitspraak van het scheidsgerecht. Bericht per telegraaf of aangetekende brief geldt voor behoorlijke aanmaning.

5. Wanneer door het oponthoud, verbonden aan de scheidsrechterlijke uitspraak, nadeel wordt veroorzaakt, kan het scheidsgerecht bepalen, dat de partij die in het ongelijk wordt gesteld, dat nadeel zal vergoeden.
6. De uitspraak van het scheidsgerecht geldt als een voor partijen bindend advies en heeft de kracht van een tussen hen gesloten overeenkomst, ook wat de kosten betreft.
7. In de gevallen waarin de Wet zulks gedooft, kan de eisende partij, in plaats van het uitbrengen van een bindend advies te vragen, of zelfs na het uitbrengen daarvan, de tussenkomst van de Raad inroepen ter verkrijging van een uitspraak, een executoriale titel opleverend.
8. Wanneer de arbitrage wordt aanhangig gemaakt later dan 3 maanden nadat de beslissing van de aanbesteder omtrent de eindafrekening ter kennis van de aannemer is gebracht, is een vordering tot meer of iets anders dan de bedoelde beslissing inhoudt niet ontvankelijk.
9. Indien bij gerechtelijk gewijsde een uitspraak geheel of gedeeltelijk niet-bindend of nietig wordt verklaard, heeft ieder der partijen het recht het geschil, voor zover het onbeslist is gebleven, opnieuw aan het oordeel van een scheidsgerecht te onderwerpen. De vordering is niet ontvankelijk, wanneer de nieuwe arbitrage wordt aanhangig gemaakt later dan 3 maanden na het in kracht van gewijsde gaan der rechterlijke uitspraak.

AV. Par. 3 lid 1.

De aannemer is gehouden alle in het bestek bepaalde afmetingen en genoemde hoeveelheden met de tot het bestek behorende tekeningen te vergelijken en bij onverhoopt verschil het werk uit te voeren, zoals dit door de Directie wordt verlangd, zonder hieraan enig recht tot schadevergoeding hoegenaamd en van welke aard ook, of van uitstel tot oplevering te kunnen ontleen.

Alle in het bestek genoemde afmetingen en hoeveelheden zijn te goeder trouw opgemaakt en dienen uitsluitend ter inlichting van de aannemer.

AV. Par. 3 lid 4.

De hier bedoelde weeklijst wordt verlangd.

AV. Par. 12 lid 1.

Bij de verrekening van bouwstoffen en werkzaamheden wordt gebruik gemaakt van door de inschrijver in de periode tussen inschrijving en gunning, binnen 2 dagen na daartoe stekkend verzoek van de Directie en in overleg met haar, op door

hem ondertekende staten in tweevoud op te geven eenheidsprijzen, alle berekend in het werk.

A.V. par. 18, lid 2.

De korting bedraagt f 20,00 per dag.

A.V. par. 18, lid 5.

De korting bedraagt ten hoogste f 25,00 per overtreding.

A.V. par. 21, lid 1.

De aannemer moet aan de in deze paragraaf bedoelde werken, welke door derden zullen worden uitgevoerd, zijn volle medewerking verlenen. Voor de uitvoering van bovenbedoelde werkzaamheden kan de aannemer geen schadevergoeding in rekening brengen. Hij kan zich daardoor niet ontheven achten van de verbintenis het werk op tijd op te leveren en het gedurende bepaalde tijd te onderhouden.

A.V. par. 29, lid 1.

De aannemer is gerechtigd reclame betreffende zijn bedrijf en dat van de onderaannemers en leveranciers, na goedkeuring door de Directie, op het werk aan te brengen.

A.V. par. 30, lid 2.

Het vertrekje wordt niet verlangd.

A.V. par. 39, lid 2 en 3.

Eerste hulp moet kunnen worden verleend.

Par. 4. OPLEVERINGSTERMIJNEN.

De aannemer zal direct na de gunning het werk aanvangen het werk moet worden opgeleverd: voor de eerste maal uiterlijk na afloop van 300 werkbare werkdagen na de datum van aanvang.

Voor de tweede maal na afloop van een onderhoudsperiode van drie maanden, na de eerste oplevering.

Par. 5. BETALING.

Betalingstermijnen.

1. van het bedrag van de aanneemsom, verminderd met het bedrag der stelposten, zal worden betaald:

10 % wanneer 20 % van het werk gereed is,

10 % wanneer 30 % van het werk gereed is,

10 % wanneer 40 % van het werk gereed is,

10 % wanneer 50 % van het werk gereed is,

10 % wanneer 60 % van het werk gereed is,

10 % wanneer 70 % van het werk gereed is,

10 % wanneer 80 % van het werk gereed is

10 % wanneer 90 % van het werk gereed is,

15 % bij de eerste oplevering van het werk ten genoegen van de Directie,

5 % Na afloop van de onderhoudsperiode en nadat alle event. gebreken ten genoegen van de Directie zijn hersteld.

2. De directie heeft het recht, alvorens een volgende termijn te betalen te eisen dat haar wordt aangetoond dat de onderaannemers en leveranciers van de vorige termijn hun evenredig aandeel hebben ontvangen.
Bij ingebreke blijven van de aannemer inzake betalingen aan derden heeft de Directie het recht deze betalingen te doen en te korten op de aanneemsom.

b. Verrekening Stelposten en Meer- en Minderwerk.

De Verrekening van de stelposten en die van het meer- en minderwerk vindt plaats bij de eerste oplevering. De aannemer zal wekelijks een gespecificeerde schriftelijk opgave verstrekken betreffende het meerder- en minderwerk.

T W E E D E   A F D E L I N G.

VOORSCHRIFTEN VOOR DE UITVOERING EN BOUWSTOFFEN.

Par. 6. WIJZIGINGEN EN AANVULLINGEN VAN DE TWEEDE AFDELING DER A.B. en A.V.

Met betrekking tot de hierna genoemde paragrafen en zinsneden van de A.B. en de A.V., met de daarin van toepassing verklaarde voorschriften, gelden voor het werk onderstaande wijzigingen en aanvullingen:

A.V. par. 25 lid 1, par. 26 lid 1 en 2, par. 29. lid 1,
par. 30. lid 1, par. 32 lid 1
tenzij in dit bestek anders is beschreven moeten de mortelverhoudingen volgens de A.B. worden aangehouden.

A.V. par. 34, lid 7.

Na het gereedkomen van het schilderwerk moet het gehele gebouw geheel schoon en zonder enige beschadiging worden opgeleverd.

A.V. par. 58 lid 1.

De te verwerken metselsteen moet bij het verwerken door en door nat, doch aan de oppervlakte winddroog zijn.

A.V. par. 63.

Alvorens tot het voegen over te gaan, het metselwerk goed bevochtigen, vervolgens met sterk verdund zoutzuur (1 zoutz. – 10 water) schoonmaken en tenslotte met schoon water goed naspoelen.

A.V par. 73.

Machinale vervaardiging van timmerwerken mag slechts geschieden met toestemming van de Directie, in een door haar goed te keuren fabriek, waar de Directie te allen tijde toegang moet worden verleend.

Par. 7. VOORSCHRIFTEN OMTRENT BOUWSTOFFEN.

Voor zover dit bestek niet uitdrukkelijk anders vermeldt, gelden de voorschriften vervat in de A.B. en de A.V.

DERDE AFDELING.

BESCHRIJVING DER WERKZAAMHEDEN.

ALGEMEEN.

- Par. 8 Het werk bestaat in hoofdzaak uit het restaureren van het pand Wolwevershaven 9 te Dordrecht, kadastrale aanduiding: sectie F no. 8, met bijkomende werkzaamheden.

EXTERIEUR.

- Par. 9. DAK VAN HET HOOFDGEBOUW.

Hiervan verwijderen alle vorsten, pannen, tengels en panlatten de loodbekledingen en het zink van dakkapellen, goten en afvoeren.

Alle schoorsteenkanalen bovendaks slopen.

De nog bruikbare pannen en vorsten uitsorteren en opslaan, alle onbruikbare materialen als puin afvoeren.

Drie van de gesloopte schoorstenen weer op metselen in oude handvormsteen, dordts formaat, met de getekende aantallen kanalen van éénsteens wanden.

Deze schoorstenen voorzien van uit vorsten samengestelde afdekkappen.

Het dakbeschoot nazien en zo nodig incidenteel herstellen.

Daarna alle dakvlakken voorzien van een laag sisalation, nieuwe tengels en panlatten.

De dakvlakken dekken met oud-hollandse pannen, ontbrekende pannen bijleveren in overeenkomstig materiaal als het aanwezige.

Voor zover niet aanwezig de hoekkepers en nokken voorzien van ruiters, dik 3 cm.

Voor eventueel herstel van gootbodems en binnen boeidelen na het verwijderen van het zink een stelpost van f 4000,00 opnemen. Het buiten-boeideel van de zijgoten vernieuwen met een geprofileerd deel 2,8 x 17 cm.

Aan de goten en onderliggende gootlijsten van voor- en achtergevel waar nodig kleine herstellingen verrichten.

Alle dakkapellen nazien op gebreken en deze herstellen; in het bijzonder de lijsten rondom de platjes en de ramen vernieuwen.

Bij één der kapellen bij de binnenplaats de onderdorpel vernieuwen met laseinden aan de stijlen. De betimmering van de dakkapellen bij de voorgevel eveneens herstellen.

In alle dakkapellen nieuwe ramen aanbrengen van grenen 3.5 x 7.2 cm. met eiken roeden 3.5 x 2.5.

De pyrons, de nokken en de hoekkepers bekleden met 25 ponds lood uitgevoerd met fels en bevestigd met koperen klangen. De goten en kilgoten, alsmede de platjes en zijwangen der dakkapellen bekleden met 35, resp. 25 ponds lood.

Bij de schoorstenen voetlood en loketten, bij de dakkapellen en de kilgoten voetlood zwaar 20 ponds toepassen.

De regenwaterafvoeren vernieuwen in 35 ponds lood met dito vangbakken, bevestigingsslabben, e.d.

Par. 10. DAKJE OP UITBOUW BINNENPLAATS.

Het platte dak vervangen door een lessenaarsdak. Hiertoe een gedeelte metselwerk slopen, alsmede de goot tussen het voor- en het achterdak.

Hierna op de aanwezige balklaag een nieuw kapje aanbrengen, samengesteld uit 2 halfspantjes en een gording zwaar 7.5 x 12.5 cm., een nok en een voetgording 7.5 x 10 cm., een gootbodem en een binnen-boeideel 2.8 x 24 cm. en een buiten-boeideel 2.8 x 17 cm. het kapje beschieten met 1" dakbeschot en daarna voorzien van sisalation, tengels, panlatten en oud-hollandse pannen. Het dakje aan de bovenzijde afwerken met half ronde vorsten, tegen elkaar gelegd en rustend op het metselwerk van de doorlopende muur.

Boven de pannen bij de aansluitende gevels voetlood en loketten aanbrengen. De goot voorzien van 35 ponds lood met dito afvoer- en vangbak.

Par. 11. DAK VAN DE "MAASKAMER".

Hiervan verwijderen de gehele loodbekleding, de schoorsteen, alle pannen, tengels en panlatten, alsmede het dakbeschot van de 4 tussengelegen schilden.

Een nieuwe schoorsteen metselen als bij het dak van het hoofdgebouw omschreven
Tussen de aanwezige nokken een platbalklaag aanbrengen van balken 5 x 15 cm., h.o.h. $\pm$ 65 cm., waarop een beschieting van 1" dakbeschot.

Het naar de achtergevel van het hoofdgebouw gekeerde dakschild zo wijzigen, dat een ononderbroken vlak ontstaat tussen goot en nok. Hiertoe de ruiters op de hoekkepers verwijderen, zo nodigt gording aanbrengen en het aanwezige dakbeschot uitbreiden.

Voor herstel van de goten en onderliggende lijsten een stelpost van f 2000,00 opnemen.

Rond het plat een ruiters dik 3 cm., alsmede een mastiek-schroot aanbrengen.

Het plat dekken met een uit 3 lagen bestaande Vitrix-ruberoid bedekking, af te strooien met leislag. In deze bedekking 2 regenwater-uitlopen opnemen.

De opstanden van het plat afdekken met loden kiezelranden en loodslabben over de pannen.

De 4 pyrons en de hoekkepers opnieuw bekleden met 25 ponds lood, uitgevoerd met fels en bevestigd met koperen klanken. De goten, het kleine platje en de verticale wand daarboven bekleden met 35 ponds lood.

Bij de schoorsteen voetlood en loketten, bij de achtergevel een afdekstrook boven de zakgoot van 20 ponds lood aanbrengen. De afvoeren vernieuwen in 35 ponds lood met dito vangbakken, bevestigingsslabben e.d.

Par. 12. HOUTCONSERVERING EN SCHILDERWERK DER DAKEN.

Alle nieuw aan te brengen hout alle hout dat met lood bekleed wordt of blijvend met metselwerk in aanraking komt 2 x behandelen met een houtconserveringsmiddel ten genoegen van de Directie. Alle in het gezicht blijvende hout van dakkapellen en buitenboei-delen schilderen in nader op te geven kleuren.

Par. 13. VOORGEVEL.

Van de gehele gevel alle verf- en pleisterlagen op het metselwerk verwijderen. Beschadigde stenen en scheuren in het metselwerk uithakken en in het verband weer aanmetselen.

Met name het onderste deel van de gevel dient hersteld te worden. een en ander met steen van overeenkomstige kleur en formaat als de aanwezige.

Hierna loszittend voegwerk uithakken en het gehele voegwerk herstellen. De gehele gevel daarna schilderen in nader op te geven kleur.

Als alternatief dient: het achterwege laten van het schilderen der gevel, met uithakken van alle voegwerk en het voegen van de gehele voorgevel met geknipte voegen.

Het bordes met de trappen en het traphek geheel demonteren, onderliggend metselwerk slopen.

Een plaat van gewapend beton, samenstelling 1 c, 2 z, 3 gr. met 100 kg wapening per m³ beton, aanbrengen als op de tekeningen is aangegeven.

Ter ondersteuning van het nieuwe bordes en de trappen een 1½ -steens muurtje metselen en voegen overeenkomstig de voorgevel, alsmede een 1-steens muurtje tegen de gevel in hardgrauw.

Het volgende hardsteenwerk leveren en aanbrengen:

5 stoepplaten, dik 10 cm.

1 bordesplaat, dik 18 cm.

10 treden, ± 18 x 35 cm.

2 banden ± 18 x 20 cm.

2 eindblokken ± 40 x 40 x 20 cm.

1 dorpel ± 18 x 40 cm. onder het voordeurkozijn

1 dorpel ± 18 x 30 cm. onder de kelderdeur

1 plint ± 6 x 28 cm. aan het metselwerk onder het bordes

1 plint ± 4 x 22 cm. tegen de gevel (ook bij de trap treden)

de bekleding van de treden naar de kelder met 5 platen, dik 5 cm.

De staande vlakken van platen, plinten, treden, dorpels en neuten met fijne frijnslag, de bovenzijden en overige in het gezicht blijvende vlakken gezoet voorts de op tekening aangegeven profileringen aanbrengen.

T.b.v. doken, balusters, ankers e.d. de nodige gaten boren en hakken. De treden en de bordesplaat stellen met tussenvoeging van loodstroken.

De plinten verankeren met koperen draadankers, de banden en eindblokken met koperen dookankers Ø 14 mm., aan te gieten met lood.

De onderdelen van het hekwerk na de demontage schoonmaken en ontroesten, nazien op gebreken en deze herstellen en/of vervangen. Met name dienen vernieuwd te worden 3 knoppen boven de balusters, 2 steunpunten van de bovenregel, 3 steunpunten van de onderregel. Het hek in de getekende vorm uit de onderdelen samenstellen in 3 gedeelten, deze schoppen, daarna stellen en bevestigen.

De dookgaten aangieten met lood, dat aangedreven dient te worden.

De hardstenen dorpels onder de raamkozijnen schoonmaken, nazien op gebreken en zo nodig herstellen.

De bovendorpel van het rechter kelderraamkozijn dient vernieuwd te worden. tevens nieuwe raampjes aanbrengen, alsmede nieuw regelwerk voor het eveneens te vernieuwen kopergaas, van draad dik 3 mm. Met mazen van 25 mm. Raampjes en regelwerk van afrormosia + 3.5 x 8 cm.

Voor toegang tot de kelder dubbele opgeklampte deuren leveren en aanbrengen te maken van afrormosia, de delen 2.2 x 24 cm., de klampen en spiegelklampen $\pm$ 2.8 x 24 cm.

De deuren afhangen aan eveneens te leveren gesmede duimgehengen.

Aan de voordeur en de omlijsting ervan kleine herstellingen verrichten. Het bovenlicht verwijderen en vervangen door één van het getekende model met snijwerk.

In de raamkozijnen nieuwe schuiframes aanbrengen, te maken van grenen 3.5 x 9 cm, de roeden van eiken 3.5 x 2.5 cm. de kozijnen zelf nazien op gebreken en deze herstellen, tevens nieuwe geleidelatten aanbrengen.

Alle raamopeningen bezetten met oud glas, alle houtwerk en alle ijzerwerk, alsmede het metselwerk en de dorpels onder de raamkozijnen schilderen in nader op te geven kleuren.

Par. 14. ZIJMUREN BOVENDAKS.

Het metselwerk hiervan nazien op gebreken en deze herstellen. Loszittend pleisterwerk verwijderen en deze gedeelten opnieuw schraal bezetten met pleisterwerk. Scheuren uithakken en inboeten. Waar nodig het voegwerk herstellen.

De aanwezige ankers ontroesten, behandelen met inertol en schilderen.

Par. 15. ACHTERGEVEL EN GEVELS "MAASKAMER".

Hiervan verwijderen het gepleisterde plint rond de achterplaats, de uitgebouwde slaapkamerkast, 2 kozijnen op de 1^e verdieping en 3 ankers.

In het metselwerk aanwezige scheuren uittanden en in het verband weer dichtmetselen. Voor het aanbrengen van 3 nieuwe kozijnen het metselwerk ter plaatse uithakken. De openingen ontstaan door het slopen van de kast en het verplaatsen van kozijnen in het verband dichtmetselen. Hierbij de geplaatste kozijnen aanwerken.

Beschadigingen door het weghakken van de plint ontstaan, alsmede reeds aanwezige kleine beschadigingen in het metselwerk herstellen, o.a. rond de raamkozijnen der "Maaskamer" en aan de treden bij het deurkozijn.

Het voegwerk van de muur der "Maaskamer" bij de achterplaats geheel uithakken. Alle metselwerk goed schoonmaken, loszittend voegwerk verwijderen waar nodig nieuw voegwerk aanbrengen, in vorm en afwerking overeenkomstig het aansluitende.

Bij herstellingen steen gebruiken van overeenkomstig materiaal als het aanwezige, herstellingen welke in kleur sterk afwijken van het aanwezige voeg- en metselwerk bijkleuren met Eta-verf. De beide kozijnen van de slaapkamer op de verdieping dienen met de kastjes eronder verplaatst te worden. Hiertoe de nodige wijzigingen in het metselwerk en de zakgoot aanbrengen.

Tussen deze kozijnen een verbinding tot stand brengen tussen de kapruimte boven de “Maaskamer” en de slaapkamer, samen te stellen uit regelwerk 7.5 x 10 cm., waarop en waartegen een platje en zijwanden van 1“ delen.

Het platje voorzien van boeidelen. Platje en zijwanden bekleden met 25 ponds lood. Aan de binnenzijde een bekleding aanbrengen van houtspaanplaat (tabopan dik 6 mm).

Het geheel aan de kamerzijde voorzien van een kozijntje met een luik van $\frac{3}{4}$ “delen op 1” klampen en spiegelklampen.

Het verbindingslid dient tevens voor het onderbrengen van heteluchtkanalen, lopende van de C.V. –ruimte op zolder naar de kapruimte boven de “Maaskamer”.

Voorts op de verdieping 3 nieuwe kozijnen aanbrengen, het keukenraam buitenwerks $\pm 100 \times 150$ cm., de 2 andere als op tekening aangegeven: het kozijnhout grenen zwaar $\pm 12 \times 17$ cm.

Alle gehandhaafde kozijnen nazien op gebreken en deze herstellen. Hierbij de waterdorpels onder de ramen van de begane grond verwijderen. Eén kozijn van de begane grond voorzien van een nieuwe onderdorpel en laseinden aan de stijlen.

Alle kozijnen van de achtergevel voorzien van nieuwe ramen van grenenhout 3.5 x 7.2 cm. in de 2 grote kozijnen als schuiframes, in de overige als naar binnen val-ramen.

De roeden van eiken 2.5 x 3.5 cm.

Van de “Maaskamer” 1 stel schuiframes vernieuwen in dezelfde vormgeving als de bestaande. De overige ramen grondig nazien en de gebreken opheffen.

Het deurkozijn eveneens nazien, zo nodig herstellen en voorzien van een nieuwe glasdeur, dik 3.8 cm.

Het lood op de onderdorpels der Maaskamer-kozijnen, evenals dat op de lijst ter hoogte van de vloer geheel vernieuwen in 35 ponds lood. Op de bovendorpels der aangebrachte kozijnen eveneens loodstroken aanbrengen, zwaar 20-ponds.

De ter wille van het verplaatsen van kozijnen verwijderde ankers opnieuw en nu tussen de nieuwe kozijnen aanbrengen.

Alle hout- en metaalwerk schilderen in nader op te geven kleuren.

Hout dat met lood bekleed wordt of blijvend met metselwerk in aanraking komt 2 x behandelen met een houtconserveringsmiddel ten genoegen van de directie.

De glasopeningen waar nodig bezetten met oud glas.

Voor het treffen van voorzieningen t.b.v. de achterplaats, alsmede het leveren en aanbrengen van een prieel een stelpost van f 10.000,-- opnemen.

Het metselwerk van de muur aan de rivierzijde grondig herstellen, door één-steens diep weghakken van de beschadigde gedeelten, het in het verband aanhelen van scheuren en het opnieuw metselen van de weggehakte gedeelten.

Voor goede aanhechting in het achterliggende metselwerk gelijktijdig kassen inhakken en volmetselen.

Voor het gedeelte tot aan de hoogwaterlijn waterglas aan de specie toevoegen.

Dit gedeelte platvol afvoegen, eveneens met waterglas in de specie, het bovengelegen gedeelte voegen met daggevoeg.

Eén der consoles onder de schoren der Maaskamer vernieuwen in hardsteen.

Drie van de schoren vernieuwen en maken van azobé 14 x 22 cm., nadat de overkragende balken zijn onderstempeld. De aanwezige luikkozijnen nazien op gebreken en deze herstellen.

In de kozijnen aanbrengen 5 nieuwe luiken van eikenhout, de delen dik 1.8 cm., de klampen en spiegelklampen dik 2 cm. deze luiken afhangen aan gesmede gehengen met duimen, 2 x inertol te behandelen. Het houtwerk van schoren, luiken en kozijnen, alsmede de gehengen schilderen in nader op te geven kleuren.

Par. 16. GEVELS BINNENPLAATS.

Hiervan verwijderen de uitgebouwde toiletten en alle pleisterwerk op de muren.

In het metselwerk aanwezige scheuren uittanden en in het verband weer dichtmetselen; beschadigingen ontstaan door het slopen en ontleisteren, alsmede reeds bestaande eveneens herstellen. Loszittend voegwerk verwijderen en daarna het gehele voegwerk waar nodig herstellen.

T.b.v. het verplaatsen van het raamkozijn van de hal op de 1^e verdieping en het plaatsen van een nieuw slaapkamerkozijn het metselwerk aldaar uithakken. Na het plaatsen der kozijnen deze aanmetselen.

De gehandhaafde kozijnen nazien op gebreken en deze herstellen. Aan het hal-deur kozijn op de beg. grond enige correcties i.v.m. het gesloopte toilet aanbrengen. De deur en de ramen eveneens nazien en herstellen, waar nodig nieuw hang- en sluitwerk aanbrengen.

Bij de achterslaapkamer een nieuw raamkozijn met schuiframen aanbrengen, de buitenwerkse afmetingen $\pm$ 310 x 230 cm. verder als bij de achtergevel omschreven.

Glasopeningen waar nodig bezetten met oud glas.

Alle houtwerk, alsmede alle metselwerk van de gevels schilderen in nader op te geven kleuren.

INTERIEUR.

B e g a n e g r o n d.

Par. 17. WOONKAMER RECHTS (A).

De houten vloer nakijken en eventuele gebreken opheffen.

De naden gelijkschaven.

De aanwezige bespanning uit de wandbetimmering verwijderen, evenals het omringende lijstje. In de ontstane openingen een bekleding aanbrengen van spaanplaat (tabopan dik 6 mm), te bevestigen aan regelwerk dik 1 ¼ "op klossen, welke tegen het metselwerk gespijkerd worden.

Naden van de platen glad afwerken. De wandbetimmering verder nazien op gebreken en deze herstellen.

Hierbij de verwijderde lijstjes rond de vakken weer aanbrengen na de nodige herstellingen hieraan verricht te hebben. De luiken voor de ramen nazien en weer draai- en sluitbaar maken, evenals de kastdeuren naast de raamkozijnen.

T.b.v. de centrale verwarming de volgende wijzigingen aanbrengen:

Het vóórfront van de zitbanken tussen de kasten verwijderen en later weer aanbrengen.

De strijk balk boven de vloer voor zover onder de zitbanken liggend geheel verwijderen;

De gedeelten balk onder de kasten opvangen door 2 aanwezige ravelingen te verplaatsen tot onmiddellijk naast de keldertoegang, (waarbij 2 nieuwe eiken balken 14 x 19 cm., lang $\pm$ 2.50 m. aangebracht moeten worden), alsmede door 2 nieuwe ravelingen van eiken 8 x 15 cm. aan te brengen. Onder de kast- en bankfrontjes tevens eiken balkjes 8 x 15 cm. aanbrengen.

Vóór de hoekkasten het vloerhout over een strook van $\pm$ 25 cm. breedte en vóór en onder de zitbanken over een breedte van 60 cm. verwijderen.

In de ontstane openingen bakken hangen van zink no. 16, diep 40 cm.; de overgang van bodem naar lange zijanten afronden met een straal van $\pm$ 12 cm. Deze bakken aan de balken ophangen en aan de binnenzijde bekleden met tussen bitumenpapier geplakte steenwoldeken.

In de bakken vóór de hoekkasten tevens een schot in langsrichting aanbrengen van hechthout dik 10 mm.

De vloeropeningen afdekken met aluminium roosters ("imperialine 4000" met frame).

Voor de banken nieuwe zittingen maken bestaande uit een raamwerk van hout 3.2 x 12 cm. in dwarsrichting verstevigd met 3 aangeschroefde T-ijzers 30 x 30 x 4 mm. De openingen eveneens voorzien van bovengenoemde aluminium roosters.

De kamerdeur nazien, herstellen, zo nodig corrigeren en opnieuw afhangen.

De schoorsteenmantel waar deze is geweken voorzichtig losmaken, opnieuw stellen en bevestigen. Hierbij kleine herstellingen uitvoeren, ook aan de vloerplaat.

Voor het leveren en inbrengen van een open haard binnen de schoorsteenmantel een stelpost van f 2000,-- opnemen.

Beschadigingen en scheurtjes in het stucplafond zorgvuldig herstellen, het gehele plafond schoonmaken en schilderen.

Alle houtwerk, met inbegrip van de houten vloer, in nader op te geven kleuren schilderen. Bij het overschilderen van oude verflagen dienen deze zodanig vóórbewerkt te worden, dat een goede hechting verzekerd is.

Het lofwerk boven de schoorsteenmantel voorzien van bladgoud (torengoud met goudgehalte 0,99) in de mixtion geplakt.

De spiegel uitnemen, opnieuw verzilveren en herplaatsen.

De biesjes rond de vakken der wandbekleding eveneens vergulden.

De vakken van spaanplaat beplakken met grondpapier en daarna behangen met balarex in nader op te geven dessin.

Par. 18. WOONKAMER LINKS (B).

Tussen de aanwezige balken onder de vloer nieuwe balken zwaar 18 x 28 cm. aanbrengen en de vloerdelen hieraan spijkeren.

Ter ondersteuning van de gelaste balken een onderslag balk 20 x 30 cm. aanbrengen, op te leggen in de voorgevel en op een aanstorting van de nader te noemen betonnen kelderwand.

De poeren onder de balken daarna verwijderen.

10 m2 vloerdelen vernieuwen.

De aanwezige plinten, de lambrizing en de bespanning van jute op regelwerk geheel verwijderen. Daarna een regelwerk van 1¼ " schroten aanbrengen, h.o.h. $\pm$ 60 cm. op tegen het metselwerk bevestigde klossen. Hiertegen spaanplaten (tabopan dik 6 mm.) aanbrengen, de naden glad afwerken.

Op de hoogte van de vensterbank een geprofileerd lijstje, boven de vloer een plint 1.2 x 12 cm. aanbrengen.

De bestaande schoorsteenmantel, waar nodig voorzichtig losmaken, herstellen en opnieuw stellen en bevestigen.

De houten bekleding eveneens nazien en waar nodig herstellen. Hierbij het kastdeurtje aan de linkerkant vervangen door een vaste zijwand.

Voor het leveren en inbrengen van een open haard binnen de mantel een stelpost van f 1500,-- opnemen.

Het deurkozijn naar de keuken verplaatsen en opnieuw aanmetselen. Het daarna voorzien van een elders vrijgekomen paneeldeur. Deze daartoe nazien, herstellen en afhangen. Hierbij de lat aan de bovenzijde verwijderen en de deur aan de onderzijde verlengen.

Alle houtwerk, w.o. het gehele plafond en de wandbekleding tot vensterbank-hoogte schilderen in nader op te geven kleuren.

De wandbekleding boven vensterbank-hoogte beplakken met grondpapier en daarna behangen met balarex in nader op te geven dessins.

Par. 19. SLAAPKAMER LINKS (C).

Bij de achtergevel tussen de 2^e en 3^e balk een nieuwe balk van grenen hout 30 x 35 aanbrengen. Daarna het aangelaste deel van de 2^e balk verwijderen en deze balk opvangen in een raveling tussen de nieuwe en de 1^e balk.

15 mx vloerhout vernieuwen.

De aanwezige plinten en de bespanning van jute op regelwerk geheel verwijderen. Daarna een regelwerk van 1 ¼ "schroten aanbrengen op klossen aan het metselwerk gespijkerd, onderlinge afstand $\pm$ 60 cm. Hiertegen spaanplaten (tabopan dik 6 mm) bevestigen, de naden glad afwerken.

Boven de vloer een plint 1.2 x 12 cm. aanbrengen.

De bestaande schoorsteenmantel waar nodig voorzichtig losmaken, herstellen en opnieuw stellen. De houten bekleding eveneens nazien en herstellen, met name de zijpanelen.

Het gesneden lofwerk eveneens herstellen.

Het deurkozijn naar de badkamer verplaatsen en opnieuw aanmetselen. Daarna voorzien van een elders vrijgekomen paneeldeur. Deze daartoe nazien, herstellen en afhangen.

Tevens geprofileerde platstukken aanbrengen.

De deur naar de gang nazien, zo nodig herstellen en opnieuw afhangen.

Een gedeelte van één der koven tegen een plafondbalk vernieuwen.

Alle houtwerk, waaronder het gehele plafond, schilderen in nader op te geven kleuren. Het lofwerk boven de schoorsteenmantel hierbij vergulden als bij kamer A omschreven.

De wandbekleding geheel beplakken met grondpapier en daarna behangen met balarex.

Par.20.RUIMTE TUSSEN WOON- EN ACHTERKAMER, INCL. GEW. BETONKELDER.

Hiervan verwijderen:

- de gehele trap
- de houten tussenwanden;
- de wand met deuren, grenzende aan de hal;
- de plavuizenvloer;
- de houten vloer;
- een gedeelte van de verd. vloer met balklaag
- de gehele beg. grond balklaag met onderslag en poeren.

Ook de muurdragende balken verwijderen, waartoe de muren tijdelijk ondersteund dienen te worden door het plaatsen van dwarsbalken, welke rusten op de balklagen van voor- en achterkamer, die hiertoe onderstopt dienen te worden.

T.b.v. het aanbrengen van de gew. bet. kelder een gedeelte van de keldermuur slopen, alsmede de ter plaatse aanwezige bestrating der keldervloer, tevens de onderliggende grond tot de gewenste diepte uitgraven.

Onder de te maken kelder een werkvloer dik 5 cm. storten van stampbeton 1c, 3 z, 5 gr.

De kelder zelf maken van gew. beton 1 P.C., 1 ½ z, 2 ½ gr. Met 120 kg. betonstaal per m³ beton.

De vloer dik 18 cm., de wanden dik 15 cm. en het kelderdek dik 12 cm. dit kelderdek op 2 niveau's, het verticale verbindende gedeelte eveneens dik 15 cm. In het dek een trapgat sparen en openingen voor het doorvoeren van leidingen. De kelder dient geheel waterdicht opgeleverd te worden. voor de binnenbekisting geschaafde delen gebruiken. De vloer van de kelder en het op lager niveau gelegen gedeelte van het kelderdek na het storten vlak en glad afwerken.

De tijdelijk ondersteunde steensmuren aan de onderzijde aanhelen, zodat zij op de kelder komen te rusten.

De met kruisarcering aangegeven wanden rond de trap en tussen hal en garderobe metselen van boerengrauw. De met geblokte arcering aangegeven wanden metselen met porisosteent, dik 7 cm.

In deze wanden opnemen de aangegeven deurkozijnen, hout zw. 7.2 x 9.5 cm. hierin afhangen vlakke triplexdeuren met houten binnen roosterwerk en met opgelijmde geprofileerde lijstjes. Alle kozijnen, met uitzondering van die der badkamer en keldertoegang, voorzien van geprofileerde platstukken en van eiken stofdorpels dik 2.5 cm.

Voor de meterkast een kozijn plaatsen, houtzwaarte 4.5 x 7.2 cm. met 2 deurtjes van meubelplaat dik 18 mm. Afgehangen aan koperen pianoscharnier. Tegen de achterwand van de meterkast een schot van meubelplaat dik 18 mm. plaatsen, voor bevestiging van meters, e.d.

T.b.v. de nieuwe trap de aangegeven wijzigingen in de verdieping balklaag aanbrengen, houtzw. der balken $\pm 13 \times 15$ cm. op het gewijzigde deel van de verd.. balklaag nieuwe vloerdelen aanbrengen.

Een nieuwe trap naar de verdieping aanbrengen, als volgt samengesteld; een gebogen keepboom uit te voeren als kuipstuk en een rechte keepboom, zwaar $\pm 7.5 \times 20$; langs de muren een gebogen boom als kuipstuk uitgevoerd en een rechte boom, zwaar 5 x 25; de treden dik 4.5 cm., de stootborden dik 1.5 cm. tegen de keepbomen onder de treden eenvoudige geprofileerde spiegels, dik 1.5 cm. aanbrengen, tegen de stootborden in het verstek aangebracht.

Tegen de muur een staande beschieting van deeltjes dik 2 cm. op regelwerk en afgedekt door een geprofileerde muurleuning 7.5 x 10 cm. deze gebogen beschieting onderverdelen door het in paneelvorm aanbrengen van opgelijmde geprofileerde houten lijstjes.

De geprofileerde leuning 7.5 x 10 cm. aan de andere zijde en langs het trapgat plaatsen op gedraaide balusters 4 x 4 cm. en een hoofdbaluster 8 x 20 cm. de laatste voorzien van eenvoudig snijwerk.

Het trapgat afwerken met een welstuk 4.5 x 15 cm. Alle in het gezicht komende onderdelen van eikenhout maken, m.u.v. de eerste trede, welke uitgevoerd dient te worden als eiken trede opmarmeren onderstuk (zie verder).

Het trapbordes maken van eiken delen dik 4.5 cm. op eiken balkjes 9 x 9 cm. in het metselwerk en in het kuipstuk opgelegd.

In de keuken een eenvoudig trapje maken met treden dik 4.5 cm. van eiken, stootborden dik 1.5 en bomen dik 3.5 cm. van grenenhout.

Het keldertrapje samenstellen uit eikentreden en grenen bomen dik 3 cm., aan het trapje een leuning bevestigen van stafijzer $\varnothing 25$ mm.

Het keldergat afdekken met een luik van $\frac{3}{4}$ " delen op 1" klampen en spiegelklampen, opgelegd in een sponning van het kelderdek en met staartscharnieren bevestigd aan een ingestorte lat 5 x 5 cm.

Het luik aan de bovenzijde bekleden met 1 mm. dik staalplaat aan de onderzijde met asbestcement plaat (nobraanda dik 6 mm.)

Aansluitend aan de gangvloer in de garderobe een vloer van marmeren tegels $\pm 45 \times 45$ cm. aanbrengen in kalkspecie gelegd en met een plint van 13 cm. hoogte.

Eenzelfde vloer met tegels $\pm 25 \times 25$ cm., doch zonder plint aanbrengen in de badkamer.

De drie op deze vloeren aansluitende kozijnen voorzien van marmeren neuten, zwaar als de kozijnstijlen + de betimmering, en van dorpels dik 3 cm.

De eerste trede van de trap voorzien van een marmeren onderstuk, afm. $\pm 110 \times 30 \times 18$ cm., met doorgaten voor bevestiging van de trede, de hoofdbaluster en de bomen.

Tegen de wanden van de badkamer en de keuken witte wandtegels 15 x 15 aanbrengen, hoog 8 tegels, boven het bad en in de kookhoek hoog tot 180 cm. + vloer, boven het aanrecht tevens 3 rijen tegels. In de tegelwanden opnemen 2 zeepbaktegels en 1 closetrolhouder. Uitwendige hoeken maken met afdektegels.

Overigens alle wandgedeelten voorzien van stucwerk, in keuken, badkamer, trapkast en keldertoegang als wit schuurwerk, overigens als wit pleisterwerk.

Boven keuken, badkamer en keldertoegang een plafond van wit schuurwerk, boven de garderobe van wit pleisterwerk aanbrengen op steengaas, bevestigd aan een vrijhangend net van betonstaal Ø 8, met haken aan de balklaag opgehangen.

Boven tegels de voorkant van het stucwerk gelijk houden met de voorkant van de tegels. In het stucwerk aan de gangzijde de aangegeven vakverdeling aanbrengen en het lijstwerk overeenkomstig het aanwezige in de gang.

Daar waar geen tegels of natuurstenen plinten zijn aangebracht een houten plint 1.5 x 9 cm. langs de vloer aanbrengen. Alle in het gezicht komende houtwerk m.u.v. het eikenhout schilderen in nader op te geven kleuren.

Het eikenhout 2 x behandelen met meubelwas. In het gezicht blijvende leidingen e.d. eveneens schilderen.

Voor het leveren en aanbrengen van aanrechtkastjes met blad en bak een stelpost van f 800,-- opnemen, het plaatsen is hierbij niet inbegrepen.

In de badkamer leveren, aanbrengen en aansluiten: een zitbad met douche, mengkraan en handdouche met wandsteun, een volledige closetcombinatie, een volledige wastafelcombinatie. Voor de levering een stelpost van f 500,-- opnemen.

Vanaf het plafond van keuken en badkamer ventilatiekanalen van martinit 15 x 15 cm. aanbrengen tot aan het schoorsteenkanaal op de zolder met de nodige hulpstukken.

Par. 21. KEUKEN EN TOILET (E)

Hieruit dienen verwijderd te worden:

Het aanrecht met de crème tegels erboven, de kastjes onder het raam, de kast tegen de gangmuur, het houten schot, alle vloertegels, het op de balklaag gestorte betonvloertje met de stalen balken, een gedeelte van de vloerdelen en van de balklaag t.b.v. de verplaatste keldertrap, alsmede de onderslagbalk en de 2 poeren in de kelder.

De op tekening aangegeven wijzigingen in de balklaag aanbrengen, het balkhout zwaar ± 20 x 25 cm., de nieuwe onderslagbalk 30 x 35 cm. T.p.v. het toilet en het verwijderde betonvloertje de houten vloer aanhelen.

De met geblokte arcering aangegeven nieuwe wanden metselen van porisosteek, dik 7 cm. hierin opnemen een deurkozijn hout zw. 7.2 x 9.5 cm., waarin aan te brengen een elders vrijgekomen paneeldeur. Deze daartoe nazien, herstellen en afhangen. Het kozijn verder voorzien van geprofileerde platstukken.

Op de vloerdelen van keuken en toilet lewisplaten aanbrengen, aan beide zijden gemenied. Hierop de uitgesorteerde en op maat gecorrigeerde marmeren vloertegels leggen. De tekort komende in overeenkomstig materiaal bijleveren, alles in kalkspecie te leggen. De kozijnen naar bijkeuken en keldertoegang voorzien van marmeren neuten hoog 15 cm. en van een marmeren dorpel dik 5 cm.

Onder de schouwkap een vloer van Naamse tegels 30 x 30 cm. aanbrengen.

Alle reeds aanwezige deuren nazien, ev. Herstellen en opnieuw afhangen.

Tegen de gangwand een 18^e eeuwse glazenkast aanbrengen, samen te stellen uit ter beschikking te stellen onderdelen. Voor het aanbrengen, het leveren van ontbrekende onderdelen en het wijzigen van aanwezige een stelpost van f 1500,-- opnemen.

Voor het leveren en aanbrengen van een nieuw aanrecht voor het raam, compleet met aanrechtkastjes, marmeren blad en koperen dubbele bak een stelpost van f 2000,-- opnemen.

Aan de nieuw gemetselde wand bevestigen kastplanken, welke elders zijn vrijgekomen en wel door het inmetelen van 12 koperen staven 12 x 12 mm., lang 50 cm., waarop aan weerszijden de kastplanken bevestigd worden. boven de keldertrap aan de andere zijde eveneens 3 kastplanken aanbrengen.

In het toilet leveren, plaatsen en aansluiten een complet closetcombinatie en een handwasbakje met kraan. Stelpost voor de levering f 150,--.

Het roestende anker in het toilet vrijhakken, ontroesten, behandelen met inertol en weer inmetelen.

Tegen de nieuw gemetselde wand oud-hollandse witte wandtegels 13 x 13 cm. aanbrengen, aan de keukenzijde tot tegen het plafond, in het toilet 10 rijen hoog.

Op de plaats van het verwijderde aanrecht en de crème tegels eveneens wandtegels 13 x 13 cm. aanbrengen, aansluitend aan de reeds aanwezige.

Bij de keldertrap een plint van witte wandtegels 13 x 13 cm. aanbrengen. Het overige tegelwerk in de keuken en toilet op gebroken controleren, sterk beschadigde verwijderen en vervangen, loszittende voorzichtig verwijderen en opnieuw plaatsen.

Onder de schouwkap het reeds aanwezige vlak van schildpadtegels 13 x 13 uitbreiden tot over de volle breedte van de schouwkap. In de wand- en vloertegels onder de schouwkap opnemen de reeds aanwezige ijzeren platen, deze hiertoe op maat maken. Een en ander t.b.v. het plaatsen van een vuurkorf.

De nieuwe wanden, voor zover geen tegels worden aangebracht, voorzien van wit schuurwerk, de voorzijde in één vlak met die der onderliggende tegels.

Het houtwerk van de schouwkap nazien en waar nodig herstellen. De bestaande afsluiting van de kap vervangen door een nieuwe bestaande uit plaatstaal dik 2 mm. Opgelegd op T-ijzers 40.40.4 mm. In deze afsluiting een beweegbaar ijzeren luik aanbrengen met scharnieren aan een hoekijzer 40.40.4 mm. bevestigd, en voorzien van 2 gesmede uitzetijzers.

Het luik zelf van plaatstaal dik 2 mm. met een randverstijving van hoekstaal 25.25.3 mm. Alle ijzerwerk 2 x behandelen met koolteer.

Alle houtwerk met inbegrip van het plafond schilderen in nader op te geven kleuren, evenals alle zichtbaar blijvende leidingen.

Voor zover nodig de glasdeurtjes van de keukenkast opnieuw voorzien van oud-glas.

Par. 22. BIJKEUKEN EN VLOER BINNENPLAATS (F).

De balklaag met vloer en de constructie van gewelfjes tussen stalen balkjes met tegelvloer geheel verwijderen, nadat de toiletten gesloopt zijn (zie Exterieur) en de buitenmuur en de kastwanden van de bijkeuken van een tijdelijke ondersteuning zijn voorzien.

In de plaats daarvan een gew. beton vloer, dik 10 cm. aanbrengen, opgelegd in uit te hakken kassen van de omringende muren en te voorzien van opstanden hoog 10 cm., rond de binnenplaats, alsmede van sparingen voor het doorvoren van leidingen e.d. De betonvloer maken van beton 1 P.C., 1 ½ z., 2 ½ gr. met 120 kg. betonstaal per m³ beton.

Ter voorkoming van condensvocht de vloer ter plaatse van de binnenplaats aan de onderzijde bekleden, dus op de bekisting mevr. platen, dik 3 cm. te leggen en de vloer daarop te storten.

Bij de binnenplaats op de betonvloer tegels van marmer en van öland 25 x 25 x 2.5 cm. leggen, in de bijkeuken elders vrijgekomen oude plavuizen.

Bij de binnenplaats een marmeren plint 3 x 20 cm. aanbrengen, in de bijkeuken een plint van oud-hollandse witte wandtegels 13 x 13 cm.

Het stucwerk van de bijkeuken-wanden afhakken, het metselwerk waar nodig herstellen, met inbegrip van het aanmetselen bij de betonvloer en de wanden daarna voorzien van wit schuurwerk.

Het houtwerk van de kast nazien en ev. herstellen, evenals de deur en het kozijn naar de binnenplaats. Van dit kozijn de lat tegen het kalf verwijderen en de stijlen voorzien van hardstenen neuten hoog 15 cm. met dito dorpel, hoog ± 10 cm. De deur afhangen aan nieuwe scharnieren en aan de onderzijde inkorten.

Tegen de verdieping balklaag een regelwerk van schroten, 2 x 7 cm. aanbrengen, waartegen een plafond van asbestcementplaten (nobraanda, dik 6 mm.). Een gedeelte daarvan voor contrôle van afvoerleidingen e.d. van de badkamer gemakkelijk wegneembaar bevestigen.

Alle houtwerk en het plafond schilderen in nader op te geven kleuren, evenals alle zichtbaar blijvende leidingen.

Par. 23. GANGEN EN HAL. (G)

Alle marmeren tegels en de plinten verwijderen bij de aanvang van het werk. De nog bruikbare uitsorteren en opslaan. Tegen het einde van het werk deze tegels weer aanbrengen, de tekort komende in bijpassend materiaal bijleveren, evenzo

met de marmeren plinten. De tegels leggen in kalkspecie. Het metselwerk nazien op gebreken en waar nodig herstellen, door het uithakken en inboeten van scheuren, in het bijzonder bij de voordeur en de achterdeur.

Het stucwerk van de wanden nazien op scheuren en verdere gebreken en deze herstellen in de bestaande vormgeving, waar nodig met de aanwezige profilering en vakverdeling. Later opgebrachte kalklagen verwijderen. Het stucwerk van de plafonds eveneens geheel herstellen en opzuiveren. Alle stucwerk daarna 2 x behandelen met muurverf.

De tochtdeuren uit het kozijn tussen hal en achtergang wegnemen, evenals het bovenlicht. Het kozijn daarna gaaf maken. Naast de voordeur een nieuwe brievenbus maken. Hiertoe een opening van $\pm 20 \times 50$ cm. hakken in het penant naast het voordeurkozijn, hierin een brievenkastje plaatsen van hechthout, dik 12 mm. met een deurtje afgehangen aan koperen pianoscharnier en in de omlijsting van het kozijn buiten een brievensleuf hakken. Het gat van de oude brievenbus na verwijdering van het kastje en de klep weer dichtmetselen. De kastdeur nabij de "Maaskamer" nazien en goed draaibaar maken. Alle houtwerk in nader op te geven kleuren schilderen.

Par.24.MAASKAMER (H).

De balklaag van dit vertrek met tussenliggende gemetselde toogjes controleren en waar nodig herstellen. Hierbij een gedeelte betonvloer bij de gang, alsmede de stalen balken en vergane balkgedeelten verwijderen. De balken weer aanlassen in vorm en afmeting als de bestaande, het vloerhout completeren evenals de gemetselde toogjes ter plaatse.

De kamerbetimmering met inbegrip van alle deuren, ramen, luiken en het buffet grondig nazien, de gebreken opheffen, beschadigingen aan snijwerk, profilering e.d. herstellen.

Het natuursteen van de schoorsteenmantel eveneens grondig nazien en waar nodig herstellen. Voor het inbouwen van een open haard een stelpost van f 2500,-- opnemen.

Het bewerkte stucplafond schoonmaken, opzuiveren, waar nodig herstellen en daarna 2 x behandelen met muurverf. Van de ramen alle verf verwijderen, het overige schilderwerk grondig schoonmaken en zodanig vóórbewerken, dat een goede hechting met het nieuwe schilderwerk verzekerd is.

Daarna alle houtwerk schilderen in nader op te geven kleuren.

De spiegel boven de schoorsteenmantel uitnemen, opnieuw verzilveren en herplaatsen. De omlijsting ontdoen van het verguldsel en daarna van bladgoud (torengoud met goudgehalte 0.99) in de mixtion geplakt.

Eerste verdieping.

Par.25.SLAAPKAMER VOOR (I)

Hieruit dienen verwijderd te worden: de zachtboardplaten tegen het houten plafond, de triplexbekleding van de toegangsdeur, de bespanning van jute met het behang, de vensterbanken, de plinten, de zachtboardplaten op de vloer en alle vloerdelen. Deze laatste door het dóórdrijven van de nagels voorzichtig losmaken.

Na het leggen van de leidingen een vloer van oude vloerdelen opnieuw aanbrengen, aan te vullen met elders vrijgekomen delen. De vloerdelen spijkeren met gesmede nagels en na het leggen de naden vlak schaven.

De wanden bekleden met spaanplaten (tabopan dik 6 mm) op een regelwerk van 1 ½" schroten, h.o.h. $\pm$ 60 cm. aan het metselwerk d.m.v. klossen bevestigd,. De naden glad afwerken.

Boven de vloer een plint 1.2 x 12 cm. aanbrengen.

Aanbrengen nieuwe vensterbanken, zwaar 2.2 x 16 cm. met geprofileerde steunlat 4.5 x 9 cm. In het midden de vensterbanken en de steunlatten verbreden met gebogen gedeelten.

De houten schoorsteenmantel nazien en waar nodig herstellen, in het bijzonder enig beschadigd lofwerk. Het verguldsel van het lofwerk e.d. verwijderen en hier bladgoud aanbrengen als in de "Maaskamer" is omschreven.

De deuren naar voorportaal en badkamer nazien, ev. herstellen en opnieuw afhangen.

Na het verwijderen van alle spijkertjes uit het houten plafond de gaatjes zorgvuldig stoppen.

Alle het houtwerk met inbegrip van het plafond en de vloer schilderen in nader op te geven kleuren. Het lofwerk boven de schoorsteenmantel vergulden op de wijze als bij de "Maaskamer" omschreven.

De wandbekleding beplakken met grondpapier en daarna behangen met balarex.

Par. 26. BADKAMER (J).

Hieruit dienen verwijderd te worden de aanwezige badkuip en gasgeyser met alle leidingen, enz., het stucwerk op de wanden en het boardplafond.

Op de vloer lewisplaten leggen en daarop een tegelvloer van d.h.g. tegels 15 x 15 aanbrengen met een plint hoog 15 cm., het geheel met waterdichte specie te maken.

Onder de voorzijde van het later te noemen inbouwbad een wandje van porisosteent, dik 7 cm. metselen, waarin een kozijntje voor inspectie der leidingen.

Tegen de wanden wandtegels 15 x 15 cm. aanbrengen, 10 rijen hoog, hierin opnemen een zeepbaktegel en een closetrolhouder. Ook het wandje onder het bad betegelen, hierbij een zgn. tegelluik aanbrengen.

Boven de tegels wit schuurwerk aanbrengen, de voorzijde ervan in een vlak met dat der tegels. Tevens een plafond van wit schuurwerk op steengaas aanbrengen. Het steengaas bevestigen tegen plafondschruten 2 x 7 cm., h.o.h. $\pm$ 40 cm.

Voor levering van een volledige toiletcombinatie, een wastafelcombinatie en een inbouwbad met mengkranen, handdouche en afvoergarnituur een stelpost van f 600,- - opnemen.

Het plaatsen en aansluiten vallen buiten deze stelpost.

Alle houtwerk en in het gezicht blijvende leiding schilderen in nader op te geven kleuren.

Par. 27. WERKKAMER (K).

Hieruit dienen verwijderd te worden; de zachtboardplaten tegen het plafond, de schoorsteenmantel, de vensterbank, de hardboardplaat op de deur, de jute bespanning met behang, de kasten aan weerszijden van het schoorsteenkanaal, de plinten, de spaanplaten op de vloer en de vloerdelen.

Deze laatste door het dóórdrijven van de nagels voorzichtig losmaken.

Na het leggen van de leidingen een nieuwe vloer aanbrengen van 1" delen en deze bekleden met hardboard platen.

De wanden bekleden met spaanplaten (tabopan dik 6 mm.) op een regelwerk van 1 ¼ "schroten, h.o.h. $\pm$ 60 cm., aan het metselwerk d.m.v. klossen bevestigd. De naden glad afwerken. Boven de vloer een plint 1.2 x 12 cm. aanbrengen.

Aanbrengen nieuwe vensterbanken, zwaar 2.2 x 16 cm. met geprofileerde steunlat 4.5 x 9 cm.

De bestaande schoorsteenkanalen bekleden met een half steens wandje in schoon metselwerk van nieuwe handvormsteen, nader te bepalen formaat en kleur.

Voor het aanbrengen van een voorzethaard hierin een sparing te houden t.b.v. de regelklep en een schoorsteenaansluiting.

Voor het aanbrengen van kasten met gedeeltelijk open, gedeeltelijk gesloten vakken aan weerszijden van de schoorsteenmantel een stelpost van f 1000,-- opnemen.

T.b.v. de kast tussen de werkkamer en toilet een deurkozijn in de muur aanbrengen, het hiervoor benodigde gat uithakken en het kozijn aanwerken. Het kozijn voorzien van een vlakke triplex-deur met opgelijmde geprofileerde latjes, van geprofileerde platstukken en een eiken stofdorpel.

De toegangsdeur tot de kamer nazien, herstellen en opnieuw afhangen.

Na het verwijderen van alle spijkertjes uit het plafond de gaatjes zorgvuldig stoppen.

Alle houtwerk (m.u.v. dat der kasten) schilderen in nader op te geven kleuren, evenals het plafond.

De wandbekleding beplakken met grondpapier en daarna behangen met balarex.

Par. 28. GARDEROBE EN VOORPORTAAL (L.)

Hieruit verwijderen het dubbele deurkozijn, het aanrecht met kraan en alle leidingen, de vensterbank alsmede de bekleding op het regelwerk der wanden. Waar nodig voor de electriciteitsleidingen de vloerdelen verwijderen en weer aanbrengen. De hele vloer bekleden met hardboardplaten.

Aanbrengen een hangkast en een legkast, elk bestaande uit regelwerk 5 x 7 cm. en g. en g. delen 1.8 x 15 cm., de deuren van dezelfde delen met klampen en spiegelklampen 2.2 x 20 cm. en opgelijmde lijstjes.

De kasten stellen op een bodem met terugliggend plint en optrekken tot tegen het plafond.

Het bovengedeelte voorzien van deurtjes + 80 cm. hoog. Boven- en onderkasten scheiden door gelijmde schotten, dik 2 mm. Hiervan ook de staande tussenschotten maken. In de legkasten 6 legplanken, in de hangkasten 2 legplanken en 1 hangrode aanbrengen. De legplanken op woutermannen en keeplatten.

Tegen het regelwerk van de bestaande houten wanden gipsplaten, merk Gyprox dik 9.5 mm. bevestigen, de naden afwerken op door de fabrikant aangegeven wijze m.b.v. weefsel en pleister. Waar nodig het regelwerk uitbreiden voor voldoende steun- en bevestigingsmogelijkheid der platen.

Voor toegang tot de hal een nieuw deurkozijn plaatsen en daarna het muurgedeelte vernieuwen tot tegen de zoldervloer in steenswerk. Dit deurkozijn en dat naar de garderobe voorzien van elders vrijgekomen oude paneeldeuren. Deze daartoe nazien, herstellen en afhangen. Tevens voor zover niet aanwezig geprofileerde platstukken en eiken stofdorpsels aanbrengen.

Het houten plafond in het voorportaal herstellen, daarna in garderobe en voorportaal rondom tegen het plafond een geprofileerde lijst zwaar 3.5 x 18 cm. aanbrengen. Boven de vloer plinten 1.2 x 12 cm. aanbrengen.

Op het vernieuwd metselwerk stucwerk aanbrengen uit te voeren als wit pleisterwerk. Voor levering van een handwasbakje een stelpost van f 50,-- opnemen, plaatsen en aansluiten is hierin niet begrepen. Alle houtwerk schilderen in nader op te geven kleuren. Op de gipsplaten en het witte pleisterwerk grondpapier plakken en daarna behangen met balarex.

Par. 29. HAL, TOILET, KAST, ZOLDERTRAP (M).

Verwijderen de houten wanden onder de zoldertrap en het traphek. Na het aanbrengen van de elders beschreven wijzigingen in balklaag en vloer op de gehele vloer een bekleding van hardboard platen aanbrengen. De scheuren in de bestaande muren uithakken en in het verband dichtmetselen. De aangegeven wandjes metselen van poriso dik 7 cm. Hierin opnemen het deurkozijn van het toilet 7.2 x 9.5 cm. en een gemetselde doorgang met penantjes dik 15 cm.

Het kozijn voorzien van een triplexdeur met opgelijmde lijstjes als eerder omschreven en van geprofileerde platstukken en een eiken stofdorpel. De deur naar de zoldertrap nazien en eventueel herstellen. De zoldertrap eveneens nazien en ev. herstellen. Hierbij tevens enige correcties in de vormgeving aanbrengen. Het porisowandje ter hoogte van de zoldervloer afdekken met een welstuk en een nieuwe laatste trede, beide van eikenhout, dik 4.5 cm.

In het toilet witte wandtegels 15 x 15 cm. aanbrengen, 8 rijen hoog, waarin opgenomen een closetrolhouder. De uitwendige hoek met afdektegels maken.

Het overige van de nieuw gemetselde wanden voorzien van wit schuurwerk, boven de tegels de voorzijde in één vlak met dat der tegels. Op uitwendige hoeken hoekbeschermers aanbrengen, hoog ± 1.80 m. Het stucwerk op de bestaande wanden nazien en gebreken herstellen in de oorspronkelijke afwerkingwijze.

Het houten plafond herstellen en de lijst rondom completeren, ook tegen de nieuwe gemetselde wand.

Voor levering van een volledige closetcombinatie en een handwasbakje een stelpost van f 150,-- opnemen. Het plaatsen en aansluiten is niet in deze stelpost begrepen.

Alle houtwerk met inbegrip van het plafond, alsmede alle in het gezicht blijvende leidingen schilderen in nader op te geven kleuren. Ook de gepleisterde wanden in de hal schilderen.

Par.30.ZITSLAAPKAMER, SLAAPKAMER ACHTER EN TUSSENLIIGGENDE RUIMTEN (N).

Uit de bestaande vertrekken verwijderen: alle aanwezige wanden, m.u.v. de kastenwand in de slaapkamer, alle wandbekledingen van jute e.d. met het regelwerk, de boardplafondplaten met regelwerk, de schoorsteenkanalen in de zit-slaapkamer en waar nodig i.v.m. electriciteits-, gas-, water-, en afvoerleidingen de vloerdelen.

Op de bestaande balklaag en vloeren een regelwerk 7.5 x 10, h.o.h. $\pm$ 60 cm. aanbrengen, zodanig dat de hierop aan te brengen vloer waterpas komt te liggen. Het regelwerk in de badcel zo hoog aanbrengen, dat de afvoerleiding onderdoor gevoerd kan worden. Op dit regelwerk lewisplaten en daarop een vloer van d.h.g. tegels 15 x 15 cm. aanbrengen.

Rondom een opstand van 15 cm. hoogte maken alsmede een opstand voor het formeren van een douchebak. Tevens een douchevloer-rooster aanbrengen. Het geheel uitboeren met waterdichte specie.

In de overige vertrekken op het regelwerk een vloer van 1" delen aanbrengen. Deze vloeren bekleden met hardboardplaten.

In het voorportaal en de 2 kamers langs de wanden plinten 1.2 x 9 cm. aanbrengen. Scheuren in de bestaande wanden uithakken en in het verband weer dicht metselen.

De aangegeven wandjes metselen van porisosteent, dik 7 cm. Hierin opnemen de aangegeven deurkozijnen 7.2 x 9.5 cm. Deze kozijnen voorzien van vlakke triplexdeuren met opgelijmde lijstjes, geprofileerde platstukken en eiken dorpels. Het gecombineerde kozijn naar toilet en badcel daarentegen met neuten en dorpels van hardsteen.

Voor het leveren van aanrechtkastjes met blad en bak een stelpost opnemen van f 600,-- het plaatsen is hierbij niet inbegrepen.

In de kast 5 stuks legplanken op woutermannen en keeplatten aanbrengen.

In de zitslaapkamer nieuwe schoorsteenkanalen metselen tot tegen het dakbeschot op te trekken en daar af te dekken met een betonplaatje. De voorzijde van deze kanalen in de kamer bekleden met een halfsteens wandje in schoon metselwerk van nieuwe handvormsteen, als in de werkkamer. In dit wandje opnemen een verstelbare betonnen nisbus.

Naast deze schoorsteenmantel 2 kastwanden maken, samengesteld uit regelwerk 5 x 7 en g. en g. delen 1.8 x 15 cm., de deuren van dezelfde delen met klampen en spiegelklampen 2.2 x 20 cm. en opgelijmde lijstjes.

Het geheel stellen op een bodem met terugliggend plint.

Eén kast inrichten met 1 legplank en 2 hangroeden, de andere met 5 legplanken. De legplanken op woutermannen en keeplatten.

De kastenwand in de slaapkamer nazien en waar nodig herstellen, de deuren goed draaibaar en sluitbaar maken.

De middelste kast inrichten met 2 legplanken lang ± 1.60 m., 4 legplanken lang $\pm 0,80$ m. en een hangroede. De legplanken op woutermannen en keeplatten.

De kastjes onder de raamkozijnen nazien en weergaaf maken. Wandtegels 15 x 15 cm. aanbrengen: in de badcel 12 rijen hoog, in het toilet 8 rijen hoog, in de keuken 9 rijen hoog en 3 rijen boven het aanrecht. In de tegelwanden opnemen 2 zeepbaktegels en 1 closetrolhouder.

Verder alle wandgedeelten voorzien van stucwerk, in toilet, badcel en keuken wit schuurwerk, overigens wit pleisterwerk. Boven het gedeelte tussen de 2 kamers een verlaagd plafond aanbrengen van wit schuurwerk op steengaas, dat bevestigd is aan een net van betonstaal, met haken aan de balklaag opgehangen.

De houten plafonds in de kamers nazien en herstellen, tegen de wanden, voor zover nog niet aanwezig, geprofileerde lijsten 3.5 x 18 cm. aanbrengen.

Voor ventilatie van badcel en toilet kokers van martinit 15 x 15 cm. aanbrengen met de nodige hulpstukken vanaf het verlaagde plafond tot ± 1 m. boven het dakvlak. Het gedeelte bovendaks bekleden met zink en voorzien van voetlood en een zinken afdekkapje.

Voor levering van een volledige toiletcombinatie en een handwasbakje in het toilet, een wastafel en douchemengkranen met handdouche en wandsteun een stelpost van f 300,- opnemen. Het plaatsen en aansluiten valt buiten deze stelpost.

Alle houtwerk met inbegrip van plafonds schilderen in nader op te geven kleuren.

Evenals alle in het gezicht blijvende leidingen.

Het pleisterwerk beplakken met grondpapier en daarna behangen met balarex.

Par. 31. ZOLDERS (O).

De vloer boven de achterslaapkamer geheel verwijderen en vernieuwen met $1\frac{1}{4}$ " vloerdelen, overigens waar nodig de vloeren herstellen met name het gedeelte dat i.v.m. zwamaantasting is verwijderd. Hier tevens de balklaag completeren. Verder waar nodig t.b.v. het aanbrengen van leidingen de vloerdelen verwijderen en later weer aanbrengen.

Het metselwerk van de bestaande wanden nazien, ev. scheuren en beschadigingen in het verband weer aanhelen.

Op de vanaf de zoldervloer vernieuwde schoorsteenkanalen nieuw stucwerk aanbrengen. Eventueel daarnaast aanwezige roetplekken isoleren met cementspecie waaraan anthracietgruis is toegevoegd. Ook verdere scheuren, beschadigingen en losse plekken in het bestaande stucwerk herstellen.

T.b.v. de centrale verwarmingsketel de aangegeven wand metselen van porisosteek dik 7 cm. en hierop aan weerszijden wit schuurwerk aanbrengen.

Voor toegang tot de C.V.-ruimte een kozijn 7.2 x 9.5 cm. aanbrengen en dit voorzien van een brandvrije deur, platstukken aan de buitenzijde en een eiken stofdorpel. Tevens een ventilatierooster in de wand aanbrengen met een vrije doorlaat van 670 cm². op de hoogte van de eerste gording en rustend op een gording en de hanebalk van het spant een plafondbalklaagje aanbrengen van regels 7.5 x 10 cm., h.o.h. $\pm$ 60 cm.

Hiertegen en tegen de schuine kapgedeelten plafondschrouten 2 x 7 cm. spijkeren en daarop een bekleding van nobrandaplaten dik 6 mm. aanbrengen.

Par.32. KELDERS (P).

De vloeren uit de kelders bestaande uit klinkers, tegels en plavuizen geheel opnemen. T.b.v. de aangegeven afvoerleidingen het nodige graafwerk verrichten. Na het leggen der leidingen de sleuven weer dicht en in alle kelders de grond egaliseren, zo nodig met bijlevering van zand. Hierna de kelders geheel te bestraten met bijlevering van tekort komende klinkers.

In de wanden 2 openingen hakken voor toegang naar die ruimten die door het aanbrengen van de gew. betonnen kelder (D) geheel worden afgesloten. De dagzijden van deze openingen in het verband en als schoon metselwerk afwerken. Tevens in de achtergevel 2 ventilatie openingen maken en van staande stenen met open voegen voorzien. In de kelderwanden zelf 4 ventilatie-openingen $\pm$ 20 x 20 cm. maken.

In de achtergevel op vloerhoogte een opening $\pm$ 10 x 15 cm. maken voor het ongehinderd wegvloeiën van binnengedrongen rivierwater bij hoge waterstanden, de bodem afwerken met een hardstenen tegel.

Tussen de balken onder de vertrekken A, B en C een isolerende bekleding van tussen bitumenpapier geplakte steenwoldeken aanbrengen, alsmede een plafond van asbestcementplaten (nobrand dik 6 mm) gespijkerd tegen regels 2.5 x 5 cm., die aan de balken bevestigd zijn.

I n s t a l l a t i e s , l e i d i n g e n e.d.

Pag.33. RIOLERING- EN AFVOERLEIDINGEN.

Alle lozingstoestellen dienen stankvrij te worden aangesloten op afvoerleidingen; wastafels, handwasbakjes, gootstenen, baden, douchevloerplug e.d. op loden leidingen waar nodig met behulp van loden syphons; closets, regenwaterleidingen en de bovengenoemde loden leidingen op de op de tekening aangegeven gegoten geasfalteerde leidingen. Bij de closets loden broekstukken toepassen.

De 3 standleidingen boven het hoogste lozingstoestel voortzetten in P.V.C. Ø 30 mm. Als ontspanningsleiding tot door het dakbeschot en daar onder de pannen eindigen. Nabij het ondereind van de 3 standleidingen rekenen op een ontstoppingsstuk. Op de binnenplaats aanbrengen een gietijzeren stalputje met afneembaar deksel en uitneembaar emmertje.

Voorts alle benodigde hulpstukken, bevestigings- en verbindingsmiddelen leveren en verwerken. Alle leidingen zoveel mogelijk uit het gezicht aanbrengen; de loden leidingen waar nodig ondersteunen.

Par.34. WATERLEIDINGEN.

Vanaf de watermeter in de kelder bij de voorgevel koperen leidingen leggen naar alle tappunten, als kranen, reservoirbakken e.d. en naar de C.V.-ruimte op zolder. Tevens koperen warmwaterleidingen leggen: vanaf het heetwatertoestel in de C.V.-ruimte naar bad- en wastafel in badkamer (J) en naar het aanrecht in de keuken (E); vanaf het heetwatertoestel boven het aanrecht in keuken (D) naar bad- en wastafel in badkamer (D); vanaf het heetwatertoestel in keuken (N) naar douchemengkraan en wastafel in badcel (N). de warmwaterleidingen, alsmede de in de kelder aan te leggen koudwaterleidingen dienen voorzien te zijn van een warmte-isolerende bekleding. De waterleidingen uitvoeren met alle benodigde hulpstukken, o.a. stop- en aftapkranen, verbindings- en bevestigingsmiddelen.

De leidingen zoveel mogelijk uit het gezicht aanbrengen.

De gehele installatie en de te gebruiken materialen dienen mede ter goedkeuring te worden voorgelegd aan het G.E.B. van Dordrecht.

Par.35. GASLEIDINGEN.

Vanaf de gasmeter in de meterkast een 1 ¼ “ leiding leggen naar de C.V. –ruimte voor aansluiting van de C.V.-ketel en de daar te plaatsen gasboiler. Aan deze leiding 1” aftakkingen maken, t.b.v. de kooktoestellen in keuken (E) en een gas gestookte openhaard in de Maaskamer.

Vanaf een tussen-gasmeter in de meterkast een ¾ “leiding leggen naar de gasgeyser boven het aanrecht in de keuken (N) met een ½“ aftakking t.b.v. een kooktoestel.

De gasleidingen uitvoeren met alle benodigde hulpstukken, verbindings- en bevestigingsmiddelen en zoveel mogelijk uit het gezicht aanbrengen. Vóór het aanbrengen de leidingen 2 x menien.

Voor de levering vaneen aardgasboiler en een gasgeyser een stelpost van f 1000,-- opnemen. Het plaatsen en aansluiten valt buiten deze stelpost.

De gehele installatie en de te gebruiken materialen dienen mede ter goedkeuring worden voorgelegd aan het G.E.B. van Dordrecht.

Par. 36. ELECTRISCHE INSTALLATIE.

Leveren en aanbrengen een elektrische installatie waarop aangesloten dienen te worden de op tekening aangegeven lichtpunten en wandcontactdozen. In de meterkast 2 tussenmeters plaatsen, één voor de aansluitpunten in de ruimten B, C en D en één voor die in de ruimten M. en N.

Voor de C.V. installatie, de boiler in keuken (D) , het kookapparaat in keuken (D) elk een aparte groep aanbrengen.

Overigens de aansluitpunten verdelen over een voldoende aantal groepen, waarbij in ieder woon- of slaapvertrek aansluitpunten op tenminste 2 groepen aanwezig dienen te zijn.

De wandcontactdozen in elke woon- en slaapkamer dienen d.m.v. een schakelaar bij de toegangsdeur stroomloos gemaakt te kunnen worden. De wandcontactdozen in het algemeen op een hoogte van ± 1 m. uit de vloer aan te brengen.

Voor schakelaars en wandcontactdozen wit bakelite inbouw materiaal gebruiken, de schakelaars van het wip-model. Dozen en schakelaars op niet in het oog vallende plaatsen aanbrengen.

Voorts aanbrengen loze telefoonleidingen vanaf de meterkast naar de vertrekken A, B, K en N, alsmede loze T.V.-antenne leidingen vanaf de nok van het dak tot nader aan te geven plaatsen in de vertrekken A, B en N.

Alle leidingen dienen uit het gezicht te worden aangebracht. De gehele installatie en de te gebruiken materialen dienen mede ter goedkeuring te worden voorgelegd aan het G.E.B. van Dordrecht.

Par.37. LIFT-INSTALLATIE.

Voor het bruikbaar maken van de aanwezige handlift een stelpost van f 1000,-- opnemen.

Par. 38. C.V. – INSTALLATIE.

Behalve de reeds vermelde werkzaamheden in woonkamer A en het maken van de C.V.-ruimte op zolder dienen de volgende werkzaamheden verricht te worden:

Alle benodigde hak-, breek-, timmer-, metsel- en stucadoorswerken t.b.v. het doorvoeren van de leidingen, het plaatsen van radiatoren, luchtverhitters e.d.

Het schilderen van alle radiatoren en in het gezicht blijvende leidingen; niet in het gezicht blijvende leidingen voor zover niet voorzien van isolatiemateriaal 2 x meniën.

Par.39. ONVOORZIENE WERKEN.

Hiervoor een stelpost van f 8000,-- opnemen.

Par.40. HANG- EN SLUITWERK.

Voor de aankoop van het benodigde hang- en sluitwerk een stelpost van f 1500,-- opnemen. Het aanbrengen en de bevestigingsmiddelen zijn niet in deze stelpost begrepen.

Par.41. ALGEMENE OPMERKINGEN BETREFFENDE DE AFWERKING EN TOE TE PASSEN WERKWIJZEN.

S l o o p w e r k .:

Dit dient met de nodige omzichtigheid te gebeuren, en slechts na het treffen van maatregelen, welke omringende constructies vrijwaren tegen omvallen, beschadigen, scheuren enz. materialen welke nog bruikbaar zijn dienen schoongemaakt en opnieuw verwerkt te worden, zulks ter beoordeling van de directie.

Alle nog bruikbare paneeldeuren, kastplanken, vloerdelen en de keldertrap, alsmede oud glas, tegels, plavuizen e.d. dienen op een nader aan te geven plaats zorgvuldig opgeslagen te worden. onbruikbare materialen en puin dienen afgevoerd te worden.

Metselwerk.

Alle te verwerken steensoorten dienen de goedkeuring van de directie te hebben. Bij herstellingen aan schoon metselwerk steen gebruiken, die zowel wat kwaliteit en afmetingen, als wat structuur en kleur betreft overeenkomt met het bestaande metselwerk.

Ook voegwerk ervan aanpassen aan het aanwezige.

Eventuele kleurverschillen wegwerken door het toevoegen van rauwe omber aan de specie en/of bijkleuren met Eta-verf van de steen.

Herstellingen aan vuil werk uitvoeren in steen, die wat kwaliteit en afmetingen betreft, overeenkomt met het omringende metselwerk.

De samenstelling van de te gebruiken specie is:

Voor buitenmetselwerk:

1 schelpkalkbloem, ¼ cement, 3 zand

Voor binnenmetselwerk:

1 schelpkalkbloem, ¼ cement, 4 zand

Voor fijn voegwerk:

3 schelpkalkbloem, ¼ cement, ¼ roggebloem

3 à 4 fijn zand

Voegspecie dient uit de hand verwerkt te worden en tijdig in de rot gezet te zijn.

De binnenzijde van nieuw op te trekken schoorsteenkanalen afwasten met de metselspecie.

Tegen de binnenzijde van buitenmuren vóór het aanbrengen van afwerklagen of bekleding een m.b.v. toeslagstoffen waterdicht gemaakte specielaag aanbrengen.

Tegelwerk.

Oud Hollandse witte wandtegels 13 x 13 zetten zonder voeg en volwassen met witte cement en zilverzand. Bij uitwendige hoeken de tegels in het verstek tegen elkaar slijpen. Witte wandtegels 15 x 15 cm. zetten met zeer weinig voeg en volwassen met witte cement en zilverzand bij uitwendige hoeken afdektegels toepassen.

Vloertegels eveneens met zeer weinig voeg leggen en volwassen met dezelfde specie als voor het leggen gebruikt is, bij marmeren tegels met witte cement en zilverzand.

Timmerwerk.

Alle in het gezicht blijvende houtwerk met de hand opschaven teneinde sporen van machinaal schaven te verwijderen. Voor zover niet anders is vermeld dient alle hout verwerkt aan de kappen en goten, de balklagen, de kozijnen, ramen, luiken en buitendeuren 1^e soort droog rechtdradig grenenhout te zijn.

Als bevestigingsmiddelen voor aan vocht blootgestelde onderdelen uitsluitend koper en/of watervaste lijm gebruiken.

Alle nieuwe hout vóór het aanbrengen 2 x behandelen met een conserveringsmiddel ten genoeg van de directie.

De gehele balklaag en onderzijde der vloeren boven de kelder d.m.v. spuiten eveneens behandelen met een conserveringsmiddel t.g.v. de directie

Stucadoorswerk.

Muren van oude steen, die gestucadoord moeten worden, eerst 2 x behandelen met hardstone en aan de specie van de raaplagen perlite toevoegen. De verwerking van één en ander volgens voorschrift van de leverancier.

Bij stucwerk-plafonds het steengaas eerst met cementmortel vertinnen.

Wit schuurwerk uitvoeren met een raaplaag van mortel 1½ deel schelpkalkbloem, ¼ deel cement, 5 delen zand en een schuurlaag van mortel 1 deel vette kalk, 2 delen fijn zand, ¼ deel gips.

Wit pleisterwerk uitvoeren met een raaplaag als boven omschreven en een pleisterlaag met mortel 2 delen vette kalk en 1 deel gips.

Tussen het aanbrengen van opeenvolgende lagen de laatst aangebrachte laag gelegenheid geven tot voldoende droging, zodat geen krimpscheuren zullen ontstaan.

Verticale hoeken maken met afgeronde kant, horizontale hoeken dienen scherpkantig te zijn.

Waar stucwerk aansluit op tegelwerk dienen de voorzijden van beide in hetzelfde vlak te liggen.

Glas – en schilderwerk..

Glassponningen tevoren goed gronden, het glas inwellen met slappe stopverf, met pennetjes vastzetten en daarna stoppen. Indien glaslatten gebruikt worden het glas eveneens inwellen.

Schilderwerk op hout als volgt uitvoeren:

Bij oud schilderwerk eerst losse en dikke verflagen verwijderen door afbijten en het geheel goed schoonschuren:

Daarna oud- en nieuw schilderwerk gronden, stoppen en plamuren, schuren, op kleur overgronden en aflakken.

Bij buitenwerk geen plamuur, bij binnenwerk spaarzaam plamuur gebruiken.

Schilderwerk op metaal als volgt uitvoeren:

Ontroesten, goeddekkend meniën, gronden en aflakken.

Dordrecht, maart 1968.

De eigenaar.

Voor de Dienst Openbare Werken
en Volkshuisvesting
AFDELING RESTAURATIE DORDRECHT
De architect 1^e kl. A.:

W. van den Berg Ing.

Naamregister:

Aa, van der	Dirk	141
Akkermans	Laurentius Louis Antonius	117
Alva		16
Arent	Adriana	64
Assendelft, van	Agatha	41
Baarsel, van	Mieke	55
Baat, de	Janna	119
Bakkus	Christiaan	25
Balm	Angenetha	1
Bax		53
Beeck	Jurriaan	23
Beek, van der	Gillis	31
Belle, van	Jacoba Catharina	29
Berckheijde	Gerrit	34
Berg, van den	W.	176
Berghege Azn.	Jacobus	83, 91, 94
Betou, in de	Jan	25
Beudt	Francois	38
Beveren, de	Christina	16, 19, 21
Beveren, de	Michiel	18, 24, 29
Beveren, de	Willem	16
Beveren, van	Cornelia Johanna	23
Bijl	Johanna	69, 89, 90
Birkhoff	Johanna Cornelia	89
Blijk, van den	F.J.	76
Blussé	Abraham	32
Blussé van Oud-Alblas	P.	110
Blussé van Oud-Alblas		142
Boers	Adriana Clazina	135, 138
Boezeman	Jan Willem	1
Booy	Adriana	141
Bos	Gerrit Jan	119
Bos	Rinke Frans	1, 119, 131, 135, 140
Bos	Wouter Arie	4, 117, 118, 119, 120, 131, 133, 135
Bos	Wytze Wouters	119, 135
Boshamer	J.H.	58, 74, 76, 77, 80
Boshart	Adriana	59
Bosman	Anthonij	115
Boucher		116
Bouman	Jaap	137
Bout	Adriaan	31, 37
Brederode, van	Hendrik	52
Bremkes	Casper	51
Bronsema	Yolande	1
Brul, van den	Petronella	110
Buijs	Elisabeth	13, 15, 25, 26, 143
Buitendijk	Maaïke	97
Caris	Adriana	25
Chevalier	E.M.	83, 87, 88
Cloens		10
Cock	Jacob	15
Coningh, de	Anna	4, 41, 44, 48, 49

Coningh, de	Ary	41
Coningh, de	Assendelft	46, 47, 48, 49
Couvée	Huibert	66
Couvée	Jan Jacobus	65, 66, 70
Crijna	Hendrick	8
Cuijp	Aelbert	6
Dalen, van	J.L.	7
Dam, van		15
Desart	Cathrijna	25
Desart	Johanna	25
Diest, von	Hendrik	39
Diest, von	Louisa Margaretha	39
Diets, van	Johanna	69
Dijk, van	Jacob	11
Dongen, van	Leendert	94
Dooremalen, van	Erica	1
Dorre, van	Maria	25
Dorsser, van	Christina Anthonia	102
Dorsser, van	Stephanus	65, 84
Drehfahl	Carolina Maria	66, 67, 69, 70, 85
Dreibholtz		76
Duren, van	Hendrika Clasina	67, 70
Duuren, van	Klasina Hendrica	64, 65, 66
Duuren, van	Nicolaas Willem	64
Efferen, van	Arie	64
Efferen, van	Johanna	64, 70, 89
Elias	Aletta	6
Ellerman	H.L.	97
Erkelens	J.C.	142
Everwijn	Samuel	39
Everwijn	Sophia	39
Fontijn	P.	76
Fragonard		116
Gaij	Robert	18
Geer, de	Louis	6
Geer, de	Margaretha	5, 6, 7, 8, 9, 11, 15, 17
Gelee, van	Jacoba	14, 15, 26
Gelee, van	Joan	13
Gelsdorp, van	Bartholomeus	13, 15, 143
Gevaerts	J.	25
Gijn, van	Simon	9, 12, 91, 142
Gijselaar, de	Cornelis	43
Gips	Clara	66
Gips	Huibert	66
Gips	Jan	65
Gips	Johanna	66
Gips Dzn.	H.	83
Gips Jansz.	Daniël	65, 67, 69, 70, 83
Gommaerts	Susanna	17
Gooshouwer	Laurens Willem	1, 4, 138, 140
Graeff, van de	Huijbert	10
Groen	Evert	114
Grondhout	Marinus	97
Haan	Alida Maria	97, 102

Haan	Hermina Suzanna	97
Haan	Roelof	97
Hageman	A.J.	94, 96
Hagoort	Adriaan	9
Hardus	Carel	36
Hartig, den	Arij	51
Heiningen, van	Elisabeth	55
Herpel	Jacob	25
Heusden, van- Hoeufft	Sophia	46, 47
Hoeufft	Cornelia	47
Hoeufft	Diederick	3
Hoeufft	Pompejus	4, 40, 41, 42, 43, 44, 126, 130
Hoeufft	Diderich	39
Hoeufft	Jacob	39
Hoeufft	Jacob Hendrik	39, 50, 57
Hoeufft	Jan	4, 37, 39, 40, 44, 126, 130
Hoeufft	Samuel	41
Hoff, van 't	Jacob	56
Hooft Cornelis Gerardusz., 't	Petrus Jacobus	103
Hooft, 't	Christina Anthonia	4, 107, 108, 109, 111
Hoogendijk	Sophia Johanna Cornelia	111
Houbraecken	Joris	3
Huijnink	Maatje	91
Huntjens	Joseph Cyrille August Maria	135, 138
Idema	Jan Albertus	117, 135
Ijzeren, van	Theodora	110
Ijzeren, van	Trijntje	113
Ijzeren, van	Wouter	110
Jelijn	Lijntje	12
Jong, de	Rinske Francisca	119, 131. 133, 135
Jongkindt	N.P.	105, 106
Josselet	Hendrik	37
Kaa, van der	Aart	14, 31, 38, 40, 44, 50, 57
Kaa, van der		61, 63
Kaempff	J.S.	98
Kam	C.A.	67
Kam	Johanna	67
Kamen, van	P.N.	3
Karsdorp	Gerrit	31, 37, 38
Karsdorp		59
Karsseboom	Cornelis Pieter	54, 56
Karsseboom	J.	40
Karsseboom	Jacoba	54
Karsseboom	Jeronimus Mattheus	54
Karsseboom	Matthea Jacoba	56
Kat, de	Bastiaan	56
Keller	Johan Hendrik	141
Kempe	Francoise Wilhelmina	46
Kevie, van de	Hendrica	64
Klerk, de	Jacob	97
Klerk, de	Jan	95, 97, 100
Kloens	A.	25
Kloens	Johanna	25
Kloens	Petronella	21

Kluit	A.	57
Knipscheer	Johanna Clasina Helena	89, 92
Koevoets	Hendrik Franciscus	95
Koning, de	J.R.	98
Koningh, de senior	L.	76
Kooiman	Pieter Leendert	117
Korthals	Jacobus	64
Kouwens	Willem	43
Kuipers	Bartholomeus	113, 118
Kuipers	Cornelis	4, 86, 93, 116, 127, 141, 142
Kuipers	Hendrik	141, 142
Lakerveld, van	Anna	97
Lambinon	Lambert	9
Lange, de	Abraham Machiel	4, 113, 115, 117, 119
Lange, de	Elisabeth	21
Lange, de	Leendert	4, 113, 114, 115
Legel	Johannes Godfried	63
Lepla	Hendrik	25
Linden, van der	Johan	10
Lips	C.J.P.	126
Loefvink	Elizabeth	59
Loon, van	Lodewijk	25
Maes	Nicolaes	6
Mak	Anthonie	70
Marchand	Leo	129
Mauritz	Gerard	113, 114, 115
Meerdervoort Willemsz., van	Claes	52
Meij, van der Linden		51
Melanen	Johannes	9
Nahuys, van	Cornelis Hermanus	111
Nahuys, van	Sophia Johanna Cornelia	111, 113, 114
	Arnolda Hermina	
Neck, van	Hendrik Diederik	46
Neck, van	Jacob	46, 49
Neck, van	Wilhelmina	46
Neillen, de	Jeanna	6
Neten, van	Arent	7, 17
Neurenbergh, van	Anna Jacoba	12
Neurenbergh, van	Guillaume	9
Neurenbergh, van	Jacob	9, 10
Neurenbergh, van	Johan	4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 22, 30, 38, 130
Neurenbergh, van	Johanna	10
Neurenbergh, van	Louis	9, 10
Neurenbergh, van	Margaretha	4, 9, 10, 11
Neurenbergh, van	Maria	10
Neurenbergh, van	Willem	9
Nievelt, van	Albertus	24
Nispen, van	Cornelia	141
Nooij, van	Dirck	9, 10
Noord	Jan	61, 63, 64
Onderburg	Eva	12
Onderwater	Adriana	54, 56
Onderwater	Boudewijn	52, 61, 62
Onderwater	Johanna	4, 52, 53, 54, 56, 58, 59, 60, 62

Onderwater	Maria	52
Onderwater	Mattheus	54, 63
Onderwater Hendriksz.	Hendrik	40, 59, 62
Oosterzee, van	Henrica	46
Oosterzee, van	Mattheus Hendrik	46
Op de Camp	Adriaan	21, 23
Op de Camp	Catharina	23
Op de Camp	Ijda	23
Op de Camp	Johanna	19, 21, 22, 23, 28, 29, 30, 37
Ourijk Caspar Balthasarsz, van	Barthout	40
Overbeek, van	Hendrik	95
Overwijn	Cornelia	52
Peijssel	Jacoba Elisabeth	41
Pompe	Johan Michael	52
Pompe	Pieter	22
Pompe van Meerdervoort	Adriana	54
Pompe van Meerdervoort	Margaretha Johanna	54, 56
Pompe van Meerdervoort	Abraham	4, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 58
Pompe van Meerdervoort	Cornelis Pieter	52
Pompe van Meerdervoort	Maria Geertruida	54, 55
Pompe van Meerdervoort Pczn.	Abraham	54, 55
Pompe van Slingelandt	Michiel	21
Pompe van Slingelandt	Mondina	21, 22, 30
Pot, van der	Clara	54, 56
Prooijen, van	Louis Wouter	4, 135, 137, 138
Reepmaker	Adriaan	22, 28, 30, 32
Reepmaker	Adriana Petronella	21
Reepmaker	Anthonij	17
Reepmaker	Christina	19, 21, 22, 28, 30, 38
Reepmaker	Hendrik	16
Reepmaker	Jacob	8, 16, 17, 18, 21
Reepmaker	Johanna	22, 28, 30, 38
Reepmaker	Pieter	17
Reepmaker	Pieterella Elizabeth	21, 28, 30, 37, 38
Reepmaker	Willem	4, 13, 14, 15, 16, 18, 21, 22, 23 24, 26, 28, 29, 30, 37, 130
Reepmaker	Willem Jacob	22
Reepmaker	Johan	8, 10, 11, 18, 21, 28
Reepmaker Jacobsz.	Johan	4, 16, 18, 21
Rees	Francois	7
Rees	Mattheus	21, 30, 37, 38
Rees	Mattheus Willem	65
Reijnvaan	Henri François	111, 113
Repelaer	B.	25
Rije, van	Pieter Adrianus	112
Rijn, van	Rembrandt	6, 11, 12
Romijn	Hendrik	63
Romijn	Pieter	98
Roo, de	Johan	25
Roos Leendertzoon	Pieter	41, 44, 45
Roovere, de	Damiate	104
Rueb	Adolph Stephan	38
Santheuvel Hendriksz, van den	Anthonij	44, 45, 47, 48, 49, 128
Santheuvel, van den	Agneta Sabina	47

Santheuvel, van den	Anthonia Helena Moralla	46
Santheuvel, van den	Anthonij	3, 4
Santheuvel, van den	Catharina Adriana	46, 47
Santheuvel, van den	Helena Elisabeth	47
Santheuvel, van den	Hendrik Lodewijk	45
Santheuvel, van den	Henrietta Wilhelmina	46
Santheuvel, van den	Johanna Diderica	47
Santheuvel, van den	Sabina Henrica	47
Santheuvel, van den	W.	42
Santheuvel, van den	Willem Bartholomeus	45, 46, 47
Schaak, van	Thomas	46
Schaak, van	Wouter	47
Schaak, van - Hoeufft	Cornelia	46, 47
Schoenmakers		76, 79
Schotel	Gillis	51
Schotel	J.C.	98
Schotman	Mijndert	65
Schouten	Adriana	64, 65
Schouten	Antonetta	97
Schouten	Arie	59, 64
Schouten	Clasina Huiberdina	64, 66, 69, 70
Schouten	Dirgiena Jacoba	64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 83
Schouten	Dirk	64, 66, 69, 90, 93
Schouten	Huibert	4, 63, 64, 65, 67, 69, 91, 92
Schouten	Huibert Johannes	89, 91
Schouten	Jacoba Johanna	66, 80, 91, 94
Schouten	Johanna Dina Wilhelmina	66, 89, 91, 94
Schouten	Leendert	64, 65, 66, 67, 69, 70, 83, 84, 85, 89, 91, 94
Schouten	Nicolaas Antonius	66, 89, 91, 94
Schouten Dirkszoon	Leendert	66, 83
Schouten Huibertsz.	Dirk	4, 70, 83, 88, 89, 90, 94, 95, 96, 97
Schouten Huibertsz.	Leendert	70, 83
Schouten Leendertszoon	Dirk	67, 69, 70, 91, 94
Schuijten	Huibert	64, 65, 84
Schuijten Huibertsz.	Johannes	65, 70, 85, 95
Schultz van Haegen	Gerarda Adriana Johanna	110
Schultz van Haegen	Jan Hendrik	45, 49, 55, 56, 58, 59, 62
Seelie	Dingena Jacoba	64
Sigmond	Anne Maria Roeloffina	97
Sigmond	Arie	4, 97, 100, 102, 105, 106, 107, 108, 109, 112
Sigmond	Arie Christiaan Anton	110, 113
Sigmond	Christine Alida	4, 102, 107, 110, 111
Sigmond	Dick	110
Sigmond	Geertruida Agatha	4, 95, 97, 100
Sigmond	Hans	110
Sigmond	Henri	110, 113
Sigmond	Kees	1
Sigmond	Marinus Cornelis	4, 90, 93, 94, 96, 97, 98, 101, 102, 110, 111
Sigmond	Petronella Christina	110, 113
Sigmond	Petrus Jacobus	4, 102, 107, 108, 110, 111, 113
Slingelandt, van	Govert	25
Smits	Hans	17
Someren, van	Willem	28
Sont, de	Anthonij	10

Spaen	Hendrik	37
Standert	Adolf	25
Star, van der	Bartholomeus	30
Star, van der	Jan	37, 39
Steinberg, von	Maria Margaretha	39
Sterck Baardhoudse	Matthijs	13
Stercke, de	Aerdina	13, 15
Stercke, de	Barthout	13, 15
Stercke, de	Gerrit	13, 15
Stercke, de	Gijsbert	13
Stercke, de	Leendert	13, 15
Stercke, de	Maria	13, 15
Stercke, de	Matthijs	4, 13, 15, 25, 130, 143
Stercke, de	Metje	13, 15
Stoocker, Ariense	Arie	18
Stoop	A.A.	54
Stoop	Adrianus	56
Stoop	Anthonie Balthazar	54, 56
Stoop	Anthonij Johan	56
Stoop	Cornelis Francois	56
Stoop	Cornelis Gillis Ocker	56
Stoop	Francois	56
Stoop	Govert Cornelis	56
Stoop	Jacob	56
Stoop	Jacobus Mattheus	56
Stoop	Sophia Baltina	56
Struijk	Huibert	59, 61, 62, 84
Tets Lambert Jacobsz., van	Arnoldus Adrianus	40
Tijcquet	Jan	7
Tol, van	Kleys	115
Tol, van	Pieter	115
Trip	Elias	6
Trip	Elisabeth	9, 11
Trip	Hendrick	6, 8
Trip	Jacob	4, 5, 6, 7, 8, 9, 15, 18
Trip	Louis	6, 8
Trip	Maria	8, 15, 17
Trip	Samuel	9
Trip Charleszoon	Herman	6
Turfkloot	Arij	25
Vaags	Bernardus Hendrikus	115
Vaens	Cornelis	5
Valkhoff	Dirk	62
Veerdonk, van de	Carolina Maria	138
Veertiende, de	Lodewijk	18
Venlo	Elias	21, 22, 28, 30
Verbrugge	Maria Johanna	115
Verdoorn	Cornelis	4, 113, 114, 117, 119
Verhoeven	Willem	59, 65
Versteeg	Elisabeth Klazina	138
Vijfde	Willem	39
Vingboons	Justus	6
Vliet, van	Jacobus	38
Voorn, van der	Adriaan	30, 36

Voort, van der	Rebecca Jacoba	22
Vriesendorp	Henri	110
Vriesendorp	Marie Coralie	110, 111, 113
Wageningen, van	Jan	37
Wall, van der	Simon	18, 24
Watteau		116
Well, van	Arnoldus	14, 15
Willemot	Maria	9
Willson	Archibald	113
Witt, de	Herman Cornelis	38
Witt, de	Johan	43
Witt, de	Maria Margaretha	39
Wüst	C.	74
Wüst	H.C.	104
Zahn	Jillis	85
	Juliana	119

